

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı

**ARA NESİLDE ÜÇ MECMUA (GÜNEŞ, GÜLŞEN, ŞAFAK)
ÜZERİNE BİR İNCELEME VE SEÇİLMİŞ METİNLER**

Yüksek Lisans Tezi

Hafize BAKAY

Sivas
Mayıs 2016

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı

ARA NESİLDE ÜÇ MECMUA (GÜNEŞ, GÜLŞEN, ŞAFAK)
ÜZERİNE BİR İNCELEME VE SEÇİLMİŞ METİNLER

Yüksek Lisans Tezi

Hafize BAKAY

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Süheyla YÜKSEL

Sivas
Mayıs 2016

KABUL VE ONAY

Üniversite: : Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı : Yeni Türk Edebiyatı
Tezin Başlığı : Ara Nesilde Üç Mecmua (Güneş, Gülşen, Şafak) Üzerine
Bir İnceleme ve Seçilmiş Metinler
Savunma Tarihi : 10/05/2016
Danışmanı : Doç. Dr. Süheyla YÜKSEL

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Ahmet BOZDOĞAN

Üye : Doç. Dr. Süheyla YÜKSEL (Danışman)

Üye : Doç. Dr. Murat KACIROĞLU

Oy Birliği ☒

Oy Çokluğu ☐

Hafize BAKAY tarafından hazırlanan "Ara Nesilde Üç Mecmua (Güneş, Gülşen, Şafak) Üzerine Bir İnceleme ve Seçilmiş Metinler" başlıklı tez, kabul edilmiştir. ../.../.....

Prof. Dr. Metin BOZKUŞ
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

Hafize BAKAY

ÖN SÖZ

Gazete ve dergiler yayımlandıkları dönemin toplumunun; siyasi, sosyal, kültürel ve edebi hayatları hakkında bilgi veren önemli belgelerdir. Yeni Türk edebiyatında dergiler birinci dereceden kaynaklardır.

"Ara Nesil" Yeni Türk edebiyatı araştırmalarında özellikle son yıllarda gündemde olan bir çalışma alanıdır. Edebiyat Tarihimizde "Ara Nesil" olarak adlandırılan 1885-1896 yılları arasındaki dönemin edebiyat ortamını tespit etmek, bu dergilere yazı yazan, gönderen ediplerin kimliklerini belirleyip bunların edebiyat tarihimizdeki yerini göstermek ve dergideki edebi metinleri ve edebiyat ile ilgili metinleri değerlendirerek bunların edebiyat tarihine katkılarını incelemek gerekmektedir.

Bu çalışmada "Ara Nesil" olarak adlandırılan dönemde neşredilen Güneş, Şafak ve Gülşen dergileri ele alınmıştır. Dergilere elektronik ortamda Beyazıt Devlet Kütüphanesi Hakkı Tarık Us Bölümü'nden ulaşılmıştır.

Güneş, Şafak ve Gülşen dergilerinin kimlik bilgilerinin ardından incelenen sayıların yayım tarihi, çıkarılış periyodu, sayfa sayısı, hangi matbaada basıldığı, imtiyaz sahibi ve başyazarının yazıldığı bir tablo hazırlanmıştır. Tablonun düşünceler kısmında -varsa- her sayıyla ilgili istisnai bilgilere yer verilmiştir.

İncelenilen dergilerden *Güneş*'te çıkarılış tarihiyle ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır. Derginin çıkarıldığı tarihe Orhan Okay'ın *İlk Türk Pozitivist ve Natüralisti Beşir Fuad* adlı eserinden ulaşılmıştır. *Şafak* dergisinin ilk sayısı Hicri takvime göre tarihlendirilmiş, sonraki sayılarda Rumi takvime geçilmiştir. *Gülşen*'de ise tarihler Rumi takvime göre verilmiştir. Çalışmada günümüzde Miladi takvimin kullanıldığı göz önüne alınarak bütün Rumi ve Hicri tarihler Miladi tarihe çevrilmiştir. Bu tarihler çevrilirken Türk Tarih Kurumu'nun internet sitesindeki "Tarih Çevirme Kılavuzu"ndan yararlanılmıştır.

Çalışma "Giriş", "İnceleme" ve " Seçilmiş Metinler" olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır.

" Giriş" bölümünde dönemin edebi ve basın hayatı genel hatlarıyla değerlendirilmiştir. Bu bölüm "1876-1896 Arası Edebi Ortam" ve "Birinci Meşrutiyet Dönemi Basın Hayatı" olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

Çalışmanın "İnceleme" bölümünde "Güneş, Şafak ve Gülşen'in Kültür Hayatımızdaki Yeri" başlığı altında her bir dergi için alt başlıklar açılarak "Derginin Şekil Özellikleri", "Derginin Muhteva Özellikleri" verilmiş; yazarların birçoğunun birden fazla dergide yazıları bulunduğu göz önüne alınarak "Yazar Kadrosu" üç dergi için ortak ele alınmıştır.

"Derginin Şekil Özellikleri" alt başlığında dergilerin klişe sözleri, çıkarılış tarihleri, basım yerleri, ücretleri, sayfa sayıları hakkında bilgilere yer verilmiştir.

"Derginin Muhteva Özellikleri"nde ise dergilerde yer alan sütunlar değerlendirilmiştir. Dergilerde yer alan her bir sütundaki yazılar türleri bakımından da değerlendirilmiştir.

"Yazar Kadrosu" nda ise her üç dergideki yazarlar alfabetik sıraya göre ele alınmıştır. Yazarlarla ilgili bilgi verilirken edebiyat tarihine mal olmuş, hakkında kolaylıkla bilgiye ulaşabileceğimiz kişilerin sadece dergilerdeki yazıları değerlendirmeye tâbi tutulmuştur. Hakkında değişik edebiyat kitaplarından, ansiklopedilerden bilgi bulunabilen kişilere dair eğer farklı bir kaynaktan bilgilere ulaşıldıysa tercih ikincisinden yana olmuştur. Hakkında bilgi bulamadığımız kişilerin sadece dergilerdeki yazıları değerlendirilmiştir.

Çalışmada metin içi kaynak gösterme yöntemi kullanılmıştır.

"İnceleme" bölümünün ikinci kısmını oluşturan "Tahlili Fihrist" ise "Yazar Adına Göre", "Konu ve Türlerle Göre", "Sayılara Göre", "Sansüre Uğrayan Yazılar" ve "Resim ve Fotoğraflar" alt başlıkları altında ele alınmıştır.

"Yazar Adına Göre" yapılan tasnifte hareket noktası asıl isimdir. Dergilerde imzası bulunan şahısların eğer soyadı varsa soyadına gönderme yapılmış, soyadları parantez içerisinde isimden önce verilmiş ve ilgili yazılar soyadına göre fişlenmiştir. Örneğin Ahmet İhsan'ın soyadı, isminin önünde "(TOKGÖZ)", Ahmet İhsan" olarak verilip, Ahmet İhsan'dan soyadına gönderme yapılmıştır.

Diğer taraftan yine dergilerde imzası bulunan kişilerin tam ismine ulaşılmışsa, dergideki isimden edibin tam ismine gönderme yapılmış ve imzada yer almayan isim parantez içerisinde belirtilmiştir. Mesela Ali Ulvi'nin tam ismi Mehmet Ali Ulvi'dir. Bu durumda Ali Ulvi'de (Mehmet) Ali Ulvi'ye gönderme yapılmış, Mehmet ismi parantez içerisinde gösterilmiş ve şairin şiirleri bu maddeye yerleştirilmiştir.

Yazar memleketiyle birlikte anılıyorsa bu yer ismi yazar isminden hemen sonra parantez içerisindedir. Mesela "Harputlu Hayri" olarak verilen edibin ismi, çalışmada "Hayri (Harputlu)" olarak verilmiştir.

Yazarın ismi ailesiyle veya mesleğiyle ilgili bir açıklamayla verilmişse asıl isme gönderme yapılmış ve bu bilgiler ismin sonunda parantez içinde belirtilmiştir. Örneğin Vecihi Paşa Hafidi Vecihi, "Bk. Vecihi (Vecihi Paşa Hafidi)" olarak verilmiştir.

Dergide ilk isimleri kısaltılarak verilen yazarların kısaltma isimlerinden karışıklığa yol açabilecek olanlar - A. (ع) Tevfik'te olduğu gibi- Latin harflerine aktarılırken hemen sonra parantez içerisinde orijinal harfiyle verilmiştir. Dergide yer alan imzasız yazılar yazının içeriğinden tespit edilemediyse "imzasız" olarak fişlenmiştir. Dergide iki kişi tarafından müşterek olarak kaleme alınan yazılar, her iki yazar adına göre ayrı ayrı yeniden fişlenmiştir. Tercüme yazılar için de aynı yol izlenmiştir.

"Tahlili Fihrist" ana başlığı altındaki "Konu ve Türlerine Göre" yapılan tasnifte yazıların konuları ve türleri, yazıların içeriğine uygun başlıklar altında alfabetik sıralamaya uygun olarak verilmiştir. Dergilerde bazen bir beyit bazen bir gazel bazen de bir terci-i bend olarak karşımıza çıkan şiirler ağırlıklı olarak aşk temasında yazılmıştır. Bu yüzden şiirler için ayrı bir konu başlığı açılmamış doğrudan şiir olarak türe göre yerleştirilmiştir. Gülşen dergisinde "Mütenevvia" sütununda yer alan çeşitli konularda yazılmış yazılar "Diğerleri" başlığı altında incelenmiştir.

Birinci Meşrutiyet basınının karakteristik özelliklerinden bir tanesi de sansürdür. Bu yıllarda sansüre uğrayan yazıların ilgili bölümü sıra nokta halinde yer almıştır. Çalışılan dergilerden *Gülşen* ve *Güneş*'te böylesi yazılar tespit edilmiş ve dönemin karakteristik özelliği olması bakımından çalışmada "Sansüre Uğrayan Yazılar" başlığı altında, yazar adına göre alfabetik sıra takip edilerek gösterilmiştir. Bu yazılar yazar adına göre tasnif bölümünde ayrıca yer almıştır.

"Resim ve Fotoğraf" başlığı altında, incelenen üç dergideki tek fotoğraf olan Michelangelo'nun resmi Ahmet İhsan TOKGÖZ'ün yazısıyla birlikte gösterilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünü oluşturan "Seçilmiş Metinler" de edebî ve sosyal açıdan dönemin özelliklerini yansıtan, devrin üslûbu hakkında önemli bilgiler içeren

yazılar ve dergilerin yayın politikalarına dair bilgi veren mukaddimeler Latin harflerine aktarılmıştır.

"Seçilmiş Metinler" bölümünde Latin harflerine aktarılan yazıların konuları metinden önce verilmiştir. Ayrıca bu yazıların hemen sol alt köşesinde künyeleri; sağ alt köşede ise yazı sahibinin adı verilmiştir. Metinler aktarılırken sayfa sayısı değiştiğinde yeni sayfa "/" (sayfa no)" şeklinde gösterilmiştir.

Seçilmiş metinlerde orijinal metne bağlı kalınmıştır; diğer bölümlerde TDK'nin elektronik ortamdaki Yazım Kılavuzu esas alınmıştır. Yazım kılavuzunda karşılığı bulunmayan kelimelerin yazımında ise kaynak Ferit Devellioğlu'nun "Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat'idir.

Çalışmada yer alan bazı terim ve isimlerde yapılan kısaltmalar, çalışmanın "Kısaltmalar" bölümünde gösterilmiştir.

Çalışmanın sonuna ise yazar, kurum, kuruluş, kişi, eser, mekân vb. özel isimlerin ve terimlerin geçtiği sayfaları gösteren "Dizin" bölümü eklenmiştir.

Tezimin şekillenmesinde ve tamamlanmasındaki görüş, öneri ve değerli katkılarından dolayı tez danışmanım Doç. Dr. Süheyla YÜKSEL'e, tez çalışmam sırasında bana destek olan anneme, eşime ve sabır gösteren çocuklarıma çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖN SÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR.....	xv
TABLO LİSTESİ.....	xvii
ÖZET.....	xix
ABSTRACT.....	xxi
GİRİŞ.....	1
1. Birinci Meşrutiyet Dönemi Edebi Ortamı.....	1
1.1. Ara Nesil.....	3
1.1.1. Şiir.....	4
1.1.2. Mensur Şiir.....	5
1.1.3. Hikâye ve Roman.....	6
1.1.4. Eleştiri.....	7
1.1.5. Tiyatro.....	9
2. Birinci Meşrutiyet Dönemi Basın Hayatı (1876-1908).....	9
BİRİNCİ BÖLÜM.....	15
I. İNCELEME.....	15
1. GÜNEŞ, ŞAFAK VE GÜLŞEN DERGİLERİNİN KÜLTÜR HAYATIMIZDAKİ YERİ.....	16
1.1. Güneş Dergisinin Kültür Hayatımızdaki Yeri.....	16
1.1.1. Derginin Şekil Özellikleri.....	18
1.1.2. Derginin Muhteva Özellikleri.....	19

1.1.2.1. Dergide Yer Alan Sütunlar.....	20
1.1.2.1.1. Edebiyat.....	20
1.1.2.1.2. Fünun.....	21
1.1.2.1.3. Mütenevvvia.....	21
1.1.2.1.4. Terâcim-i Ahvâl.....	21
1.1.2.1.5. Tarih.....	21
1.2. Şafak Dergisinin Kültür Hayatımızdaki Yeri.....	22
1.2.1. Derginin Şekil Özellikleri.....	23
1.2.2. Derginin Muhteva Özellikleri.....	24
1.2.2.1. Dergide Yer Alan Sütunlar.....	25
1.2.2.1.1. Edebiyat.....	25
1.2.2.1.2. Fünun.....	25
1.2.2.1.3. Mütenevvvia.....	25
1.2.2.1.4. Şuûnat.....	26
1.2.2.1.5. Teracim-i Ahval.....	26
1.2.2.1.6. Letaif.....	26
1.3. Gülşen Dergisinin Kültür Hayatımızdaki Yeri.....	27
1.3.1. Derginin Şekil Özellikleri.....	29
1.3.2. Derginin Muhteva Özellikleri.....	31
1.3.2.1. Dergide Yer Alan Sütunlar.....	33
1.3.2.1.1. Edebiyat- Edebî-Mevadd-ı Edebiye.....	34
1.3.2.1.2. Fenni- Malumat-ı Fenniye.....	34
1.3.2.1.3. Mütenevvvia- Mevadd-ı Saire.....	35
1.3.2.1.4. Terâcim-i Ahvâl.....	35

1.3.2.1.5. Şerh.....	35
1.4. Güneş, Şafak ve Gülşen Dergilerinin Yazar Kadrosu.....	35
2. TAHLİLİ FİHRİST.....	53
2.1. Yazar Adına Göre.....	53
2.1.1. Güneş Dergisi Yazar Adına Göre.....	53
2.1.2. Şafak Dergisi Yazar Adına Göre.....	59
2.1.3. Gülşen Dergisi Yazar Adına Göre.....	71
2.1.4. Yazar Adına Göre Ortak Fihrist.....	86
2.2. Sayılara Göre.....	118
2.2.1. Güneş Dergisi Sayılara Göre.....	118
2.2.2. Şafak Dergisi Sayılara Göre.....	127
2.2.3. Gülşen Dergisi Sayılara Göre.....	135
2.3. Konu ve Türlerine Göre.....	142
2.3.1. Güneş Konu ve Türlerine Göre	142
2.3.1.1. Biyografi.....	142
2.3.1.2. Dergiye Dair Yazılar.....	143
2.3.1.3. Eleştiri.....	143
2.3.1.4. Fen.....	143
2.3.1.5. Fihrist.....	143
2.3.1.6. Haber.....	143
2.3.1.7. Hikaye.....	144
2.3.1.8. Makale.....	144
2.3.1.9. Mektup.....	144
2.3.1.10. Mensur Şiir.....	144

2.3.1.11. Mukaddime.....	145
2.3.1.12. Sağlık/Tıp.....	145
2.3.1.13. Şiir.....	145
2.3.1.14. Tabiat.....	147
2.3.1.15. Teknoloji.....	147
2.3.1.16. Tercüme.....	147
2.3.1.17. Teşekkür.....	147
2.3.2. Şafak Konu ve Türlerine Göre.....	147
2.3.2.1. Biyografi.....	147
2.3.2.2. Deneme.....	148
2.3.2.3. Eğitim.....	148
2.3.2.4. Eleştiri/Yorum.....	148
2.3.2.5. Fen-Teknoloji.....	148
2.3.2.6. Hikaye/Roman.....	149
2.3.2.7. Kültür.....	150
2.3.2.8. Mektup.....	150
2.3.2.9. Mensur Şiir.....	150
2.3.2.10. Mukaddime.....	151
2.3.2.11. Sağlık.....	151
2.3.2.12. Şerh.....	151
2.3.2.13. Şiir.....	151
2.3.2.14. Tefrika.....	155
2.3.2.15. Teknoloji, Bk. Fen/Teknoloji.....	155
2.3.2.16. Teşekkür.....	155

2.3.2.17. Tiyatro.....	155
2.3.2.18. Yayın Politikası.....	155
2.3.2.19. Yorum, Bk. Eleştiri/Yorum.....	155
2.3.2.20. Ziraat.....	156
2.3. 3. Gülşen Konu ve Türlerine Göre	156
2.3.3.1. Açıklama-Duyuru-Teşekkür.....	156
2.3.3.2. Aşk.....	156
2.3.3.3. Bilmece.....	157
2.3.3.4. Biyografi.....	157
2.3.3.5. Deneme.....	157
2.3.3.6. Diğerleri.....	158
2.3.3.7. Din.....	159
2.3.3.8. Dil-Edebiyat.....	159
2.3.3.9. Edebi Tartışma.....	159
2.3.3.10. Eğitim.....	159
2.3.3.11. Eleştiri-Yorum.....	160
2.3.3.12. Fenni.....	160
2.3.3.13. Fıkra-Şaka.....	161
2.3.3.14. Kitap/Kitap Tanıtımı.....	161
2.3.3.15. Makale.....	161
2.3.3.16. Mektup.....	161
2.3.3.17. Mukaddime.....	161
2.3.3.18. Ölüm/Hayat.....	162
2.3.3.19. Özlü Söz.....	162

2.3.3.20. Özür-Düzeltilme.....	162
2.3.3.21. Şerh.....	162
2.3.3.22. Şiir.....	162
2.3.3.23. Tabiat.....	166
2.3.3.24. Tiyatro.....	167
2.3.3.25. Ütopya.....	167
2.4. Güneş, Şafak ve Gülşen’de Sansüre Uğrayan Yazılar.....	167
2.5. Güneş, Şafak ve Gülşen’de Yer Alan Resim ve Fotoğraf.....	168
İKİNCİ BÖLÜM.....	169
SEÇİLMİŞ METİNLER.....	169
1. DİL-EDEBİYAT.....	170
Yeni Bir Lisan.....	170
2. EĞİTİM.....	171
Mektep.....	171
Mektep'ten Mabad.....	172
3.ELEŞTİRİ-YORUM.....	173
Şafak İdare-i Şairanesine.....	173
Mülahaza.....	175
Büyük Bir Cür'et Yahut Küçük Bir Dikkat.....	176
Cevabü'l Cevap.....	181
Cevabü'l Cevap.....	185
4. MAKALE.....	188
(Makale).....	188
Zemzeme.....	192

5. MEKTUP.....	195
(Mektup).....	195
6. MUKADDİMELER.....	196
Mukaddime	196
Mukaddime	198
(Mukaddime).....	200
Mukaddime.....	202
Bir İki Söz.....	204
7. ŞİİR.....	205
Ey Şehsuvar!.. Dur.....	205
8. TEŞEKKÜR.....	206
Teşekkür ve İftihar.....	206
Teşekkür.....	207
SONUÇ.....	209
KAYNAKÇA.....	213
DİZİN.....	216
ÖZ GEÇMİŞ.....	230

KISALTMALAR

Bk.:	Bakınız
C.:	Cilt
Çev.:	Çeviren
Ed.:	Editör
H. B.:	Hafize BAKAY
Haz.:	Hazırlayan
H.:	Hicri
No:	Numara
s.:	Sayfa/sayfalar
S.:	Sayı
TDK:	Türk Dil Kurumu
Yay.:	Yayınlar

TABLO LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa
Tablo 1.	Güneş Dergisinin Kimlik Bilgileri (1-12. Sayılar)	16
Tablo 2.	Şafak Dergisinin Kimlik Bilgileri (1-10. Sayılar)	22
Tablo 3.	Gülşen Dergisinin Kimlik Bilgileri (1-27. Sayılar)	27

ÖZET

BAKAY, Hafize. "Ara Nesilde Üç Mecmua (Güneş, Gülşen, Şafak) Üzerine Bir İnceleme ve Seçilmiş Metinler" Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2016

Bu çalışmada; edebiyat tarihimizde "Ara Nesil" olarak adlandırılan dönemde neşredilen; Güneş, Şafak ve Gülşen dergilerinin yayımlanmış bütün sayıları incelenmiştir.

Tez çalışması sırasında; kütüphane çalışmasıyla dergiler temin edilmiş, dergilerdeki yazılar fişlenmiş, bu fişler tasnif edilerek değerlendirmeye tabi tutulmuş, edebiyat tarihleri üzerinden döneme ilişkin araştırmalar yapılmıştır.

Çalışma; "Giriş", "İnceleme" ve "Seçilmiş Metinler" olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde; devrin edebi hayatı ve I.Meşrutiyet döneminde basın hayatı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. İnceleme bölümünde; öncelikle dergilerin şekil ve muhteva özellikleri üzerinde durulmuş, yazar kadroları hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra dergilerdeki yazılar; yazar adına, sayılara, konu ve türlerine göre tek tek fişlenerek tasnif edilmiştir. Ayrıca bu bölümde sansüre uğrayan yazılar da belirtilmiştir.

Dergilerde yer alan bazı yazılar "Seçilmiş Metinler" başlığı altında Latin harflerine aktarılmıştır. Metinler seçilirken dönemin edebi anlayışını yansıtmalarına özen gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gülşen, Güneş, Şafak, Ara Nesil, I.Meşrutiyet, Basın, Dergi, Edebiyat

ABSTRACT

"An Investigation on Three Journals (Güneş, Gülşen, Şafak) in Inter Generation and Selected Texts" Master's Thesis, Sivas, 2016

In this study, all of the published issues of Güneş, Şafak and Gülşen journals were investigated, which were published in an era that is called "Inter Generation" in literature history.

During the study, journals were found by library work, the articles in the journals were indexed, these indexes were evaluated by classifying and research were carried out about the era through literature histories.

The study is composed of three main sections as "Introduction", "Investigation" and "Selected Texts". The information about the literary life of the era and state of the press in the first constitutional monarchy period were given in introduction. In investigation section, form and substance features of journals were firstly emphasized, and information was given about the writer staff. Then, the articles in the journals were indexed and classified according to their writers, issues, themes and types. Besides, the censored articles were also remarked in this section.

Some articles in the journals were latinised under the title of "Selected Texts". While selecting them, the texts which reflect the literary approach of the era were preferred.

Key Words: Gülşen, Güneş, Şafak, Inter Generation, First Constitutional Monarchy, Press, Journal, Literature

GİRİŞ

1. Birinci Meşrutiyet Dönemi Edebi Ortamı (1876-1908)

Osmanlı Devleti'nin sosyal ve siyasi hayatındaki gelişmeler aydınını batıya yöneltmiştir. 18. yüzyıldan itibaren Osmanlı aydınınının dikkatini çeken batı, Tanzimat Fermanı'nın ilanıyla resmi bir hüviyet kazanmıştır. Tanzimat Fermanı edebiyatla ilgili öneri getirmez ama bu fermanın ardından batılı anlamda yeniden yapılanan Osmanlı eğitimi, bürokrasisi, sosyal hayatı batının örnek alındığı yeni bir edebiyatın kurulmasına zemin hazırlamıştır. Edebiyatta batılılaşmanın kabul gören tarihi ise Şinasi ve Agâh Efendi'nin *Tercüman-ı Ahval* gazetesini çıkardığı 1860 yılıdır.

Yeni edebiyat başlangıçta sosyal faydayı ön plana çıkartmış, dilde sadeleşmeyi hedeflemiştir. Bunu yaparken de divan edebiyatını gözden düşürüp yerine Avrupalı bir edebi anlayışın getirilmesi hedeflenmiştir.(Akyüz, 2013: 38). Bu anlayışı Namık Kemal, Şinasi, Ziya Paşa temsil eder. Yeni Türk Edebiyatı siyasî hayatla yakından ilgilidir. Bu sebeple tasniflerde siyasî olaylar esas alınmıştır. Türk siyasî hayatı için önemli bir tarih olan 1876, Birinci Meşrutiyet'in ilan edildiği tarihtir. 1876'dan 1908'e kadar olan bu yıllar Birinci Meşrutiyet Dönemi olarak anılır. Bu dönem edebiyat tarihçileri tarafından da kabul görmüştür. Bu yıllar II. Abdülhamit Dönemi, İstibdat Dönemi olarak da adlandırılmaktadır. “ 1876- 1908 yılları arasında eser veren yazarların teşkil ettikleri veya teşekkül ettiği farzedilen üç edebiyat grubu, ‘Tanzimat’ın ikinci nesli’, ‘ara nesil’, ve ‘Edebiyat-ı Cedide’ topluluğu üzerinde hissedilen siyasî, idarî ve toplumsal atmosfer onların birçok hususta ortak bir karakter göstermelerine sebep olmuştur. Özellikle 1878'den sonra II. Abdülhamit'in güçlü ve otoriter şahsiyetinin, yönetim usullerinin her konuda olduğu gibi edebiyatta da olumlu veya olumsuz tersleri gözden uzak tutulmamalıdır. Bu bakımdan her üç edebî grubun varlığı kabul edilse de dönemi önce Abdülhamit Devri Edebiyatı adı altında bir bütün olarak ele almak, daha sonra mutlak veya farazî birtakım alt grupları düşünmek daha isabetli olacaktır” (Okay 2005: 129-130). Orhan Okay'ın bu değerlendirmesini göz önünde bulundurarak Birinci Meşrutiyet Dönemi'nin birinci alt grubunu “Servet-i Fünûn'u Hazırlayanlar” olarak

belirlemek mümkündür. Bu isim altında Recaizade Mahmut Ekrem, Abdülhak Hamit Tarhan ve Samipaşazade Sezai'yi sayabiliriz. Bu sanatçılar devrin siyasi ortamından etkilenmişlerdir. Bunun dışında “ özellikle Abdülhak Hamit ve Recaizade Ekrem'in mizaç bakımından öncekiler gibi aktif politika içinde yer alacak karakterde ve yaradılıştan insanlar olmadıklarını da eklemek gerekir.” (Okay 2005: 130). Bu isimlerle edebiyatımız sosyal faydadan uzaklaşmış, ferdiyetçi bir anlayış ön plana çıkarılmıştır.

Birinci Meşrutiyet Dönemi'nin ikinci alt grubu olarak düşünülen Ara Nesil ifadesini ilk olarak “ Mehmet Kaplan Teyfik Fikret hakkındaki araştırmasında devrin panoraması çizerek Tanzimatçılarla Servet-i Fünûncular arasında, daha çok Servet-i Fünûn edebiyatının teşekkülüne hazırlık özellikleri gösteren bir ara neslin varlığını ileri sürerken 25-30 yazar ve şairin oluşturduğunu belirttiği bu farazi topluluktan sadece birkaçının adını verir. Bunların ortak özellikleri olarak da 'küçük ve günlük hassasiyetleri eserlerine konu/tema olarak seçmiş olduklarını ifade eder.” (Okay 2005: 133). Abdülhak Hamit ve Recaizade Mahmut Ekrem'in “en mühim eserlerini vermiş bulundukları 1873-1877 yılından itibaren Servet-i Fünûn Zümresi'nin toplandığı 1895 yılına kadar arada 20 seneye yakın bir zaman uzanır ki Abdülhamit istibdadının ilk devresine rastlamakla beraber edebi faaliyet bakımından bütün bütün de boş geçmez; bilakis bizim Ara Nesil dediğimiz 25-30 kişilik bir yazar grubunun gerek duyuş tarzı gerek üslup sahasında adeta edebiyatımızın çehresini değiştirecek faaliyetlerine sahne olur.” (Kaplan 1971: 9).

Birinci Meşrutiyet Dönemi'nin en belirgin ve etkili alt grubu Edebiyat-ı Cedide daha yaygın bir ifade ile Servet-i Fünûn'dur. “Servet-i Fünûn, edebiyat tarihimizde Batılı manada ekol karakteri gösteren bir topluluktur. Servet-i Fünûn Edebiyatı, 1896- 1901 yılları arasında faaliyet göstermiştir. Edebiyat tarihinde böyle başlangıcı ve sonu belli olan, kesin tarihlerle sınırlanabilen mektep azdır. Servet-i Fünûn Edebiyatı'nın kesin tarihlerle belirtilmesinin sebebi, bu edebî hareketin bir dergi etrafında meydana gelmesidir.” (Ercilasun 1992: 424).

Bütün bu tespitlerin yanı sıra üzerinde çalışma yaptığımız üç mecmua Birinci Meşrutiyet Dönemi'nin Ara Nesil olarak isimlendirilen “alt grubu”nun (Okay 2005:

133) faaliyet yılları arasında yayımlanmıştır. Bu sebeple giriş bölümü Ara Nesil üzerinde yoğunlaşacaktır.

1.1. Ara Nesil

Türk edebiyatında Tanzimat'ın İkinci Nesli ile Servet-i Fünûn arasında daha çok 1884-1896 yılları arasında faaliyetlerini sürdüren nesil “*Ara Nesil*” olarak adlandırılmaktadır. *Bu neslin mensupları herhangi bir grup oluşturmamış, ortak bir dergi etrafında toplanmamıştır. “ Ancak, ortaya koydukları eser ve sanat anlayışı itibariyle adeta Tanzimat sonrasının ikinci nesli ile Servet-i Fünûn arasında bir köprü görevi görmüş”*lerdir.(Gariper 2004: 105)

Ara Nesil sanatkârları, 1860'tan sonra açılan yeni eğitim öğretim kurumlarında yetiştiler. Okullarda yabancı dil öğrendiler. Böylece batı edebiyatını, özellikle Fransız edebiyatını daha yakından ve bizzat Fransızcadan okudular, batıda ortaya çıkan edebiyat akımlarını takip etme imkânı buldular. Pek çok Fransızca eseri Türkçeye tercüme ettiler, bu yolla hem şekil hem konu bakımından kendilerine bol örnek bulma imkânını kazandılar. Mehmet Kaplan'ın 25-30 kişi olarak gösterdiği (Kaplan1971: 10) Ara Nesil mensuplarının öne çıkanları arasında Menemenlizade Mehmet Tahir, Nabizade Nazım, Mehmet Celal, Nigar Hanım, Mustafa Reşid, Recep Vahyî, Mehmet Ziver, Fazlı Necip, Müstecabizade İsmet, Fatma Aliye Hanım, Abdülhalim Memduh ve Beşir Fuat gibi isimleri sayabiliriz. (Gariper 2004: 106)

Ara Nesil sanatçılarının eser verdiği yıllar II. Abdülhamit dönemine rastlar. Dönemin şartları gereği sosyal ve siyasi konularda görüş ifade edemeyen sanatçılar daha çok bireysel konulara yönelmişlerdir. Bu devrede eser veren sanatkârlar bir yandan Tanzimat sonrası edebiyatının birinci neslinden Namık Kemal'in, ikinci neslinden ise Abdülhak Hamit ve Rezaizâde Mahmud Ekrem'in, diğer yandan da edebiyatta yeniliği kabul etmekle birlikte dil ve zevk bakımından geleneğe bağlı kalan Muallim Naci'nin etkisinde kaldılar. Bu bakımdan Ara Nesil mensupları genel olarak Ekrem ya da Naci dairesinde gösterilirler.

Şiir, hikâye, roman, tiyatro, eleştiri gibi pek çok türde eserlerin yazıldığı bu dönemde sanatçıların bir kısmı klasik edebiyatı sürdürmeye çalışmış, bir kısmı eski

ile yeni arasında kalmış bir kısmı ise yenilik taraftarı olmuştur. (Gariper 2004: 107-109)

1.1.1. Şiir

II. Abdülhamit döneminde idari baskı sebebiyle sosyal ve siyasi meselelerden uzaklaşmış, daha çok ferdi konular işlenmeye başlanmıştır. Kenan Akyüz bu durumu şöyle ifade etmektedir: “ *Eski şiirin ferdiyetçiliğine bu yeniden dönüşteki sebepleri 1880’den sonra gittikçe ağır basmaya başlayan romantizmin koyu ferdiyetçiliğinde ve II. Abdülhamit devrinin sosyal konularla uğraşmaya şiddetle karşı koyan siyasi şartlarda bulmak mümkündür.*” (Akyüz 2013: 49).

Ara Nesil şairleri de Tanzimat ikinci neslinin devamı olarak eserlerinde daha çok ferdi temaları işlemişlerdir. Şiirlerde aşk ve ölüm asli temalardır. Verem, hüzn, gözyaşı, yaşama sevinci, ev hayatı gibi yardımcı temlerle bu temalar desteklenir. Aşk ve ölüm temalı şiirlerin yanında sayıları sınırlı olmak kaydıyla felsefi- hikemî manzumelere, tarih ve savaş konulu kahramanlık şiirlerine de rastlanır.

Recaizade Ekrem yeni şiirin teorisini kurmuş Abdülhak Hamit de Türk şiirinde şekil ve içerik bakımından büyük değişiklikler yapmıştı. Muallim Naci ise şiir konusunda Ekrem ve Hamit’ten farklı düşünmüş, onların temsil ettiği romantik ve yeni akımın karşısında gerçekçiliği ve eskiyi savunmuştu. (Enginün 2013: 520). Onun bu tavrı eski edebiyat taraftarı bir grubun oluşmasını sağlamış ve edebiyatımızda eski-yeni tartışmalarına zemin hazırlamıştı.

Ara Nesil şairleri de şiir tartışmalarına katılmış ve o dönemde çıkarılan dergilerde hem şiirlerini hem de şiire dair görüşlerini paylaşmışlardır. Mehmet Celal, Abdülhalim Memduh, Ali Ferruh, Mustafa Reşit, Menemenlizade Tahir bu devrin önemli şairleridir. Makbule Leman ve Nigar Hanım da bu dönemde eser veren sanatçılardandır. (Enginün 2013: 528).

Ara Nesil şairleri, Tanzimat’ın birinci ve ikinci neslinin şiirin şekil, üslup ve muhtevasında yaptığı yeniliği daha da genişletir ve geliştirirler. Bu devrede bir yandan klasik şiirin şekil ve türleri kullanılırken diğer yandan da Batı edebiyatının etkisiyle sarma kafiye, çapraz kafiye, sone ve serbest müstezat gibi şekiller denenir.

(Gariper 2004: 107-109).Bazen de Recaizade Mahmut Ekrem'in 'Yine Ne Hoştu', 'Teessüf', 'Tagazzülden Geçemem' adlı gazellerinde olduğu gibi divan şiirinin nazım şekilleriyle yazılan şiirlere içeriğe uygun olarak başlıklar konur. (Okay 2006: 62).

Tablo altına şiir yazma Ara Nesil mensupları tarafından rağbet edilen bir yoldur. “Şiirin yanında küçük hikâye ve mesurelerin de yazıldığı bu tablolar, daha ziyade tabiat tasvirleri ve çocuk resimleri olarak belirir. Havada uçan bir kelebek, bahçede açmış bir çiçek, ağaca konan kuş, dikiş diken veya kitap okuyan genç bir kız resmi şairin ilhamını besler. Devrin gazete ve dergilerinin önemli bir kısmının resim basacak tekniğe ulaşmış olması bu modanın yaygınlaşmasını hızlandırır... Menemenlizade Tahir, Mehmet Celal gibi çok sayıda şairde tablo altı şiire, bir başka söyleyişle tablo için yazılmış şiire rastlanır.” (Gariper 2004: 111). Mehmet Celal bu şiirleri “ Mesela, şairin nazar-ı dikkatini ressam-ı meşhur Rafael’in tasvir, daha doğrusu tasavvur eylediği bir Venüs levhası işgal ediyor. Şair levhaya baktıkça ol tasvir zihnine nakşolunmaya başlar. Ona baka baka şiir söyler” (Andı 1995: 215) ifadesiyle açıklar.

Bu yıllarda şiir dilinde de farklı anlayışlar görülür. “ Şair, bir yandan ince duyguları hissî bir söyleyişle ifadelendirmeye çalışırken diğer yandan hayatın basit ve yaşanan gerçekliğini ifade alanına taşır. Bu da insanın iç dünyasının ve tabiatın öne çıkmasını getirir. Şiirin sentaksı değişmeye, diyalog ve konuşma üslubu yaygınlaşmaya başlar. Bu tür ifadelerde şairane yüksek söyleyiş çoğu kez geri plana düşer, hayatın gerçekçi tarafı yansıtılmaya çalışılır.” (Gariper 2004: 111).

1.1.2. Mensur Şiir

Tanzimat’tan sonra Ziya Paşa’nın, Namık Kemal’in bazı yazılarında şairane nesir görülür. “..Abdülhak Hamit’in Makber mukaddimesi, üslubu bakımından mensur şiiri müjdeler. Ayrıca Hamit bir metnin şiir sayılması için mutlaka vezinli ve kafiyele olması gerekmediğini hatta şiirde kafiyeyle engel saydığını açıklar.” (Enginün 2013: 131).

Türk edebiyatına Batı’dan yapılan tercümeler yoluyla giren ve Recaizade Mahmut Ekrem’in “Nesr-i Muhayyel” terkihiyle karşıladığı mensur şiir Ara Nesil sanatkarları tarafından ilgiyle karşılanmış ve bu türde eserler yazılmıştır. “ Envâr-ı

Zekâ ve *Berk* dergilerinde Mustafa Reşit'in yazdıklarında ve *Tercüman-ı Hakikat*, *Şafak* ve *Saadet* gazetelerinde Mehmet Celal'in yazdıklarında bu türün ilk mütereddit uygulamaları görülür." (Mehmet Rauf 2002: XXXI-XXXII)

Mensur şiirin örnekleri arasında Batı'dan düzyazı halinde yapılan şiir tercümeleri de gösterilir. Şafak'ta yazıları bulunan "*Ali Ulvi'nin Tercümelerim isimli eseri büyük ölçüde, bu şekilde yapılmış tercümelerden müteşekkildir.*" (Yüksel 2014: 550)

1.1.3. Hikâye ve Roman

Hikâye ve roman Ara Nesil mensuplarının şiirden sonra en çok eser verdiği türler arasındadır. Ara Nesil'de bu türde eser veren sanatçılar arasında Mehmet Celal, Nabizade Nazım ve Fatma Aliye Hanım gibi isimleri sayabiliriz.

Bu dönemde Mehmet Celal'in *Venüs* (1303), *Cemile* (1303) gibi uzun hikâyeleri, Nabizade Nazım'ın romantik anlayışla yazdığı ilk dönem hikâyeleri ile realist-natüralist anlayışa bağlı kalarak yazdığı hikâyeler bulunmaktadır (Gariper 2004: 113).

Mehmet Celal Rum kızı Anna'ya duyduğu aşkı *Venüs* (1886) başlıklı uzun hikâyesiyle *Küçük Gelin* (1893) adlı romanında işleyerek otobiyografik eserler ortaya koymuştur. Popüler tarzda romanlar yazan Mehmet Celal'in bu türdeki diğer eserleri *Cemile* (1886), *Margrit* (1891), *Elvâh-ı Sevda* (1892), *Bir Kadının Hayatı* (1894), *Zehra* (1894), *Dâmenâlûde* (1895), *Müzeyyen* (1898), *Leman*, *İsyan* ve *Kuşdilinde*'dir. (Gariper 2004: 113).

Nabizade Nazım, "*Tanzimat Edebiyatının son yıllarında kendini göstermeye başlayan, realist ve natüralist eğilimin temsilcilerinden biridir. Ancak o zamana kadar romantizmle beslenmiş ve ona alışmış olan hikâye ve roman okuyucusunun manevî baskısı altında bulunduğu için, bazı hikâyelerinde (Haspa, Hâlâ Güzel, Yedigârlarım, Zavallı Kız, Bir Hâtıra) yer yer romantizme kapılmaktan kurtulamamışsa da Karabibik ve Seyyie-i Tesâmüh hikâyeleri ile Zehra'da realizme çok yaklaşmıştır. Karabibik ön sözü, Türk edebiyatında, realizm ve natüralizmin ilk ve küçük beyannamesi halindedir.*" (Akyüz 2013: 81)

Fatma Aliye Hanım'ın ilk eseri “Bir Kadın” takma adıyla George Ohnet'ten tercüme *Meram* adlı romandır. *Muhâdârat* (1892) romanı aşk ve evlilik entrikalarıyla kıskançlık duygusu etrafında kurulmuştur. 19. yüzyıl sonu Osmanlı konak hayatının ayrıntılı bir şekilde anlatıldığı roman devrinde büyük ses getirmiştir. Yapı bakımından biraz dağınık olan roman; eğitilmiş, kültürlü bir kadının bu meziyetlerini kullanacağı sosyal şartları bulamayınca karşılaştığı sıkıntıları ilk defa ele alması bakımından önemlidir. (Enginün 2013: 281).

Ara Nesil'de başta *Tercüman-ı Hakikat* olmak üzere birçok gazetede tercüme romanlar yayımlanır. Ancak bu romanların çoğunun Batı'daki büyük romancıların tanınmış eserleri değil, Batı'da devrini çoktan kapamış boş hayallerle dolu romanlar arasından seçildiği öne sürülür. “ *Ahmet İhsan bu durumu, roman sanatının bizde henüz emekleme devresinde olmasına bağlar. Roman okuyucusunun da bu eserlerden hoşlandığının göz ardı edilmemesini ister. Okuyucunun okuya okuya olgunlaşacağını, zamanla boş hayaller yerine toplumun aynası olan eserler aramaya başlayacağını ancak bunun için de zamana ihtiyaç olduğunu, acele edilmemesi gerektiğini kaydeder. Ali Kemal de aynı kanaati taşıyanlar arasındadır. Ancak o, bu durumu sadece roman okuyucusunun tercihinine bağlamaz. Roman yazar ve okuyucusunun sayısının arttığı bir ortamda Batının büyük eserlerinin tercüme edilmeyişinde mütercimlerin de sorumluluk taşıdığını belirtir.*” (Birinci 2007: 107)

1.1.4. Eleştiri

Ara Nesil mensuplarının eser verdiği diğer bir tür de o devirde “tenkit”, “intikad”, “muaheze” kelimeleriyle karşılanan eleştiridir. Bu neslin içinde yer alanlar edebiyat meseleleri üzerinde teorik değerlendirmelerin yanında belli bir edebi eser veya şahsiyet hakkında da değerlendirmelerde bulunmuşlardır.

Menemenlizade Mehmet Tahir, Avrupalıların edebiyatta ilerlemesinin temelinde tenkidin olduğunu öne sürer. Bizde ise okuyucu bu tür eserlere gereken ilgiyi göstermemektedir. “*Tahir'e göre tenkit bir eserin sadece kötü, eksik, sakat yönlerini ortaya koymaz, bunlarla birlikte iyi, güzel, olumlu, sağlam yönlerini de dile getirir. Tenkit sadece edebiyat ile ilgili bir çalışma alanı değildir, fenni bir eserin meziyet ve ehemmiyeti muâheze ile görülür ve gösterilir.*” (Birinci 2007: 107)

Mehmet Ziver'e göre tenkitçi tarafsız ve bunun yanında derin bir kültür birikimine sahip olmalıdır. Mehmet Refet ise daha çok tenkidin kaynağı üzerinde düşünür. O'na göre tenkidin temelinde şüphe vardır. (Birinci 2007: 108)

Ara Nesil'de gazete, dergi yazılarında ve eserlerin ön sözlerinde edebi türlerin tarifi ve fonksiyonları konusunda görüş bildirilir. “*Eleştiri bu dönemde bir edebi tür olarak belirmeye başlar. Dönem içerisinde üzerinde durulan ve tartışılan türler arasında hikâye, roman, mensur şiir, eleştiri ve tiyatroyu sayabiliriz.*” (Gariper 2004: 114).

Bu dönemde Türk edebiyatına 19. yüzyıl modern eleştiri anlayışları girmeye başlar. “*Servet-i Fünûn'dan önce Saint-Beuve, Paul Burge, Jules Lemaitre ve Hyppolite Taine gibi tenkitçilerin anlayış ve ölçülerinin esas alınmasının lüzumu üzerinde durulur. Eleştiride psikolojik, fizyolojik ve çevreye ait bilgilerden faydalanılması gerektiği fikri ileri sürülür. Bizde tenkidin gelişmemiş olmasından hareketle tenkit alanında Batı'da ortaya konan eserlerin Türkçeye çevrilmesi teklif edilir.*” (Gariper 2004: 114).

Mehmet Celal, Recaizade Mahmut Ekrem, Nabizade Nazım, Halit Ziya gibi yazarlar hikâye ve roman türünün özelliklerinin belirlenmesi ve adlandırılması konusu üzerinde düşünmüştür. Halit Ziya, *Hikâye* isimli çalışmasında Batı'da roman türünün ortaya çıkışı ve gelişimini edebi akımları da dikkate alarak değerlendirir. Mehmet Celal *Osmanlı Edebiyatı Nümûneleri*, Menemenlizade Mehmet Tahir *Osmanlı Edebiyatı*, Mustafa Reşid İnşâ Muallimi ve Ahmet Rasim'le birlikte *Hâzine-i Mekâtib yahut Mükemmel Münşeat* kitabını yayımlar.

Beşir Fuat, bu yılların önemli bir şahsiyetidir. “*Aslında doğrudan doğruya edebî bir eseri bulunmayan, fakat edebî tenkit ve teori alanında devri içinde önemli bir şahsiyet olan Beşir Fuat, dünya görüşüyle materyalist ve pozitivisttir. Bu ikinci doktrinin gereği olarak edebiyatta da natüralizmi benimsemiştir. Böylece devrin hayalperest, romantik ve gözyaşı dolu edebiyatına karşı çıkmış, Osmanlı yazarlarının romantikleri değil, realistleri ve Emile Zola'yı takip etmeleri gerektiğini sık sık ileri sürmüştür. Gerek bu konularda gerekse şiir- hakikat ilişkieri konusunda çeşitli kişilerle gazete ve dergi sütunlarında yaptığı münakaşaların dışında Muallim Naci ile mektuplaşmalarından meydana gelen İntikad (1887) ile romantizmin tenkidini ve*

natüralizmin prensiplerini ortaya koyduğu Victor Hügo (1885) monografisi dönemin önemli tenkit ve teori eserlerindendir.” (Okay 2005: 136)

Hasan Asaf'ın *Malûmat*'ta yayımlanan *Burhan-ı Kudret* şiirinin;

Zerre-i nûrundan iken muktebes

Mihr ü mehe etmek işaret abes

beytinde kafiyeli kısımların harflerinin eski yazıda birbirinin aynı olmaması sebebiyle ortaya çıkan abes-muktebes tartışması Recaizade Mahmut Ekrem'in adının da tartışmaya karıştırılmasıyla eski-yeni münakaşasına dönüşür.

Servet-i Fünun'a geçiş sürecinde ortaya çıkan Dekadanlık tartışması da bu dönemde dikkat çeken tenkit faaliyetleri arasındadır. Ahmet Mithat Efendi'nin 1 Mart 1313 tarihli *Sabah* gazetesinde yayımlanan *Dekadanlar* başlıklı yazısı üzerinde gelişen tartışma uzun süre devam edecek bir kalem kavgasına yol açar.

1.1.5. Tiyatro

Ara Nesil mensupları tiyatro eserleri de yazmış olmakla birlikte bu türe pek itibar etmemişlerdir. Bu dönemde Abdülhalim Memduh, *Bedriye*, *Nâlân*, *Ümitsiz Mülâkat yahut İstifade-i İbret*; İbnürreşad Ali Ferruh, *Huşenk*; Mustafa Nuri, *Büyücü Karı yahut Teehhül-i Cebri* isimli tiyatroları kaleme almışlardır.

Ara Nesil'de tiyatro-Tanzimat döneminde olduğu gibi-toplumun ilerlemesinde faydalı bir eğlence olarak görülmektedir. Ayrıca bu dönemde tiyatro, insanın başından geçebilecek olayları, çeşitli karakterleri yansıtmaya yoluyla izleyenlerin 'ders-ibret' almalarını temin etmede bir araç olarak da görülmüştür (Babacan 2003: 82).

2. Birinci Meşrutiyet Dönemi Basın Hayatı (1876-1908)

Sultan Abdülaziz döneminde birçok aydın sürgüne gönderilmiş olmasına rağmen, basın, halkın günlük hayatıyla yakından ilgilenmeye başlamıştır. 30 Mayıs 1876'da Sultan Abdülaziz tahttan indirilmiş ve yerine geçen V. Murat'ın kısa süreli iktidarı sırasında basında geçici bir özgürlük dönemi yaşanmış; bu dönemde

sürgünde olanlar İstanbul'a dönmüş, gazetelerde her çeşit yazı yayınlanabilmiştir. Daha sonra V. Murat tahttan indirilmiş ve yerine meşruti idareyi vadeden, bir anayasanın kabulüne ve meclisin kurulmasına söz veren kardeşi II. Abdülhamid 31 Ağustos 1876'da hükümdar olmuş; Mithat Paşa'nın gayretiyle büyük reform hazırlıklarına girişilmiştir.

7 Şubat 1831 tarihli Belçika Anayasası'ndan yararlanılarak ilk Osmanlı Kanunu Esasi'si hazırlanmıştır. Meclis-i Mebusan ve Meclis-i Ayan tarafından kabul edilen bu Anayasa 23 Aralık 1876'da millete ilan edilmiştir.

Bu anayasanın 12. maddesi “*basın kanun dairesinde serbesttir.*” hükmünü getirmiştir. Oysa 1864 tarihli Basın Tüzüğü yürürlükten kaldırılmış değildir. Bu durumda basın serbestliğinin söz konusu olamayacağı aşikârdır. Nitekim kısa bir özgürlük dönemi olarak nitelendirilen bu dönemde basın yine kısıtlamalar içinde kalmıştır.(İnuğur 2002: 255)

“*Mithat Paşa'nın sadrazamlığı sırasında yeni bir Basın Kanunu tasarısı hazırlamak üzere bir komisyon kurulmuştur. Kısa zamanda hazırlanan tasarı 1877 Nisan'ında Meb'usan Meclisi'ne getirilmiştir. Bu tasarı matbaalara ait hükümleri içeriyor, dört ana bölümden ve 51 maddeden oluşuyordu.*” (İnuğur 2002: 257) Söz konusu tasarının birinci bölümünde basımevlerinin kuruluşu ve işleyişiyle ilgili hükümler, ikinci bölümünde gazeteler ve süreli yayınlarla ilgili hükümler, üçüncü bölümünde basın yoluyla işlenecek suçlar ve bunlara verilecek cezalarla ilgili hükümler, dördüncü bölümünde ise davalara bakacak mahkemeler ve duruşma usulleriyle ilgili hükümler belirleniyordu.

Bu kanun tasarısının getirdiği önemli yenilikler şunlardır:

-Gazete çıkarmak için hükümetten izin istenecek, izin verilip verilmeyeceği on beş gün içerisinde ilgiliye bildirilecektir.

-Yayınlanan her sayıdan ikişer nüsha, başkentte matbuat dairesine, taşrada ise valiliklere verilecek ve yöneticilerden bir belge alınacaktır. Belge almayanlara her sayı için iki Osmanlı altını ceza verilecektir.

-Milletvekilleri yazı işleri müdürü olmayacaktır.

-Hükümete ve ilgililere cevap ve düzeltme hakkı tanınmıştır. Gazeteler düzeltme yazılarını ilk veya ikinci sayılarında yayınlamak zorundadırlar.

-Bir gazetede bir duruşma ile ilgili herhangi bir haber yayınlanırsa, gazete, mahkemenin ilerde vereceği kararı da yayınlamakla yükümlüdür.

-Meb'usan Meclisi'ndeki tartışmaların yanlış anlam ve yorumlamalara yol açacak biçimde yayınlanması yasaktır.

-Devletin güvenliğini sarsacak bir suçun işlenmesini kışkırtacak yazı yayınlayan gazeteler süresiz kapatılır.

-Hazreti Padişah'a dokunacak yazı yayınlayan gazeteler kapatılır. Sorumlulara 1-3 yıla kadar hapis cezası verilir.

-Anayasa ile kurulmuş düzene karşı yazı yazmanın cezası bir aydan bir yıla kadar haptir. . (İnuğur 2002: 257)

Bunlardan başka bu kanun tasarısında gazete çıkarmak isteyenlerden kefalet akçası alınması ve mizah gazetelerinin yasak edilmesiyle ilgili hükümler de yer alıyordu. Ancak yeni basın kanunu bu şekliyle meclise geldiğinde vekillerden tepki görmüş özellikle gazete çıkarmak ve basımevi açmak için ruhsat alınmasıyla ilgili maddelere karşı çıkmıştır. Vekiller, mizah gazetelerini yasaklayan ve kefalet akçası yatırılmasını öngören maddeleri çıkardıktan sonra 2 Mayıs 1877'de tasarıyı kabul etmişlerdir. Ayan Meclisi'nden de geçen kanun Sultan Abdülhamit tarafından onaylanmamış ve yürürlüğe konulmamıştır.

Sultan II. Abdülhamit döneminde uygulanan sansürle birlikte Osmanlı'da Devrin meşhur ilim, fikir ve sanat adamları yazı ve kitap yazmaktan men edilmiş, gazete ve dergiler basılmadan önce gözden geçirilmiş, en ufak matbu hatalardan dolayı gazeteler kapatılmıştır. (Turhan 1969: 265-266)

Çalıştığımız *Gülşen* ve *Güneş* dergileri de sansürden payını almış; dergilerdeki bazı yazı ve şiirlerin bazı bölümleri çıkarılmıştır.

Sultan II. Abdülhamit'in basına uyguladığı sansür ve baskılara rağmen bu dönemde basın tarihimiz için önemli birçok gazete ve dergi yayımlanmıştır. I. Meşrutiyet ile II. Meşrutiyet yılları arasında çıkan belli başlı gazete ve dergiler şunlardır: *Sabah* (1875), *Osmanlı* (1877), *Tercüman-ı Şark* (1878), *Tercüman-ı*

Hakikat (1878), *İkdam*, *Karagöz* (1878), *Bahçe* (1878), *Vasıta-i Servet* (1879), *Ziraat* (1880), *Mecmua-i Ebuzziya* (1881), *Mizan* (1886), *Gayret* (1886), *Muhit* (1888), *Mektep* (1891), *Servet-i Fünûn* (1892), *Malûmat* (1895), *Meşveret* (1895), *Resimli Gazete* (1899), *Şûrâ-yı Ümmet* (1899), *Musavver Terakki* (1900), *Musavver Muhit* (1908).

Bu gazete ve mecmualar arasında en fazla öne çıkanlar şunlardır:

Sabah: Papadopoulos adında bir Rum tarafından 1875 yılında yayınlanan *Sabah* gazetesinin başyazarı Şemseddin Sami'dir. Basın tarihimizde ilk defa bu gazete Miladi tarihi kullanmıştır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Mihran Efendi gazeteye yeni bir yön vermek istemiş bu amaçla 1913'den beri yayınlarını sürdüren *Peyam* gazetesi başyazarı Ali Kemal gazetenin başına getirilmiş, gazetenin adı da *Peyam-ı Sabah* olmuştur. 11 Eylül 1922 günü Ali Kemal'in gazeteden uzaklaştırıldığına dair bir yazı yayınlanmış gazetenin adı ertesi gün *Sabah*'a çevrilmiştir. Ancak kendisinden hesap sorulmasından korkan Mihran Efendi bir ay içerisinde gazeteyi kapatmış ve Avrupa'ya kaçmıştır, yayın hayatı kırk yedi yıl süren *Sabah* gazetesi de tarihe karışmıştır.

Tercüman-ı Hakikat: 1878- 1922 yılları arasında yayımlanan “ *Tercüman-ı Hakikat*, güncel olaylardan ve gelişmelerden haber veren; bunu yaparken halkın seviyesini de göz önünde bulunduran bir gazetedir.” (Demirci 2012: 135) Ahmet Mithat Efendi'nin çıkardığı gazete gericiliğe ve tutuculuğa savaş açmıştır. (İnuğur 2002: 279) *Tercüman-ı Hakikat* gazetesi, birçok gazetecinin yetiştiği bir okul görevi de üstlenmiştir. Ahmet Rasim, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Nigar Hanım, Halide Edip, Hüseyin Cahit Yalçın gibi isimler uzun süre bu gazetede çalışmışlardır. Bu gazete II. Meşrutiyet döneminden önce bağımsız görünmüş, sonra İttihat ve Terakki Partisi'ne yönelik muhalefet yapmıştır. (Şapolyo 1969: 147).

İkdam: II. Abdülhamit'in istibdat döneminde yayın hayatına giren, daha sonraları II. Meşrutiyet döneminin en önemli yayın organlarından biri olan *İkdam* gazetesi Ahmet Cevdet tarafından çıkarılmıştır. Millî konulardaki duyarlılığıyla dikkati çeken *İkdam* (Enginün 2006: 82) gazetesinin çalışanları arasında Hüseyin Cahit Yalçın, Mahmut Ata, Adnan Adıvar, Yakup Kadri, Falih Rıfkı gibi isimler yer almaktadır. O dönemde mevcut diğer gazetelere nazaran *İkdam* gazetesinin en

önemli üstünlüğü haber ve yazı zenginliğinden ziyade, imtiyaz sahibi ve başyazarının gazetecilikten yetişmiş, kudretli bir kalem sahibi oluşudur. (İnuğur 2002: 284)

Servet-i Fünûn: 27 Mart 1891’de Ahmet İhsan (Tokgöz) tarafından çıkarılmaya başlanan *Servet-i Fünûn* dergisi 26 Mayıs 1944’e kadar İstanbul’da faaliyet göstermiştir. “ *Bir ara günlük olarak da yayınlanan dergi, 1686. sayısından itibaren o devrin modasına uyarak ismini Uyanış olarak değiştirmiştir.*”(Ayata 1996: 29). Başlangıçta gerek şekil gerekse muhteva bakımından yenilikler arz eden dergi, edebiyat dışında fen ve sağlık bilgileri, Avrupa’da yapılan ilmî keşiflerle ilgili pek çok bilgiler içermektedir (Ercilasun 1992: 425-432).

Servet-i Fünûn dergisi fotoğraf ve resim açısından çok zengindir. “ *Servet-i Fünûn’un bu kadar çok fotoğraf ve resim yayınlamasında derginin sahibi olan Ahmed İhsan TOKGÖZ’ün etkisi büyüktür. Ahmed İhsan, Servet-i Fünûn’da bol resim yayınlamak amacındadır. Bu amaçla yeni resim baskı tekniklerini öğrenmek için bir ara Avrupa’ya dahi gitmiştir.*” (Ayata 1996: 31).

Servet-i Fünûn, 7 Şubat 1896 tarihli 256. sayısından sonra Tevfik Fikret’in yazı işleri yönetimi altında bir edebiyat dergisi haline gelmiş ve Edebiyat-ı Cedide topluluğunun yayın organı olmuştur. (İnuğur 2002: 288)

Malûmat: 1895’te haftalık ve resimli olarak çıkarılmaya başlanan derginin sahibi Mehmet Tahir Bey’dir. Her sayının kapağı resimli, büyük boy olarak çıkartılmıştır.

Derginin belli başlı yazarları arasında Ahmet Rasim, Ahmet Muhtar, Ali Rifat, Hasan Asaf, Halide Edip, Ali Kemal, İsmail Safa, Mehmet Celal, Rıza Tevfik, Şeyh Vasfi gibi pek çok edip yer almaktadır.

Sultan II. Abdülhamit’in basın ve demokrasi üzerindeki katı tutumuna Jön Türkler başta olmak üzere, Avrupa’da yaşayan aydınların çoğu Türkçe, Fransızca, Arapça, Almanca, İngilizce ve İbranice olarak çıkartılan gazetelerle muhalefet yapmışlardır.

Jön Türkler’in çıkardığı gazeteler şunlardır: *Muhbir, İttihat, İttihat-i Osmani, Kanun-i Esasi, Kıbrıs, Kürdistan, Meşrutiyet, Meşveret, Ahali, Anadolu, Arnavutluk, Basiretü’l Şark, Beberuhi, Curcuna, Cüret, Doğru Söz, Dolap, Emel, Enini, Mazlum,*

Ezan, Feryat, Gencine-i Hayal, Girit, Hak, Hakikat, Havatir, Hayal, Hilal, Hürriyet, Islah, Islahat, İçtihat, İncili Çavuş, İstikbal, İntibah, İntikam, İstirdat-ı Zaman, Mizan, Monitör Ottoman, Muvakkaten, Muvazene, Nasihat, Osmanlı, Pinti, Rumeli, Sadakat, Sada-yı Millet, Sancak, Selamet, Seyf-i Hakikat, Şark, Şark ve Garp, Şura-yi Osmani, Şura-yi Ümmet, Terakki, Teessüf, Tokmak, Tuna, Türk, Ulûm, Ümit, Vatan, Yeni Fikir, Yıldırım, Yıldız, Zuhuri; Arapça olanlar *Cüneyne, El-Hilafe, Es-Sadaka;* Fransızca olanlar *Le Constitutionnel, Le CCourrier des Balkans, Daul La Foudre, Le Liberal, Ottoman, Mechveret, Le Moniteur Ottoman, Le Turquie Contemporaine, La Turquie Libre* ve *Le Yıldız*.(Gerçek: 145-146)

Bütün bunlara rağmen bu dönem basınının en belirgin özelliği, basının halk kitleleri ve hükümet çevrelerinde etkisini arttırmasıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

I. İNCELEME

1. GÜNEŞ, ŞAFAK VE GÜLŞEN DERGİLERİNİN KÜLTÜR HAYATIMIZDAKİ YERİ

1.1. Güneş Dergisinin Kültür Hayatımızdaki Yeri

Tablo 1. Güneş Dergisinin Kimlik Bilgileri (1-12. Sayılar)

Sayı	Hicri Takvim	Rumi takvim	Miladi Takvim	Süre	Sayfa	Matbaa	Sahib-i İmtiyaz	Düşünceler
1			1884 ¹	15 Günde bir	1 - 48	Mihran Matbaası	Beşir Fuad	Kapaklar sayfa sayısına dahildir.
2				"	49 - 96	"	"	"
3				"	97 - 144	"	"	"
4				"	145 - 192	"	"	"
5				"	193 - 240	"	"	"
6				"	241 - 288	"	"	"
7				"	289 - 336	"	"	"
8				"	337 - 384	"	"	"
9				"	385 - 432	"	"	"
10				"	433 - 480	"	"	"
11				"	481 - 528	"	"	"
12				"	529 - 576		"	"

¹ Dergide, çıkarıldığı tarihe dair bir bilgi bulunmamaktadır. Bu tarihe (1884) Orhan Okay'ın İlk Türk Pozitivist ve Natüralisti Beşir Fuad adlı eserinden ulaşılmıştır.

Beşir Fuat'ın editörlüğünü yaptığı *Güneş* dergisi, Mukaddime'sinde yer alan "*Şimdiye kadar (Hâver) ismini almış olan mecmuamıza bu kere Güneş namını verdik*" ifadesinden anlaşıldığı üzere *Hâver* dergisinin devamıdır. *Hâver*'in sahib-i imtiyazı İzmirli Übeydullah Efendi'dir. Derginin yazar kadrosu Besim Ömer, Mustafa Azmi, Mehmet Nadir ve Beşir Fuat gibi fennî konularda yazılar yazan isimlerden başka Mahmut Hamit, Muallim Naci, Menemenlizade Tahir gibi edebî yazılar yazan isimlerden oluşmaktadır. Derginin başında "*Tefrika-i Hâver*" olarak Şeyh Galip'in *Hüsn ü Aşk*'ı tefrika edilmiştir. Derginin kapağında yayın politikasını ifade eden şu kıta yer almaktadır:

"Seyyareleriz dairiz etrafını daim

Hep nur alırsız mihr-i safa-averimizden

Dünya-yı terakkiyi tutar şaşaaasiyle

Seyret doğacak mihrimizi Hâver'imizden"

Orhan Okay bu kıtanın Menemenlizade Tahir'e ait olduğu tahmininde bulunmaktadır.(Okay: 50)

Hâver'in ilk yazısı Nevrekoplu Mahmut Hamit Hoca'nın secili, ağır bir üslupla yazdığı Mukaddime'dir. Toplam 4 sayı olarak çıkarılabilen *Hâver* dergisi; Edebiyat, Fünûn, Terâcim-i Ahvâl ve Mütenevvîa sütunlarından oluşmaktadır. *Hâver*'in her sayısında Beşir Fuat'ın fennî konulara dair yazıları bulunmaktadır.

Hâver dergisi 4. sayıdan sonra tatil edilmiştir. Bu tatilin sebebini Menemenlizade Tahir *Gayret*'teki yazısında "*Muharrirler beyinde zuhur eden bir ihtilaf*" olarak açıklamaktadır.(Okay: 50)

Hâver'in kapanmasından sonra Beşir Fuat hemen hemen aynı yazar kadrosuyla *Güneş*'i neşreder.

Güneş dergisinin kapanmasıyla ilgili olarak Beşir Fuat üzerine kapsamlı bir çalışma yapan Orhan Okay şu tespitleri yapar: "*Güneş, Hâver'den daha uzun ömürlü olursa da 12. sayıda, bu defa muharrirler arasındaki ihtilaftan değil, parasızlıktan tatil edilir. Beşir Fuat bütün arzu ve gayretlerine rağmen mecmuaya fazla bir satış temin edemez. Kar etmedikten başka devrin parasıyla 30 lira zararla kapanır. Fazlı Necip'e yazdığı mektuplarında şöyle diyor: 'ben ucuz verip ziyade satmak emeline*

düşmüş, Güneş'in fiyatını yüz para koymuştum. Fakat 12 cüz için kesemden otuz lira verince yanıldığımı anladım'(Mektubat, s. 83). ' Güneş'in masrafını çıkarıp çıkarmayacağını düşünmem bile, varsın otuz lira o yolda feda olsun. Bu beni müteessir etmez. Güneş'ten bahsedişim mücerret bir bir misal arz etmek maksadına mebni idi." Fazlı Necip ise ümitlidir. Ve her şeye rağmen Güneş'in devam etmesini arzular: " Güneş gibi fevkalade ve ucuz bir mecmuanın rağbet görmediğini ise kemal-i hayret ve teessüfle telakki eylerim. Fakat Güneş bir cevherdir ki kıymet ve meziyeti hiçbir vakit düşmeyecektir. Ettirdiği zararı 2 sene zarfında çıkarır zannederim".Ancak Beşir Fuat gerek askerlikten ayrıldığı için o cihetten geliri kesilmiş olması gerekse ciddi mecmuaların o devirde daima zararda olması sebebiyle Güneş'i daha fazla devam ettirmez.(Okay: 52-53)

1.1.1.Derginin Şekil Özellikleri

Güneş'in mevcut sayılarında çıkarıldığı tarih belirtilmemiştir. Orhan Okay, İlk Türk Pozitivist ve Natüralisti Beşir Fuad isimli eserinde bu derginin çıkarılışıyla ilgili olarak Tercüman-ı Hakikat'te yer alan "Âlem-i matbuatın Güneş'i doğdu. Güneş unvan-ı rahşaniyle bir mecmua-i mevkute neşrolunmağa başlayacağını geçenlerde erbab-ı mütalaaaya tebşir eylemiştik. Güneş bu defa Hâver-aray-ı intişar oldu. Güneş'in yalnız kabı enzar-ı takdire öyle bir levha-i şairane arz ediyor ki bunu seyredip de âlem-i âlâya suud etmeyecek bir fikir bulunabileceğini tasavvurdan istiaze ederiz." şeklindeki bir ilana dikkat çeker. Tercüman-ı Hakikat'teki ilan tarihi 2 Ağustos 1884'tür. Bu durumda derginin çıkarılışı bu tarihten kısa bir süre önce olmalıdır. Bu bilgi bize derginin çıkarılış günü ile ilgili net bir bilgi veremez fakat Güneş'in çıkarılış yılının 1884 olduğu şüphesizdir.

12 sayı olarak çıkarılan derginin klişesinde "*mesâil-i siyasiyeden ma'dâ her şeyden bahseder, on beş günde bir neşrolunur risaledir*" ibaresi yer almaktadır. İmtiyaz sahibinin Beşir Fuat olduğu bilgisi de her sayının ilk sayfasında bulunmaktadır.

Güneş dergisinde ilk sayfa kapak vazifesi görmektedir. Kapakların sayfa sayısına dâhil edildiği dergi toplam 576 sayfadan oluşur ve her sayının son sayfasında derginin Mihran Matbaasında basıldığı belirtilir. Derginin 8. sayısında

sayfalar numaralandırılırken hata yapılmış (340'tan 349'a geçilmiş) ve bu hata ileriki sayfalarda da düzeltilmemiştir.

Tüm sayfaları tek sütun halinde düzenlenen dergideki bütün yazılar belli konu başlıkları altında verilmiştir. *Güneş*'in bütün sayılarında yer alan "Edebiyat" ve "Fünûn" sütunlarından başka, sayılara göre değişiklik arz eden "Mütenevvîa", "Terâcim-i Ahvâl" ve "Tarih" sütunları yer almaktadır.

Dergideki "Fünûn" ve "Terâcim-i Ahvâl" sütunlarındaki yazıların hemen hepsi mabatlıdır.

Derginin bazı sayfalarında özellikle kişi isimleri ve sağlıkla ilgili terimlerde Latin harfli kullanım göze çarpmaktadır.

8. sayıda yer alan İlm-i Servet isimli yazıda boşluklar bulunmaktadır ve bu yazının sonunda "35, 36, 37, 38, 39. *ser-levhalar altında yazılan 7 sayfalık mahal encümen tarafından çizilmiştir*" açıklaması bu boşlukların sebebini göstermektedir. Dergide Şemsettin Sami tarafından kaleme alınan Medeniyet-i Cedide'nin Ümem-i İslamiyeye Nakli (No. 4, s. 179-185) başlıklı yazıda da paragraflar arasına yerleştirilen sıra noktalar yazıdaki bazı bölümlerin çıkarıldığını düşündürmektedir. Aynı şekilde Muallim Naci tarafından kaleme alınan "Bir Kahkaha" isimli yazının sonundaki Farsça bir mısra da çıkarılmıştır. Dergideki sıra nokta ile ifade edilen bu boşlukların sansür heyeti tarafından çıkarıldığını düşünerek 402. sayfadaki açıklamayla bağdaştırmamız mümkündür.

Herhangi bir fotoğraf veya resmin bulunmadığı *Güneş*'in 12. sayısının sonunda "Birinci Cildin Fihristi" başlığıyla bir de fihrist bulunmaktadır.

1.1.2. Derginin Muhteva Özellikleri

Hâver dergisinin kapanmasından sonra daha çok fen konularını ihtiva etmek üzere çıkarılan *Güneş*'in amacı mukaddimede " *Osmanlı gençlerinin fevâid-i fünûn-ı hâzıradan haberdar olmalarına hizmet*" olarak tespit edilmiştir.

"*Mesail-i siyasiyeden mâ'dâ her şeyden bahseder*" ibaresiyle yayın politikasını belirleyen dergide daha çok fennî konulara ağırlık verilmekle birlikte pek çok konu ve türde yazı bulunmaktadır. Dergide Mehmet Nadir, Mustafa Azmi,

Besim Ömer gibi isimlerin yazılarına yer verilmiştir. Besim Ömer'in yazıları daha çok "sağlık"a dairdir. Beşir Fuat'ın da dergide "Sudan İlaç" ve Jean Masse'den tercüme ettiği "Bir Lokma Ekmeğin Tarihi" olmak üzere iki adet yazısı bulunmaktadır.

Çoğunluğunu Menemenlizade Mehmet Tahir'in yazdığı 29 adet şiirin bulunduğu dergide bu türde eserleri yayımlanan diğer isimler Abdülkerim Sabit, Hüseyin Haşim, Mahmut Celalettin Paşa, Muallim Naci, Namık Kemal, Recaizade Mahmut Ekrem, Menemenlizade Rıfat, Şeyh Vasfı ve Abdülhak Hamit Tarhan'dır.

Güneş'teki yazılar belirli sütun/konu başlıkları altında verilmiştir. Bu konu başlıkları her sayıda düzenli olarak yer almamakla beraber, derginin içeriği hakkında fikir sahibi olunmasına yardımcı olmaktadır.

1.1.2.1. Dergide Yer Alan Sütunlar

Güneş'teki yazılar "Edebiyat", "Fünûn", "Mütenevvîa", "Terâcim-i Ahvâl" ve "Tarih" başlıkları altında verilmiştir. Bunlardan "Edebiyat" ve "Fünûn" sütunu her sayıda yer alırken diğerleri sayılara göre değişiklik arz etmektedir.

1.1.2.1.1. Edebiyat

Derginin bütün sayılarında yer alan "Edebiyat" sütunundaki metinlerin çoğunluğunu şiirler oluşturur. Dergideki 29 adet şiirden 10 tanesi Menemenlizade Mehmet Tahir 'e aittir. Muallim Naci dergide çok sayıda şiiri bulunan diğer bir isimdir. *Edebiyatımızda Pozitivist Düşüncenin Gelişmesi ve Güneş Mecmuası* isimli çalışmada Muallim Naci'nin hemen bütün şiirleri pozitivizmle ilişkilendirilmiştir. Şiirler şekil olarak eski tarzda yazılmıştır

Edebiyat sütununda Fazlı Necip, Menemenlizade Mehmet Tahir ve Muallim Naci'nin mensur şiir; Şemsettin Sami, Menemenlizade Mehmet Tahir, Samipaşazade Sezai ve Mustafa Azmi'nin hikâye ve makale türündeki eserlerine de yer verilmiştir.

1.1.2.1.2. Fünûn

Güneş dergisi daha çok fennî yazıların bulunduğu bir dergidir. Bunun için dergideki "Fünûn" sütunu oldukça kapsamlı ve zengindir. Yazıların çoğunun mabathı olduğu sütunda Besim Ömer'in çok sayıda yazısı bulunmaktadır. Bunların çoğu tıp-sağlık konusundadır. Beşir Fuat'ın Jean Masse'den tercüme ettiği Bir Lokma Ekmeğin Tarihi, Mehmet Nadir'in Güneş-i Hükümdar-ı Avâlim sütunda öne çıkan diğer yazılardır.

1.1.2.1.3. Mütenevvîa

Derginin 1, 2, 3, 5, ve 12. sayılarında yer alan "Mütenevvîa" sütununda çeşitli konularda yazılmış metinlere yer verilmiştir. Ahmet Rasim'in "Deniz Fenerleri", "Tahte'l-Bahr" ; Besim Ömer'in Bekrîlik, Nasır İlacı; Beşir Fuat'ın Sudan İlaç başlıklı yazıları bu sütunda bulunmaktadır. Ayrıca Mustafa Azmi ve Hüseyin Avni'nin yabancı kaynaklardan aldıkları haber yazıları da bu sütunda yer almıştır. Bu haberler çalışmamızın "Tür ve Konuya Göre Tasnif" kısmında belirtilmiştir.

1.1.2.1.4. Terâcim-i Ahvâl

Derginin ilk 9 sayısında yer alan sütundaki yazıları Hüseyin Avni yazmıştır. 1-4. sayılarda Bernardin de St. Pierre, 5-9. sayılarda ise Spinoza'nın biyografileri yer almaktadır.

1.1.2.1.5. Tarih

Sadece 4. sayıda yer alan sütunda Şemsettin Sami'nin iki adet yazısı bulunmaktadır.

1.2. Şafak Dergisinin Kültür Hayatımızdaki Yeri

Tablo 2. Şafak Dergisinin Kimlik Bilgileri (1-10. Sayılar)

Sayı	Hicri Takvim	Rumi takvim	Miladi Takvim	Süre	Sayfa	Matbaa	Sahib-i imtiyaz	Düşünceler
1	1302					Mihran Matbaası	M. Asım	Tarih Hicri takvime göre verilmiştir.
2	28 Recep 1302	1 Mayıs 1301	13 Mayıs 1885	15 günde bir	25 - 48	-	"	Tarih Rumi takvime göre verilmiştir.
3	13 Şaban 1302	16 Mayıs 1301	28 Mayıs 1885	"	49 - 72	-	"	"
4	29 Şaban 1302	1 Haziran 1301	13 Haziran 1885	"	73 - 104	-	"	"
5	15 Ramazan 1302	16 Haziran 1301	28 Haziran 1885	"	105 - 128	-	"	"
6	30 Ramazan 1302	1 Temmuz 1301	13 Temmuz 1885	"	129 - 160	-	"	"
7	15 Şevval 1302	16 Temmuz 1301	28 Temmuz 1885	"	161 - 184	-	"	"
8	2 Zilkade 1302	1 Ağustos 1301	13 Ağustos 1885	"	185 - 208	-	"	"
9 ²		-		"	209 - 232	-	"	"
10		-		"	233 - 256	-	"	"

² 9 ve 10.Sayılar da tarih belirtilmemiştir.

1.2.1. Derginin Şekil Özellikleri

Şafak dergisi, 1302 (H.) tarihinde yayın hayatına başlamıştır. Derginin ikinci sayısı 1 Mayıs 1302 (Rumî)' de yayımlanmıştır. Derginin ilk sayısının yayımlandığı tarih hicri olarak verilmiş, diğer sayılarda Rumi takvime göre tarih belirtilmiştir. 10 sayı çıkan derginin 9. ve 10. sayılarında herhangi bir tarih yer almamaktadır.

Derginin 1. sayısında ilk sayfanın tamamı kapak olarak düzenlenmiştir.

1. sayfada derginin ismi ve Muallim Naci'nin şu beyti yer almaktadır:

"Bir Şafaktır nevha-i fikrim ki derler şark-ı renk

incilâsından olur âfâk-ı irfân şark-ı renk"

Beytin altında *"siyasetten ma'dâ her şeyden bahseder risaledir"* ibaresi bulunmaktadır.

Bunlardan başka, derginin imtiyaz sahibinin M. Asım olduğu, Maarif Nezaretinin izniyle tab olunduğu, ruhsatname numarası, derginin 1302'de Mihran Matbaasında basıldığı bilgileri de ilk sayfada yer almaktadır.

Derginin 2. sayıdan itibaren değişen klişesinde:

"Siyasetten ma'dâ her şeyden bahseder ve on beş günde bir neşrolunur risaledir, 1 Mayıs 1301, Cilt 1, Sahib-i imtiyazı: M. Asım, Numara 2" bilgileri yer almaktadır. Diğer sayılarda klişeye Muallim Naci'nin ilk sayının kapağında yer alan beyti eklenmiştir.

Şafak dergisindeki ilk sayfa kapak vazifesi görmektedir. Kapaklar sayfa sayısına dâhil edilmiştir. Sayfa sayıları sıralıdır ve dergi toplam 256 sayfadan oluşmaktadır.

Derginin Mihran Matbaasında basıldığı bilgisi sadece ilk sayının 1. ve 2. sayfasında yer almaktadır.

Tüm sayfaları tek sütun halinde düzenlenen dergideki bütün yazılar belli konu başlıkları altında yer almakla beraber bazı konu başlıkları sayılara göre değişiklik arz etmektedir. Örneğin 1. sayıda yer alan "Mütenevvia" ve "Terâcim-i Ahvâl" sütunu 2. sayıda yer almamıştır. Dergide "Edebiyat", "Fünûn", "Mütenevvia", "Şuûnat",

"Terâcim-i Ahvâl", sütunları yer almaktadır. Bu sütunlara 4. Sayıdan itibaren bir de "Letâîf" sütunu eklenmiştir.

Dergide yer alan birçok yazı "mabadı var" ifadesiyle diğer sayılarda da devam ettirilmiştir. Ancak bazı yazılarda bu ifade yer alsa da gelecek sayılarda yazının tamamlanmadığı görülmektedir. Çalışmanın "Tahlili Fihrist" bölümünde mabad gösterilen fakat devam etmeyen yazılar belirtilmiştir.

Şafak'ta 23. sayfada Mikelanj başlıklı yazının üzerinde küçük bir resim yer almaktadır. Dergide yer alan bu tek resim çalışmamızın "Dergide Yer Alan Resim ve Fotoğraflar" bölümünde belirtilmiştir.

Elimizdeki matbu metnin sonunda "Tefrika-i Şafak" başlığı altında iki kısımdan oluşan 40 sayfalık bir bölüm bulunmaktadır. Bunların derginin her sayısının ardından mı yoksa ayrıca mı neşredildiği tespit edilememiştir.

1.2.2. Derginin Muhteva Özellikleri

1885 yılında 10 sayı olarak çıkarılan *Şafak* dergisi klişesinde yer alan "*siyasetten ma'da her şeyden bahseder risaledir*" ifadesiyle yayın politikasını belirlemektedir. Derginin istibdat döneminde çıkarılıyor olması bu durumu açıklamaktadır.

Şafak dergisi tür ve içerik yönünden oldukça zengindir. Şiir, mensur şiir, hikâye, tiyatro, biyografi, eleştiri gibi pek çok türün örnekleri görülen dergide eserlerin çoğunluğunu şiirler oluşturmaktadır. 83 adet olan bu şiirlerden 10 tanesi Ali Ulvi'ye aittir. Harputlu Hayri, Mehmet Celal, Mekkî , Kazım Paşa dergide çok sayıda şiiri bulunan diğer şairlerdir. Hemen hepsi eski tarzda yazılmış olan şiirlerin çoğunluğu gazeldir.

Dergide fenden eğitime, kültürden sağlığa, ziraata kadar pek çok konuda eser verilmiştir.

Şafak'taki yazılar belirli sütun/konu başlıkları altında verilmiştir. Bu konu başlıkları her sayıda düzenli olarak yer almamakla beraber, derginin içeriği hakkında fikir sahibi olunmasına yardımcı olmaktadır.

1.2.2.1. Dergide Yer Alan Sütunlar

Şafak'ta “Edebiyat”, “Fünûn”, “Mütenevvîa”, “Şuûnat”, “Terâcim-i Ahval” ve “Letâif” isimlerini taşıyan altı sütuna yer verilmiştir. Bunlardan “Edebiyat” ve “Fünûn” bütün sayılarda bulunur. Diğer sütunlar bu kadar düzenli değildir. Örneğin derginin 1. sayısında “Edebiyat”, “Fünûn”, “Mütenevvîa”, “Şuûnat”, “Terâcim-i Ahval” sütunları yer alırken 2. sayıda bunlardan sadece “Edebiyat”, “Fünûn”, “Şuûnat”, “Terâcim-i Ahval” bulunmaktadır.

1.2.2.1.1. Edebiyat

Dergideki en kapsamlı sütun olan edebiyat sütununun çoğunluğunu şiir oluşturmakla beraber farklı türlerde yazılmış metinlere de rastlanmaktadır. Ali Ulvi, Harputlu Hayri, Mehmet Celal, Mekkî , Kazım Paşa dergide en çok şiiri bulunan şairlerdir. Sütundaki şiirlerin çoğu eski tarzda yazılmıştır.

Halil Edip'in "Hey Gidi İkbâl Hey" isimli denemesi, Mehmet Celal'in "İki Sevdazede", "İhtiyar Şair" isimli hikâyeleri, Muallim Naci'nin eleştiri yazıları bu sütunda öne çıkan metinlerdir.

1.2.2.1.2. Fünûn

Derginin bütün sayılarında yer alan “Fünûn” sütunundaki yazıların çoğu mabatlıdır. Derginin ilk 5 sayısında Ahmet İhsan Tokgöz'ün Evlere Hakim, 6-9. sayılarda Keül, 10. sayıda Gümüş başlıklı yazıları bulunmaktadır. Sütunda yazısı bulunan diğer bir isim de Ahmet Rasim'dir. 1. ve 2. sayılarda Telefot Yani Eşkâlin Elektrik Vasıtasıyla Mesafat-ı Azamiyeye Nakil ve İrsali Meselesi, 6. sayıda ise Kuvvetin Elektrik Vasıtasıyla İrsali isimli yazısı yer almaktadır.

1.2.2.1.3. Mütenevvîa

Derginin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, ve 10. sayılarında yer alan "Mütenevvîa" sütununda Ahmet Rasim ve Ahmet İhsan Tokgöz'ün yazıları bulunmaktadır.

Eğitimden yeme-içmeye, spora, yeni icatlara kadar birçok farklı konuda yazılar bulunan sütunda en uzun soluklu yazı 3, 4, 5, 8, ve 10. sayılarda mabatlı olarak verilen Ahmet Rasim'in "Yeme ve İçme" başlıklı yazısıdır.

1.2.2.1.4. Şuûnat

“Şuûnat” sütunu derginin 1, 2, 3, 5, ve 9. sayılarında bulunmaktadır. Ahmet İhsan Tokgöz'ün Fenniye Medeniye üst başlıklı yazıları sütundaki metinlerin çoğunluğunu oluşturmaktadır. Fen, teknoloji, kültür, sağlık gibi pek çok konuya yer verilen sütunda Ahmet İhsan Tokgöz'den başka Ahmet Rasim ve Doktor Hüseyin İhsan'ın yazıları bulunmaktadır.

1.2.2.1.5. Terâcim-i Ahvâl

Derginin tüm sayılarında bulunan “Terâcim-i Ahvâl” sütunundaki yazıların tamamı mabatlıdır. Sütunda La Fontaine, Michalengelo, Andre Marie Ampere gibi isimlerin biyografilerine yer verilmiştir. Bu sütunda yazısı bulunan yazarlar M. C., Mehmet Rüştü, Mustafa Asım ve Ahmet İhsan Tokgöz'dür.

1.2.2.1.6. Letâif

Derginin 4, 5, 6, ve 7. sayılarında yer alan “Letâif” sütununda Ali Ulvi'nin Apanyol ve Fûvet isimli tiyatro eseriyle Selanikli A. Tevfik'in Tuhaf Bir Dua isimli hikâyesi ve Mustafa Asım'ın bu hikâye hakkındaki yazısı bulunmaktadır.

1.3. Gülşen Dergisinin Kültür Hayatımızdaki Yeri

Tablo 3. Gülşen Dergisinin Kimlik Bilgileri (1-27. Sayılar)

Sayı	Hicri Takvim	Rumi Takvim	Miladi Takvim	Süre	Sayfa	Matbaa	Sahibi ve naşiri	Muharrirler	Düşünceler
1	8 Cemaziyel evvel 1303	31 Kanun-ı Sani 1301	12 Şubat 1886	Haftalık	1 - 4	Şirket-i Müret tibiye	Hüsamed-din	İbrahim Fehim, Ali Kemal	Kapaklar sayfa sayısına dahildir.
2	14 Cemaziyel evvel 1303	6 Şubat 1301	18 Şubat 1886	“	5 - 8	“	“	“	
3	21 Cemaziyel evvel 1303	13 Şubat 1301	25 Şubat 1886	“	9 - 12	“	“	“	
4	28 Cemaziyel evvel 1303	20 Şubat 1301	4 Mart 1886	“	13 - 16	“	“	“	
5	5 Cemaziyel ahir 1303	27 Şubat 1301	11 Mart 1886	“	17 - 20	“	“	Ali Kemal	
6 ³	1 Cemaziyel ahir 1302	6 Mart 1301	18 Mart 1886	“	21 - 24	“	Kitapçı Kırkor	“	Yıl değişmesi-ne rağmen dergide belirtilme-miştir.
7	8 Cemaziyel ahir 1302	13 Mart 1301	25 Mart 1886	“	25 - 28	“	“		“
8	15 Cemaziyel ahir 1302	20 Mart 1301	1 Nisan 1886	“	29 - 32	“	“		“
9	22 Cemaziyel ahir 1302	27 Mart 1301	8 Nisan 1886	“	33 - 36	“	“		“

³ 6. sayıda tarih 6 Mart 1302 şeklinde verilmesi gerekirken 6 Mart 1301 olarak verilmiştir. Bu hata 11. sayıya kadar devam etmiştir. Bu tarihler miladi takvime çevrilirken değişmesi gereken tarih (1302) dikkate alınmıştır.

10	29 Cemaziyel ahir 1302	3 Nisan 1301	15 Nisan 1886	“	37 - 40	“	“		“
11	7 Recep 1302	10 Nisan 1301	22 Nisan 1886	“	41 - 44	“	“		“
12	25 Recep 1303	17 Nisan 1302	29 Nisan 1886	“	45 - 48	“	“		Tarihteki hata düzeltilmiş -tir
13	2 Şaban 1303	24 Nisan 1302	6 Mayıs 1886	“	49 - 52		“		
14	9 Şaban 1303	1 Mayıs 1302	13 Mayıs 1886	“	53 - 56		“		
15	16 Şaban 1303	8 Mayıs 1302	20 Mayıs 1886	“	57 - 60		“		
16	23 Şaban 1303	15 Mayıs 1302	27 Mayıs 1886	“	61 - 64		“		
17	1 Ramazan 1303	22 Mayıs 1302	3 Haziran 1886	“	65 - 68		“		
18	15 Ramazan 1303	5 Haziran 1302	17 Haziran 1886	“	69 - 72		“		İki haftada bir çıkıştır.
19	29 Ramazan 1303	19 Haziran 1302	1 Temmuz 1886	“	73 - 76		“		“
20	13 Şevval 1303	3 Temmuz 1302	15 Temmuz 1886	“	77 - 80		“		“
21	20 Şevval 1303	10 Temmuz 1302	22 Temmuz 1886	“	81 - 84		“		
22	5 Zilkade 1303	24 Temmuz 1302	5 Ağustos 1886	“	85 - 88		“		İki haftada bir çıkıştır.
23	12 Zilkade 1303	31 Temmuz 1302	12 Ağustos 1886	“	89 - 92		“		
24	19 Zilkade 1303	7 Ağustos 1302	19 Ağustos 1886	“	93 - 96		“		
25	1 Muharrem 1304	18 Eylül 1302	30 Eylül 1886	“	97 - 100		“		Önceki sayıdan 11 gün sonra yayımlan- mıştır.

26	15 Muharrem 1304	2 Teşrin-i Evvel 1302	14 Ekim 1886	“	101 - 104		“		İki haftada bir çıkıştır.
27	20 Safer 1304	6 Teşrin-i Sani 1302	18 Kasım 1886	“	105 - 108		“		

1.3.1. Derginin Şekil Özellikleri

Gülşen dergisi, 31 Kânunusânî 1301 ile 6 Teşrinisânî 1302 tarihleri arasında 27 sayı yayımlanmıştır. Derginin ilk sayfasında haftalık olacağı yayımlandığı belirtilmekle beraber 18, 19 ve 20. sayılar iki haftada bir yayımlanmış fakat bunların sebebi dergide belirtilmemiştir.

Derginin ilk sayfalarının üst kısmında kimlik bilgileri ve derginin klişesi yer almış, bu klişe 13. sayıdan itibaren değişmiştir.

Klişenin sağ kısmında şu bilgilere yer verilmiştir:

“Bir nüshası 20 paradır. Abone kabul olunmaz. Haftada bir defa perşembe günleri neşrolunur. Matbaası Şirket-i Mürettibiye: Babiali Caddesi Numara 34.”

Klişenin sol tarafında ise:

“Merkez tevzii Bayezit’te Kirkor Efendi’nin 14 numaralı Asır Kütüphanesidir. İhtar-ı asar arzusunda bulunanlar dahi mezkûr kütüphaneye müracaat etmelidir.” ifadesi yer alır.

Bunların altında, derginin sahibinin Hüsamettin, muharrirlerinin İbrahim Fehim ve Ali Kemal olduğu; Maarif Nezareti’nin ruhsatıyla neşredildiği ifade edilmektedir.

Derginin 13. sayıdan itibaren değişen klişesinin sağ tarafında:

“İstanbul için bir senelik abone bedeli 20 kuruştur. Taşra abonelerine sahiller için 5, dâhiller için 7 buçuk kuruş posta ücreti zam olunur. Bir nüshası 20 paradır.” bilgilerine yer verilir.

Klişenin sol tarafında ise:

“Merkez teviz’i Bayezit’te Kirkor Efendi’nin 14 numaralı Asır Kütüphanesidir. Evrak göndermek ve abone olmak isteyenler dahi mahal-i mezkûra müracaat etmelidir. Matbaası: Şirket-i Mürettibiye” bilgileri bulunmaktadır.

Gülşen dergisindeki ilk sayfa kapak vazifesi görmektedir. Kapaklar sayfa sayısına dâhil edilmiştir. Sayfa sayıları sıralıdır ve dergi toplam 108 sayfadan oluşmaktadır.

Derginin Şirket-i Mürettibiye Matbaası’nda basıldığı bilgisi her sayının ilk ve son sayfasında da yer almaktadır.

Gülşen’in ilk 5 sayısında derginin sahibi Hüsametdin olarak verilmiş, altıncı sayıdan itibaren ise “*sahibi ve naşiri Kitapçı Kirkor*” olarak belirtilmiştir. 1-4. sayılarda muharrirler İbrahim Fehim ve Ali Kemal’dir. 5. ve 6. sayılarda muharrir olarak sadece Ali Kemal’in ismi verilmektedir. 7. sayıdan itibaren ise muharrirler konusunda herhangi bir bilgi yer almaz.

Altıncı sayının tarihi 6 Mart 1301’dir. Hâlbuki Rumi takvimin başlangıç ayı marttır. Dolayısıyla yıl olarak 1302’ye geçilmesi gerekir. Bu dikkatsizlik 11. sayıya kadar devam etmiş, 17 Nisan 1302’de yayımlanan 12. sayıdan itibaren bu hata düzeltilmiştir.

Derginin tüm sayfaları iki sütun halinde düzenlenmiştir. 1 ve 2. sayıda bu sütunlardaki yazılar herhangi bir konu başlığı belirtilmeden yazılmıştır.

Dergide yer alan bazı yazılar “mabadı var” ifadesiyle diğer sayılarda da devam ettirilmiştir. Ancak bazı yazılarda bu ifade yer alsa da gelecek sayılarda yazının tamamlanmadığı görülmektedir. Çalışmanın “Tahlili Fihrist” bölümünde mabad gösterilen fakat devam etmeyen yazılar belirtilmiştir.

Dergideki yazılar belli sütun başlıkları altında verilmeye çalışılmıştır. Ancak her sayıda sütunlar düzenli olarak yer almamaktadır. Dergide “Edebiyat”, “Fennî”, “Mütenevvia”, “Şerh”, “Edebî”, “Malumat-ı Fenniye”, “Terâcim-i Ahval”, “Mevadd-ı Edebiye”, “Mevadd-ı Sâire” sütunları yer almaktadır.

Gülşen’de herhangi bir resim ya da fotoğraf yer almaz.

1.3.2. Derginin Muhteva Özellikleri

Gülşen dergisi II. Abdülhamit döneminin baskılı yıllarında çıkmıştır. Bu dönemde basına sansürün uygulanmasıyla pek çok gazete kapatılmıştır. İşte böyle bir ortamda yayın hayatına başlayan *Gülşen* dergisi o yıllardaki birçok süreli yayın gibi siyasi konulardan ziyade edebi, sosyal ve kültürel konulara ağırlık vermiştir. Dergideki siyaseten sakıncalı görülen yazılar ve şiirler ise o dönemdeki baskıcı tutumdan nasibini almış ve sansüre uğrayarak sakıncalı görülen kısımlar dergiden çıkarılmıştır. Dergide sansüre uğrayan yazılar ve şiirler çalışmada ayrı bir başlık olarak gösterilmiştir.

Dergideki eserlerin büyük çoğunluğunu şiirler oluşturmaktadır. Dergide bulunan 96 adet şiirden 20 tanesi Ali Kemal'e aittir. Ali Kemal *Ömrüm*'de her nüsha için iki, üç manzume yetiştirdiğini, fakat başka yazılar yazmak için birikiminin yeterli olmadığını ifade etmektedir:

“... *Hele benim tabîat-i şâirânem o şevk ile cûş u hurûşa gelmişti; her nüsha için iki üç manzûme yetiştirirdim. Eserlerim hep şiir, hep şiir idi; çünkü başka yazı yazmağa kudretim yoktu, sermayem kâfi değildi, fakat şiir için sade bir karîha kâfi idi.*” (Ali Kemal 2004: 74)

Dergideki şiirlerin çoğu ya Ali Kemal'in Mülkiyedeki arkadaşlarının amatörce yazdığı şiirler ya da ünlü şairlerin şiirlerine yazdıkları nazîrelerdir. Bu durum dergide tekdüzeliğe sebep olur. Buna çare olarak Ali Kemal Menemenlizade Tahir Bey'in *Gayret* risâlesinde yayımlanan tevhîdine eleştiri niteliğinde bir yazı kaleme alır.

“... *İşte Gülşen her hafta böyle şiirlerimle doluyordu, pek yeknesak oluyordu. Bu hâle bir çare ararken bir gün Gayret risâlesinde bir tevhid nazar-ı dikkatime çarptı. Bu risâleyi Menemenli-zâde Tahir Bey çıkarıyordu. O tevhîdi de yazan o idi...*” (Ali Kemal 2004: 74)

“*Menemenli-zâde Tahir Bey pek halûk, necib, muktedir bir genç idi. Mekteb-i Mülkiye'den yetişmişti. İyi yazı yazardı, güzel şiir söylerdi... Fakat şiirde müsamahat-ı lâfziyyeye pek mübtelâ idi. Mesela yukarıda zikrettiğim tevhidinde böyle yapmıştı, baştanbaşa lafız hataları irtikâb eylemişti. Fırsatı ganimet bildim; bu tevhîdi ele alarak 'Büyük Bir Cür'et Yahut Küçük Bir Dikkat' diye uzun bir makale-i tenkîdiyye yazdım.*” (Ali Kemal 2004: 77-78)

Menemenli-zâde Tahir Bey'in bu yazıya *Âsâr* mecmuasında cevap vermesi üzerine Ali Kemal buna cevaben bir yazı daha kaleme alır (Cevâbü'l Cevap). Böylece *Gülşen* edebî tartışmaların yaşandığı bir dergi haline gelir. (Ali Kemal 2004: 79)

Gülşen'de ayrıca bazı şairlerin şiirleri üzerine yorumlar, eleştiriler de bulunmaktadır. Derginin 20. sayısındaki *Gülşen* imzalı yazıda Abdülbâkî Bey'in gazelleri hakkında yorumda bulunulmuştur. 27. sayıda Mehmet Celal ve Mahmut Bey'in şiirleriyle ilgili yorumlar yapılmış, bu şiirlere çeşitli eleştiriler getirilmiştir.

Dergide güncel konular ile ilgili yazılar "Mütenevvîa" ve "Mevadd-ı Sâire" sütun başlığı altında verilmiştir. Bu sütunlarda bazen bir bilmece sorulup okurlardan bunun cevaplanması istenmiş bazen de dünyadaki gelişmelerle ilgili bilgiler verilmiştir.

Gülşen'de fennî yazılar da mevcuttur. Bu tür yazılar "Fennî" sütun başlığı altında verilmiştir. Bu sütunda Ahmet İhsan Tokgöz'ün *İlm-i Servet* isimli eseri 13. sayıdan 16. sayıya kadar tefrika edilmiştir. Mabad gösterilmesine rağmen eserin devamı yayımlanmamıştır. Derginin 8. ve 9. sayılarında Ahmet İhsan'ın "Tütün" başlıklı yazısı ve 10. sayıda Viyana'daki bir karnavala dair yazısı bulunmaktadır. 11. sayıda mukaddime, bakırın hal-i tabîsi, envâi ve tunç alt başlıkları bulunan "Bakır" isimli imzasız bir metin de yer almaktadır.

Ali Kemal yine *Ömrüm*'de, *Gülşen*'deki bazı çok küçük ifadelerin bile o dönemde sakıncalı görüldüğünü söylemektedir. Ali Kemal derginin ilk sayısında "Sevdiklerim" isimli bir şiir yazmıştır. Bu şiirle ilgili olarak Ali Kemal *Ömrüm*'de şu yorumda bulunmuştur:

" İlk nüshaya Fehim mükellef bir mukaddeme yazdı idi. Ben de Sevdiklerim unvanıyla bir manzûmemi dercettimdi. Bu manzûmenin şu kıtalarını arkadaşlarım beğendilerdi.

Dem-i hicrin ki âh cânânım

Odur ancak enîs-i vicdânım

Nağmesiyle safâ bulur cânım

Bülbül-i nâlekârı pek severim

Yaşamam ondan ayrılırsam âh

Maderimden azîzdir billâh

Ona cân ü cihân fedâ her gâh

Vatan-ı feyz-bârı pek severim

Bu şiirler pek çocukça idi; lakin o zaman böyle saf-dilâne düşünmek bir liyakat, hatta vatan lâfzını ağza alabilmek büyük bir meziyet addolunuyordu. O bir devr-i garîb-i istibdâd idi.” (Ali Kemal 2004: 73)

Dergideki birçok şiir, o dönem için sakıncalı görülen sözcük ve düşüncelere yer verildiği için sansüre uğramıştır. Nitekim derginin kapatılmasına da yine bu türlü bir yazı sebep olmuştur.

“Gülşen irfânen o züğürtlüğümüzle beraber az-çok bir rağbete mazhar idi, şöyle böyle devam ediyordu. Alelhusus Encümen-i Teftiş ve Muayene’ye oyunlar oynuyor, o devirde neşrolunamaz eserler neşrediyorduk. Bir kere zor bela ile Lemennais’nin o meşhur ‘Menfî’ neşîdesini tercüme ettimdi. Telleyerek, pullayarak Gülşen’e uzun uzadıya bir mütalâanâme ile beraber derceyledimdi(Adet 25). Her parça ‘Menfî daima, daima yalnız değil midir?’ yahut ‘Menfînin Allah’tan başka kimi olabilir?’ fıkârâtıyla bitiyordu. O devr-i istibdâdda sâmiaya hüzn ile in’ikâs eyliyordu. Bu tercüme alttanalta dağdağaya bâdî oldu, Encümen-i Teftiş’i kuşkulandırdı. Zaten bir mânâ ve bir hud’a kullanarak bu eseri o encümene göstermeden bastırdıktı. Bereket versin ki işi o kadar araştıran olmadı, yalnız Gülşen kapatıldı.” (Ali Kemal 2004: 83)

Gülşen dergisinin muhtevasını “Dergide Yer Alan Sütunlar” başlığı altında ele almak derginin muhtevasının daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

1.3.2.1. Dergide Yer Alan Sütunlar

Gülşen dergisinde “Edebiyat”, “Fennî”, “Mütenevvîa”, “Şerh”, “Edebî”, “Malumat-ı Fenniye”, “Terâcim-i Ahval”, “Mevadd-ı Edebiye”, “Mevadd-ı Sâire” isimlerini taşıyan dokuz sütuna yer verilmiştir. Ancak bu sütunlar dergide düzenli olarak yer almazken bazı sayılarda ise hiçbir sütun başlığına yer verilmemiştir(adet 1, 2, 4, 5, 12, 14, 19, 22, 27). Dergideki sütunlar bazı sayılarda isim değiştirmiştir. Örneğin derginin 3, 6, 7 ve 15. sayılarındaki “Edebiyat” sütunu 16, 17, 18 ve 21. sayılarda “Edebî”; 23, 24, 25 ve 26. sayılarda “Mevadd-ı Edebiye” olarak isim

değiştirmiştir. “Fennî” ve “Mütenevvia” sütunları da için de aynı durum söz konusudur. Fennî sütunu 16. sayıda “Malumat-ı Fenniye” olarak adlandırılmış, “Mütenevvia” sütunu ise 23 ve 24. sayılarda “Mevadd-ı Sâire” ismini almıştır.

Dergideki sütunlar adlandırma açısından bir tutarlılık arz etmese de *Gülşen*’in muhtevasını değerlendirmek bakımından anlamlıdır. Bu açıdan bakıldığında “Edebiyat”, “Edebî” ve “Mevadd-ı Edebiye” sütunlarında edebiyat yazıları ve şiirler; “Fennî” ve “Malumat-ı Fennîye” sütunlarında fenle ilgili yazılar; “Mütenevvia” ve “Mevadd-ı Sâire” sütunlarında farklı konularla ilgili yazılar yer almaktadır.

1.3.2.1.1. Edebiyat- Edebî-Mevadd-ı Edebiye

Dergideki en kapsamlı sütun “Edebiyat” sütunudur. Yukarıda da bahsedildiği gibi dergide sütunlar isimlendirilirken tutarlı bir anlayış sergilenmemiştir. *Gülşen*’in 3, 6, 7 ve 15. sayılarında yer alan “Edebiyat” sütunu 16, 17, 18 ve 21. sayılarda “Edebî”; 23, 24, 25 ve 26. sayılarda “Mevadd-ı Edebiye” olarak adlandırılmıştır. Bu sütunlarda çoğunluğunu şiir oluşturmakla beraber farklı türlerde yazılmış metinlere yer verilmiştir.

1.3.2.1.2. Fennî-Malumat-ı Fenniye

Gülşen’de “Fennî” sütunu 3, 6, 8, 9, 10, 11, 13 ve 21. sayılarda yer almaktadır. Derginin 16. Sayısında fenle ilgili yazılar “Malumat-ı Fenniye” sütun başlığı altında verilmiştir. Bu sütunda yer alan yazıların çoğu mabatl olmasına rağmen bir kısmı gelecek sayıda devam ettirilmemiştir. Mesela Ahmet İhsan Tokgöz’ün İlm-i Servet isimli eseri derginin 13. sayısından itibaren tefrika edilmeye başlanmıştır. Mabât gösterilmesine rağmen 16. Sayıdan sonra yazının devamı yayınlanmamıştır.

Ahmet İhsan Tokgöz’den başka Halil Kadri, Halil Kamil, A. K. bu sütunda yazısı bulunan yazarlardır. Ayrıca dergide “Bakır” başlıklı imzasız bir yazı da yer almaktadır.

1.3.2.1.3. Mütenevvia- Mevadd-ı Saire

Derginin 6, 7, 8, 9, 11 ve 17. sayılarında yer alan “Mütenevvia” sütunu 23 ve 24. Sayılarda “Mevadd-ı Saire” olarak değiştirilmiştir. Bu sütunda birçok farklı

konuda yazılar yayımlanmıştır. Bu sütunda genellikle dış dünyaya ait bilgiler verilmekle şiirlere ama diğer taraftan bu sütunda bilmece ve şiir gibi türlere de yer verilmiştir.

1.3.2.1.4. Terâcim-i Ahvâl

“Terâcim-i Ahvâl” sütunu derginin sadece 18 ve 20. sayılarında bulunmaktadır. A. K.’nin 18. sayıda Jean Gutenberg, 20. sayıda ise Jean Jack Roussesau başlıklı yazısı yer almaktadır. Ayrıca Kitapçı Kırkor’un Bayezit’te açılan Asır Kütüphanesi’ne dair yazısı da bu sütundadır(Adet 18).

1.3.2.1.5. Şerh

Sadece 10. sayıda yer alan bu sütunda Mustafa Asım’ın “Acınmaz mı? ” başlıklı yazısı bulunmaktadır. Yazıda şairi verilmeyen bir şiirin şerhi yapılmaktadır.

1.4. Güneş, Şafak ve Gülşen Dergilerinin Yazar Kadrosu

Çalıştığımız *Güneş*, *Şafak* ve *Gülşen* dergileri yaklaşık olarak aynı yıllarda çıkarılmıştır. Dolayısıyla bir yazar veya şairi diğer dergilerde de görmek mümkündür. Bu çalışmanın amacı sadece dergi tanıtmak değil aynı zamanda dönemin edebiyat ortamına da ışık tutmaktır. Konuya bu açıdan bakınca yazar kadrosunun bütün olarak değerlendirilmesi daha anlamlı görülmüştür.

Dergilerin yazar kadrolarının tanıtıldığı bu bölümde önce her bir derginin yazar kadrosuyla ilgili değerlendirme yapılmış sonra alfabetik sıra esas alınarak yazar hakkında bilgi verilmiş daha sonra da o şahsın dergilerdeki yazıları değerlendirilmiştir.

Abdülhak Hamit, Muallim Naci, Namık Kemal gibi edebiyat tarihine mal olmuş, hakkında pek çok kaynaktan bilgi bulabileceğimiz kişilerin sadece doğum-ölüm tarihleri verilmiş ve dergilerdeki yazıları değerlendirilmiştir.

Güneş dergisinde Abdülhak Hamit, Muallim Naci, Şemsettin Sami, Namık Kemal gibi tanınmış isimlerin yazı ve şiirlerini görmek mümkündür. Dergide yazan hemen bütün isimlerle ilgili bilgiye ulaşmak mümkün olmuştur. *Güneş*’te Hüseyin Haşim, “Hüseyin Mevci” takma ismini kullanmıştır. “Şefkat” takma ismini kullanan şahısla ilgili herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Şafak dergisinde imzalı yazılar çoğunlukta olmakla birlikte imzasız yazılara da rastlanmaktadır. Dergiye takma isimlerle de yazılar gönderilmiştir. “Sürûş” takma isminin Ahmet Fevzi’ye ait olduğu tespit edilmiş ve “Sürûş” imzalı yazılar Ahmet Fevzi isminin altında değerlendirilmiştir (İnal 1988: 421). “Zevzek” takma ismini kullanan şahısla ilgili olarak ise herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Gülşen dergisinde de imzalı yazıların yanı sıra pek çok imzasız yazı bulunmaktadır. Dergiye halktan pek çok kişi yazı ve şiir göndermiştir. Böyle yazıların çokluğu derginin ilgi çektiğini göstermektedir. Ancak bu durum dergideki birçok isimle ilgili bilgiye ulaşılamamasını da beraberinde getirmiştir.

Abdullah Enver: *Gülşen* dergisinde iki şiiri bulunmaktadır.

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından): *Gülşen*’de üç gazeli bulunmaktadır.

Abdülhalim Memduh (İstanbul, 1866- İngiltere, 1905): Düzenli bir eğitim hayatı olmayan Abdülhalim Memduh, bir süre lisan mektebine devam ettikten sonra Mekteb-i Hukuk’a girdi. Burada okurken bir taraftan *Mizan*’da yazılar yazdı. *Muhit* dergisinin yazı işlerini yürüttü. İkinci sınıftayken gizli cemiyet kurma girişimi yüzünden tutuklandı. Sekiz on aylık bir tutukluluğun ardından aralarında Ali Kemal’in de bulunduğu arkadaşlarıyla beraber 1888’de Konya’ya sürüldü. Çeşitli yerlerde sürgün hayatı yaşadıkten sonra vilayet tercümanlığı göreviyle İzmir’e gönderildi. *Muktebes* ve *Hizmet* gazetelerinde yazılar yazdı. Yeni bir sürgün korkusuyla Avrupa’ya kaçtı. Abdülhak Hamit ve Recaizade Mahmut Ekrem’in hayranlarından olan Abdülhalim Memduh, *Servet-i Fünûn*’a zemin hazırlayan ara nesil ediplerindendir. (İslâm Ansiklopedisi-29 2003: 85-86)

Eserleri: *Tasvîr-i Vicdan*, *Tasvîr-i Hissiyât*, *Burhan*, *Mazlum Türkler’e Mev’ize*, *Türk Eş’ar-ı Garâm’ı*, *Bedriye*, *Nâlân*, *Abdülhamid ve Genç Türk Bir Harem Ağası*, *Tarih-i Edebiyat-ı Osmaniye*.

Gülşen dergisinde dört adet şiiri bulunmaktadır.

Abdülkerim Sabit Bey (1863-1913): Süleyman Nazif, Abdülkerim Sabit’ten *Utarit*’teki yazısında şöyle bahsetmektedir: "... İlk tanıdığım müneverü'l fikr ve her

manasıyla medeni genç Abdülkerim Sabit Bey'dir. O benim manevi bir büyük kardeşim, bir mürebbi-i fikr ve ızanım oldu."(Ayata 2009: 203)

Abdülkerim Sabit'in *Güneş*, *Gülşen* ve *Şafak*'ta birer adet şiiri bulunmaktadır.

Ahmet Arifi: *Şafak* dergisinin tefrika bölümünde bir hikâyesi tefrika edilmiştir.

Ahmet Fevzi (1842- 1910): “Ahmet Fevzi Efendi, Tebriz civarında serab müzafatından Türkanpor karyesinde ulemeden Esed molların oğludur. 1276'da medreseye girmiştir. Mirgun Mektebi Rüşdisinde ve Robert Kolej'de muallimlik yapmış; Amerikalıların İslamiyet aleyhindeki kitapları kendisine tercüme ettirmek istemeleri üzerine öğretmenlikten çekilmiştir.”(İnal-1 1988:420-421)

Fevzi Efendi, “Sürûş” takma adıyla *Tercüman-ı Hakikat*'te yazılar yazmıştır.

Eserleri: *Usul-i Farisi*, *Kamus*, *Müntehabat-ı Farisiye*, *Vaveyla*, *Divan-ı Eş'ar*, *Suzü Güdas*, *Rubaiyat-ı Hayyam*, *Ceyb Lugatı*.

Ahmet Fevzi'nin *Gülşen*'de bir tercüme yazısı, *Şafak*'ta ise iki şiiri bulunmaktadır.

Ahmet Rasim(1867-1932): *Gülşen*'de 7, *Güneş*'te 2 ve *Şafak*'ta 9 adet olmak üzere toplam 18 yazısı vardır. Ahmet Rasim'in *Gülşen*'deki yazıları daha çok edebi nitelikteyken *Şafak* ve *Güneş*'teki yazıları fen ve medeniyete dairdir.

Ali Ferruh (İbnurreşad) (İstanbul, 1865-Sofya 20 Kasım 1904): “İ.A.Gövsa Ali Ferruh için şu mütalayı yürütmektedir: ...Babası Reşat Paşa gibi Abdulhamit zamanının hür fikirli tanınan münevverlerindendi. Nazımları Abdülhak Hamit'in zayıf bir taklididir.”(Çankaya 1968-1969: 132-133)

Basılmış Eserleri: *Laklakıyyatı Edebiyye*, *Devlet*, *Mebadi-i Hikmet-i Ahlak*, *Hoşenk*, *Şayan*, *Üssü'l Esas*, *Taklib-i Elfaz* yahut *Mebadi-i İştikak*, *Kerbela*, *Misbah'üs-Salah-Veladet-i Peygamberi*, *Teşhir-i Ebatil*.

Ali Ferruh'un *Gülşen*'de iki şiiri bulunmaktadır. “Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır” adlı manzumesinin bazı kısımları sansüre uğramıştır. *Şafak*'ta da bir adet şiiri bulunmaktadır.

Ali Kemal (İstanbul, 1867- 1922): Asıl adı Ali Rıza'dır. Mahalle mektebinden sonra Kaptanpaşa Rüşdiyesi'ne devam etti. Buradan sonra Gülhane Askeri Rüşdiyesi'ne giren Ali Kemal haşarılığı yüzünden okuldan kovuldu. Bir süre Süleymaniye'de cami derslerine devam etti. 1882'de Mülkiye'ye girdi. Ahmet Mithat ve Muaalim Naci tesirindeki ilk şiirlerini bu yıllarda yazdı. 1886'da arkadaşlarıyla beraber *Gülşen* dergisini çıkardı. 1887'de Fransa'ya gitti. 1888'de Abdülhalim Memduh ve Fahreddin Reşad'la beraber sadece tercüme hikâyeler neşretmek üzere tek sayı yayımlanabilen *Mütâlaa* adlı bir dergi çıkardı. Aynı günlerde Abdülhalim Memduh'la gizli bir cemiyet kurmaya çalıştıkları gerekçesiyle tutuklandı, daha sonra da Halep'e sürgüne gönderildi. 1895'te Paris'e kaçtı. Burada İkdâm gazetesinin muhabirliğini yaparken bir taraftan da yarım kalan eğitimini tamamladı. Bu arada Paris'teki Jön Türklerle tanıştı. Sonraları Jön Türklerden ayrıldı ve tamamen onların aleyhine döndü. Hayatı sürgünlerle geçen Ali Kemal, 6 Kasım 1922'de İzmit'te Nureddin Paşa'nın emriyle linç edilerek öldürüldü.

Eserleri: Daha çok siyasi yazıları ve gazeteciliğiyle tanınan Ali Kemal'in en önemli yazıları dil, tarih ve edebiyat konularındadır. Büyük bir kısmı gazete ve dergilerde kalan yazılarının bir bölümü sonradan kitap haline getirilmiştir. (İslâm Ansiklopedisi-2 1989: 405-408)

Romanları: Ali Kemal'in romanlarında Halep'te sürgünde geçirdiği dönemin izlerini görmek mümkündür. “*İki Hemşire'de şehrin iki farklı dünyası Müslüman ve gayrimüslim kesim arasındaki yaşayış, refah ve kültürel farklılıklar dört genç kızın hayatından bir kesitle dile getirilir, Çölde Bir Sergüzeşt'te ise Ali Kemal, Halep dışına çıkar, bir memlehadaki yaşantıya, ahlâki ve idari bozukluklara dikkat çeker ve kahramanı vasıtasıyla bir sürgünün İstanbul özlemini, yaşadığı mekâna yavaş yavaş alışınca veya alışmak zorunda kalınca da bu özlemin yerini farklı bir dünyaya olan hayranlığa dönüştüğünü anlatır*” (Yüksel 2009: 1483).

Edebî ve Tenkidî Eserleri: *Sorbon Darülfünûnu'nda Edebiyyat-ı Hakikiyye Dersleri, Paris Musahabeleri, Raşid Müverrih mi Şair mi?, Diyorlar ki, Cevabımız.*

Tarihe Dair Eserleri: *Mesele-i Şarkıyye- Medhal, Bir Safha-i Tarih, Rical-i İhtilal, Ömrüm.*

Gülşen dergisini çıkaran Ali Kemal'in dergide pek çok konu ve türde yazısı bulunmaktadır. Bu yazıları şu şekilde değerlendirmek mümkündür: 19 şiir, 1 mensur şiir, 2 eleştiri, 1 teşekkür, 1 biyografi, 2 adet de fennî yazı.

A(yın) K(ڭ): *Gülşen*'de iki biyografi, bir şiir bir de fennî yazısı bulunmaktadır.

Ali Nusret (Yenişehir, 1872-1913): Ali Nusret Bey, Binbaşı Osman Şehabüddin Efendi'nin oğlu ve Cenap Şahabettin'in küçük kardeşidir.

İlk ve orta tahsilleri bittikten sonra Mühendishane-i Berriye girmiştir. Bir süre orduda hizmet etmiş daha sonra öğretmenlik ve kaymakamlık görevlerinde bulunmuştur. Meşrutiyet'in ilanından sonra askerlikten tekaüt edilmiştir.

1913'te verem hastalığından ölmüştür.

Eserleri: *Sergüzeşti Hunin (Tercüme)*, *Muallim Möstel (Tercüme)*, *Makalat-ı Tarihiye ve Edebiye*, *Küçük Bir Facia-i Vatanperverane*, *Benefşe*. Ayrıca *Servet-i Fünûn* ve *Şura-yı Ümmet* ile diğer gazete ve mecmualarda lisan ve edebiyata dair makaleleri ve 54 küçük sayfadan oluşan *Şahap* isimli şiir mecmuası vardır.(İnal-3 1988: 1275)

Ali Nusret Bey'in *Gülşen*'de bir şiiri bulunmaktadır.

Ali Rıza: Kaynaklarda Ali Rıza isminde pek çok isim vardır. Fakat hangisi olduğu tespit edilemediği için herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Gülşen'de bir şiiri bulunmaktadır.

Aşk-ı Meleki: *Gülşen* dergisinde geceye dair bir yazısı bulunmaktadır.

AKALIN, Besim Ömer (İstanbul, 1862 – Ankara, 1940): Türk tıp profesörü, bilim insanı, sivil toplum örgütçüsü ve milletvekili.

Türkiye'de çağdaş doğum biliminin öncülerindendir; ülkedeki ilk doğum kliniğini açan, doğum üzerine ilk çağdaş kitabı yayımlayan kişidir. "Ebelerin ebesi" adı ile anılır; ebelik mesleğinin kurumsallaşmasına, ayrıca hemşirelik ve hasta bakıcılık mesleğine büyük katkıları olmuştur. Ülkede tıbbî yayıncılığı başlatan bilim insanıdır.(https://tr.wikipedia.org/wiki/Besim_%C3%96mer_Akal%C4%B1n, Erişim Tarihi: 15.02.2016)

Güneş'te sağlığa dair yedi yazısı bulunmaktadır.

A(yın) Tevfik (Selanikli) (Selanik 1860- Viyana 1910): İlköğrenimini memleketinde yaptı. Mahrec-i Aklâm'da okudu. Gazete ve dergilerde makale, fıkra, tefrika ve tercümeleri yayımlandı.

Eserleri: *Musavver Hindistan Seyahatnamesi* (1900), *Islahat-ı Osmaniye Tarihi*, *Mir'at-ı Vukuat-ı Harbiye* (1897), *Prusya'da Askerlik Alemi*, *Nevsal-i Askerî* (1. Sene, 1889), *Çanta*. (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi-8 1998: 500)

Gülşen'de bir adet hikâyesi, *Şafak*'ta ise bir tercüme ve iki hikâyesi bulunmaktadır.

Aziz Mahmut Bey: *Gülşen*'de iki şiiri bulunmaktadır.

Baki-i Iraki: *Gülşen* dergisinde bir şiiri bulunmaktadır.

Beşir Fuat (İstanbul, 1852[?]- 1887): Maraş ve Adana Mutasarrıflıklarında bulunmuş Hurşit Paşa'nın oğludur. Fatih Rüşdiyesi'nden sonra babasının görevi dolayısıyla bulundukları Suriye'de Halep Cizvit Mektebi'nde eğitim gördü. 1871'de Askerî İdadi'den, 1873'te Mekteb-i Harbiye'den mezun oldu. Harbiye Levazımat-ı Umumiye Dairesi Teftiş Komisyonu üyesiyken askerlikten istifa ederek kendisini tamamen yazı ve yayın hayatına verdi. Önce Mustafa Reşit'in çıkardığı *Envâr-ı Zeka* mecmuasında tercüme ve telif yazıları çıktı. Daha sonra birkaç arkadaşıyla *Hâver* dergisini çıkarmaya başladı. 1884'te Fennî konuların ağırlıklı olarak yer aldığı *Güneş* dergisini çıkardı. *Ceride-i Havadis*, *Tercüman-ı Hakikat* ve *Saadet* gazetelerinde çeşitli konularda makaleleri yayımlandı.(İslâm Ansiklopedisi-6 1992: 5-6)

Eserleri: *Bir Lokma Ekmeğin Tarihi*, *Kalb*, *Bedreka-i Lisan-ı Fransevi*, *Miftah-ı Bedreka-i Lisan-ı Fransevi*, *Usul-i Talim*, *Miftah-ı Usul-i Talim*, *Almanca Muallimi*, *İngilizce Muallimi*, *Rehber-i Muallimin*, *Mebahis-i Askeriyye*, *İki Bebek*, *Binbaşıyı Davet*, *Birinci Kat*, *Cinayetin Tesiri*, *Victor Hugo*, *Voltaire*.

Güneş dergisinde Jean Masse'den tercüme ettiği *Bir Lokma Ekmeğin Tarihi* isimli eser ve sağlığa dair bir yazısı bulunmaktadır.

Cenap (Şahabettin) (Manastır, 1870- İstanbul, 1934): *Gülşen*'de dört şiiri bulunmaktadır.

E(lif) İsmet Bey: *Gülşen*'de bir şiiri bulunmaktadır.

E(lif) Nazmi (Selanikli): *Gülşen*'de tercüme yazısı ve *Şafak*'ta bir hikâyesi bulunmaktadır.

Eşref Paşa: *Gülşen*'de bir şiiri bulunmaktadır.

Fazlı Necip (Selanikli)(Selanik, 1864- İstanbul, 1932): Selanik Duyun-ı Umumiye İdaresi'nde çalışan Abdurrahman Nafiz Efendi'nin oğludur. Selanik'te Sıbyan mektebi ve Rüşdiye'ye devam eder.

Fazlı Necib'in yazı hayatı Selanik'ten İstanbul ve İzmir gazetelerine imzasız olarak gönderdiği haber yazılarıyla başlar. İmzasının görüldüğü ilk yayın organı Selanik'te neşredilen *Gonce-i Edeb* mecmuasıdır. Bu mecmuanın kapanmasından sonra *Tercüman-ı Hakikat* gazetesi ve *Mir'at-ı Âlem, Manzara, Gayret, Envâr-ı Zeka* gibi mecmualarda yazıları neşredilir.(Şahin 2004: 1-35)

Romanları: *Bir Gençliğin Güzarı, Dilaver, Yine Orada, Sevda-yı Medfun, Şık, Pervin, Dört Mevsim, Cani mi Masum mu?, Dehşetler İçinde, Küçük Hanım, Menfa, Ah, Anne!, Türk Kızı, Saraylarda Mecnunlar, Külhani Edipler, Muhacir.*

Fazlı Necib'in *Güneş* dergisinde bir yazısı bulunmaktadır.

Hakkı: *Şafak* dergisinde bir şiiri bulunmaktadır.

Halil Edip Bey(Bursa, 1863-İstanbul, 1912): Seyyar Tahrir-i Emlak memuru Hacı Halil Ağazade Ali Melekî Efendi'nin oğludur. Isparta Rüşdiyesi'nde okumuş, Bursa vilayeti Mektubî Kalemi'ne devam etmiştir. Şura-yı Devlet Mazbata Odası Hulefâlığı'nda bulunmuştur. 1908'e kadar çeşitli memurluklarda çalışan; Rüşdiye, Darüşşafaka, Mekteb-i Sultani ve Mercan İdadisi'nde lisan ve kitabet hocalığı yapan Halil Edip II. Meşrutiyet'in ilanından sonra kadro dışı bırakıldı.

Muallim Naci grubundan olan Halil Edip'in şiir, makale ve tercümeleri *Envâr-ı Zeka, Şafak, Beyânü'l Hak, Fevâid, Hamiyet, Sa'y, Musavver Devr-i Cedid, Mekteb, Sırat-ı Müstakim, Tercüman-ı Hakikat* vb. dergi ve gazetelerde yayımlanmıştır.

Eserleri: *Mesire-i Etfal* (1886), *Cümel-i Hikemiye-i Ecnebiye* (Ahmet Rasim'le 1886), *Terkib-i Bend*(1886), *İki Refika Yahut Bir Numune-i İzdivaç*(1887).(Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi-4 1981: 46)

Halil Edip'in *Gülşen*'de Harputlu Hayri ve Ali Kemal'le birlikte yazdıkları müşterek bir kıtası; *Şafak*'ta iki gazel, bir deneme ve bir de mektup türünde eseri bulunmaktadır.

Halil Kadri: *Gülşen* dergisinde güneşin canlılar üzerindeki etkisini anlatan fennî bir yazısı bulunmaktadır.

H(alil) Kamil: *Gülşen*'de bir fennî bir de dünyada en çok konuşulan diller üzerine toplam yazdığı iki yazısı bulunmaktadır.

Hamdi (Jandarmaya Mensup): *Şafak* dergisinde dört adet şiiri bulunmaktadır.

Hayri (Harputlu) (Harput 1860- İstanbul 1910): Harput ulemasından Hacı Mahmut Efendi'nin oğludur. İlk tahsilini memleketinde Yusuf Kamil Paşa Medresesi'nde yapmıştır. 1875 Evkaf Nezareti Mektubi Kalemine girmiştir. Çeşitli yerlerde kâtiplik ve başkâtiplik görevlerinde bulunmuştur. Elazığ vilayeti resmi gazetesinin muharrirliğini yapmıştır. İstanbul'da vefat etmiştir. "Sinemde tutuşmuş yanmış bir ocağ olaydı" beytiyle başlayan gazeli bestelenmiş ve çok meşhur olmuştur. Yirmi beş yaşına kadar söylediği şiirleri *Hatıra-i Ahd-i Şebab* (1885) isimli eserinde toplanmıştır.(Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi- 4 1981: 183)

Gülşen dergisinde Halil Edip ve Ali Kemal'le birlikte yazdıkları bir kıta ve *Şafak* dergisinde de 7 adet şiiri bulunmaktadır.

H(ç). H(ç). : Bu rumuzun aynı dergide bir yazısı buluan H(a). Hıfzı'ya ait olabileceği düşünülmüş fakat yazılar içerik bakımından uygun olmadığı için bu kişiler ayrı ele alınmıştır.

Gülşen dergisinde tarih ve sağlığa dair iki yazısı mevcuttur.

H(ç). Hıfzı: *Gülşen*'de edebî bir yazısı bulunmaktadır.

Hüsamettin: *Gülşen*'de eğitime dair bir yazısı bulunmaktadır.

Hüseyin Avni: *Güneş* dergisinde ikisi biyografi türünde olmak üzere toplam üç yazısı bulunmaktadır.

Hüseyin Haşim(Yenişehir Fenar 1860- 1920): Yenişehir Fenar eşrafından Şerif Abdülkadir Efendi'nin oğludur. 1879'da İstanbul'a geldi. Babıali'de İyalati

mümtaze kalemine dâhil oldu. Resim, müzik eğitimi aldı. Çeşitli memurluklarda bulundu.

Tercüman-ı Hakikat gazetesine " Hüsni, Avni, Eddâ'i Kemal, Vecdi, Keşşaf, Hüseyin Mevcî" gibi müstear isimlerle gazeller yazdı. (İnal-1 1988: 557-562)

Hüseyin Haşim'in *Güneş* dergisinde Hüseyin Mevcî takma ismiyle yazdığı bir şiiri ve dergi hakkında yazdığı bir yazısı bulunmaktadır.

Hüseyin İhsan(Doktor): *Şafak*'ta sağlıkla ilgili bir yazısı vardır.

Hüseyin Kamil (Tepedelenlizade)(İstanbul 1865- İstanbul 1921): Tepedelenli Ali Paşa'nın torunu, Vüzeradan İsmail Rahmi Paşa'nın oğludur. Aksaray'da Mahmudiye Rüşdi ve Mülki İdadi Mektepleri'nde okuduktan sonra Tanzimat Dairesi Kalemî'ne maaşsız olarak devam etti. Saniye rütbesi tevcih olundu.

İki defa Tesalya'ya gidip oradaki arazisini satmış, vefatına kadar bir işle meşgul olmamıştır. 1921'de İstanbul'da vefat etmiştir.

Basılmış olan eserleri: *Muharebelerimiz, Validem, Barbaros Hayrüddin Paşa, Yazdıklarım, Maşuka yahut Muhafazai Aşk, Bir Müteverrimenin Hissiyatı, Numune-i Şecaat.*(İnal-2 1988: 793-794)

Gülşen dergisinde 9 adet şiiri bulunmaktadır.

Hüsnü Bey: *Gülşen* 'de iki yazısı ve bir şiiri bulunmaktadır.

İbnü'l İsmail: *Gülşen* dergisinde bir şiiri bulunmaktadır.

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden): *Şafak*'ta dört şiiri bulunmaktadır.

İbrahim Ethem: *Gülşen* 'de fennî bir yazısı bulunmaktadır.

İbrahim Fehim(Kara Fehim) (İstanbul 1866-?): 4. Ordu Muhasebecilerinden Ahmet Raif Bey'in oğludur. Orta ve lise öğrenimini Darüşşafaka'da tamamlamıştır. Bu arada Galata Postahanesi memurluğunda bulunmuş Mülkiyeye girince bu görevden ayrılmıştır.1889'da Mülkiyenin Yüksek Kısmından mezun olmuş ve çeşitli görevlerde bulunmuştur. (Çankaya 1968-1969: 369-371)

Gülşen dergisinin mukaddimesini de yazan İbrahim Fehim'in dergide çeşitli konularda üç adet yazısı bulunmaktadır.

İsmet: *Gülşen*'de bir şiiri bulunmaktadır.

Kazım Paşa (Koniçe 1821- İstanbul 1890): Hüseyin Hüsnü Bey'in oğludur. Küçük yaşta İstanbul'a gelmiş, Bâbıalî'de çeşitli kalemlere devam etmiştir. Askeri kâtip olarak Alay Eminliği'ne kadar yükselmiştir. Binbaşı iken bazı hicivlerinden dolayı rütbesi alınmış, 1863'te affedilerek rütbesi iade edilmiştir. Paşalığa kadar yükselmiştir.

Celvetî tarikatına mensup olan şair naatler ve tasavvufî şiirler yazmıştır. Hicivleriyle ünlüdür. Hicivleri dışındaki şiirleri toplayan küçük *Divan*'ı basılmıştır (1912). *Mekalid-i Aşk* aslı eseri üç kez basılmıştır(1884, 1889, 1909). (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi-5 1982: 259)

Şafak'ta 7 adet şiiri bulunmaktadır.

Kitapçı Kirkor-Kirkor (Faik) Kayseryan: Kitapçı Kasbar ve Ohanes Ferit'in kardeşidir. İşe gazete satıcılığı ile başlamış, bir süre sonra Asır Kütüphanesi'ni açmıştır. Asır adlı matbaayı kurmuştur. *Musavver Terakki* ve *Mecmuai Lisan* mecmualarını çıkarmıştır. Bir süre O. Aznavur'un başmuharrirliği ile Ermenice *Zagik* gazetesini çıkarmıştır.(İskit 2000: 84)

Kirkor'un *Gülşen*'de iki adet yazısı bulunmaktadır. Bunlardan birisi Bayezit'te açılan Asır Kütüphanesi'ne dairdir. Diğerinde ise borcunu ödemeyen abonelerden borçlarını ödemelerini rica etmektedir.

Mahfi: *Gülşen*'de üç şiiri bulunmaktadır.

Mahmut Bey (Müstaidan-ı Vatan'dan): *Gülşen*'de bir şiiri bulunmaktadır.

Mahmud Celaleddin Paşa(İstanbul 1839- 1899): Vilayetler kapı kethüdası Mehmet Aziz Efendi'nin oğludur. 15 yaşında Bâbıalî kalemine girdi. Dâhiliye Nazırlığı Müsteşarlığı, Ticaret ve Nafia nazırlığı yaptı.

Mir'at-ı Hakikat ve *Ravzatü'l Kâmilin* adlı eserleri mevcuttur. Bestelediği şarkıların güfteleri de kendisine aittir. (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi-2 1977: 28)

Şafak'ta bir adet şiiri ve *Güneş*'te iki adet gazeli bulunmaktadır.

Mahmut Mahir(Berat, 1858-?): Halveti tarikatı şeyhlerinden Şeyh Musa Efendi'nin oğludur. Berat Rüşdiyesi'nde ilk ve orta, Mülkiye'nin İdadi Kısımında ise lise öğrenimini tamamlamıştır. Manastır İdadi Müdürlüğü, Tarih- Coğrafya öğretmenliği, kaymakamlık ve mutasarrıflık görevlerinde bulunmuştur.

Mahmut Mahir, Milli Mücadeleye karşı faaliyetlerde bulunduğu için “Yüzellilik Liste”nin 53. sırasına alınmış yurt dışında vefat etmiştir. *Terennüm* isimli bir şiir kitabı bulunmaktadır.(Çankaya 1968-1969: 334-336)

Mahmut Mahir'in *Gülşen*'de iki adet şiiri bulunmaktadır. Derginin birinci sayısında bulunan gazeli sansüre uğramıştır.

M() C(): *Şafak*'ta bir biyografi türünde bir yazısı bulunmaktadır.

(Mehmet) Ali Ulvi (İstanbul, 1865- Ankara, 1922): Mehmed Said Efendi'nin oğludur. Sultan Selim Rüştîyesinde orta, Mülkiyenin idadi kısmında lise öğrenimini tamamladı. 1885'te yüksek kısımdan mezun olduktan sonra 1886'da Ticaret ve Ziraat Nezareti Tercüme-i Fünûn Kalemi Kâtipliğine; bu dairenin kaldırılması üzerine 1888'de Rûsumat Emaneti Mektûbî Kalemi Müsevvitliğine; 1889'da Maliye Nezâreti Kupon Kalemi Kâtipliğine; aynı yıl haziranında aynı Nezâret Muhasebat Umum Müdürlüğü Merkez Hesapları Şubesi Kâtipliğine getirildi. Çeşitli şehirlerde memurluklarda bulundu. Son görevinde iken 13 Mart 1920'de Milli Mücadele'ye katıldığı için İstanbul Hükûmeti'nce azledildi. (Çankaya 1968-1969: 190).

“Ali Ulvi, eski ile yeninin henüz kutuplaşmadığı fakat yavaş yavaş birbirinden koptuğu 1880'li yıllarda mecmua ve gazetelere şiirler gönderen genç bir şairidir fakat birinci derecede bir şair sayılamaz. Bununla birlikte Ali Ulvi'nin yaptıklarından ve yaşadıklarından hareketle devrinin siyasî ve edebî ortamını takip edebiliriz.” (Yüksel 2014: 541). Ali Ulvi Mülkiye yıllarında *Ceride-i Havadis*'e şiirler göndermiş, daha sonra da *Tercüman-ı Hakikat*'te Muallim Naci'yi örnek alarak yazdığı şiirleri yayımlanmıştır.

Eserleri: *Bulunsun* (1885), *Bu da Bulunsun* (1886), *Büyük Çocuklar* (1886), *Tercümelerim, Gelişigüzel, Gel Keyfim Gel* (Yüksel 2014: 541-566)

Ali Ulvi'nin *Şafak* dergisinde 8 şiir ve 1 tiyatrodan başka Muallim Naci, Harputlu Hayri ve Recaizade Mahmut Ekrem'in birer şiirine yazdığı nazireleri mevcuttur.

Mehmet Celal (İstanbul, 1867- 1912): Babası Jandarma Dairesi Reisi İsmail Hakkı Paşa'dır. Babasının görevi dolayısıyla çeşitli şehirlerdeki okullara devam etmiş ancak düzenli bir eğitim almamıştır.

İlk gençlik yıllarında Muallim Naci etkisiyle yazdığı şiirler *Tecüman-ı Hakikat*'te yayınlanmıştır. Mehmet Celal'in edebi hayatı üzerinde Ahmet Rasim, Recaizade Mahmut Ekrem ve Abdülhak Hamit Tarhan'ın etkili olduğu görülmektedir. Eserlerinde edebiyat, şiir, roman, tenkide dair görüşlerini de ifade eden Mehmet Celal'in hikâye, roman ve şiir türünde pek çok eseri mevcuttur. (Andı 1995: 3-39)

Gülşen'de on şiiri; *Şafak*'ta dört mensur şiir ve dokuz şiiri bulunmaktadır.

Mehmet Emin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından): *Gülşen* dergisinde Amerika'daki çingiraklı yılanlara dair bir yazısı bulunmaktadır.

Mehmet Fuat (Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından): *Gülşen*'de istikbale dair edebî bir yazısı bulunmaktadır.

Mehmet İzzet (Antakya 1864-?): Antakyalı Attarzade Abdülkadir Efendi'nin oğludur. Nazımlarında bazen “Azmi” mahlasını da kullanmıştır.(İnal-2 1988: 767)

Mehmet İzzet'in *Gülşen* dergisinde bir adet şiiri bulunmaktadır.

Mehmet Nadir (Sakız, 1856-1927): Fakir bir ailenin çocuğu olan Mehmet Nadir adaya gelen İstanbullu bir kaptan tarafından evlat edinilerek İstanbul'a getirildi. Bursa Askeri Rüşdiyesi ve İstanbul Kuleli Askeri Lisesi'ni bitirdikten sonra Harbiye Mektebine girdi. Ancak deniz subayı olmak istediğinden eğitimine Bahriye Mektebi'nde devam etti. Divanhane-i Bahriyye Meclisi kâtipliği ve matematik öğretmenliği yaptı.

Mehmet Nadir'in müstakil kitap olarak basılmış en önemli eseri lise öğrencileri için yazdığı *Hesab-ı Nazari*'dir. (İslâm Ansiklopedisi-28 2003: 499-500)

1882-1904 yılları arasında çeşitli dergi ve gazetelerde maarif, terbiye ve fennî konulara dair yazılar yazan Mehmet Nadir Shakespeare'den yaptığı tercümelerle de dikkat çekmektedir. (Enginün 1992: 30)

Güneş 'te fennî konularda üç yazısı bulunmaktadır.

Mehmet Namık (Şems'ül Maarif Mektebi Şakirdanından): *Şafak*'ta bir şiiri bulunmaktadır.

Mehmet Remzi: *Şafak*'ta bir şiiri bulunmaktadır.

Mehmet Rüştü: *Şafak*'ta biyografi türünde bir yazısı mevcuttur.

Mehmet Tahir Efendi: *Güneş*'te fennî bir yazısı bulunmaktadır.

Mehmet Tahir (Menemenlizade) (Adana 1862-1902): Sedaret Telgraf Müdürü Haşim Habip Bey'in oğludur. Küçük yaşta İstanbul'a gelmiştir. 1883'te Mülkiye Mektebi'ni bitirdikten sonra bir süre Şura-yı Devlet kalemlerinde görev almıştır. Çeşitli şehirlerde öğretmenlik ve maarif müdürlüğü yapmıştır.

Menemenlizade, Recaizade Mahmut Ekrem'le Muallim Naci arasında sonu mahkemeye kadar giden tartışmalara yol açmıştır. Yeni yetişen gençleri teşvik edici yazılar yayınlayan Ekrem, Menemenlizade Tahir'in *Elhan* adlı şiir kitabını beğendiğini gösteren *Takdir-i Elhan'ı* yazar. Bu kitapta aynı zamanda Muallim Naci ve onun görüşünde olanları eleştirir. Naci, buna *Demdeme* ile karşılık verir. Böylece başlayan tartışmalar uzayıp gider. Kendisi de *Güneş* dergisinde Beşir Fuat'la olan tartışmalarında, gerçekçilik-romantiklik tartışmalarına katılmış olur. Edebiyat kurallarından bahseden *Osmanlı Edebiyatı* ile *Osmanlı Coğrafyası* ve *Yâd-ı Mâzî* gibi eserleri basılmıştır.(Türk Ansiklopedisi-30 1981: 337)

Menemenlizade Tahir'in *Güneş* dergisinde 10 adet şiiri, Jean Jack Rousseau'dan bir çevirisi, bir hikâye ve bir de makalesi bulunmaktadır.

Mehmet Ziver (1868-?): "*Hakkında kaynaklarda bilgiye rastlanılamayan bu kişi 1888 yılında Mürüvvet gazetesi etrafında şekillenen 'lisan ve edebiyat' münakaşalarında edebiyat, özellikle imla bahsinde taraf olmuştur.*"(Ayata 1996: 52)

Mehmet Ziver'in *Gülşen*'de edebi tartışmaları içeren Hakikat-i Kelam⁴ ismiyle neşrolunacak dergiye yazdığı mukaddimesi yer almaktadır.

Mekkî: Mekkî Mehmet Efendi (1714-1797) ve Mekkîzade Asım Efendi (?-1846) isimlerinde iki şahıs tespit edilmiştir. Ancak bu şahıslar derginin çıkarıldığı tarihten önce yaşamışlardır. Dergideki şiirlerin bu şahıslara ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

Mekkî'nin *Şafak*'ta 6 adet şiiri bulunmaktadır.

Memduh Mehmet Paşa (İstanbul 1839- 1925): Hazine-i Hassa nazırlarından Mazlum Fehmi Paşa'nın oğludur.

Rüşdiye'yi bitirdikten sonra Hariciye Nezareti Mektubi Kalemi'ne girdi. Abdülaziz'in tahta çıkışından sonra Mabeyn Kâtipliği'ne getirildi. Sadaret Müsteşarı ve Şûra-yı Devlet azası oldu. 1893'te vezir, 1895'te Dâhiliye Nazırı oldu. Meşrutiyet'in ilanından sonra azledildi.

Devrinin nüfuzlu devlet adamlarından olan Memduh Paşa bazen Memduh bazen de Faik mahlaslarını kullanmıştır.

Eserleri: *Eser-i Memduh, Feveran-ı Ezman, Serâir-i Siyasiye ve Tahavvülat-ı Esasiye, Yemen Islahatı ve Bazı Mütalaat, Esvât-ı Sudûr, Mir'at-ı Şuûnât, Tasvir-i Ahval- Tenvir-i İstikbal, Hal'ler- İclaslar, Kuvvet-i İkbal- Alamet-i Zeval, Miftah-ı Yemen, Bedayi-i Asar, Divan-ı Eş'ar, Berk-i Sebz, Tercüme-i hikâye-i Jöneviev.* (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi-6 1986: 245-246)

Şafak'ta Memduh Bey ve Faik Memduh imzalı birer şiiri bulunmaktadır.

Muallim Naci (1850-1893): Muallim Naci'nin *Şafak* dergisinde bir şiir, bir mektup ve dergide gördüğü bazı aksaklıkları dile getirdiği yazısı bulunmaktadır. *Güneş*'te ise 10 şiir ve 3 mensur şiiri yer almaktadır.

Muhyiddin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından): *Gülşen* dergisinde bir yazısı bulunmaktadır.

M(ustafa) Asım: *Şafak*'ta çeşitli konularda sekiz; *Gülşen*'de üç yazısı bulunmaktadır.

⁴ Milli Kütüphane ve Hakkı Tarık Us süreli yayınlar kataloğunda böyle bir derginin ismi yer almamaktadır.

Mustafa Azmi: *Güneş* dergisinde çeşitli konularda üç yazısı bulunmaktadır.

Mustafa Rüştü Bey(Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından): *Gülşen*'de bir şiiri bulunmaktadır.

Münâcâtî: *Şafak*'ta bir şiiri bulunmaktadır.

Münif Paşa: *Gülşen* dergisinde iki gazeli bulunmaktadır.

Naci Hasan Efendi (Alaybeyizade) (Trabzon 1854- İstanbul 1920): Tüccar Alaybeyizade Hacı Osman Efendi'nin oğludur. Trabzon Rüşdiyesi'ni bitirdi. Bazı memuriyetlerde bulunduktan sonra Seraskerlik Muhakemat Dairesi Başkâtipliği'nden emekli oldu.

Naci Hasan Efendi, Muallim Naci'nin edebî çevresinde bulunan; eski şiir bilgisi ve Arapça ve Farsçaya vukufuyla şöhret olan; edebiyat meclislerinin aranan kıymetli bir şahsiyetiydi. Naci'nin şiirlerinin basıldığı ilk mecmualardan biri *Berk*, diğeri ise *İmdâdü'l-midâd* mecmuasıdır.(Birinci 2013: 12-14)

Eserleri: *Neşide* (1894), *Lisan-ı Kitabet*(1890). (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi- 6 1986: 495)

Şafak'ta iki adet şiiri bulunmaktadır.

Namık Kemal (1840-1888): *Güneş*'te iki şiiri yer almaktadır.

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup): *Gülşen*'de iki şiiri bulunmaktadır.

Ömer Ferit Bey(Beylerbeyi,1863-?): Uzun süre tercüme odasında çalışmıştır.

Eserleri: *Türrühat* (şiir), *Dini*, *Felsefî Musahabeler*, *Vahdeti vücut*, *Mabadettabia* (tercüme), *Mebadii Felsefeden İlmi Ahlak*(tercüme)(İnal 1988: 399)

Ömer Ferit Bey'in *Gülşen* dergisinde Güneş isimli bir şiiri bulunmaktadır.9 beyitten oluşan şiirin 8. beyti sansüre uğrayarak dergiden çıkarılmıştır.

Pertev Paşa: *Gülşen*'de Victor Hugo'dan çevirdiği bir şiiri yer almaktadır.

Rahmi: *Gülşen*'de bir; *Şafak*'ta iki şiiri yer almaktadır.

Recaizade Mahmut Ekrem(1847-1914): *Güneş* ve *Şafak*'ta birer şiiri bulunmaktadır.

Recep Vahyi (Kandiye,1867-1923): Recep Vahyi, Kandiye ahalisinden Eskiçi Hacı Ali'nin oğludur. Üsküdar'da Atlamataşı Mülki Rüşdi mektebine devam etmiş, daha sonra Bursa Askeri İdadisi'ne oradan da Mühendishane-i Berri'ye girmiştir.

Eserleri: *Terkib-i Bend ve Tercii Bend* (basılmıştır), *Eş'arı Vahyi*, *Defter-i Eş'ar*, *Müntehabatı Vahyi*, *Menzumatı Vahyi*, *Mir'atı Hissiyat*, *İhtisasat*, *İlhamatı Vicdan*, *Hissiyatı Vicdan*, *Füyuzatı İlahiye*, *Muktebesat*, *Muktetafat*, *Rusya-Japonya Muharebesi-Menzum*, *Defter-i Tesvidat*, *Defter-i Tefarık*, *Öteberi*.(İnal 1988: 1944-1946)

Gülşen'de ve *Şafak*'ta birer adet şiiri bulunmaktadır.

REY Ahmet Reşit (İstanbul,1870-İstanbul,1955): Soğuk Çeşme Askeri Rüşdiyesi'nde ve İdadi'de okuduktan sonra Mekteb-i Mülkiye'ye girerek 1888'de buradan mezun olmuştur.

Mabeyn kâtipliği, valilik, edebiyat öğretmenliği gibi çeşitli görevlerde bulunmuştur. 1912'de Kamil Paşa kabinesinde Dâhiliye nazırı olmuştur.

Sultani'de edebiyat öğretmenliği yaptığı yıllarda ders notlarını *Nazarriyyat-ı Edebiyye* (1912) ismiyle iki ciltlik bir eserde toplamıştır. Racine'nin piyeslerini *Rasin Külliyyatı* (1934-1935) ismi ile dört cilt halinde tercüme etmiştir. Virjil'den yaptığı *Emeid* (1936) tercümesini de bastırmıştır.

"Küçük yaşlarda şiirle uğraşmaya başlayarak 1896'dan sonra Servet-i Fünûn şairleri arasına karışan Ahmet Reşit'in ilk şiirleri *Gülşen* dergisinde çıktı(1885). Bu manzumelerinde Ekrem ile Hamit'in tesirleri çok açıktır. Sonraları yavaş yavaş bu tesirlerden kurtuldu. *Mekteb* dergisinde (1895) ve Servet-i Fünûn'daki(1896) şiirlerinde şahsiyetini bulmuş olarak karşımıza çıkar. Bu sıralarda H.Nazım imzasını kullanıyordu."(Akyüz 1986: 378)

Gülşen'de dört adet şiiri bulunmaktadır. Bunlardan başka Hamit'in Hayd Park'tan Geçerken isimli manzumesine bir nazire yazmış, Ekrem Bey'in bir gazelini tahmis etmiştir. Dergide ayrıca Oliver Cromwell'e dair bir yazısı da bulunmaktadır.

Sâfi Mustafa Bey(Üsküdarlı Sâfi) (Yanya 1862- Halep 1901): Tosyalı Reşidefendizade Mehmet Emin Nüzhet Efendi'nin oğludur. Üsküdar Bidayet

Mahkemesi zabıt kâtipliğinde ve Trablusgarp Fırka-i Askeriyesi mühime katipliğinde bulundu.

Eserleri: *İslam-ı Hazreti Ömer, Cidâl-i Sâdi ba müddei, Şi'r-i Sâfi, Kavâid-i Farisiyye, Divançe* (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi-6 1986: 413-414).

Şafak'ta iki adet şiiri bulunmaktadır.

Sami Bey: *Şafak*'ta tercüme bir şiir ve bir yazısı bulunmaktadır.

Seher Hanım: *Şafak*'ta üç şiiri bulunmaktadır.

Sezai Bey (Şamipaşazade)(1859-1936): *Güneş* dergisinde *Zemzeme*'ye dair bir makalesi bulunmaktadır.

Şefkat: *Güneş*'te bir şiiri bulunmaktadır.

Ş(emsettin) Sami (1850-1904): *Güneş* dergisinde bir hikâye ve iki makalesi mevcuttur.

Şeyh Vasfi (1851-1910): Drağman civarında Kefevi tekkesi şeyhi Mahmut Raşid Efendi'nin oğludur. Babası öldükten sonra onun yerine tekkenin mürşitliğine tayin edilmiştir.

Muallim Naci ile *Tercüman-ı Hakikat, Saadet* ve *Mürüvvet* gazetelerinde bulunarak manzumeler ve edebi makaleler yazmıştır.

Basılan Eserleri: *Cezabat, Şöyle Böyle* (Muallim Naci ile müşterektir), *Levami, Bedayi, Sevati, Metali, Münşeati Şeyh Vasfi, Muharrerat-ı Şeyh Vasfi, Barika, Feyzâbad, Riyahin, Külliyyatı İslamiye, Muhadarat, Nahvi Osmani* (İnal- 4 1988:1948).

Şafak'ta bir adet gazeli bulunmaktadır. *Güneş*'te ise iki adet şiiri ve Russo'nun bir kıtasına dair yazdığı yazı mevcuttur.

Ş(ش) Mazhar: *Gülşen*'de biri çeviri olmak üzere iki yazısı mevcuttur.

TARHAN, Abdülhak Hamit (1852-1937): *Güneş* dergisinde bir şiiri bulunmaktadır.

TOKGÖZ, Ahmet İhsan (Erzurum, 1868- İzmit, 1942): İlk ve orta öğrenimini babasının memuriyeti dolayısıyla İşkodra ve Şam'da tamamlar. 1881'de

girdiği Mülkiye'den 1887'de mezun olur. Hariciye Nezareti Tercüme Kalemi ve Tophane Müşirliği'nde çalışır. 1887'de *Umran* isimli gazeteyle yayıncılığa başlar. Bilge Ercilasun, Ahmet İhsan'ın yayıncılığa başlamasında Süleyman Sudi Efendi'nin etkili olduğu tespitinde bulunmaktadır.(Ercilasun 1996: 6)

1884'te *Bir Serseri* adlı romanı Fransızcadan Türkçeye tercüme eder. Bu ilk tercümeyi Jules Verne'nin külliyatı takip eder.

1888'de Nikoilaidis, *Servet* adlı Türkçe bir gazete çıkarmaktadır. Ahmet İhsan da bu gazete çalışmaya başlar. “ *Bu onun bütün hayatını etkileyecek Servet-i Fünûn'un başlangıcı olur.*” (Ercilasun 1996: 9)

1889'da *Şafak* dergisini çıkaran Ahmet İhsan, 1890'da Ahmet İhsan ve Şürekası adıyla ilk matbaasını kurar.

1891'de *Servet-i Fünûn*'u çıkarmaya başlar.

Eserleri: Birçok dergide yazılar yazan Ahmet İhsan'ın kitap hacmindeki eserleri şunlardır: *Avrupa'da Ne Gördüm?* (1891), *Ülfet*, *Hâver*, *Tuna'da Bir Hafta*(1911), *Tirol Cephesinde Seyahat*(1917), *Matbuat Hatıralarım*(I. Cilt 1931, II. Cilt 1931).

Şafak ve *Gülşen* dergilerinde daha çok fennî konularda 16 yazısı bulunmaktadır.

Vecihi (İstanbul, 1869- 1904): Vecihi Paşazade Şura-yı Devlet azasından Aziz Bey'in oğludur. Mühendishane-i Berri'de tahsilini tamamladıktan sonra istihkâm zabiti olarak görev yapmıştır.

Mihr-i Dil, *Mehcure*, *Müjgan*, *Mesude*, *Akif*, *Feryad*, *Hasta*, *Harabe*, *Halime*, *Çoban Kızı*, *Nedamet*, *Hurrem Bey*, *Sail*, *Melek*, *Sevda-yı Masumane* isimlerinde hikâyeleri vardır. *Tisalya Harbi Tarihi* adlı eseri İkdâm gazetesini idaresince tabedilmiştir.(İnal 1988: 1963-1965)

Gülşen dergisinde 1 adet şiiri bulunmaktadır.

Zevzek: *Şafak* dergisinde mizahi 3 şiiri bulunmaktadır.

Zühtü (Trabzon, 1854- 1914): Ulemadan Hafız Tayyip Efendi'nin oğludur. Trabzon icra memurluğu, Trabzon gazetesi ve vilayet matbaası müdürlüğü, mukavelat muharrirliği ve istinaf mahkemesi azalığında bulundu.

Eserleri: *Nazmüssiyeri Zühdi, Mecmua-i Zühdi, Temkin, Vatan Hediyesi, Nevbave, Maratül Müluk, Defreri Esamii Rical* (İnal 1988: 2107-2108).

Gülşen'de bir şiiri ve İmam-ı Azam'a dair bir yazısı vardır.

2. TAHLİLİ FİHRİST

2.1. Yazar Adına Göre

2.1.1. Güneş Dergisi Yazar Adına Göre

Abdülhak Hamit, Bk. (TARHAN), Abdülhak Hamit

Abdülkerim Sabit, Tasvir Lisanından, Güneş, No.12, s.529-530, (Edebiyat, 12 mısradan oluşmaktadır.)

Ahmet Rasim, Deniz Fenerleri, Güneş, No.5, s.238-239, (Mütenevvia, deniz fenerleri hakkında bilgi verilmektedir)

Ahmet Rasim, Tahte'l Bahr Gemi, Güneş, No.5, s.239-240, (Mütenevvia, Mösyö Aleksander isimli kişinin yaptığı denizaltı hakkında bilgi verilmektedir)

(AKALIN), Besim Ömer, Bekrîlik, Güneş, No.12, s.569-572, (Mütenevvia, sarhoşluğa dair.)

(AKALIN), Besim Ömer, Damağın Nısf-i Kertini Vazifece Merbut mudur?, Güneş, No.9, s.402-404, (Fünûn)

(AKALIN), Besim Ömer, Göz Bir Fotoğraf mı imiş?, Güneş, No.2, s.72-75, (Fünûn, "görme"nin nasıl oluştuğuna dair)

(AKALIN), Besim Ömer, Hazma Dair Kavaid-i Sıhhiye, Güneş, No.5, s.224-231; No.6, s.264-269, (Fünûn, yiyeceklerin hazmedilmesine dair.)

(AKALIN), Besim Ömer, Mevâsimin Te'sirâtı, Güneş, No.1, s.32-40; No.3, s.130-136; No.4, s.147-151; No.10, s.457-462; No.11, s.514-520, (Fünûn, Mevsimlerin etkilerinden bahsedilmektedir.)

(AKALIN), Besim Ömer, Nasır İlacı, Güneş, No.12, s.572, (Mütenevvia)

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnumâ-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557, (Fünûn, sağlığa dair.)

Besim Ömer, Bk. (AKALIN), Besim Ömer

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.151-159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491-509 (Fünûn, Jean Masse'nin Bir Lokma Ekmeğin Tarihi isimli eseri tanıtılmış ve tefrika edilmiştir.)

Beşir Fuat, Sudan İlaç, Güneş, No.2, s.87-96, (Mütenevvia, papazların sudan ilaç ile her hastalığı iyileştiriyoruz diyerek cahilleri kandırdığı anlatılmaktadır.)

Birinci Cildin Fihristi, Güneş, No.12, s.573-576

Cornaille, Lalenin Güneşe Arzettiği Bir Niyaz, Güneş, No.10, s.434-435, (Edebiyat, Muallim Naci tarafından tercüme edilmiştir.)

Ekrem Bey, Bk. Recaizade Mahmut Ekrem

Fazlı Necip (Selanikli), Şiir-Musiki, Güneş, No.6, s.243-246, (Edebiyat)

Goethe, Veda, Güneş, No.9, s.385-386, (Edebiyat, Muallim Naci tarafından tercüme edilmiştir.)

Güneş, (Teşekkür), Güneş, No.6, s.243, (Edebiyat, Hüseyin Mevci'ye yazısı ve şiiri için teşekkür ediliyor.)

Heyet-i Tahririye, Mukaddime, Güneş, No.1, s.1-3, (Derginin isminin değişmesine dair)

Heyet-i Tahririye, Teşekkür ve İftihar, Güneş, No.3, s.97-98, (Derginin 1. ve 2. sayılarının çıkmasının ardından gazetelerde Güneş ile ilgili yazılanlara teşekkür ediliyor.)

Hüseyin Avni, Bernardin de St. Pierre, Güneş, No.1, s.40-48; No.2, s.83-87; No.3, s.136-142; No.4, s.185-192, (Terâcim-i Ahvâl)

Hüseyin Avni, Siyah Yağmur, Güneş, No.1, s.48, (Mütenevvia, bir İngiliz gazetesinden alınmıştır.)

Hüseyin Avni, Spinoza, Güneş, No.5, s.231-238; No.6, s.283-288; No.7, s.331-336; No.8, s.378-384; No.9, s.429-432, (Terâcim-i Ahvâl, Spinoza hakkında bilgi verilmektedir.)

Hüseyin Haşim, Güneş Heyet-i Aliye-i Tahririyesine, Güneş, No.6, s.241-242, (Edebiyat, Güneş dergisi hakkında)

Hüseyin Haşim, İ'tila, Güneş, No.6, s.242-243, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Hüseyin Mevci (Takma isim), Bk. Hüseyin Haşim

Kemal Bey, Bk. Namık Kemal

Mahmut Celalettin Paşa, (Gazel), Güneş, No.4, s.144-145, (Edebiyat, devletli MahmutCelalettin Paşa hazretlerinin Nedim'e nazire olarak tanzim buyurdıkları şu gazelleri bir taraftan risalemize hediye olunmakla derciyle sahife-i edebiyatımıza revnak veririz açıklamasıyla, 7 beyitten oluşmaktadır.)

Mahmut Celalettin Paşa, (Gazel), Güneş, No.5, s.193-194, (Edebiyat, 8 beyitten oluşmaktadır.)

Mehmet Nadir, Güneş-i Hükümdar-ı Avâlîm, Güneş, No.1, s.13-22; No.2, s.52-66, (Fünûn, güneş ve etkilerine dair)

Mehmet Nadir, İfade-i Mahsus, Güneş, No.3, s.109-110, (Fünûn, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye isimli eserin Güneş'te neşredilmesine dair)

Mehmet Nadir, Mebâhis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568, (Fünûn)

Mehmet Tahir Efendi, Şehirlerde Mıknatısı, Güneş, No.9, s.423-429, (Fünûn, mıknatısla ilgili metin)

Menemenlizade Rifat, Bk. Rifat (Menemenlizade)

Menemenlizade Tahir, Bk. Mehmet Tahir (Menemenlizade)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Sergüzeşt, Güneş, No.7, s.291-303; No.9, s.387-390; No.11, s.483-491, (Edebiyat, hikâye)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Makale), Güneş, No.6, s.253-258, (Edebiyat, Mektup yolu bir makaledir açıklamasıyla)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.10, s.433-434, (Edebiyat, tek kıtadan oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.12, s.533-534, (Edebiyat, Ekrem Bey'in Zemzeme'de bulunan bir şiirini taşıdır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.3, s.105-108, (Edebiyat, “vaktiyle şu yolda bir tevhid yazmıştım. Gerçi heyet-i mecmuası mugayir-i usuldür ama mazhar-ı aff-ı üdeba olması me'muldür. Bu bir tecrübe-i kafiye ve zemindir, makbul-i üdeba olmasa da mazur görüleceğinden gönlüm emindir, açıklamasıyla)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Âlem-i Seher yahut Galeyan-ı Hissiyat, Güneş, No.10, s.435-436, (Edebiyat, şiir)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Çiçeğe, Güneş, No.5, s.203-204, (Edebiyat, altışar mısradan oluşan 3 bentten oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Güzel Alem, Güneş, No.6, s.250-253, (Edebiyat, 9 bentten oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Hazin Temaşa, Güneş, No.5, s.201-203, (Edebiyat, 6 dörtlükten oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Levha, Güneş, No.2, s.51-52, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Diğer Manzume, Güneş, No.12, s.534, (Edebiyat, 8 mısradan oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), İtibar, Güneş, No.9, s.386, (Edebiyat, 16 mısradan oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Tulû-ı Şems, Güneş, No.3, s.108-109, (Edebiyat, Jean Jack Rousseau'dan tercüme edilmiştir)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Zemzeme, Güneş, No.1, s.5-10, (Edebiyat, “makale-i atıye Hâver'in ikinci nüshasına derc olunmak üzere o zaman yazılmış ise de her nasılsa şimdiye kadar derc olunamayarak Güneş'in birinci nüshasına kalmıştır. Ekrem beyefendi hazretlerine medyun olduğum vecibe-i tazim ve tebriki bu zamana kadar tehir ettiğimden dolayı lazım gelenlere karşı istifa-yı kusur ederim” açıklamasıyla)

Muallim Naci, Birkaç Kahkaha, Güneş, No.12, s.530-533, (Edebiyat)

Muallim Naci, Delilin Bir Manzumesi, Güneş, No.6, s.249-250, (Edebiyat, Allah'ın yaratılmış her şeyde tecelli ettiği anlatılıyor.)

Muallim Naci, Esir-i Harb Lisanından, Güneş, No.3, s.104-105, (Edebiyat, 3 bentten oluşan şiir)

Muallim Naci, Ey Şehsuvar!.. Dur!, Güneş, No.1, s.3-4, (Edebiyat, şiir)

Muallim Naci, Gazel, Güneş, No.11, s.482-483, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Muallim Naci, İrşad, Güneş, No.2, s.50, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Muallim Naci, Kahraman-ı Hakiki Kimdir?, Güneş, No.7, s.289-290, (Edebiyat, JeanBatist Russo'nun bir kıtası açıklamasıyla)

Muallim Naci, Lalenin Güneşe Arzettiği Bir Niyaz, Güneş, No.10, s.434-435, (Edebiyat, Cornaille'den tercümedir.)

Muallim Naci, Gazel, Güneş, No.5, s.200-201, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Muallim Naci, Serbâlîn-i Cananda, Güneş, No.4, s.146-147, (Edebiyat, 7 beyitten oluşmaktadır)

Muallim Naci, Veda, Güneş, No.9, s.385-386, (Edebiyat, Goethe'den tercüme)

Mustafa Azmi, Alevler İçinde Bir Şimendifer Treni, Güneş, No.3, s.142-144, (Mütenevvia, Lanator'dan nakledilmiştir.)

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402, (Fünûn)

Mustafa Azmi, Sa'y ve Amel, Güneş, No.1, s.10-13, (Edebiyat, çalışmanın öneminden bahsedilmektedir.)

Namık Kemal, (Şiir), Güneş, No.10, s.434, (Edebiyat, Menemenlizade Tahir Bey'in yazdığı kıtaya nazire olarak yazılmıştır.)

Namık Kemal, Kıta, Güneş, No.10, s.433, (Edebiyat, Midilli'de zeytin ağacı için söylenmiştir açıklamasıyla)

Recaizade Mahmut Ekrem, (Şiir), Güneş, No.3, s.98-102, (Edebiyat, Yakacık'ta akşamdan sonra efkar-ı hikmetle imtizacını tecrübe maksadıyla söylenmiştir, açıklamasıyla)

Rıfat (Menemenlizade), Şarkı, Güneş, No.11, s.481, (Edebiyat, Menemenlizade Rıfat Beyefendi'nin zâde-i tab-ı şuara-pesendânesi olan bir şarkı ber-vech-i zîr derc ve tezbîr ile tezyîf-i sahife-i şükran ve mesar kılınır açıklamasıyla)

Selanikli Fazlı Necip, Bk. Fazlı Necip (Selanikli)

Sezai Bey (Şamipaşazade), (Makale), Güneş, No.5, s.194-200, (Edebiyat, Zemzeme'ye dair yazılmış makale)

Ş(emsettin) Sami, (Makale), Güneş, No.4, s.171-178, (Tarih, medeniyete dair)

Ş(emsettin) Sami, Geç Nedamet, Güneş, No.8, s.337-349, (Edebiyat, hikâye, sayfa numarasında hata var, 340'tan 349'a geçilmiş.)

Ş(emsettin) Sami, Medeniyet-i Cedide'nin Ümem-i İslamiyeye Nakli, Güneş, No.4, s.179-185, (Tarih, Makale)

Şefkat, İstid'a-yı Merhamet, Güneş, No.6, s.246-249, (Edebiyat, 27 beyitten oluşmaktadır.)

Şeyh Vasfi, Gazel, Güneş, No.11, s.482, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Şeyh Vasfi, Gazel, Güneş, No.2, s.49-50, (Edebiyat, Şeyh Vasfi Efendi hazretleri şu eserleriyle Güneş'imizi tezyin buyurduklarından doları arz-ı teşekkürat eder ve

eserlerini kemal-i memnuniyetle zîrde derc-i sahife-i iftihar eyleriz açıklamasıyla, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Şeyh Vasfi, Mütalaa, Güneş, No.7, s.290-291, (Edebiyat, Russo’nun kıtasına dair)

(TARHAN), Abdülhak Hamit, Zamane-i Ab, Güneş, No.3, s.102-104, (Edebiyat, şiir)

2.1.2. Şafak Dergisi Yazar Adına Göre

Abdülkerim Sabit, Gazel, Şafak, No.9, s.215, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Ahmet Arifi, Gurjon Yahut Tiyatrocular Muaşakası, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 1, s. 1-26.

Ahmet Fevzi (Sürûş müstearıyla), Bahar, Şafak, No.1, s.7-8, (Edebiyat, “gelir” redifli gazel, 7 beyit)

Ahmet Fevzi (Sürûş müstearıyla), Gazel, Şafak, No.5, s.108-109, (Edebiyat, “vatan” redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Ahmet İhsan, Bk. (TOKGÖZ), Ahmet İhsan

Ahmet Rasim, Telefot Yani Eşkâlin Elektrik Vasıtasıyla Mesafat-ı Azamiyeye Nakil ve İrsali Meselesi, Şafak, No.1, s.15-17; No.39, 39-45, (Fünûn, Telefot isimli aletin icadı anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, Elektrikli Olta, Şafak, No.1, s.20, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 1, elektrikli olta ve bu aletin nasıl çalıştığı anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, Keder, Şafak, No.2, s.33, (Edebiyat, Alfred De Musset’ten tercüme)

Ahmet Rasim, Yeme ve İçme, Şafak, No.3, s.66-68; No.4, s.96-99; No.5, s.121-123; No.8, s.205-206; No.10, s.249-252, (Mütenevvîa, insanın beslenme ihtiyacına dair metin)

Ahmet Rasim, Elektrik Hamamları, Şafak, No.3, s.69-70, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 10, Berlin’de hastaların elektrikle tedavisini anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, Kuvvetin Elektrik Vasıtasıyla İrsali, Şafak, No.6, s.145-148, (Fünûn, elektriğin kullanılmasına dair makale)

Ahmet Rasim, Hem Sağır ve Hem de Dilsiz Olanları Ta'lim İçin Yapılan Tedrisatın Terakki-i Cedidi, Şafak, No.6, s.150-153, (Mütenevvia, Sağır, dilsiz kimseler için okulların açılması, bu kişilerin eğitimlerinden bahsedilmektedir.)

Ahmet Rasim, Kitabe-i Seng-i Mezar, Şafak, No.9, s.219-220, (Edebiyat, Cornaille'den açıklamasıyla)

Ahmet Rasim, Arılar ve Fırtına Muhabirleri, Şafak, No.9, s.229, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 12, Almanya'da bir gazetede çıkan yazıya dair, arıların fırtınayı haber verdiği anlatılmaktadır.)

Ahmet Reşit, Bk. (REY), Ahmet Reşit.

Alaybeyizade Naci, Bk. Naci (Alaybeyizade)

Alfred De Musset, Keder, Şafak, No.2, s.33, (Çeviren Ahmet Rasim, Edebiyat)

Ali Ferruh (İbnürreşad), Sevdim, Şafak, No.3, s.52-54, (Edebiyat, 6'şar mısralık 10 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, Nazire, Şafak, No.10, s.240-241, (Edebiyat, 8. Şafak'ta münderic İsmet Efendi Merhumun gazeline dipnotuyla, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Ali Ulvi, Bk. (Mehmet) Ali Ulvi

Arman La Poant, Karnaval Cinayeti, Tefrika-i Şafak, Hikâye Kısmı Adet 2, s. 1-40 (Tercüme eden Ahmet İhsan Tokgöz)

A(yın) Tevfik (Selanikli), Arzularım, Şafak, No.3, s.60-61, (Edebiyat, Thomas'tan tercüme)

A(yın) Tevfik (Selanikli), Tuhaf Bir Dua, Şafak, No.6, s.160; No.7, s.183-184, (Letâif, sağır bir adamla komşusu arasında geçen bir olay hikâye edilmiştir.)

A(yın) Tevfik (Selanikli), Kırk Bir Sü Borç, Şafak, No.9, s.226-228; (Mütenevvia, bir ihtiyarla zengin biri arasında geçen hikâye)

Doktor Hüseyin İhsan, Bk. Hüseyin İhsan (Doktor)

Ekrem Bey, Bk. Rezaizade Mahmut Ekrem

E(lif) Nazmi, Kömürcü Saadet Arıyor,   fak, No.9, s.224-226, No.10, s.252-253, (Mütenevvia, hikâye)

Faik Memduh, Bk. Memduh Mehmet Pa  

Ferik Kazım, Bk. Kazım Pa  

Hakkı, Gazel,   fak, No.3, s.50-51, (Edebiyat, 7 beyitten oluşan “  fak” redifli gazel)

Halil Edip, Hey Gidi   kbal Hey,   fak, No.4, s.82-84, (Edebiyat, Deneme)

Halil Edip, Gazel,   fak, No.5, s.110, (Edebiyat, “pek severim” redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Halil Edip, Gazel,   fak, No.6, s.134-135, (Edebiyat, “olur sensiz” redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Halil Edip, Madam (            ) Biraderi Kont (            ) Serzeniş-i Muhabbetkârâneyi   amil Bir Mektubu,   fak, No.8, s.191-192, (Edebiyat, mektup)

Hamdi(Jandarmaya Mensup), Gazel,   fak, No.4, s.79-80, (Edebiyat, “gördüm” redifli, 5 beyitten oluşan gazel, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel,   fak, No.8, s.189-190, (Edebiyat, 5 beyit, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Hamdi(Jandarmaya mensup),Gazel,   fak, No.6, s.136, (Edebiyat, “bıktım” redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel,   fak, No.10, s.240, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Harputlu Hayri, Bk. Hayri (Harputlu)

Hayri (Harputlu), Gazel,   fak, No.4, s.76, (Edebiyat,   uar  -yı asrdan Harputlu Hayri Beyefendi hazretleri tarafından irsal buyrulmuştur açıklamasıyla, “eyler idin” redifli, 5 beyitlik gazel)

Hayri (Harputlu), Gazel,   fak, No.5, s.109-110, (Edebiyat, “pek severim” redifli, 9 beyitten oluşan gazel)

Hayri (Harputlu), (Şiir), Şafak, No.6, s.132, (Edebiyat, Sabık .. Ali Fuat Bey merhumun cümlemizi gamkin eden vefatı hakkında şair-i şehir Harputlu Hayri Bey şu beyt-i dil-nişini tarih cevherin düşürmüştür açıklamasıyla) 1302

Hayri (Harputlu), Kıtâ, Şafak, No.6, s.132, (Edebiyat, “neler geçmiş geçer” redifli kıt’a)

Hayri (Harputlu), Şarkı, Şafak, No.7, s.164, (Edebiyat, 3’er mısralık 3 bent ve nakarattan oluşmaktadır, “sabr olur mu söyleyin Allah için” nakaratlı)

Hayri (Harputlu), Şarkı, Şafak, No.8, s.187, (Edebiyat, “sen tazeledin ömrümü ey taze civanım” nakaratlı, 2 dörtlükten oluşmaktadır.)

Hayri (Harputlu), Kıt’a, Şafak, No.9, s.214, (Edebiyat, tek dörtlükten oluşmaktadır.)

Hey’et-i Tahririye, Bir İki Söz, Şafak, No.1, s.3-4, (Mecmuanın çıkışıyla ilgili metin)

Heyet-i Tahririye, Teşekkür, Şafak, No.9, s.212-214, (Edebiyat, Muallim Naci’nin yazısına teşekkür edilmektedir.)

Heyet-i Tahririye, Kıtâ-i Latife-amiz, Şafak, No.10, s.234-236, (Edebiyat)

Hüseyin İhsan(Doktor), Bir Garibe-i Tabiat, Şafak, No.5, s.124-125, (Şuûnât, kadınların adet dönemleri ile ilgili bilgiler verilmektedir.)

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden), (Gazel), Şafak, No.5, s.112, (Edebiyat, Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden İbrahim Bedrettin Beyefendinin bir gazel-i âlileridir açıklamasıyla, “Allah aşkına” redifli gazel, 5 beyitten oluşmaktadır.)

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden), Gazel, Şafak, No.6, s.136-137, (Edebiyat, “benim” redifli, 5 beyitlik gazel, son mısrasında şairin ismi yer almaktadır.)

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden), Gazel, Şafak, No.9, s.218, (Edebiyat, “beni” redifli, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden), Gazel, Şafak, No.10, s.241, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

İmzasız, Ziftten Şehir, Şafak, No.3, s.68-69, (Şuûnât, Asya’da bulunan Or şehrindeki kireç ve çimentonun zamanla zifte dönüştüğü anlatılmaktadır.)

İmzasız,(Şiir), Şafak, No.6, s.133, (Edebiyat, Bir zat-ı âlikadr tarafından ihda olunmuştur açıklamasıyla, “çok severim” redifli şiir)

İmzasız, Gazel, Şafak, No.8, s.186-187, (Edebiyat, Mülga Ceride-i Havadis muharrirlerinden şair-i şehir, edib-i sühangû-yu bi-nazir merhum İsmet Efendi’nin zade-i tab-ı belîği olup bir zat tarafından gönderilmiştir dipnotuyla)

Jandarmaya Mensup Hamdi, Bk. Hamdi (Jandarmaya Mensup)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.4, s.73-74, (Edebiyat, “bana” redifli 7 beyitten oluşan gazel, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.5, s.105-106, (Edebiyat, “bana” redifli, 7 beyitten oluşan gazel, son beyitte şairin ismi yer almaktadır)

Kazım Paşa, (şiir), Şafak, No.3, s.49, (Edebiyat, Şuara-yı benam ve ferikan-ı kiramdan saadetli Kazım Paşa Hazretlerinin lutfen ve tenezzülen ihsan buyurdıkları iş bu tebriknâme-i müşvikânelerini derc-i sahife-i iftihar eyleriz açıklamasıyla)

Kazım Paşa, (Şiir), Şafak, No.6, s.129, (Edebiyat, Âsâr-ı ceyyidâneleriyle mecmuamızı tezyine himmet buyuran saadetli Kazım paşa hazretlerinin heyet-i tahririyemiz hakkındaki teveccühlerini mübin ve rud eden iltifatname-i aleyhlerinde münderic şairane bir müfredidir açıklamasıyla)

Kazım Paşa, (Gazel), Şafak, No.6, s.130, (Edebiyat, bu da müşârun ileyh hazretlerinin bir gazel-i âlileridir açıklamasıyla, “sakın” redifli, 5 beyitten oluşan gazel, son beyitte şairin adı geçmektedir.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.7, s.161-162, (Edebiyat, 11 beyitten oluşan bir gazeldir, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.8, s.185-186, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.9, s.209-210, (Edebiyat, 8 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.10, s.233-234, (Edebiyat, 7 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Mahmut Celaleddin Paşa, (Şiir), Şafak, No.5, s.106-107, (Edebiyat, Devletli Mahmut Celaleddin Hazretlerinin tanzir buyurdıkları bir gazel-i âlidir ki Üsküdar Bidayet Mahkemesi azasından faziletli Sâfi Beyefendinin zâde-i tab-ı belîğleridir açıklamasıyla)

M.(م) C(ج), La Fontaine, Şafak, No.5, s.125-127; No.6, s.153-156; No.7, s.182-183; (Terâcim-i Ahvâl, La Fontaine hakkında bilgi verilmektedir.)

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.1, s.8, (Edebiyat, “sensiz” redifli gazel, 5 beyit)

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.2, s.26-27, (Edebiyat, 5 beyitlik gazel)

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.3, s.55-56, (Edebiyat, 5 beyitten oluşan gazel)

(Mehmet) Ali Ulvi, Nazire, Şafak, No.4, s.79, (Edebiyat, 5 beyitten oluşan şiir)

(Mehmet) (Ali) Ulvi, (Şiir), Şafak, No.4, s.80, (Edebiyat, Mehmet Celal ile birlikte yazmışlardır, 2 beyitten oluşmaktadır.)

(Mehmet) Ali Ulvi, Apanyol ile Füvet, Şafak, No.4, s.103-104; No.5, s.127-128; No.6, s.158-159 (Letâif, tiyatro metni)

(Mehmet) Ali Ulvi, (Nazire), Şafak, No.5, s.110-111, (Edebiyat, Muallim Naci Efendi’nin bir gazel-i âlîlerine iki nazire açıklamasıyla)

(Mehmet) Ali Ulvi, (Nazire), Şafak, No.6, s.133-134, (Edebiyat, Harputlu Hayri Beyefendinin beşinci Şafak’ta münderic gazel-i dilbestelerinin beş beytine nazire açıklamasıyla)

(Mehmet) Ali Ulvi, Şarkı, Şafak, No.7, s.167, (Edebiyat, 2 dörtlükten oluşmaktadır.)

(Mehmet) Ali Ulvi, Şarkı, Şafak, No.8, s.188-189, (Edebiyat, “ne güzelsin ki güzeller bile dil-dâde sana” nakaratlı, 2 dörtlükten oluşmaktadır.)

(Mehmet) Ali Ulvi, Niçin? Neden?, Şafak, No.9, s.216-218, (Edebiyat, Şair-i mu'cizdem, saadetli Mahmut Ekrem Beyefendi Hazretlerinin üçüncü 'Zemzeme'de munderic bir manzume-i şairanelerine güya nazire açıklamasıyla, 6 dörtlükten oluşmaktadır), 29 Teşrin-i evvel sene 1301

(Mehmet) Ali Ulvi, İstida-yı Merhamet, Şafak, No.10, s.238-239, (Edebiyat, 9 dörtlükten oluşan şiir) 27 Teşrin-i Evvel sene 1301

Mehmet Celal, İki Sevdazede, Şafak, No.2, s.27-30, (Edebiyat, bir köylü kızla bir gencin aşk hikâyesi anlatılmaktadır.)

Mehmet Celal, Nazire, Şafak, No.3, s.55, (Edebiyat, ikinci Şafak'ta munderic Ali Ulvi Efendi'nin gazeline dipnotuyla)

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.4, s.78-79, (Edebiyat, "perestiş" redifli, 5 beyitlik bir gazel)

(Mehmet) Celal, (Şiir), Şafak, No.4, s.80, (Edebiyat, Ali Ulvi ile birlikte yazmışlardır, 2 beyitten oluşmaktadır.)

Mehmet Celal, (Nazire), Şafak, No.5, s.111, (Edebiyat, Muallim Naci Efendinin bir gazel-i âlilerine iki nazire açıklamasıyla)

Mehmet Celal, İhtiyar Şair, Şafak, No.6, s.138-141, (Edebiyat, hikâye)

Mehmet Celal, Kürsi-i İstiğrak Nazire, Şafak, No.7, s.165-167, (Edebiyat, iş bu matla, meşahir-i üdebamızdan Abdülhak Hamit Beyefendinin Kürsi-i İstiğrak serlevhalı manzume-i şairanesin de munderic olup manzume-i mezkureyi tanzir arzusuyla tesdis edilmiştir dipnotuyla)

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.8, s.188, (Edebiyat, "gözlerinin" redifli 5 beyitten oluşan gazel)

Mehmet Celal, Güzel Bir Gece, Şafak, No.8, s.192-195, (Edebiyat, gecenin güzelliğine ve aşka dair, tasvir ağırlıklı bir metin)

Mehmet Celal, Kıta, Şafak, No.8, s.195, (Edebiyat, 2 beyitten oluşmaktadır.)

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.9, s.216, (Edebiyat, "nikab" redifli, 6 beyitten oluşan gazel)

Mehmet Celal, Gözyaşı, Şafak, No.9, s.219, (Edebiyat, mensur şiir)

Mehmet Celal, İstifa, Şafak, No.10, s.236-237, (Edebiyat, Hazret-i Mesut'un bir manzume-i şairanesine naziredir dipnotuyla, 6 dörtlükten oluşmuştur.)

Mehmet Namık (Şems'ül Maarif Mektebi Şakirdanından), (Kıta), Şafak, No.4, s.81, (Edebiyat, Şems'ül Maarif Mekteb-i Şakirdanından mini mini Mehmet Namık Bey'in risalemiz hakkında söyledikleri parlak bir kıt'adır açıklamasıyla)

Mehmet Remzi, (Gazel), Şafak, No.6, s.134, (Edebiyat, Cihan-ı edebiyata revnak saz olan rakikimiz (Berk) risalesi sahib-i imtiyaz-ı mümtazı Mehmet Remzi Beyefendi biraderimizin Ziya Paşa merhumun bir gazeline nazire kılıklı söyledikleri bir gazel-i dîlnüvazlarıdır ki Şafak'ımıza derc ile tezyin-i sahife-i iftihar eyleriz açıklamasıyla, “gelir” redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Mehmet Rüştü, Amper, Şafak, No.6, s.156-158, No.9, s.230-232, No.10, s.254-256, (Terâcim-i Ahval, Andre Marie Ampere hakkında bilgi verilmektedir.)

Mekkî, Medhiye, Şafak, No.1, s.5-6, (Edebiyat, her beyti kendi arasında kafiyeli, 26 mısralık bir şiir)

Mekkî, Naat, Şafak, No.1, s.6, (Edebiyat, 5 beyitlik şiir)

Mekkî, Tahmis-i Gazel Şeyhülislam Merhum Mekkî, Şafak, No.2, s.25-26, (Edebiyat, şiir)

Mekkî, Gazel, Şafak, No.3, s.51, (Edebiyat, 5 beyitten oluşan gazel, son mısırda şairin ismi geçmektedir.)

Mekkî, Gazel, Şafak, No.4, s.76-77, (Edebiyat, 9 beyitten oluşmakta ve son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Mekkî, Gazel, Şafak, No.10, s.234, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden İbrahim Bedrettin, Bk. İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden)

Memduh Bey, Bk. Memduh Mehmet Paşa

Memduh Mehmet Paşa, (gazel), Şafak, No.4, s.75, (Edebiyat, Meşahir-i şuarâ-yı asrardan ve şûrâ-yı devlet âzâ-yı kirâmından saadetli Faik Memduh Beyefendi Hazretlerinin Şafak'ımıza hediye buyurdıkları biz gazel-i âlileridir ki devletli

Mahmut ve İrfan Paşalar hazîrâtı taraflarından tanzir buyrulmuştur açıklamasıyla, 5 beyitten oluşan gazel)

Memduh Mehmet Paşa, (Gazel), Şafak, No.6, s.130-131, (Edebiyat, meşahir-i şuara-yı asırdan ve şura-yı devletaza-yı kiramından saadetli Memduh Beyefendi hazretleri bu sefer de mecmuamıza şu gazel-i bi-bedeli ihda buyurdular açıklamasıyla, “artar eksilmez” redifli, 5 beyitlik gazel, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Muallim Naci, Şarkı, Şafak, No.3, s.50, (Edebiyat, 3 kıtadan oluşan ve “geçme ömrüm geçmeden ey nevbahar” nakaratlı şarkı)

Muallim Naci, (Mektup), Şafak, No.5, s.107-108, (Edebiyat, üdebâ ve şuarâ-yı asrın serbülendi Muallim Naci Beyefendi hazretlerinin lutfen ihdâ buyurdıkları bir mektub-ı belâgat-i üsluplarıdır ki Sakız’da bulundukları sırada inşâd eyledikleri (kuzu) ser-levhalı manzume için yazmışlardır açıklamasıyla)

Muallim Naci, Şafak İdare-i Şairanesine, Şafak, No.9, s.210-211, (Edebiyat, Şafak’ta yazması ve mecmuada gördüğü bazı aksaklıkları dile getirmektedir.)

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245, (Edebiyat, yazının başlığı 3. sayıda “ Bir Aşığın Defter-i Amali yahut Garip Tesadüf” olarak değiştirilmiştir)

M(ustafa) Asım, Arabaların Elektrik İle Tenvîri, Şafak, No.1, s.21, (Şuûnât, arabaların elektrik ile aydınlatılması anlatılmaktadır.)

M(ustafa) Asım, Cemâhir-i Müteferrikada İpin Mâmulâtı, Şafak, No.2, s.45-46, (Şuûnât, Cemahir-i Müteferrikada kumaş fabrikaları hakkında istatistiki bilgiler verilmektedir.)

M(ustafa) Asım, İmam Şafi’nin Bir Kıtası, Şafak, No.4, s.81-82, (Edebiyat, önce İmam Şafi’nin bir kıtası verilmiş, daha sonra bu kıta açıklanmıştır.)

M(ustafa) Asım, (Meal), Şafak, No.5, s.113-115, (Edebiyat, İmam Ali Kerremallahu vechehü ve radiyallahu anhu efendimiz hazretlerinin zebân-ı mu’ciz beyanlarından bazılarının aynen Türkçe’ye mealleriyle tercümesi açıklamasıyla)

M(ustafa) Asım, Nakşibend Hazretleri, Şafak, No.7, s.181-182, No.8, s.207-208, (Terâcim-i Ahval, Nakşibend Hazretleri ile ilgili bilgi verilmektedir.)

M(ustafa) Asım, Mülâhaza, Şafak, No.7, s.184, (Letâif, A. Tevfik'in Tuhaf Bir Dua isimli hikâyesi hakkında görüş bildirmektedir.)

M(ustafa) Asım, Mürüvvat, Şafak, No.10, s.248-249, (Mütenevvia, deneme)

Münâcâtî, Bahar, Şafak, No.4, s.77-78, (Edebiyat, birinci Şafak'ta münderic hazret-i Sürûş'un Bahar'ına dipnotuyla, naziredir.)

Naci (Alaybeyizade), Figan-ı Şair, Şafak, No.7, s.162-163, (Edebiyat, 6 dörtlükten oluşmaktadır.)

Naci (Alaybeyizade), Gazel, Şafak, No.9, s.214-215, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Rahmi, (Şiir), Şafak, No.1, s.9, (2 beyitten oluşmaktadır.)

Rahmi, (Nazire), Şafak, No.5, s.111-112, (Edebiyat, 4. Şafak'ta münderic Perestîş gazeline dipnotuyla verilmiştir, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Recaizade Mahmut Ekrem, Ferdâ-yı Vefat, Şafak, No.4, s.74-75, (Edebiyat, Şair-i Mu'ciz-dem, saadetli Ekrem Beyefendi Hazretlerinin Merhum Necip Paşa Hazretleri hakkında inşad buyurdıkları mersiye tarzında bir eserleridir ki bir vicdan-ı sâdıkın hissiyat-ı hikmet-âmizini musavvir olmakla Şafak'ımızda derc ile tezyîn-i sahife eyleriz açıklamasıyla)

(Recep) Vahyi, İtab-ı Aşıkane, Şafak, No.3, s.56-58, (Edebiyat, aa, bb, cc, ... şeklinde kafiyelenmiş 42 mısradan oluşan şiir)

REY Ahmet Reşit, (Gazel), Şafak, No.6, s.131, (Edebiyat, Şuara-yı devlet reisi devletli Akif paşa hazretlerinin mahdum necabet mağsumeleri amedi divan-ı hümayun hulefasından saadetli Reşit Beyefendi hazretlerinin risalemize tenezzülen ihsan buyurdıkları bir gazel-i hakimanedir ki neşriyle kesb-i mefharet eyleriz açıklamasıyla 9 beyitlik gazel, sondan bir önceki beyitle şairin ismi yer almaktadır.)

Sâfi, Nazire, Şafak, No.5, s.107, (Edebiyat, Paşa-yı müşârun ileyh hazretlerinin nazireleri açıklamasıyla)

Sâfi, Gazel, Şafak, No.8, s.186, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Seher Hanım, Seher, Şafak, No.6, s.135, (Edebiyat, 5 beyitten oluşan, “ seher” redifli şiir)

Seher Hanım, Gazel, Şafak, No.7, s.168, (Edebiyat, 2 beyitten oluşmaktadır.)

Seher Hanım, Pervane, Şafak, No.8, s.189, (Edebiyat, “pervane” redifli, 5 beyitten oluşan şiir)

Selanikli A(yın) Tevfik, Bk. A(yın) Tevfik (Selanikli)

Sürûş (müstear), Bk. Ahmet Fevzi

Şems’ül Maarif Mektebi Şakirdanından Mehmet Namık, Bk. Mehmet Namık (Şems’ül Maarif Mektebi Şakirdanından)

Şeyh Vasfi, Gazel, Şafak, No.1, s.7, (Edebiyat, “etmesin” redifli gazel, 5 beyit)

Thomas, Arzularım, Şafak, No.3, s.60-61, (Edebiyat, Çev. A. (Ç) Tevfik (Selanikli)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Evlere Hakim, Şafak, No.1, s.12-15, No.2, s.34-37, No.3, s.61-65, No.4, s.89-95, No.5, s.117-121, (Fünûn, insan vücudu ile ilgili bilgiler verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Nişan Atmak ve Nişancılar, Şafak, No.1, s.17-19; No.2, 37-39, (Mütenevvia, Nişancılık ile ilgili bilgi verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Yağdan Bir Nehir, Şafak, No.1, s.21-22, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 3, Pensilvanya’da geçen bir vak’a anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kaliforniya’da Bağcılık, Şafak, No.1, s.22, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 4, Kaliforniya’da üzüm yetiştiriciliği ile ilgili bilgi verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Mikelanj, Şafak, No.1, s.23-24; No.2, s.47-48; No.3, s.70-72; No.4, s.99-102, (Terâcim-i Ahval, Michelangelo hakkında bilgi verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Paris’te Elektrik Sergisi, Şafak, No.2, s.46, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 6, Paris’te açılan bir elektrik sergisinden ve bu sergiye olan ilgiden bahsetmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Avrupa’da Bir Japon Şehri, Şafak, No.2, s.47, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 7, İngiltere’de Japon adetlerini yaşatan ve sergileyen bir şehir kurulması anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Su Geçirmez Esvap, Şafak, No.3, s.69, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 9, Belçika hükümetinin askerler için su geçirmez elbise yaptırdığı anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Keül, Şafak, No.6, s.148-150; No.7, s.173-177; No.8, s.203-205, No.9, s.222-223, (Fünûn, Keül maddesinin kullanımının yaygınlaştırılması, kullanıldığı yerler ve etkileri anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Çiçek, Şafak, No.7, s.177-179, (Mütenevvîa, çiçeğin yapısı ve biyolojik özellikleri hakkında yazılmış bir makaledir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Piyano, Şafak, No.7, s.179-180, (Mütenevvîa, piyano hakkında bilgi verilmektedir, kelime anlamı vb.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kağıttan Çuval, Şafak, No.7, s.180, (Mütenevvîa, çimento taşımak için imal edilmiş, kağıt çuvaldan bahsedilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Gümüş, Şafak, No.10, s.245-248, (Fünûn, gümüş madeni ile ilgili bilgi verilmektedir.)

Vahyi, Bk. (Recep) Vahyi

Zevzek, (Nazire), Şafak, No.6, s.137, (Edebiyat, Bizim Baba Ulvi’nin (Tercüman-ı Hakikat) ceride-i mu’teberesinde görülen gazel mizah-amizine söylediğim nazire-i letaif- engizdir açıklamasıyla)

Zevzek, Gazel-i Mizah-amiz, Şafak, No.7, s.168-169, (Edebiyat, mizahi bir üslupla yazılmış, 5 beyitten oluşan gazel)

Zevzek, Nazire, Şafak, No.8, s.190-191, (Edebiyat, deli şairin hiçten bir gazeline açıklamasıyla)

2.1.3. Gülşen Dergisi Yazar Adına Göre

Abdullah Enver, Lafontaine'den, Gülşen, No. 12, s. 47, (tek dörtlükten oluşmaktadır.)

Abdullah Enver, Ferit Namında Bir Zata, Gülşen, No. 12, s. 47, (tek dörtlükten oluşmaktadır.)

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen, No. 14, s. 53, (6 beyitten oluşan, “saki” redifli gazel)

Abdülbaki, Gazel, Gülşen, No. 15, s. 58, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen, No. 20, s.78, (5 beyitten oluşmaktadır.)

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Gazel, Gülşen, No.5, s.18, (“Hep” redifli beş beyitten oluşan şiir)

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Bir Hezeyan, Gülşen, No. 18, s. 70, (Edebi, 4 bentten oluşmaktadır.)

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Naziredir, Gülşen, No. 20, s. 77-78, (“lazımsa” redifli, 24 beyitten oluşan şiir, bazı mısra ve kelimeler çıkarılmıştır.)

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Kavs-i Kuzah, Gülşen, No. 26, s. 102-103, (Mevadd-ı edebiye, 10 bentten oluşan şiir)

Abdülkerim Sabit, Manzume, Gülşen, No. 4, s.13, (Gülşen için yazılmış iki beyitten oluşan şiir)

Ahmet Fevzi, İngiltere’de Gayetle Atık Bir Geminin Keşf Olunması, Gülşen, No. 24, s. 96; (Mevadd-ı Saire, Paris’te haftada bir kere neşrolunan bir tabiat dergisinden tercümedir açıklamasıyla)

Ahmet İhsan, Bk. (TOKGÖZ), Ahmet İhsan

Ahmet Rasim, Şafak, Gülşen, No. 12, s. 47-48, (Şafak vakti anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, İstiğrak, Gülşen, No.4, s.14, (Victor Hugo’dan çeviri, tabiat tasviri)

- Ahmet Rasim**, Şafak, Gülşen, No. 12, s. 47-48, (Şafak vakti anlatılmaktadır.)
- Ahmet Rasim**, İstiğrak, Gülşen, No.4, s.14, (Victor Hugo'dan çeviri, tabiat tasviri)
- Ahmet Rasim**, Kumru ile Yolcu, Gülşen, No. 18, s. 70, (Edebi, Fransızca'dan tercüme, diyalog şeklinde yazılmış manzume)
- Ahmet Rasim**, Dördüncü Mektup, Gülşen, No. 19, s. 74, (Voltaire'den açıklamasıyla)
- Ahmet Rasim**, Tabiat, Gülşen, No. 22, s. 86, (Georges Louis Leclerc Buffon'dan çeviri)
- Ahmet Rasim**, Cümel-i Hikemiyye, Gülşen, No. 22, s. 88, (Pascal, Jean Jack Roussesau, Fenelon, Voltaire'den özlü sözler)
- Ahmet Rasim**, (بروج الو ناك), Sanayi-i Şi'riyesinden, Gülşen, No. 25, s. 98-99; No. 26, s. 101-102; No. 27, s. 105-106; (Mevad-ı Edebiye, şiire dair görüşleri ifade edilmektedir.)
- Ahmet Reşit Bey, Bk. REY Ahmet Reşit**
- Ali Ferruh (İbnurreşad)**, Manzume, Gülşen, No.5, s.17, (7 beyitten oluşan şiir, üzerinde açıklamayla birlikte)
- Ali Ferruh (İbnurreşad)**, Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57, (Edebiyat, 5 dörtlükten oluşmuştur, bazı dörtlüklerin son mısraları çıkarılmıştır.)
- A(ym) K(ك)**, Jean Gutenberg, Gülşen, No. 18, s. 71-72, (Terâcim-i Ahvâl, Jean Gutenberg hakkında bilgi verilmektedir.)
- A(ym) K(ك)**, Jean Jack Roussesau, Gülşen, No. 20, s. 79-80, (Terâcim-i Ahvâl, Jean Jack Roussesau hakkında bilgi verilmektedir)
- A(ym) K(ك)**, Teselli-i Firkat, Gülşen, No. 21, s. 83, (Edebi, altışar mısralık 5 bentten oluşmaktadır.)
- A(ym) K(ك)**, Alâim-i Sima, Gülşen, No. 21, s. 83-84, (Fennî, vücuttaki, kandaki birtakım değişikliklerin insan yüzüne yansımalarına dair)
- Ali Kemal**, Sevdiklerim, Gülşen, No. 1, s. 4, (Mısra sayısı 2-4 arasında değişen 7 bent ve l'er bağlama mısradan oluşan şiir)
- Ali Kemal**, Seher, Gülşen, No. 2, s. 7, (seher redifli, 5'er mısralık 4 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, Nesin?, Gülşen, No. 2, s. 7, (5 beyitten oluşan şiir , birinci beytin 2. mısrası kaldırılmıştır.)

Ali Kemal, Hâtime-i Hubân, Gülşen, No. 3, s. 9-10, (Edebiyat, 6 bentten oluşan şiir.)

Ali Kemal, Nazire, Gülşen, No. 3, s. 10, (Edebiyat, “sevdiğim” redifli 5 beyitten oluşan şiir.)

Ali Kemal, Büyük Bir Cür’et Yahut Küçük Bir Dikkat, Gülşen, No.4, s.14-16,(Menemenlizade Tahir Bey’in Gayret risalesinde neşrolunan bir tevhide eleştirilmektedir.)

Ali Kemal, Şeb-i Mehtab, Gülşen, No.5, s.18-19, (Geceye dair yazılmış)

Ali Kemal, Senuhat, Gülşen, No.8, s.29, (Edebiyat, üçer mısralık 7 bent ve birer mısralık bağlama mısradan oluşan şiir)

Ali Kemal, Cevabu’l Cevap, Gülşen, No.7, s.27-28; No.8, s.29-30, (Edebiyat, Menemenlizade Tahir Bey’e cevap niteliğinde yazılmıştır)

Ali Kemal, (Gazel), Gülşen, No. 10, s. 38, (Nazire yollu söylenmiştir açıklamasıyla, “gönül” redifli, beş beyitten oluşan şiir)

Ali Kemal, Gazel, Gülşen, No. 13, s. 50-51, (5 beyitten oluşmaktadır, 1. beyit kaldırılmıştır.)

Ali Kemal, Müşterek Kıt’a, Gülşen, No. 13, s. 51, (Halil Edip ve Harputlu Hayri ile birlikte yazılmıştır, her biri birer beyit yazmıştır.)

Ali Kemal, Bahar İçinde Bahar, Gülşen, No. 14, s. 53-54, (Altışar mısralık 5 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57-58, (Edebiyat, İbnürreşad Ali Ferruh’un şiirine naziredir, bazı mısralar çıkarılmıştır.)

Ali Kemal, Mâha Hitap, Gülşen, No. 19, s. 75-76, (Altışar mısralık 4 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, (Teşekkür yazısına karşılık), Gülşen, No. 20, s. 77, (Tepedelenlizade H. Kamil’in teşekkür yazısına karşılık olarak yazılmıştır.)

Ali Kemal, Öyle de Yazılabilir Böyle de, Gülşen, No. 22, s. 85, (2 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, (Baron de La Brède et de) Montesquieu, Gülşen, No. 22, s. 87, (Montesquieu hakkında bilgi verilmektedir.)

Ali Kemal, Mükemmel Bir Heyet Saati, Gülşen, No. 22, s. 88, (Maryo isminde birinin icat ettiği bir saatten bahsediliyor.)

Ali Kemal, (Şiir), Gülşen, No. 23, s. 90, (En büyük bir edibimizin zahr-i tasvirine yazılmıştır açıklamasıyla, tek dörtlükten oluşan şiir)

Ali Kemal, Deniz Hamamları, Gülşen, No. 23, s. 90-91, (Mevadd-ı Saire, deniz suyunun nefesi açtığı, kalp atışlarını, nabızı düzenlediği anlatılmaktadır.)

Ali Kemal, Bacon'un Fenne Hizmeti, Gülşen, No. 23, s. 91-92, (Mevadd-ı Saire, Bacon'un Novum, Organum adlı eseriyle fenne hizmetleri anlatılmaktadır.)

Ali Kemal, Giryeler, Gülşen, No. 24, s. 93-94, (Mevadd-ı Edebiye, beşer mısralık 6 bent ve birer bağlama mısradan oluşan şiir)

Ali Kemal, Menfi, Gülşen, No. 25, s. 97-98, (Mevad-ı Edebiye)

Ali Kemal, Kıta, Gülşen, No. 25, s. 98, (Mevadd-ı edebiye, şiir)

Ali Kemal, Nağme, Gülşen, No. 26, s. 103-104, (Mevadd-ı Edebiye, 6 bentten oluşan şiir)

Ali Nusret Bey (Topçu Mektebi Şakirdanından), Nazire, Gülşen, No. 18, s. 71, (Edebi,” o gözler” redifli şiir)

Ali Rıza, Gül, Gülşen, No. 17, s. 67, (Edebi, 5 dörtlükten oluşmaktadır.)

A(yın) Tevfik (Selanikli), Zavallı Çiçek, Gülşen, No. 20, s. 78-79, (Veremli bir kızın hikâyesi anlatılmaktadır)

Ali Ulvi, Bk. (Mehmet) Ali Ulvi

Aşk-ı Meleki, Nısfü'l Leyl, Gülşen, No. 27, s. 106-107, (Gece kendisiyle baş başa kaldığında düşündüklerini anlatıyor, 7 bentten oluşan bir şiirle birlikte)

Aziz, Bk. Aziz Mahmut Bey

Aziz Mahmut Bey, Gazel, Gülşen, No. 9, s. 33, (“bile” redifli, 5 beyitten oluşan gazel, Aziz imzasıyla varid olmuştur açıklamasıyla.)

Aziz Mahmut Bey, (Şiir), Gülşen, No. 18, s. 71, (Edebi, 5 bentten oluşmaktadır)

Bahriyeye Mensup Osman Cami Bey, Bk. Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup)

Baki-i Iraki, Gazel, Gülşen, No. 12, s. 47, (beş beyitten oluşmaktadır, dördüncü beytin ikinci mısrası kaldırılmıştır.)

BUFFON (Georges Louis Leclerc), Tabiat, Gülşen, No. 22, s. 86, (Çev. Ahmet Rasim)

Cenap Bey, Bk. Cenap (Şahabettin)

Cenap (Şahabettin), Fırak-ı Ebedi, Gülşen, No. 16, s. 61-62, (Edebi, onar mısralık 6 bentten oluşmaktadır.)

Cenap (Şahabettin), Bir Kırılma, Gülşen, No. 17, s. 66-67, (Edebi, 40 mısradan oluşmaktadır, 22. mısrası kaldırılmıştır.)

Cenap (Şahabettin), Mahsul-i Matem, Gülşen, No. 19, s. 73-74, (7 bentten oluşmaktadır.)

Cenap (Şahabettin), Cana, Gülşen, No. 23, s. 89, (Mevadd-ı edebiye, 10 mısradan oluşan şiir)

Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından Abdülbaki Bey, Bk. Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından)

E(lif) İsmet Bey, Bir Hakikat, Gülşen, No. 7, s.26, (Edebiyat, Arapçadan muktebestir açıklamasıyla, 7 bentten oluşan şiir)

E(lif) Nazmi (Selanikli), Çalı ile Gül, Gülşen, No. 17, s. 68, (Edebi, tercümedir.)

Eşref Paşa, Gazel, Gülşen, No. 2, s. 5-6, (Devletlu Eşref Paşa Hazretlerindir açıklamasıyla, 10 beyitten oluşan gazel)

Gülşen, (Teşekkür), Gülşen, No. 12, s. 46-47, (Tepedelenlizade’nin şiiri içi teşekkür edilmektedir.)

Gülşen, (Açıklama), Gülşen, No. 12, s. 47, (Abdullah Enver'in gönderdiği mektubu yayınlamamalarının sebebi anlatılmaktadır.)

Gülşen, (Eser Tanıtımı), Gülşen, No. 12, s. 48, (Abdülhalim Memduh Bey'in Burhan isimli eseri tanıtılmaktadır)

Gülşen, (İkinci cildin yayınlamasına dair yazı), Gülşen, No. 13, s. 49, (Gülşen'in ikinci cildinin yayımlanmasına dair yazı.)

Gülşen, (Tefrikaya dair), Gülşen, No. 13, s. 51, (Fennî, Ahmet İhsan'ın yazdığı İlm-i Servet isimli eserin Gülşen'de tefrika edilmeye başlanmasına dair.)

Gülşen, (Teşekkür yazısı), Gülşen, No. 14, s. 53, (Abdübaki Bey'in şiirine teşekkür edilmektedir.)

Gülşen, (Kitap Tanıtımı), Gülşen, No. 14, s. 56, (İbnürreşad Ali Ferruh Bey'in Huşenk isimli eseri tanıtılmaktadır.)

Gülşen, (Teşekkür), Gülşen, No. 15, s. 58, (Mehmet Rüştü'nün Gülşen için söylediği beyte teşekkür)

Gülşen, (Bir şiire dair), Gülşen, No. 18, s. 71, (Ali Nusret Bey'in şiirine dair.)

Gülşen, (Vahyi Bey'in şiirine dair), Gülşen, No. 19, s. 74, (Vahyi Bey'in şiirine dair yazı)

Gülşen, (Yorum ve eleştiri), Gülşen, No. 20, s. 78, (Abdübaki Bey'in gazelleri hakkında yorum ve eleştiride bulunmaktadır.)

Gülşen, (Tebrik), Gülşen, No. 21, s. 81, (Edebi, Mehmet Fuat Bey'in yazısına tebrik)

Gülşen, Mesele, Gülşen, No. 21, s. 84, (okuyuculara bir problem-bilmece sorulmuş ve ödül olarak gazeteye bir senelik abonelik verileceği duyurulmuştur.)

Gülşen, (Duyuru), Gülşen, No. 22, s. 87, (Dergiye gönderilen şiirlerin dergide yayımlanacağı duyuruluyor.)

Gülşen, (Açıklama), Gülşen, No. 23, s. 90, (Alaim-i Cevviye isimli makalenin devamı gönderilmediği sürece dergide yayımlanamayacağı duyurulmaktadır.)

Gülşen, (Duyuru), Gülşen, No. 23, s. 92, (Mevadd-ı Saire, sorulan bilmeceyi ilk çözen kişiye ödül olarak 6 aylık abonelik verileceği duyurulmaktadır)

(Gülşen), (Açıklama), Gülşen, No. 23, s. 92, (Mevadd-ı Saire, dergide sorulan bilmecelere ve bunlara cevap gönderenlerin değerlendirilmesine dair açıklama)

(Gülşen), (Ali Kemal'in görevden çekilmesi), Gülşen, No. 27, s. 105, (İhtar-ı Mahsus, Ali Kemal'in görevini Tepedelenlizade Kamil Bey'in devam ettireceği açıklanmaktadır)

(Gülşen), (Teşekkür), Gülşen, No. 27, s. 107, (Aşk-ı Meleki'nin yazısına teşekkür)

Gülşen, (Eleştiri-yorum), Gülşen, No. 27, s. 107-108, (Mehmet Celal'in şiiri eleştiriliyor, şiirle ilgili yorum yapılıyor)

Gülşen, (Yorum), Gülşen, No. 27, s. 108, (Mahmut Bey'in şiirine dair yorum)

Halil Edip, Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51, (Harputlu Hayri ve Ali Kemal ile birlikte yazılmıştır, her biri birer beyit yazmıştır.)

Halil Kadri, Şemsin Zevî'l Hayat Üzerine Tesiri, Gülşen, No. 3, s. 12; (Fennî, güneşin canlılar üzerindeki etkisi anlatılmaktadır)

H(alil) Kamil, (Fennî), Gülşen, No.5, s.19-20; No.6, s.23-24; No.9, s.35-36 (Fennî, 3.Nüşadan Maba'd diyor ancak 3. Nüşada Halil Kadri'nin yazısı var)

H(alil) Kamil, Yeni Bir Lisan, Gülşen, No.5, s.20, (Mütenevvia, Dünyada en çok konuşulan diller üzerine yazılmıştır)

Hariciyeye Mensup Hüsnü Bey, Bk. Hüsnü Bey (Hariciyeye Mensup)

Harputlu Hayri, Bk. Hayri (Harputlu)

Hayri (Harputlu), Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51, (Halil Edip ve Ali Kemal ile birlikte yazılmıştır, her biri birer beyit yazmıştır.)

Hey'et-i Tahririyye (İbrahim Fehim), Mukaddime, Gülşen, No. 1, s. 1-2, (Ali Kemal Ömrüm'de bu mukaddimeyi İbrahim Fehim'in yazdığını söylüyor.)

Hey'et-i Tahririyye, Arz-ı Şükran, Gülşen, No. 2, s. 5, (Tercüman-ı Hakikat ve Saadet'te Gülşen için yazılan yazıya teşekkür edilmektedir.)

H(ç). H.(ç), Tarihin Bir Sahifesi, Gülşen, No. 11, s. 41-42,

H(ç). H.(ç), çocuğun cinsiyetinin belirlenebilmesine dair), Gülşen, No. 11, s. 44, (Mütenevvia, anne karnındaki çocuğun cinsiyetinin belirlenebilmesine dair yazı)

H(ح). **Hıfzı**, Hayal-i Âşıkane, Gülşen, No. 16, s. 62, (Edebi, bir aşığın hayalleri anlatılmaktadır, mensur şiir.)

HUGO, Victor, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11, (Çev. Ş. Mazhar)

HUGO, Victor, İstısrak, Gülşen, No.4, s.14, (Çev. Ahmet Rasim, tabiat tasviri)

HUGO Victor, Tıfl-i Naim, Gülşen, No. 13, s. 49, Çev. Pertev Paşa, (8'er mısralık 9 bentten oluşmaktadır.)

Hüsamettin, Mektep, Gülşen, No. 2, s. 8; No. 3, s. 11-12, (Çocukların eğitilmesi, vatanın istikbali için bunun gerekliliği anlatılmaktadır.)

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Çemende Bir Melek, Gülşen, No.6, s.22, (Edebiyat, Onar mısralık üç bölümden oluşan şiir)

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Kimdir?, Gülşen, No. 12, s. 46, (üçer mısralık yedi bent ve birer bağlama mısradan oluşan şiir)

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Bursa'dan Gelirken Yahut Türühâtımdan Bir Parça, Gülşen, No. 17, s. 65-66, (Edebi, 14 dörtlükten oluşmaktadır, 8. dörtlüğün 3. mısrası kaldırılmıştır.)

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Bursa'ya Giderken Yahut Bir Numune-i Hezeyan, Gülşen, No. 19, s. 75, (6 bentten oluşmaktadır.)

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Teşekkür, Gülşen, No. 20, s. 77, (Gülşen dergisine muharrir olarak kabul edildiği için teşekkür ediyor.)

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Nazire, Gülşen, No. 21, s. 82-83, (Edebi, yedişer mısralık 12 bentten oluşmaktadır.)

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Nedir Ya Rab?, Gülşen, No. 23, s. 89-90, (Mevad-ı Edebiye, beşer mısralık 5 bentten oluşan şiir)

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Latife, Gülşen, No. 25, s. 99-100; No. 26, s.104; (Mevadd-ı edebiye, tiyatro oyunu)

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade),Tasvir-i Nigar, Gülşen, No. 27, s. 108,(16 mısradan oluşan şiir)

Hüsni Bey (Hariciyeye Mensup), Kara (قَره سِينو), Gülşen, No. 22, s. 86,

Hüsnü Bey(Hariciyeye Mensup), () Gülşen, No. 22, s. 86,

Hüsnü Bey (Hariciyeye Mensup), (Gazel), Gülşen, No. 23, s. 90, (Mevad-ı Edebiye, 5 beyitten oluşan şiir)

İbnurreşad Ali Ferruh, Bk. Ali Ferruh(İbnurreşad)

İbnü'l İsmail, Nerdesin Nerde Ey Vefa-yı Mu'tad, Gülşen, No. 22, s. 85-86, (Onar mısralık 3 bent ve ikişer bağlama mısradan oluşan şiir)

İbrahim Ethem, (Bir örümcek çeşidine dair), Gülşen, No. 6, s. 24; No. 8, s. 31-32; No. 11, s. 44. (Mütenevvia, bir örümcek çeşidine dair yazıdır.)

İbrahim Fehim, Mukaddime, Gülşen, No. 1, s. 1-2, (Hey'et-i Tahririyye imzalı fakat Ali Kemal Ömrüm'de bu mukaddimeyi İbrahim Fehim'in yazdığını söylüyor.)

İbrahim Fehim, İşte Bu Vatanın Bir Parçasıdır, Gülşen, No. 1, s. 4, (Bir doğa manzarası tasvir edilmektedir.)

İbrahim Fehim, Vaktiyle Yazılmış Bir Tiyatrodan Parça, Gülşen, No. 2, s. 7-8, (Ölüm döşeğindeki ihtiyar ve fakir bir kadın anlatılmaktadır.)

İbrahim Fehim, Sema, Gülşen, No. 3, s.11, (Edebiyat, gökyüzünün yaradılışındaki kusursuzluk, mükemmellik anlatılmaktadır.)

İmzasız, Tahayyür, Gülşen, No. 1, s. 2-3, (Mehmet Remzi Beyefendi biraderimiz tarafından ihda buyrulmuştur açıklamasıyla, şiir.)

İmzasız, (Kitap tanıtımı), Gülşen, No. 2, s. 8, (İbnürreşit Ali Ferruh'un Devlet isimli kitabı tanıtılmaktadır.)

İmzasız, İ'tizar, Gülşen, No. 3, s.12, (İkinci sayıdaki bir yazım hatası içim özür dilenmektedir.)

İmzasız, Gülşen, Gülşen, No.5, s.17, (Tek mısradan oluşmaktadır.)

İmzasız, Ruy-ı Arzda En Büyük Saat, Gülşen, No:8, s.32, (Mütenevvia, Dünyadaki en büyük saatin Londra Parlamento Sarayında bulunduğu anlatılmaktadır)

İmzasız, Cemile, Gülşen, No. 8, s. 32, (Mehmet Celal tarafından yazılan Cemile isimli eser hakkında.)

İmzasız, İ'tizar, Gülşen, No. 8, s. 32, (Yedinci nüshada yapılan bir yanlışlığı düzeltmek için yazılmıştır.)

İmzasız, (Bir gazele dair yazı), Gülşen, No. 9, s. 34, (Dergiye, Rasuhi imzasıyla gönderilen bir gazele dair yazı, gazel dergiye alınmamıştır.)

İmzasız, Bakır, Gülşen, No. 11, s. 42-43, (Fennî, Mukaddime, bakırın hali tabisi, envai, tunç alt başlıklarından oluşmaktadır.)

İmzasız, Tashih, Gülşen, No. 11, s. 44, (Geçen nüshadaki bir metnin düzeltilmesiyle ilgili)

İmzasız, Anasır Sarf-ı Fransevi, Gülşen, No. 15, s. 60, (M. K. Bey tarafından yazılan Fransızca sarf kitabı tanıtılmaktadır.)

İmzasız, (Bir icat), Gülşen, No. 16, s. 64, (Malumat-ı Fennîye, magnezyum kullanılarak icat edilen bir aletten bahsetmektedir.)

İmzasız, Şair-i Meşhur Goethe, Gülşen, No. 19, s. 76; (Goethe hakkında bilgi verilmektedir.)

İmzasız, (Nasihat), Gülşen, No. 19, s. 76, (Muallimin biri halka-i tedrisinde bulunan müteallimine dehenkşa-yı belagat ve fesahat olarak şu yolda bir hitab-ı üstadanede bulunur açıklamasıyla)

İmzasız, (Kıta), Gülşen, No. 21, s. 81, (Edebi, şu kıta bir refikimizin yadigar-ı karihasıdır, varsın Gülşen'imizde bulunsun açıklamasıyla)

İmzasız, Latife-i Bârid Ama Ne Yaparsın?, Gülşen, No. 21, s. 84, (Fıkra-şaka türünde bir metin)

İmzasız, Hikmet-i Ahlâk, Gülşen, No. 22, s. 88, (İbnürreşad Ali Ferruh'un tercüme eseri tanıtılmaktadır.)

İmzasız, Bazı Mülâhazat, Gülşen, No. 23, s. 90, (Evrendeki insanların, her şeyin birbirinden farklı yaratıldığını anlatan metin)

İmzasız, Mesele, Gülşen, No. 23, s. 92, (Mevadd-ı Saire, okuyuculara bir bilmece sorulmaktadır.)

İmzasız, Zehî Cür'et-i Küstahâne, Gülşen, No. 23, s. 92, (Mevadd-ı Saire, isimsiz bir muharrire dair yazı)

İmzasız, Küçük Bir Makale, Gülşen, No. 24, s. 93, (Mevadd-ı edebiye, sevdiği ölen bir kişinin üzüntüsünü tasvir için yazılmıştır)

İmzasız, (Kafur Bitkisi), Gülşen, No. 24, s. 96, (Mevadd-ı Saire, kafur bitkisine dair)

İmzasız, Fıkralar, Gülşen, No. 26, s. 103, (Mevad-ı Edebiye, iki küçük fıkradan oluşmaktadır.)

İsmet, Kıt'a, Gülşen, No.6, s.23, (Edebiyat, İsmet imzasıyla varid olunmuştur. Her bir mısranın başına Gülşen'in harfleri yerleştirilerek akrostiş yapılmıştır, Gülşen'i öven bir kıt'a, altında Gülşen'in teşekkür yazısıyla)

Kirkor (Kitapçı), Asır Kütüphanesi, Gülşen, No. 18, s. 72, (Bayezit'te açılan kütüphaneye dair yazı)

Kirkor (Kitapçı), Devr Etmez Evvaresiz Fırıldak, Gülşen, No. 23, s. 89, (Borcunu ödemeyen abonelerin borçlarını ödemeleri için ricada bulunuyor.)

Kitapçı Kirkor, Bk. Kirkor (Kitapçı)

Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden Abdulhalim Memduh, Bk. Abdulhalim Memduh(Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden)

Mahfi, Gülşen, No.6, s.23, (Edebiyat, Mahfi imzasıyla gönderilmiştir açıklamasıyla, Gülşen'e dair bir manzume)

Mahfi, Nazire, Gülşen, No.7, s.28, (Mütenevvia, Mahfi imzasıyla gönderilmiştir açıklamasıyla, beş bentten oluşmaktadır)

Mahfi, Muhammes, Gülşen, No. 17, s. 67, (Edebi, 5. bendin 1. Ve 2. mısrası kaldırılmıştır.)

Mahmut Bey (Müstaiddan-ı Vatan'dan), İstirham, Gülşen, No. 27, s. 108, (6 bentten oluşan şiir), 8 Eylül 302

Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından), Gazel, Gülşen, No. 1, s. 3, (Talebe-i ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahane üçüncü sene şakirdan Müstaiddanından Mahmut Mahir Efendi tarafından irsal buyrulmuştur açıklamasıyla, 2. beytin 2. mısrası kaldırılmış)

Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından), Manzume, Gülşen, No.4, s.14,(13 beyitten oluşan şiir)

- (Mehmet) Ali Ulvi**, Gazel, Gülşen, No. 2, s. 6, (seni redifli, 5 beyitten oluşan gazel)
- Mehmet Ali (Ulvi)**, Manzume, Gülşen, No.6, s.23, (Edebiyat, Mehmet Ali Bey'in bir zade-i tabiidir açıklamasıyla, 4 beyitten oluşan şiir)
- Mehmet Celal**, Rüya, Gülşen, No. 4, s.13-14, (16 beyit birer bağlama mısradan oluşan şiir)
- Mehmet Celal**, Gül, Gülşen, No.5, s.17, (12 beyitten oluşan şiir)
- Mehmet Celal**, Hasret, Gülşen, No.6, s.21, (Edebiyat, beşer mısralık 5 bentten oluşmaktadır)
- Mehmet Celal**, Kitabe-i Seng-i Mezar, Gülşen, No.6, s.22, (Edebiyat, arkadaşlarımızdan Ahmet Rasim Bey'in Victor Hugo'dan nesren tercüme eylediği bir parçanın nazma tahvili açıklamasıyla, 6 beyitten oluşan şiir)
- Mehmet Celal**, Birden bire tecelli yahut mahzun bir dilber, Gülşen, No.7, s.25,(Edebiyat, Onar mısralık 7 bentten oluşan şiir)
- Mehmet Celal**, Büyük Ada Yahut Cennet-i Dünyevi, Gülşen, No. 10, s. 37-38, (Üçer mısralık 12 bent ve birer bağlama mısradan oluşan şiir)
- Mehmet Celal**, Adada Gezerken, Gülşen, No. 12, s. 45-46, (Abdülhak Hamit'in Hayd Park'tan Geçerken başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır.)
- Mehmet Celal**, Gazel, Gülşen, No. 23, s. 89, (Mevadd-ı edebiye, 5 beyitten oluşmaktadır.)
- Mehmet Celal**, Şimdi de Siyah Gözler, Gülşen, No. 24, s. 94, (Mevad-ı Edebiye, 8 beyit ve birer bağlama mısradan oluşan şiir)
- Mehmet Celal**, Eski Demler Geliyor Hatırıma, Gülşen, No. 27, s. 107, (5 bentten oluşan şiir, 1 beyit ilavesiyle)
- Mehmet Emin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından)**, Amerika'nın Çıngıraklı Yılanları, Gülşen, No. 17, s. 68, (Mütenevvia, Amerika'daki çıngıraklı yılanlar ile ilgili bilgi verilmektedir.)
- Mehmet Fuat (Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından)**, Hatıra-i İstikbal, Gülşen, No. 21, s. 81, (Edebi, istikbale dair bir metin)

Mehmet İzzet, Mektep, Gülşen, No. 3, s. 10, (Edebiyat, 5 bentten oluşan şiir.)

Mehmet Rüştü, Terbi', Gülşen, No. 15, s. 58, (Edebiyat, Edib-i muaccezdem saadetli Ekrem Beyefendi Hazretlerinin bir gazel-i âlilerini terbi açıklamasıyla, şiirin sonunda Gülşen için bir beyit bulunmaktadır.)

Mehmet Ziver, (Mukaddime), Gülşen, No. 14, s. 54; No. 15, s. 58-59, (Münakaşat-ı edebiyemize dair bazı mütalaatı havi “Hakikat-i Kelam” namıyla neşrolunacak mecmuaya mukaddime ittihaz olunmuştur açıklamasıyla)

Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden Zühtü, Bk. Zühtü (Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden)

Mekteb-i İdadi Şakirdanından Mehmet Emin, Bk. Mehmet Emin(Mekteb-i İdadi Şakirdanından)

Mekteb-i İdadi Şakirdanından Muhyiddin, Bk. Muhyiddin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından)

Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından Mehmet Fuat, Bk. Mehmet Fuat (Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından)

Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından Mustafa Rüştü Bey, Bk. Mustafa Rüştü Bey (Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından)

Muallim Naci, Manzume, Gülşen, No.4, s.16, (Muallim Naci Efendi Hazretlerinin Armağan Risalesine bir iltifatnamesidir açıklamasıyla, iki beyitten oluşan şiir)

Muhyiddin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından), Amerika’da Yelkenli Kızakla Seyahat, Gülşen, No. 9, s. 36, (Mütenevvia, Amerika’da donan nehir ve göller üzerinde kayak yapıldığı anlatılmaktadır.)

M(ustafa) Asım, Acınmaz mı?, Gülşen, No. 10, s. 38-39, (Şerh, Tuluuna muhtazır olduğumuz Şafak risale-i celilesinin sahib-i imtiyazı M. Asım Bey’indir açıklamasıyla, bir manzumenin şerhi yapılmaktadır.)

M(ustafa) Asım, Kim Bedbahttır?, Gülşen, No. 12, s. 48, (Bahtsız kimdir sorusuna cevap veriyor.)

M(ustafa) Asım, Rüya, Gülşen, No. 16, s. 62-63, (Edebi, bir rüya anlatılmaktadır.)

Mustafa Rüştü Bey(Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından), Kıt'a, Gülşen, No.5, s.18, (4 mısradan oluşan şiir)

Münif Paşa, Gazel, Gülşen, No:6, s.21, (Edebiyat, Sabık Kütahya Mutasarrıfı Şair ve Hayyi aşına merhum Münif Paşa Hazretlerinin bir gazel-i âlileridir ki bir taraftan elimize geçtiği cihetle derciyle tezyin-i sahife eyleriz açıklamasıyla)

Münif Paşa, (Gazel), Gülşen, No. 10, s. 37, (“Saba” redifli, 11 beyitten oluşan şiir)

Müstaiddan-ı Vatan’dan Mahmut Bey, Bk. Mahmut Bey (Müstaiddan-ı Vatan’dan)

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), (Manzume), Gülşen, No. 12, s. 47, (beş beyitten oluşan, bilmem redifli şiir, ikinci beyit çıkarılmıştır.)

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), Müfret, Gülşen, No. 12, s. 47, (tek beyitten oluşmaktadır.)

Ömer Ferit Bey, Güneş, Gülşen, No. 19, s. 75, (9 beyitten oluşan şiir, 8. beyit kaldırılmıştır.)

Pertev Paşa, Tıfl-i Naim, Gülşen, No. 13, s. 49, Victor Hugo’dan çeviri, (8’er mısralık 9 bentten oluşmaktadır.)

Rahmi Bey, Gazel, Gülşen, No.6, s.22, (Edebiyat, “seher” redifli beş beyitten oluşan gazel)

Recep Vahyi, (Şiir), Gülşen, No. 19, s. 74, (“eder” redifli şiir)

(REY), Ahmet Reşit, Nevha, Gülşen, No. 1, s. 3, (4’er mısralık 6 bentten oluşan şiir)

(REY), Ahmet Reşit, Seherde Yâri Görüş, Gülşen, No. 2, s. 6, (6 bentten oluşan şiir)

(REY), Ahmet Reşit, (Ekrem Bey’in gazelini tahmis), Gülşen, No. 3, s. 9, (Edebiyat, üstad-ı muhteremim saadetli Ekrem Beyefendi hazretlerinin bir gazel-i âlilerini tahmistir açıklamasıyla)

(REY), Ahmet Reşit, Nevbahar, Gülşen, No. 7, s.26, (Edebiyat, beşer mısralık altı bentten oluşan şiir)

(REY), **Ahmet Reşit**, Gazel, Gülşen, No. 17, s. 66, (Edebi, nâkâfî redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

(REY), **Ahmet Reşit**, (Nazire), Gülşen, No. 18, s. 68-70, (Edebi, Hamit'in Hayd Park'tan Geçerken isimli şiirine naziredir, 15 bentten oluşmaktadır.)

(REY), **Ahmet Reşit**, Oliver Cromwell, Gülşen, No. 24, s. 95-96; No. 25, s. 100, (Mevadd-ı Saire, Oliver Cromwell'e dair)

Sami Bey, Bk. Şemsettin Sami

Selanikli A(yın) Tevfik, Bk. A(yın) Tevfik (Selanikli)

Selanikli E(lif) Nazmi, Bk. E(lif) Nazmi (Selanikli)

Şemsettin Sami, (لا واليه ره) Hediyeleirim, Gülşen, No. 11, s. 42, (Tefekkür, sadakat ve sevda alt başlıkları bulunan mensur metin)

Şemsettin Sami, Saadet, Gülşen, No. 2, s. 6, (Sami Bey biraderimizindir açıklamasıyla, Voltaire'den tercüme, 4'er mısralık 3 bentten oluşan şiir)

Ş.(ش) Mazhar, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11, (Victor Hugo'dan çeviri)

Ş.(ش) Mazhar, Nida-yı Ruh, Gülşen, No. 19, s. 73, (Yazının sonu çıkarılmıştır.)

Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından Mahmut Mahir, Bk. Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından)

Tepedelenlizade H. Kamil, Bk. H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade)

(**TOKGÖZ**), **Ahmet İhsan**, Tütün, Gülşen, No:8, s.30-31; No. 9, s. 34-35. (Fennî, tütün bitkisi hakkında bilgi verilmektedir.

(**TOKGÖZ**), **Ahmet İhsan**, (Bir karnavala dair metin), Gülşen, No. 10, s. 39-40, (Fennî, Matmazel Nina isimli bir kadının Viyana'daki karnavala katılması anlatılmaktadır.)

(**TOKGÖZ**), **Ahmet İhsan**, İlm-i Servet, Gülşen, No. 13, s. 51-52; No. 14, s. 55-56; No. 15, s. 59-60; No. 16, s. 63-64;

Topçu Mektebi Şakirdanından Ali Nusret Bey, Bk. Ali Nusret Bey (Topçu Mektebi Şakirdanından)

Vecihi Paşa Hafidi Vecihi, Bk. Vecihi (Vecihi Paşa Hafidi)

Vecihi (Vecihi Paşa Hafidi), Andelip, Gülşen, No. 9, s. 33-34,(Altışar mısralık yedi bentten oluşmaktadır.)

Voltaire, Saadet, Gülşen, No. 2, s. 6, (Çev. Sami Bey, , 4'er mısralık 3 bentten oluşan şiir)

Zühtü, Gazel, Gülşen, No. 11, s. 41, (Vatan redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Zühtü (Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden), (İmam-ı Azam'a dair), Gülşen, No. 24, s. 94-95, (Mevadd-ı Edebiye İmam-ı Azamla ilgili bir metin)

2.1.4. Yazar Adına Göre Ortak Fihrist

Abdullah Enver, Lafontaine'den, Gülşen, No. 12, s. 47, (Tek dördlükten oluşmaktadır.)

Abdullah Enver, Ferit Namında Bir Zata, Gülşen, No. 12, s. 47, (Tek dördlükten oluşmaktadır.)

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen, No. 14, s. 53, (6 beyitten oluşan, “saki” redifli gazel)

Abdülbaki, Gazel, Gülşen, No. 15, s. 58, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen, No. 20, s.78, (5 beyitten oluşmaktadır.)

Abdülhak Hamit, Bk. (TARHAN), Abdülhak Hamit

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Gazel, Gülşen, No.5, s.18, (“Hep” redifli beş beyitten oluşan şiir)

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Bir Hezeyan, Gülşen, No. 18, s. 70, (Edebi, 4 bentten oluşmaktadır.)

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Naziredir, Gülşen, No. 20, s. 77-78, (“lazımsa” redifli, 24 beyitten oluşan şiir, bazı mısra ve kelimeler çıkarılmıştır.)

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Kavs-i Kuzah, Gülşen, No. 26, s. 102-103, (Mevadd-ı edebiye, 10 bentten oluşan şiir)

Abdülkerim Sabit Bey, Manzume, Gülşen, No. 4, s.13, (Gülşen için yazılmış iki beyitten oluşan şiir)

Abdülkerim Sabit, Tasvir Lisanından, Güneş, No.12, s.529-530, (Edebiyat, 12 mısradan oluşmaktadır.)

Abdülkerim Sabit, Gazel, Şafak, No.9, s.215, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Ahmet Arifi, Gurjon Yahut Tiyatrocular Muşakası, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 1, s. 1-26.

Ahmet Fevzi (Sürûş müstearıyla), Bahar, Şafak, No.1, s.7-8, (Edebiyat, “gelir” redifli, 7 beyitten oluşan gazel)

Ahmet Fevzi (Sürûş müstearıyla) , Gazel, Şafak, No.5, s.108-109, (Edebiyat, “vatan” redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Ahmet Fevzi, İngiltere’de Gayetle Atık Bir Geminin Keşf Olunması, Gülşen, No. 24, s. 96; (Mevadd-ı Saire, Paris’te haftada bir kere neşrolunan bir tabiat dergisinden tercümedir açıklamasıyla)

Ahmet İhsan, Bk. (TOKGÖZ), Ahmet İhsan

Ahmet Rasim, Deniz Fenerleri, Güneş, No.5, s.238-239, (Mütenevvîa, deniz fenerleri hakkında bilgi verilmektedir.)

Ahmet Rasim, Tahte’l Bahr Gemi, Güneş, No.5, s.239-240, (Mütenevvîa, Mösyö Aleksander isimli kişinin yaptığı denizaltı hakkında bilgi verilmektedir.)

Ahmet Rasim, Telefot Yani Eşkâlin Elektrik Vasıtasıyla Mesafat-ı Azamiyeye Nakil ve İrsali Meselesi, Şafak, No.1, s.15-17; No.39, 39-45, (Fünûn, Telefot isimli aletin icadı anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, Elektrikli Olta, Şafak, No.1, s.20, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 1, elektrikli olta ve bu aletin nasıl çalıştığı anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, Keder, Şafak, No.2, s.33, (Edebiyat, Alfred De Musset’ten tercüme)

Ahmet Rasim, Yeme ve İçme, Şafak, No.3, s.66-68; No.4, s.96-99; No.5, s.121-123; No.8, s.205-206; No.10, s.249-252, (Mütenevvia, insanın beslenme ihtiyacına dair metin)

Ahmet Rasim, Elektrik Hamamları, Şafak, No.3, s.69-70, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 10, Berlin’de hastaların elektrikle tedavisini anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, Kuvvetin Elektrik Vasıtasıyla İrsali, Şafak, No.6, s.145-148, (Fünûn, elektriğin kullanılmasına dair makale)

Ahmet Rasim, Hem Sağır ve Hem de Dilsiz Olanları Ta’lim İçin Yapılan Tedrisatın Terakki-i Cedidi, Şafak, No.6, s.150-153, (Mütenevvia, Sağır, dilsiz kimseler için okulların açılması, bu kişilerin eğitimlerinden bahsedilmektedir.)

Ahmet Rasim, Kitabe-i Seng-i Mezar, Şafak, No.9, s. 219-220, (Edebiyat, Cornaille’den açıklamasıyla)

Ahmet Rasim, Arılar ve Fırtına Muhabirleri, Şafak, No.9, s. 229, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 12, Almanya’da bir gazetede çıkan yazıya dair, arıların fırtınayı haber verdiği anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, Şafak, Gülşen, No. 12, s. 47-48, (Şafak vakti anlatılmaktadır.)

Ahmet Rasim, İstiğrak, Gülşen, No.4, s. 14, (Victor Hugo’dan çeviri, tabiat tasviri)

Ahmet Rasim, Kumru ile Yolcu, Gülşen, No. 18, s. 70, (Edebi, Fransızca’dan tercüme, diyalog şeklinde yazılmış manzume)

Ahmet Rasim, Dördüncü Mektup, Gülşen, No. 19, s. 74, (Voltaire’den açıklamasıyla)

Ahmet Rasim, Tabiat, Gülşen, No. 22, s. 86,(Georges Louis Leclerc Buffon’dan çeviri)

Ahmet Rasim, Cümel-i Hikemiyye, Gülşen, No. 22, s. 88, (Pascal, Jean Jack Roussesau, Fenelon, Voltaire’den özlü sözler)

Ahmet Rasim, (سور الو طاء)Sanayi-i Şi’riyesinden, Gülşen, No. 25, s. 98-99; No. 26, s. 101-102; No. 27, s. 105-106; (Mevad-ı Edebiye, şiire dair görüşleri ifade edilmektedir.)

A(yın) K(ك), Jean Gutenberg, Gülşen, No. 18, s. 71-72, (Terâcim-i Ahvâl, Jean Gutenberg hakkında bilgi verilmektedir.)

A(yın) K(ك), Jean Jack Roussesau, Gülşen, No. 20, s. 79-80, (Terâcim-i Ahvâl, Jean Jack Roussesau hakkında bilgi verilmektedir)

A(yın) K(ك), Teselli-i Firkat, Gülşen, No. 21, s. 83, (Edebi, altışar mısralık 5 bentten oluşmaktadır.)

A(yın) K(ك), Alaim-i Sima, Gülşen, No. 21, s. 83-84, (Fennî, vücuttaki, kandaki birtakım değişikliklerin insan yüzüne yansımalarına dair)

Alaybeyizade Naci, Bk. Naci (Alaybeyizade)

Alfred De Musset, Keder, Şafak, No.2, s.33, (Çeviren Ahmet Rasim, Edebiyat)

Ali Ferruh (İbnürreşad), Sevdım, Şafak, No.3, s.52-54, (Edebiyat, 6'şar mısralık 10 bentten oluşan şiir)

Ali Ferruh (İbnurresad), Manzume, Gülşen, No.5, s.17, (7 beyitten oluşan şiir, üzerinde açıklamayla birlikte)

Ali Ferruh (İbnurresad), Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57, (Edebiyat, 5 dörtlükten oluşmuştur, bazı dörtlüklerin son mısraları çıkarılmıştır.)

Ali Kemal, Nazire, Şafak, No.10, s.240-241, (Edebiyat, 8. Şafak'ta münderic İsmet Efendi Merhumun gazeline dipnotuyla, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Ali Kemal, Sevdiklerim, Gülşen, No. 1, s. 4, (Mısra sayısı 2-4 arasında değişen 7 bent ve 1'er bağlama mısradan oluşan şiir)

Ali Kemal, Seher, Gülşen, No. 2, s. 7, (seher redifli, 5'er mısralık 4 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, Nesin?, Gülşen, No. 2, s. 7, (5 beyitten oluşan şiir , birinci beytin 2. mısrası kaldırılmıştır.)

Ali Kemal, Hatime-i Huban, Gülşen, No. 3, s. 9-10, (Edebiyat, 6 bentten oluşan şiir.)

Ali Kemal, Nazire, Gülşen, No. 3, s. 10, (Edebiyat, sevdiğim redifli 5 beyitten oluşan şiir.)

Ali Kemal, Büyük Bir Cür'et Yahut Küçük Bir Dikkat, Gülşen, No.4, s.14-16,(Menemenlizade Tahir Bey'in Gayret Risalesinde neşrolunan bir tevhide eleştirilmektedir.)

Ali Kemal, Şeb-i Mehtab, Gülşen, No.5, s.18-19, (Geceye dair yazılmış)

Ali Kemal, Senuhat, Gülşen, No.8, s.29, (Edebiyat, üçer mısralık 7 bent ve birer mısralık bağlama mısradan oluşan şiir)

Ali Kemal, Cevabu'l Cevap, Gülşen, No.7, s.27-28; No.8, s.29-30, (Edebiyat, Menemenlizade Tahir Bey'e cevap niteliğinde yazılmıştır)

Ali Kemal, (Gazel), Gülşen, No. 10, s. 38, (Nazire yollu söylenmiştir açıklamasıyla, gönül redifli, beş beyitten oluşan şiir)

Ali Kemal, Gazel, Gülşen, No. 13, s. 50-51, (5 beyitten oluşmaktadır, 1. beyit kaldırılmıştır.)

Ali Kemal, Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51, (Halil Edip ve Harputlu Hayri ile birlikte yazılmıştır, her biri birer beyit yazmıştır.)

Ali Kemal, Bahar İçinde Bahar, Gülşen, No. 14, s. 53-54, (Altışar mısralık 5 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57-58, (Edebiyat, İbnürreşad Ali Ferruh'un şiirine naziredir, bazı mısralar çıkarılmıştır.)

Ali Kemal, Mâha Hitap, Gülşen, No. 19, s. 75-76, (Altışar mısralık 4 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, (Teşekkür yazısına karşılık), Gülşen, No. 20, s. 77, (Tepedelenlizade H. Kamil'in teşekkür yazısına karşılık olarak yazılmıştır.)

Ali Kemal, Öyle de Yazılabilir Böyle de, Gülşen, No. 22, s. 85, (2 bentten oluşan şiir)

Ali Kemal, (Baron de La Brède et de) Montesquieu, Gülşen, No. 22, s. 87, (Montesquieu hakkında bilgi verilmektedir.)

Ali Kemal, Mükemmel Bir Heyet Saati, Gülşen, No. 22, s. 88, (Maryo isminde birinin icat ettiği bir saatten bahsediliyor.)

Ali Kemal, (Şiir), Gülşen, No. 23, s. 90, (En büyük bir edibimizin zahr-i tasvirine yazılmıştır açıklamasıyla, tek dörtlükten oluşan şiir)

Ali Kemal, Deniz Hamamları, Gülşen, No. 23, s. 90-91, (Mevadd-ı Saire, deniz suyunun nefesi açtığı, kalp atışlarını, nabızı düzenlediği anlatılmaktadır.)

Ali Kemal, Bacon'un Fenne Hizmeti, Gülşen, No. 23, s. 91-92, (Mevadd-ı Saire, Bacon'un Novum, Organum adlı eseriyle fenne hizmetleri anlatılmaktadır.)

Ali Kemal, Giryeler, Gülşen, No. 24, s. 93-94, (Mevadd-ı Edebiye, beşer mısralık 6 bent ve birer bağlama mısradan oluşan şiir)

Ali Kemal, Menfi, Gülşen, No. 25, s. 97-98, (Mevad-ı Edebiye)

Ali Kemal, Kıta, Gülşen, No. 25, s. 98, (Mevadd-ı edebiye, şiir)

Ali Kemal, Nağme, Gülşen, No. 26, s. 103-104, (Mevadd-ı Edebiye, 6 bentten oluşan şiir)

Ali Nusret Bey (Topçu Mektebi Şakirdanından), Nazire, Gülşen, No. 18, s. 71, (Edebi," o gözler" redifli manzume)

Ali Rıza, Gül, Gülşen, No. 17, s. 67, (Edebi, 5 dörtlükten oluşmaktadır.)

Ali Ulvi, Bk. (Mehmet) Ali Ulvi

Arman La Poant, Karnaval Cinayeti, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 2, s. 1-40(Tercüme eden Ahmet İhsan Tokgöz)

(AKALIN), Besim Ömer, Bekrîlik, Güneş, No.12, s.569-572, (Mütenevvîa, sarhoşluğa dair.)

(AKALIN), Besim Ömer, Damağın Nısf-i Kertini Vazifece Merbut mudur?, Güneş, No.9, s.402-404, (Fünûn)

(AKALIN), Besim Ömer, Göz Bir Fotoğraf mı imiş?, Güneş, No.2, s.72-75, (Fünûn, "görme"nin nasıl oluştuğuna dair)

(AKALIN), Besim Ömer, Hazma Dair Kavaid-i Sıhhiye, Güneş, No.5, s.224-231; No.6, s.264-269, (Fünûn, yiyeceklerin hazmedilmesine dair.)

(AKALIN), Besim Ömer, Mevasimin Te'sirâtı, Güneş, No.1, s.32-40; No.3, s.130-136; No.4, s.147-151; No.10, s.457-462; No.11, s.514-520, (Fünûn, Mevsimlerin etkilerinden bahsedilmektedir.)

(AKALIN), Besim Ömer, Nasır İlacı, Güneş, No.12, s.572, (Mütenevvia)

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnuma-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557, (Fünûn, sağlığa dair.)

A(yın) Tevfik (Selanikli), Arzularım, Şafak, No.3, s.60-61, (Edebiyat, Thomas'tan tercüme)

A(yın) Tevfik (Selanikli), Tuhaf Bir Dua, Şafak, No.6, s.160; No.7, s.183-184, (Letâif, sağır bir adamla komşusu arasında geçen bir olay hikâye edilmiştir.)

A(yın) Tevfik (Selanikli), Kırk Bir Sü Borç, Şafak, No.9, s.226-228; (Mütenevvia, bir ihtiyarla zengin biri arasında geçen hikâye)

A(yın) Tevfik (Selanikli), Zavallı Çiçek, Gülşen, No. 20, s. 78-79, (Veremli bir kızın hikâyesi anlatılmaktadır)

Ali Ulvi, Bk. (Mehmet) Ali Ulvi

Aşk-ı Meleki, Nısfü'l Leyl, Gülşen, No. 27, s. 106-107, (Gece kendisiyle baş başa kaldığında düşündüklerini anlatıyor, 7 bentten oluşan bir manzumeye birlikte)

Aziz, Bk. Aziz Mahmut Bey

Aziz Mahmut Bey, Gazel, Gülşen, No. 9, s. 33, ("bile" redifli, 5 beyitten oluşan gazel, Aziz imzasıyla varid olmuştur açıklamasıyla.)

Aziz Mahmut Bey, (Şiir), Gülşen, No. 18, s. 71, (Edebi, 5 bentten oluşmaktadır)

Bahriyeye Mensup Osman Cami Bey, Bk. Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup)

Baki-i Iraki, Gazel, Gülşen, No. 12, s. 47, (beş beyitten oluşmaktadır, dördüncü beytin ikinci mısrası kaldırılmıştır.)

Besim Ömer, Bk. (AKALIN), Besim Ömer

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup,

No.4, s.151- 159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491-509 (Fünûn, Jean Masse'nin Bir Lokma Ekmeğin Tarihi isimli eseri tanıtılmış ve tefrika edilmiştir.)

Beşir Fuat, Sudan İlaç, Güneş, No.2, s.87-96, (Mütenevvia, papazların sudan ilaç ile her hastalığı iyileştiriyoruz diyerek cahilleri kandırdığı anlatılmaktadır)

BUFFON (Georges Louis Leclerc), Tabiat, Gülşen, No. 22, s. 86, (Çev. Ahmet Rasim)

Cenap Bey, Bk. Cenap (Şahabettin)

Cenap (Şahabettin), Fırak-ı Ebedi, Gülşen, No. 16, s. 61-62, (Edebi, onar mısralık 6 bentten oluşmaktadır.)

Cenap (Şahabettin), Bir Kırlangıç, Gülşen, No. 17, s. 66-67, (Edebi, 40 mısradan oluşmaktadır, 22. mısrası kaldırılmıştır.)

Cenap (Şahabettin), Mahsul-i Matem, Gülşen, No. 19, s. 73-74, (7 bentten oluşmaktadır.)

Cenap (Şahabettin), Cana, Gülşen, No. 23, s. 89, (Mevadd-ı edebiye, 10 mısradan oluşan şiir)

Cornaille, Lalenin Güneşe Arzettiği Bir Niyaz, Güneş, No.10, s.434-435, (Edebiyat, Muallim Naci tarafından tercüme edilmiştir.)

Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından Abdülbaki Bey, Bk. Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından)

Doktor Hüseyin İhsan, Bk. Hüseyin İhsan (Doktor)

E(lif) İsmet Bey, Bir Hakikat, Gülşen, No. 7, s.26, (Edebiyat, Arapçadan muktebestir açıklamasıyla, 7 bentten oluşan şiir)

Ekrem Bey, Bkz. Recaizade Mahmut Ekrem

E(lif) Nazmi (Selanikli), Çalı ile Gül, Gülşen, No. 17, s. 68, (Edebi, tercümedir.)

E(lif) Nazmi, Kömürcü Saadet Arıyor, Şafak, No.9, s.224-226, No.10, s.252-253, (Mütenevvia, hikâye)

Eşref Paşa, Gazel, Gülşen, No. 2, s. 5-6, (Devletlu Eşref Paşa Hazretlerindir açıklamasıyla, 10 beyitten oluşan gazel)

Faik Memduh, Bk. Memduh Mehmet Paşa

Fazlı Necip (Selanikli), Şiir-Musiki, Güneş, No.6, s.243-246, (Edebiyat)

Goethe, Veda, Güneş, No.9, s.385-386, (Edebiyat, Muallim Naci tarafından tercüme edilmiştir.)

Gülşen, (Teşekkür), Gülşen, No. 12, s. 46-47, (Tepedelenlizade'nin şiiri içi teşekkür edilmektedir.)

Gülşen, (açıklama), Gülşen, No. 12, s. 47, (Abdullah Enver'in gönderdiği mektubu yayınlamamalarının sebebi anlatılmaktadır.)

Gülşen, (Eser Tanıtımı), Gülşen, No. 12, s. 48, (Abdülhalim Memduh Bey'in Burhan isimli eseri tanıtılmaktadır)

Gülşen, (İkinci cildin yayınlamasına dair yazı), Gülşen, No. 13, s. 49, (Gülşen'in ikinci cildinin yayımlanmasına dair yazı.)

Gülşen, (Tefrikaya dair), Gülşen, No. 13, s. 51, (Fennî, Ahmet İhsan'ın yazdığı İlm-i Servet isimli eserin Gülşen'de tefrika edilmeye başlanmasına dair.)

Gülşen, (Teşekkür yazısı), Gülşen, No. 14, s. 53, (Abdölbaki Bey'in şiirine teşekkür edilmektedir.)

Gülşen, (Kitap Tanıtımı), Gülşen, No. 14, s. 56, (İbnürreşad Ali Ferruh Bey'in Huşenk isimli eseri tanıtılmaktadır.)

Gülşen, (Teşekkür), Gülşen, No. 15, s. 58, (Mehmet Rüştü'nün Gülşen için söylediği beyte teşekkür)

Gülşen, (Bir şiire dair), Gülşen, No. 18, s. 71, (Ali Nusret Bey'in şiirine dair.)

Gülşen, (Vahyi Bey'in şiirine dair), Gülşen, No. 19, s. 74, (Vahyi Bey'in şiirine dair yazı)

Gülşen, (yorum ve eleştiri), Gülşen, No. 20, s. 78, (Abdülbaki Bey'in gazelleri hakkında yorum ve eleştiride bulunmaktadır.)

Gülşen, (Tebrik), Gülşen, No. 21, s. 81, (Edebi, Mehmet Fuat Bey'in yazısına tebrik)

Gülşen, Mesele, Gülşen, No. 21, s. 84, (okuyuculara bir problem-bilmece sorulmuş ve ödül olarak gazeteye bir senelik abonelik verileceği duyurulmuştur.)

Gülşen, (Duyuru), Gülşen, No. 22, s. 87, (Dergiye gönderilen şiirlerin dergide yayımlanacağı duyuruluyor.)

Gülşen, (Açıklama), Gülşen, No. 23, s. 90, (Alaim-i Cevviye isimli makalenin devamı gönderilmediği sürece dergide yayımlanamayacağı duyurulmaktadır.)

Gülşen, (Duyuru), Gülşen, No. 23, s. 92, (Mevadd-ı Saire, sorulan bilmeceyi ilk çözen kişiye ödül olarak 6 aylık abonelik verileceği duyurulmaktadır.)

(Gülşen), (Açıklama), Gülşen, No. 23, s. 92, (Mevadd-ı Saire, dergide sorulan bilmecelere ve bunlara cevap gönderenlerin değerlendirilmesine dair açıklama)

(Gülşen), (Ali Kemal'in görevden çekilmesi), Gülşen, No. 27, s. 105, (İhtar-ı Mahsus, Ali Kemal'in görevini Tepedelenlizade Kamil Bey'in devam ettireceği açıklanmaktadır.)

(Gülşen), (Teşekkür), Gülşen, No. 27, s. 107, (Aşk-ı Meleki'nin yazısına teşekkür)

Gülşen, (Eleştiri-yorum), Gülşen, No. 27, s. 107-108, (Mehmet Celal'in şiiri eleştiriliyor, şiirle ilgili yorum yapılıyor.)

Gülşen, (Yorum), Gülşen, No. 27, s. 108, (Mahmut Bey'in şiirine dair yorum)

Güneş, (Teşekkür), Güneş, No.6, s.243, (Edebiyat, Hüseyin Mevci'ye yazısı ve şiiri için teşekkür ediliyor.)

Hakkı, Gazel, Şafak, No.3, s.50-51, (Edebiyat, 7 beyitten oluşan "şafak" redifli gazel)

Halil Edip, Hey Gidi İkbal Hey, Şafak, No.4, s.82-84, (Edebiyat, Deneme)

Halil Edip, Gazel, Şafak, No.5, s.110, (Edebiyat, "pek severim" redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Halil Edip, Gazel, Şafak, No.6, s.134-135, (Edebiyat, “olur sensiz” redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Halil Edip, Madam (منتهى ناله) Biraderi Kont (او بنیه یه) Serzeniş-Muhabbetkârâneyi Şamil Bir Mektubu, Şafak, No.8, s.191-192, (Edebiyat, mektup)

Halil Edip, Müşterek Kıt’a, Gülşen, No. 13, s. 51, (Harputlu Hayri ve Ali Kemal ile birlikte yazılmıştır, her biri birer beyit yazmıştır.)

Halil Kadri, Şemsin Zevî’l Hayat Üzerine Tesiri, Gülşen, No. 3, s. 12; (Fennî, güneşin canlılar üzerindeki etkisi anlatılmaktadır)

H(alil) Kamil, (Fennî), Gülşen, No.5, s.19-20; No.6, s.23-24; No.9, s.35-36 (Fennî, 3.Nüshadan Maba’d diyor ancak 3. Nüshada Halil Kadri’nin yazısı var)

H(alil) Kamil, Yeni Bir Lisan, Gülşen, No.5, s.20, (Mütenevvia, Dünyada en çok konuşulan diller üzerine yazılmıştır)

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.8, s.189-190, (Edebiyat, 5 beyit, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Hamdi(Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.6, s.136, (Edebiyat, “bıktım” redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.10, s.240, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Hamdi(Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.4, s.79-80, (Edebiyat, “gördüm” redifli, 5 beyitten oluşan gazel, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Hayri (Harputlu), Müşterek Kıt’a, Gülşen, No. 13, s. 51, (Halil Edip ve Ali Kemal ile birlikte yazılmıştır, her biri birer beyit yazmıştır.)

Hayri (Harputlu), Gazel, Şafak, No.4, s.76, (Edebiyat, şuarâ-yı asrdan Harputlu Hayri Beyefendi hazretleri tarafından irsal buyrulmuştur açıklamasıyla, “eyler idin” redifli, 5 beyitlik gazel)

Hayri (Harputlu), Gazel, Şafak, No.5, s.109-110, (Edebiyat, “pek severim” redifli, 9 beyitten oluşan gazel)

Hayri (Harputlu), (Şiir), Şafak, No.6, s.132, (Edebiyat, Sabık Ali Fuat Bey merhumun cümlemizi gamkin eden vefatı hakkında şair-i şehir Harputlu Hayri Bey şu beyt-i dil-nişini tarih cevherin düşürmüştür açıklamasıyla) 1302

Hayri (Harputlu), Kıta, Şafak, No.6, s.132, (Edebiyat, “neler geçmiş geçer” redifli kıt’a)

Hayri (Harputlu), Şarkı, Şafak, No.7, s.164, (Edebiyat, 3’er mısralık 3 bent ve nakarattan oluşmaktadır, “sabr olur mu söyleyin Allah için” nakaratlı)

Hayri (Harputlu), Şarkı, Şafak, No.8, s.187, (Edebiyat, “sen tazeledin ömrümü ey taze civanım” nakaratlı, 2 dörtlükten oluşmaktadır.)

Hayri (Harputlu), Kıt’a, Şafak, No.9, s.214, (Edebiyat, tek dörtlükten oluşmaktadır.)

Hey’et-i Tahririyye (İbrahim Fehim), Mukaddime, Gülşen, No. 1, s. 1-2, (Ali Kemal Ömrüm’de bu mukaddimeyi İbrahim Fehim’in yazdığını söylüyor.)

Hey’et-i Tahririyye, Arz-ı Şükran, Gülşen, No. 2, s. 5, (Tercüman-ı Hakikat ve Saadet’te Gülşen için yazılan yazıya teşekkür edilmektedir.)

Hey’et-i Tahririye, Bir İki Söz, Şafak, No.1, s.3-4, (Mecmuanın çıkışıyla ilgili metin)

Heyet-i Tahririye, Teşekkür, Şafak, No.9, s.212-214, (Edebiyat, Muallim Naci’nin yazısına teşekkür edilmektedir.)

Heyet-i Tahririye, Kıta-i Latife-amiz, Şafak, No.10, s.234-236, (Edebiyat)

Heyet-i Tahririye, Mukaddime, Güneş, No.1, s.1-3, (Derginin isminin değişmesine dair)

Heyet-i Tahririye, Teşekkür ve İftihar, Güneş, No.3, s.97-98, (Derginin 1. Ve 2. Sayılarının çıkmasının ardından gazetelerde Güneş ile ilgili yazılanlara teşekkür ediliyor.)

H(ç). H.(ç), Tarihin Bir Sahifesi, Gülşen, No. 11, s. 41-42,

H(ç). H.(ç), (çocuğun cinsiyetinin belirlenebilmesine dair), Gülşen, No. 11, s. 44, (Mütenevvia, anne karnındaki çocuğun cinsiyetinin belirlenebilmesine dair yazı)

H(ç). Hıfzı, Hayal-i Aşıkane, Gülşen, No. 16, s. 62, (Edebi, bir aşğın hayalleri anlatılmaktadır, mensur metin.)

HUGO, Victor, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11, (Çev. Ş. Mazhar)

HUGO, Victor, İstiğrak, Gülşen, No.4, s.14, (Çev. Ahmet Rasim, Tabiat Tasviri)

HUGO, Victor, Tıfl-i Naim, Gülşen, No. 13, s. 49, Çev. Pertev Paşa, (8'er mısralık 9 bentten oluşmaktadır.)

Hüsamettin, Mektep, Gülşen, No. 2, s. 8; No. 3, s. 11-12, (Çocukların eğitilmesi, vatanın istikbali için bunun gerekliliği anlatılmaktadır.)

Hüseyin Avni, Bernardin de St. Pierre, Güneş, No.1, s.40-48; No.2, s.83-87; No.3, s.136-142; No.4, s.185-192, (Terâcim-i Ahvâl)

Hüseyin Avni, Siyah Yağmur, Güneş, No.1, s.48, (Mütenevvia, bir İngiliz gazetesinden alınmıştır.)

Hüseyin Avni, Spinoza, Güneş, No.5, s.231-238; No.6, s.283-288; No.7, s.331-336; No.8, s.378-384; No.9, s.429-432, (Terâcim-i Ahvâl, Spinoza hakkında bilgi verilmektedir.)

Hüseyin Haşim, Güneş Heyet-i Aliye-i Tahririyesine, Güneş, No.6, s.241-242, (Edebiyat, Güneş dergisi hakkında)

Hüseyin Haşim, İ'tila, Güneş, No.6, s.242-243, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Hüseyin İhsan(Doktor), Bir Garibe-i Tabiat, Şafak, No.5, s.124-125, (Şuûnât, kadınların adet dönemleri ile ilgili bilgiler verilmektedir.)

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Çemende Bir Melek, Gülşen, No.6, s.22, (Edebiyat, Onar mısralık üç bölümden oluşan şiir)

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Kimdir?, Gülşen, No. 12, s. 46, (üçer mısralık yedi bent ve birer bağlama mısradan oluşan şiir)

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Bursa'dan Gelirken Yahut Türrühâtımdan Bir Parça, Gülşen, No. 17, s. 65-66, (Edebi, 14 dörtlükten oluşmaktadır, 8. dörtlüğün 3. mısrası kaldırılmıştır.)

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Tasvir-i Nigar, Gülşen, No. 27, s. 108,(16 mısradan oluşan şiir)

Hüseyin Mevci (Takma isim), Bkz. Hüseyin Haşim

Hüsnü Bey (Hariciyeye Mensup), Kara (فرد سینو)Gülşen, No. 22, s. 86,

Hüsnü Bey (Hariciyeye Mensup), (سوسو ٤٤) Gülşen, No. 22, s. 86,

Hüsnü Bey (Hariciyeye Mensup), (Gazel), Gülşen, No. 23, s. 90, (Mevad-ı Edebiye, 5 beyitten oluşan şiir)

İbnurreşad Ali Ferruh, Bk. Ali Ferruh(İbnurreşad)

İbnü'l İsmail, Nerdesin Nerde Ey Vefa-yı Mu'tad, Gülşen, No. 22, s. 85-86, (Onar mısralık 3 bent ve ikişer bağlama mısradan oluşan şiir)

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden), (Gazel), Şafak, No.5, s.112, (Edebiyat, Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden İbrahim Bedrettin Beyefendinin bir gazel-i alileridir açıklamasıyla, "Allah aşkına" redifli gazel, 5 beyitten oluşmaktadır.)

İbrahim Bedrettin, Gazel, Şafak, No.6, s.136-137, (Edebiyat, "benim" redifli, 5 beyitlik gazel, son mısrasında şairin ismi yer almaktadır.)

İbrahim Bedrettin, Gazel, Şafak, No.9, s.218, (Edebiyat, "beni" redifli, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

İbrahim Bedrettin, Gazel, Şafak, No.10, s.241, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

İbrahim Ethem, (Bir örümcek çeşidine dair), Gülşen, No. 6, s. 24; No. 8, s. 31-32; No. 11, s. 44. (Mütenevvia, bir örümcek çeşidine dair yazıdır.)

İbrahim Fehim, Mukaddime, Gülşen, No. 1, s. 1-2, (Hey'et-i Tahririyye imzalı fakat Ali Kemal Ömrüm'de bu mukaddimeyi İbrahim Fehim'in yazdığını söylüyor.)

İbrahim Fehim, İşte Bu Vatanın Bir Parçasıdır, Gülşen, No. 1, s. 4, (Bir doğa manzarası tasvir edilmektedir.)

İbrahim Fehim, Vaktiyle Yazılmış Bir Tiyatrodan Parça, Gülşen, No. 2, s. 7-8, (Ölüm döşegindeki ihtiyar ve fakir bir kadın anlatılmaktadır.)

İbrahim Bedrettin, Gazel, Şafak, No.10, s.241, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

İbrahim Ethem, (Bir örümcek çeşidine dair), Gülşen, No. 6, s. 24; No. 8, s. 31-32; No. 11, s. 44. (Mütenevvia, bir örümcek çeşidine dair yazıdır.)

İbrahim Fehim, Mukaddime, Gülşen, No. 1, s. 1-2, (Hey'et-i Tahririyye imzalı fakat Ali Kemal Ömrüm'de bu mukaddimeyi İbrahim Fehim'in yazdığını söylüyor.)

İbrahim Fehim, İşte Bu Vatanın Bir Parçasıdır, Gülşen, No. 1, s. 4, (Bir doğa manzarası tasvir edilmektedir.)

İbrahim Fehim, Vaktiyle Yazılmış Bir Tiyatrodan Parça, Gülşen, No. 2, s. 7-8, (Ölüm döşeğindeki ihtiyar ve fakir bir kadın anlatılmaktadır.)

İbrahim Fehim, Sema, Gülşen, No. 3, s.11, (Edebiyat, gökyüzünün yaradılışındaki kusursuzluk, mükemmellik anlatılmaktadır.)

İmzasız, Tahayyür, Gülşen, No. 1, s. 2-3, (Mehmet Remzi Beyefendi biraderimiz tarafından ihda buyrulmuştur açıklamasıyla, şiir.)

İmzasız, (Kitap tanıtımı), Gülşen, No. 2, s. 8, (İbnürreşit Ali Ferruh'un Devlet isimli kitabı tanıtılmaktadır.)

İmzasız, İ'tizar, Gülşen, No. 3, s.12, (İkinci sayıdaki bir yazım hatası içim özür dilenmektedir.)

İmzasız, Gülşen, Gülşen, No.5, s.17, (Tek mısradan oluşmaktadır.)

İmzasız, Ruy-ı Arzda En Büyük Saat, Gülşen, No:8, s.32, (Mütenevvia, Dünyadaki en büyük saatin Londra Parlamento Sarayında bulunduğu anlatılmaktadır)

İmzasız, Cemile, Gülşen, No. 8, s. 32, (Mehmet Celal tarafından yazılan Cemile isimli eser hakkında.)

İmzasız, İ'tizar, Gülşen, No. 8, s. 32, (Yedinci nüshada yapılan bir yanlışlığı düzeltmek için yazılmıştır.)

İmzasız, (Bir gazele dair yazı), Gülşen, No. 9, s. 34, (Dergiye, Rasuhi imzasıyla gönderilen bir gazele dair yazı, gazel dergiye alınmamıştır.)

İmzasız, Bakır, Gülşen, No. 11, s. 42-43, (Fennî, Mukaddime, Bakırın hali tabisi, envai, tunç alt başlıklarından oluşmaktadır.)

İmzasız, Tashih, Gülşen, No. 11, s. 44, (Geçen nüshadaki bir metnin düzeltilmesiyle ilgili)

İmzasız, Anasır Sarf-ı Fransevi, Gülşen, No. 15, s. 60, (M. K. Bey tarafından yazılan Fransızca sarf kitabı tanıtılmaktadır.)

İmzasız, (Bir icat), Gülşen, No. 16, s. 64, (Malumat-ı Fennîye, magnezyum kullanılarak icat edilen bir aletten bahsetmektedir.)

İmzasız, Şair-i Meşhur Goethe, Gülşen, No. 19, s. 76; (Goethe hakkında bilbi verilmektedir.)

İmzasız, (Nasihat), Gülşen, No. 19, s. 76, (Muallimin biri halka-i tedrisinde bulunan müteallimine dehenkşa-yı belagat ve fesahat olarak şu yolda bir hitab-ı üstadanede bulunur açıklamasıyla)

İmzasız, (Kıta), Gülşen, No. 21, s. 81, (Edebi, şu kıta bir refikimizin yadigar-ı karihasıdır, varsın Gülşen'imizde bulunsun açıklamasıyla)

İmzasız, Latife-i Bârid Ama Ne Yaparsın?, Gülşen, No. 21, s. 84, (Fıkra-şaka türünde bir metin)

İmzasız, Hikmet-i Ahlâk, Gülşen, No. 22, s. 88, (İbnürreşad Ali Ferruh'un tercüme eseri tanıtılmaktadır.)

İmzasız, Bazı Mülâhazat, Gülşen, No. 23, s. 90, (Evrendeki insanların, her şeyin birbirinden farklı yaratıldığını anlatan metin)

İmzasız, Mesele, Gülşen, No. 23, s. 92, (Mevadd-ı Saire, okuyuculara bir bilmece sorulmaktadır.)

İmzasız, Zehî Cür'et-i Küstahâne, Gülşen, No. 23, s. 92, (Mevadd-ı Saire, isimsiz bir muharrire dair yazı)

İmzasız, Küçük Bir Makale, Gülşen, No. 24, s. 93, (Mevadd-ı edebiye, sevdiği ölen bir kişinin üzüntüsünü tasvir için yazılmıştır)

İmzasız, (Kafur Bitkisi), Gülşen, No. 24, s. 96, (Mevadd-ı Saire, kafur bitkisine dair)

İmzasız, Fıkralar, Gülşen, No. 26, s. 103, (Mevad-ı Edebiye, iki küçük fıkradan oluşmaktadır.)

İmzasız, Ziftten Şehir, Şafak, No.3, s.68-69, (Şuûnât, Asya’da bulunan Or şehrindeki kireç ve çimentonun zamanla zifte dönüştüğü anlatılmaktadır.)

İmzasız, (Şiir), Şafak, No.6, s.133, (Edebiyat, Bir zat-ı âlîkadr tarafından ihda olunmuştur açıklamasıyla, “çok severim” redifli şiir)

İmzasız, Gazel, Şafak, No.8, s.186-187, (Edebiyat, Mülga Ceride-i Havadis muharrirlerinden şair-i şehir, edib-i sühangûyu bi-nazir merhum İsmet Efendi’nin zade-i tab-ı belîği olup bir zat tarafından gönderilmiştir dipnotuyla)

İsmet, Kıt’a, Gülşen, No.6, s.23, (Edebiyat, İsmet imzasıyla varid olunmuştur. Her bir mısranın başına Gülşen’in harfleri yerleştirilerek akrostiş yapılmıştır, Gülşen’i öven bir kıt’a, altında Gülşen’in teşekkür yazısıyla)

Jandarmaya Mensup Hamdi, Bk. Hamdi(Jandarmaya Mensup)

Kazım (Ferik), Gazel, Şafak, No.4, s.73-74, (Edebiyat, “bana” redifli 7 beyitten oluşan gazel, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kazım (Ferik), Gazel, Şafak, No.5, s.105-106, (Edebiyat, “bana” redifli, 7 beyitten oluşan gazel, son beyitte şairin ismi yer almaktadır)

Kazım Paşa, (şiir), Şafak, No.3, s.49, (Edebiyat, Şuara-yı benam ve ferikan-ı kiramdan saadetli Kazım Paşa Hazretlerinin lutfen ve tenezzülen ihsan buyurdıkları iş bu tebriknâme-i müşvikanelerini derc-i sahife-i iftihar eyleriz açıklamasıyla)

Kazım Paşa, (Şiir), Şafak, No.6, s.129, (Edebiyat, Âsâr-ı ceyyidâneleriyle mecmuamızı tezyine himmet buyuran saadetli Kazım paşa hazretlerinin heyet-i tahririyemiz hakkındaki teveccühlerini mübin ve rud eden iltifatname-i aleyhlerinde münderic şairane bir müfredidir açıklamasıyla)

Kazım Paşa, (Gazel), Şafak, No.6, s.130, (Edebiyat, bu da müşârun ileyh hazretlerinin bir gazel-i âlileridir açıklamasıyla, “sakın” redifli, 5 beyitten oluşan gazel, son beyitte şairin adı geçmektedir.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.7, s.161-162, (Edebiyat, 11 beyitten oluşan bir gazeldir, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.8, s.185-186, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.9, s.209-210, (Edebiyat, 8 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.10, s.233-234, (Edebiyat, 7 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Kemal Bey, Bk. Namık Kemal

Kirkor (Kitapçı), Devr Etmez Evvaresiz Fırıldak, Gülşen, No. 23, s. 89, (Borcunu ödemeyen abonelerin borçlarını ödemeleri için ricada bulunuyor.)

Kirkor (Kitapçı), Asır Kütüphanesi, Gülşen, No. 18, s. 72, (Bayezit'te açılan kütüphaneye dair yazı)

Kitapçı Kirkor, Bk. Kirkor (Kitapçı)

Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden Abdulhalim Memduh, Bk. Abdulhalim Memduh(Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden)

Mahfi, Gülşen, No.6, s.23, (Edebiyat, Mahfi imzasıyla gönderilmiştir açıklamasıyla, Gülşen'e dair bir manzume)

Mahfi, Nazire, Gülşen, No.7, s.28, (Mütenevvia, Mahfi imzasıyla gönderilmiştir açıklamasıyla, beş bentten oluşmaktadır)

Mahfi, Muhammes, Gülşen, No. 17, s. 67, (Edebi, 5. bendin 1. Ve 2. mısrası kaldırılmıştır.)

Mahmut Bey (Müstaiddan-ı Vatan'dan), İstirham, Gülşen, No. 27, s. 108, (6 bentten oluşan şiir), 8 Eylül 302

Mahmut Celalettin Paşa, (Gazel), Güneş, No.4, s.144-145, (Edebiyat, devletli Mahmut Celalettin Paşa hazretlerinin Nedim'e nazire olarak tanzim buyurdıkları şu gazelleri bir taraftan risalemize hediye olunmakla derciyle sahife-i edebiyatımıza revnak veririz açıklamasıyla, 7 beyitten oluşmaktadır.)

Mahmut Celalettin Paşa, (Gazel), Güneş, No.5, s.193-194, (Edebiyat, 8 beyitten oluşmaktadır.)

Mahmut Celalettin Paşa, (Şiir), Şafak, No.5, s.106-107, (Edebiyat, Devletli Mahmut Celalettin Hazretlerinin tanzir buyurdıkları bir gazel-i alidir ki Üsküdar Bidayet Mahkemesi azasından faziletli Sâfi Beyefendinin zâde-i tab-ı belîğleridir açıklamasıyla)

Mahmut Mahir Efendi, Gazel, Gülşen, No. 1, s. 3, (Talebe-i ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahane üçüncü sene şakirdan Müstaidanından Mahmut Mahir Efendi tarafından irsal buyrulmuştur açıklamasıyla, 2. beytin 2. mısrası kaldırılmış)

Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından), Manzume, Gülşen, No.4, s.14,(13 beyitten oluşan şiir)M.(ρ C(چ), La Fontaine, Şafak, No.5, s.125-127; No.6, s.153-156; No.7, s.182-183; (Terâcim-i Ahvâl, La Fontaine hakkında bilgi verilmektedir.)

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.1, s.8, (Edebiyat, “sensiz” redifli gazel, 5 beyit)

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.2, s.26-27, (Edebiyat, 5 beyitlik gazel)

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.3, s.55-56, (Edebiyat, 5 beyitten oluşan gazel)

(Mehmet) Ali Ulvi, Nazire, Şafak, No.4, s.79, (Edebiyat, 5 beyitten oluşan şiir)

(Mehmet) Ali Ulvi, (Şiir), Şafak, No.4, s.80, (Edebiyat, Mehmet Celal ile birlikte yazmışlardır, 2 beyitten oluşmaktadır.)

(Mehmet) Ali Ulvi, Apanyol ile Fûvet, Şafak, No.4, s.103-104; No.5, s.127-128; No.6, s.158-159 (Letâif, tiyatro metni)

(Mehmet) Ali Ulvi, (Nazire), Şafak, No.5, s.110-111, (Edebiyat, Muallim Naci Efendi’nin bir gazel-i âlîlerine iki nazire açıklamasıyla)

(Mehmet) Ali Ulvi, (Nazire), Şafak, No.6, s.133-134, (Edebiyat, Harputlu Hayri Beyefendinin beşinci Şafak’ta münderic gazel-i dilbestelerinin beş beytine nazire açıklamasıyla)

(Mehmet) Ali Ulvi, Şarkı, Şafak, No.7, s.167, (Edebiyat, 2 dörtlükten oluşmaktadır.)

(Mehmet) Ali Ulvi, Şarkı, Şafak, No.8, s.188-189, (Edebiyat, “ne güzelsin ki güzeller bile dil-dâde sana” nakaratlı, 2 dörtlükten oluşuyor.)

(Mehmet) Ali Ulvi, Niçin? Neden?, Şafak, No.9, s.216-218, (Edebiyat, Şair-i mu'cizdem, saadetli Mahmut Ekrem Beyefendi Hazretlerinin üçüncü 'Zemzeme'de münderic bir manzume-i şairanelerine güya nazire açıklamasıyla, 6 dörtlükten oluşmaktadır), 29 Teşrin-i evvel sene 1301

(Mehmet) Ali Ulvi, İstida-yı Merhamet, Şafak, No.10, s.238-239, (Edebiyat, 9 dörtlükten oluşan şiir) 27 Teşrin-i Evvel sene 1301

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Gülşen, No. 2, s. 6, (seni redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Mehmet Ali(Ulvi), Manzume, Gülşen, No.6, s.23, (Edebiyat, Mehmet Ali Bey'in bir zade-i tabiidir açıklamasıyla, 4 beyitten oluşan şiir)

Mehmet Celal, İki Sevdazede, Şafak, No.2, s.27-30, (Edebiyat, bir köylü kızla bir gencin aşk hikâyesi anlatılmaktadır.)

Mehmet Celal, Nazire, Şafak, No.3, s.55, (Edebiyat, ikinci Şafak'ta münderic Ali Ulvi Efendi'nin gazeline dipnotuyla)

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.4, s.78-79, (Edebiyat, "perestiş" redifli, 5 beyitlik bir gazel)

(Mehmet) Celal, (Şiir), Şafak, No.4, s.80, (Edebiyat, Ali Ulvi ile birlikte yazmışlardır, 2 beyitten oluşmaktadır.)

Mehmet Celal, (Nazire), Şafak, No.5, s.111, (Edebiyat, Muallim Naci Efendinin bir gazel-i âlîlerine iki nazire açıklamasıyla)

Mehmet Celal, İhtiyar Şair, Şafak, No.6, s.138-141, (Edebiyat, hikâye)

Mehmet Celal, Kürsi-i İstiğrak Nazire, Şafak, No.7, s.165-167, (Edebiyat, iş bu matla, meşahir-i üdebamızdan Abdülhak Hamit Beyefendinin Kürsi-i İstiğrak serlevhalı manzume-i şairanesin de münderic olup manzume-i mezkureyi tanzir arzusıyla tesdis edilmiştir dipnotuyla)

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.8, s.188, (Edebiyat, "gözlerinin" redifli 5 beyitten oluşan gazel)

Mehmet Celal, Güzel Bir Gece, Şafak, No.8, s.192-195, (Edebiyat, gecenin güzelliğine ve aşka dair, tasvir ağırlıklı bir metin)

Mehmet Celal, Kıta, Şafak, No.8, s.195, (Edebiyat, 2 beyitten oluşmaktadır.)

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.9, s.216, (Edebiyat, “nikab” redifli, 6 beyitten oluşan gazel)

Mehmet Celal, Gözyaşı, Şafak, No.9, s.219, (Edebiyat, mensur şiir)

Mehmet Celal, İstifa, Şafak, No.10, s.236-237, (Edebiyat, Hazret-i Mesut’un bir manzume-i şairanesine naziredir dipnotuyla, 6 dörtlükten oluşmuştur.)

Mehmet Celal, Rüya, Gülşen, No. 4, s.13-14, (16 beyit birer bağlama mısradan oluşan şiir)

Mehmet Celal, Gül, Gülşen, No.5, s.17, (12 beyitten oluşan şiir)

Mehmet Celal, Hasret, Gülşen, No.6, s.21, (Edebiyat, Beşer mısralık 5 bentten oluşmaktadır)

Mehmet Celal, Kitabe-i Seng-i Mezar, Gülşen, No.6, s.22, (Edebiyat, arkadaşlarımızdan Ahmet Rasim Bey’in Victor Hugo’dan nesren tercüme eylediği bir parçanın nazma tahvili açıklamasıyla, 6 beyitten oluşan şiir)

Mehmet Celal, Birden bire tecelli yahut mahzun bir dilber, Gülşen, No.7, s.25, (Edebiyat, Onar mısralık 7 bentten oluşan şiir)

Mehmet Celal, Büyük Ada Yahut Cennet-i Dünyevi, Gülşen, No. 10, s. 37-38, (Üçer mısralık 12 bent ve birer bağlama mısradan oluşan şiir)

Mehmet Celal, Adada Gezerken, Gülşen, No. 12, s. 45-46, (Abdülhak Hamit’in Hayd Park’tan Geçerken başlıklı şiirine nazire olarak yazılmıştır.)

Mehmet Celal, Gazel, Gülşen, No. 23, s. 89, (Mevadd-ı edebiye, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Mehmet Celal, Şimdi de Siyah Gözler, Gülşen, No. 24, s. 94, (Mevad-ı Edebiye, 8 beyit ve birer bağlama mısradan oluşan şiir)

Mehmet Celal, Eski Demler Geliyor Hatırıma, Gülşen, No. 27, s. 107, (5 bentten oluşan şiir, 1 beyit ilavesiyle)

Mehmet Emin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından), Amerika’nın Çıngıraklı Yılanları, Gülşen, No. 17, s. 68, (Mütenevvia, Amerika’daki çıngıraklı yılanlar ile ilgili bilgi verilmektedir.)

Mehmet Nadir, Güneş-i Hükümdar-ı Avâlim, Güneş, No.1, s.13-22; No.2, s.52-66, (Fünûn, güneş ve etkilerine dair)

Mehmet Fuat (Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından), Hatıra-i İstikbal, Gülşen, No. 21, s. 81, (Edebi, istikbale dair bir metin)

Mehmet İzzet, Mektep, Gülşen, No. 3, s. 10, (Edebiyat, 5 bentten oluşan şiir.)

Mehmet Nadir, İfade-i Mahsus, Güneş, No.3, s.109-110, (Fünûn, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye isimli eserin Güneş'te neşredilmesine dair)

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568, (Fünûn)

Mehmet Namık (Şems'ül Maarif Mektebi Şakirdanından), (Kıta), Şafak, No.4, s.81, (Edebiyat, Şems'ül Maarif Mekteb-i Şakirdanından mini mini Mehmet Namık Bey'in risalemiz hakkında söyledikleri parlak bir kıt'adır açıklamasıyla)

Mehmet Remzi, (Gazel), Şafak, No.6, s.134, (Edebiyat, Cihan-ı edebiyata revnak saz olan rakikimiz (Berk) risalesi sahib-i imtiyaz-ı mümtazı Mehmet Remzi Beyefendi biraderimizin Ziya Paşa merhumun bir gazeline nazire kılıklı söyledikleri bir gazel-i dîlnüvazlarıdır ki Şafak'ımıza derc ile tezyin-i sahife-i iftihar eyleriz açıklamasıyla, "gelir" redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Mehmet Rüştü, Amper, Şafak, No.6, s.156-158, No.9, s.230-232, No.10, s.254-256, (Terâcim-i Ahval, Andre Marie Ampere hakkında bilgi verilmektedir.)

Mehmet Tahir Efendi, Şehirlerde Mıknatıs, Güneş, No.9, s.423-429, (Fünûn, mıknatısla ilgili metin)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Sergüzeşt, Güneş, No.7, s.291-303; No.9, s.387-390; No.11, s.483-491, (Edebiyat, hikâye)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Makale), Güneş, No.6, s.253-258, (Edebiyat, Mektup yollu bir makaledir açıklamasıyla)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.10, s.433-434, (Edebiyat, tek kıtadan oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.12, s.533-534, (Edebiyat, Ekrem Bey’in Zemzeme’de bulunan bir şiirini taşındır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.3, s.105-108, (Edebiyat, “vaktiyle şu yolda bir tevhid yazmışım. Gerçi heyet-i mecmuası mugayir-i usuldür ama mazhar-ı aff-ı üdeba olması me’muldür. Bu bir tecrübe-i kafiye ve zemindir, makbul-i üdeba olmasa da mazur görüleceğinden gönlüm emindir, açıklamasıyla)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Âlem-i Seher yahut Galeyan-ı Hissiyat, Güneş, No.10, s.435-436, (Edebiyat, şiir)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Çiçeğe, Güneş, No.5, s.203-204, (Edebiyat, altışar mısradan oluşan 3 bentten oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Güzel Alem, Güneş, No.6, s.250-253, (Edebiyat, 9 bentten oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Hazin Temaşa, Güneş, No.5, s.201-203, (Edebiyat, 6 dörtlükten oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Levha, Güneş, No.2, s.51-52, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Diğer Manzume, Güneş, No.12, s.534, (Edebiyat, 8 mısradan oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), İtibar, Güneş, No.9, s.386, (Edebiyat, 16 mısradan oluşmaktadır.)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Tulu-ı Şems, Güneş, No.3, s.108-109, (Edebiyat, Jean Jack Rousseau’dan tercüme edilmiştir)

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Zemzeme, Güneş, No.1, s.5-10, (Edebiyat, “makale-i atıye Hâver’in ikinci nüshasına derc olunmak üzere o zaman yazılmış ise de her nasılsa şimdiye kadar derc olunamayarak Güneş’in birinci nüshasına kalmıştır. Ekrem beyefendi hazretlerine medyun olduğum vecibe-i tazim ve tebriki bu zamana kadar tehir ettiğimden dolayı lazım gelenlere karşı istifa-yı kusur ederim” açıklamasıyla)

Mehmet Rüştü, Terbi', Gülşen, No. 15, s. 58, (Edebiyat, Edib-i muaccezdem saadetli Ekrem Beyefendi Hazretlerinin bir gazel-i âlilerini terbi açıklamasıyla, şiirin sonunda Gülşen için bir beyit bulunmaktadır.)

Mehmet Ziver, (Mukaddime), Gülşen, No. 14, s. 54; No. 15, s. 58-59, (Münakaşat-ı edebiyemize dair bazı mütalaatı havi "Hakikat-i Kelam" namıyla neşrolunacak mecmuaya mukaddime ittihaz olunmuştur açıklamasıyla)

Mekkî, Medhiye, Şafak, No.1, s.5-6, (Edebiyat, her beyti kendi arasında kafiyeli, 26 mısralık bir şiir)

Mekkî, Naat, Şafak, No.1, s.6, (Edebiyat, kafiye düzeni aa, ba, ca... şeklinde olan 5 beyitlik şiir)

Mekkî, Tahmis-i Gazel Şeyhülislam Merhum Mekkî , Şafak, No.2, s.25-26, (Edebiyat, şiir)

Mekkî, Gazel, Şafak, No.3, s.51, (Edebiyat, 5 beyitten oluşan gazel, son mısırda şairin ismi geçmektedir.)

Mekkî, Gazel, Şafak, No.4, s.76-77, (Edebiyat, 9 beyitten oluşmakta ve son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Mekkî, Gazel, Şafak, No.10, s.234, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden İbrahim Bedrettin, Bk. İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden)

Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden Zühtü, Bk. Zühtü (Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden)

Mekteb-i İdadi Şakirdanından Mehmet Emin, Bk. Mehmet Emin(Mekteb-i İdadi Şakirdanından)

Mekteb-i İdadi Şakirdanından Muhyiddin, Bk. Muhyiddin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından)

Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından Mehmet Fuat, Bk. Mehmet Fuat (Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından)

Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından Mustafa Rüştü Bey, Bk. Mustafa Rüştü Bey (Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından)

Memduh Bey, Bk. Memduh Mehmet Paşa

Memduh Mehmet Paşa, (Gazel), Şafak, No.4, s.75, (Edebiyat, Meşahir-i şuarâ-yı asırdan ve şûrâ-yı devlet âzâ-yı kirâmından saadetli Faik Memduh Beyefendi Hazretlerinin Şafak'ımıza hediye buyurdıkları biz gazel-i âlileridir ki devletli Mahmut ve İrfan Paşalar hazîrâtı taraflarından tanzir buyrulmuştur açıklamasıyla, 5 beyitten oluşan gazel)

Memduh Mehmet Paşa, (Gazel), Şafak, No.6, s.130-131, (Edebiyat, meşahir-i şuara-yı asırdan ve şura-yı devletaza-yı kiramından saadetli Memduh Beyefendi hazretleri bu sefer de mecmuamıza şu gazel-i bi-bedeli ihda buyurdular açıklamasıyla, “artar eksilmez” redifli, 5 beyitlik gazel, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Menemenlizade Rifat, Bk. Rıfat (Menemenlizade)

Menemenlizade Tahir, Bk. Mehmet Tahir (Menemenlizade)

Muallim Naci, Şarkı, Şafak, No.3, s.50, (Edebiyat, 3 kıtadan oluşan ve “geçme ömrüm geçmeden ey nevbahar” nakaratlı şarkı)

Muallim Naci, (Mektup), Şafak, No.5, s.107-108, (Edebiyat, üdebâ ve şuarâ-yı asrın serbülendi Muallim Naci Beyefendi hazretlerinin lutfen ihdâ buyurdıkları bir mektub-ı belâgat-i üsluplarıdır ki Sakız'da bulundukları sırada inşâd eyledikleri (kuzu) ser-levhalı manzume için yazmışlardır açıklamasıyla)

Muallim Naci, Şafak İdare-i Şairanesine, Şafak, No.9, s.210-211, (Edebiyat, Şafak'ta yazması ve mecmuada gördüğü bazı aksaklıkları dile getirmektedir.)

Muallim Naci, Birkaç Kahkaha, Güneş, No.12, s.530-533, (Edebiyat)

Muallim Naci, Delilin Bir Manzumesi, Güneş, No.6, s.249-250, (Edebiyat, Allah'ın yaratılmış her şeyde tecelli ettiği anlatılıyor.)

Muallim Naci, Esir-i Harb Lisanından, Güneş, No.3, s.104-105, (Edebiyat, 3 bentten oluşan şiir)

Muallim Naci, Ey Şehsuvar!.. Dur!, Güneş, No.1, s.3-4, (Edebiyat, şiir)

Muallim Naci, Gazel, Güneş, No.11, s.482-483, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Muallim Naci, İrşad, Güneş, No.2, s.50, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Muallim Naci, Kahraman-ı Hakiki Kimdir?, Güneş, No.7, s.289-290, (Edebiyat, Jean Batist Russo'nun bir kıtası açıklamasıyla)

Muallim Naci, Lalenin Güneşe Arzettiği Bir Niyaz, Güneş, No.10, s.434-435, (Edebiyat, Cornaille'den tercümedir.)

Muallim Naci, Gazel, Güneş, No.5, s.200-201, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Muallim Naci, Serbâlîn-i Cananda, Güneş, No.4, s.146-147, (Edebiyat, 7 beyitten oluşmaktadır)

Muallim Naci, Veda, Güneş, No.9, s.385-386, (Edebiyat, Goethe'den tercüme)

Muallim Naci, Manzume, Gülşen, No.4, s.16, (Muallim Naci Efendi Hazretlerinin Armağan Risalesine bir iltifatnamesidir açıklamasıyla, iki beyitten oluşan şiir)

Muhyiddin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından), Amerika'da Yelkenli Kızakla Seyahat, Gülşen, No. 9, s. 36, (Mütenevvia, Amerika'da donan nehir ve göller üzerinde kayak yapıldığı anlatılmaktadır.)

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245, (Edebiyat, Yazının başlığı 3. sayıda “ Bir Aşığın Defter-i Amali yahut Garip Tesadüf” olarak değiştirilmiştir)

M(ustafa) Asım, Arabaların Elektrik İle Tenvîri, Şafak, No.1, s.21, (Şuûnât, arabaların elektrik ile aydınlatılması anlatılmaktadır.)

M(ustafa) Asım, Cemâhir-i Müteferrikada İpin Mâmulâtı, Şafak, No.2, s.45-46, (Şuûnât, Cemahir-i Müteferrikada kumaş fabrikaları hakkında istatistiki bilgiler verilmektedir.)

M(ustafa) Asım, İmam Şafi'nin Bir Kıtası, Şafak, No.4, s.81-82, (Edebiyat, önce İmam Şafi'nin bir kıtası verilmiş, daha sonra bu kıta açıklanmıştır.)

M(ustafa) Asım, (Meal), Şafak, No.5, s.113-115, (Edebiyat, İmam Ali Kerremallahu vechehü ve radyallahu anhu efendimiz hazretlerinin zebân-ı mu'ciz beyanlarından bazılarının aynen Türkçe'ye mealleriyle tercümesi açıklamasıyla)

M(ustafa) Asım, Nakşibend Hazretleri, Şafak, No.7, s.181-182, No.8, s.207-208, (Terâcim-i Ahval, Nakşibend Hazretleri ile ilgili bilgi verilmektedir.)

M(ustafa) Asım, Mülâhaza, Şafak, No.7, s.184, (Letâif, A. Tevfik'in Tuhaf Bir Dua isimli hikâyesi hakkında görüş bildirmektedir.)

M(ustafa) Asım, Mürüvvat, Şafak, No.10, s.248-249, (Mütenevvia, deneme)

M(ustafa) Asım, Acınmaz mı?, Gülşen, No. 10, s. 38-39, (Şerh, Tuluuna muhtazır olduğumuz Şafak risale-i celilesinin sahib-i imtiyazı M. Asım Bey'indir açıklamasıyla, bir manzumenin şerhi yapılmaktadır.)

M(ustafa) Asım, Kim Bedbahttır?, Gülşen, No. 12, s. 48, (Bahtsız kimdir sorusuna cevap veriyor.)

M(ustafa) Asım, Rüya, Gülşen, No. 16, s. 62-63, (Edebi, bir rüya anlatılmaktadır.)

Mustafa Azmi, Alevler İçinde Bir Şimendifer Treni, Güneş, No.3, s.142-144, (Mütenevvia, Lanator'dan nakledilmiştir.)

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402, (Fünûn)

Mustafa Azmi, Sa'y ve Amel, Güneş, No.1, s.10-13, (Edebiyat, çalışmanın öneminden bahsedilmektedir.)

Mustafa Rüştü Bey(Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından), Kıt'a, Gülşen, No.5, s.18, (4 mısradan oluşan şiir)

Münâcâtî, Bahar, Şafak, No.4, s.77-78, (Edebiyat, birinci Şafak'ta münderic hazret-i Sürûş'un Bahar'ına dipnotuyla, naziredir.)

Münif Paşa, Gazel, Gülşen, No:6, s.21, (Edebiyat, Sabık Kütahya Mutasarrıfı Şair ve Hayyi aşına merhum Münif Paşa Hazretlerinin bir gazel-i alileridir ki bir taraftan elimize geçtiği cihetle derciyle tezyin-i sahife eyleriz açıklamasıyla)

Münif Paşa, (Gazel), Gülşen, No. 10, s. 37, (Saba redifli, 11 beyitten oluşan şiir)

Müstaiddan-ı Vatan'dan Mahmut Bey, Bk. Mahmut Bey (Müstaiddan-ı Vatan'dan)

Naci (Alaybeyizade), Figan-ı Şair, Şafak, No.7, s.162-163, (Edebiyat, 6 dörtlükten oluşan bir manzumedir.)

Naci(Alaybeyizade), Gazel, Şafak, No.9, s.214-215, (Edebiyat, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Namık Kemal, (Şiir), Güneş, No.10, s.434, (Edebiyat, Menemenlizade Tahir Bey'in yazdığı kıtaya nazire olarak yazılmıştır.)

Namık Kemal, Kıtı, Güneş, No.10, s.433, (Edebiyat, Midilli'de zeytin ağacı için söylenmiştir açıklamasıyla)

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), (Manzume), Gülşen, No. 12, s. 47, (beş beyitten oluşan, bilmem redifli manzume, ikinci beyit çıkarılmıştır.)

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), Müfret, Gülşen, No. 12, s. 47, (tek beyitten oluşmaktadır.)

Ömer Ferit Bey, Güneş, Gülşen, No. 19, s. 75, (9 beyitten oluşan şiir, 8. beyit kaldırılmıştır.)

Pertev Paşa, Tıfl-i Naim, Gülşen, No. 13, s. 49, Victor Hugo'dan çeviri, (8'er mısralık 9 bentten oluşmaktadır.)

Rahmi, (Şiir), Şafak, No.1, s.9, (2 beyitten oluşmaktadır.)

Rahmi, (Nazire), Şafak, No.5, s.111-112, (Edebiyat, 4. Şafak'ta münderic Perestiş gazeline dipnotuyla verilmiştir, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Rahmi Bey, Gazel, Gülşen, No.6, s.22, (Edebiyat, "seher" redifli beş beyitten oluşan gazel)

Recaizade Mahmut Ekrem, (Şiir), Güneş, No.3, s.98-102, (Edebiyat, Yakacık'ta akşamdan sonra efkâr-ı hikmetle imtizacını tecrübe maksadıyla söylenmiştir, açıklamasıyla)

Recaizade Mahmut Ekrem, Ferdâ-yı Vefat, Şafak, No.4, s.74-75, (Edebiyat, Şair-i Mu'ciz-dem, saadetli Ekrem Beyefendi Hazretlerinin Merhum Necip Paşa Hazretleri hakkında inşad buyurdıkları mersiye tarzında bir eserleridir ki bir vicdan-ı sâdıkın hissiyat-ı hikmet-âmizini musavvir olmakla Şafak'ımızda derc ile tezyîn-i sahife eyleriz açıklamasıyla)

Recep Vahyi, (Şiir), Gülşen, No. 19, s. 74, (“eder” redifli şiir)

REY Ahmet Reşit, (Gazel), Şafak, No.6, s.131, (Edebiyat, Şuara-yı devlet reisi devletli Akif paşa hazretlerinin mahdum necabet mağsumeleri amedi divan-ı hümayun hulefasından saadetli Reşit Beyefendi hazretlerinin risalemize tenezzülen ihsan buyurdıkları bir gazel-i hakimanedir ki neşriyle kesb-i mefharet eyleriz açıklamasıyla 9 beyitlik gazel, sondan bir önceki beyitle şairin ismi yer almaktadır.) Rıfat (Menemenlizade), Şarkı, Güneş, No.11, s.481, (Edebiyat, Menemenlizade Rıfat Beyefendi’nin zâde-i tab-ı şuara-pesendânesi olan bir şarkı ber-vech-i zîr derc ve tezbîr ile tezyîin-i sahife-i şükran ve mesar kılınır açıklamasıyla)

(REY), Ahmet Reşit, Nevha, Gülşen, No. 1, s. 3, (4’er mısralık 6 bentten oluşan şiir)

(REY), Ahmet Reşit, Seherde Yâri Görüş, Gülşen, No. 2, s. 6, (6 bentten oluşan şiir)

(REY), Ahmet Reşit, (Ekrem Bey’in gazelini tahmis), Gülşen, No. 3, s. 9, (Edebiyat, üstad-ı muhteremim saadetli Ekrem Beyefendi hazretlerinin bir gazel-i âlilerini tahmistir açıklamasıyla)

(REY), Ahmet Reşit, Nevbahar, Gülşen, No. 7, s.26, (Edebiyat, beşer mısralık altı bentten oluşan şiir)

(REY), Ahmet Reşit, Gazel, Gülşen, No. 17, s. 66, (Edebi, nâkâfî redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

(REY), Ahmet Reşit, (Nazire), Gülşen, No. 18, s. 68-70, (Edebi, Hamit’in Hayd Park’tan Geçerken isimli manzumesine naziredir, 15 bentten oluşmaktadır.)

(REY), Ahmet Reşit, Oliver Cromwell, Gülşen, No. 24, s. 95-96; No. 25, s. 100, (Mevadd-ı Saire, Oliver Cromwell’e dair)

Sâfi, Nazire, Şafak, No.5, s.107, (Edebiyat, Paşa-yı müşârun ileyh hazretlerinin nazireleri açıklamasıyla)

Sâfi, Gazel, Şafak, No.8, s.186, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır, son beyitte şairin ismi yer almaktadır.)

Seher Hanım, Seher, Şafak, No.6, s.135, (Edebiyat, 5 beyitten oluşan, “seher” redifli manzume)

Seher Hanım, Gazel, Şafak, No.7, s.168, (Edebiyat, 2 beyitten oluşmaktadır.)

Seher Hanım, Pervane, Şafak, No.8, s.189, (Edebiyat, “pervane” redifli, 5 beyitten oluşan şiir)

Selanikli Fazlı Necip, Bk. Fazlı Necip (Selanikli)

Selanikli A(yın) Tevfik, Bk. A(yın) Tevfik (Selanikli)

Selanikli E(lif) Nazmi, Bk. E(lif) Nazmi (Selanikli)

Sezai Bey (Şamipaşazade), (Makale), Güneş, No.5, s.194-200, (Edebiyat, Zemzeme’ye dair yazılmış makale)

Sürûş (müstear), Bk. Ahmet Fevzi

Şefkat, İstid’a-yı Merhamet, Güneş, No.6, s.246-249, (Edebiyat, 27 beyitten oluşmaktadır.)

Ş(emsettin) Sami, (Makale), Güneş, No.4, s.171-178, (Tarih, medeniyete dair)

Ş(emsettin) Sami, Geç Nedamet, Güneş, No.8, s.337-349, (Edebiyat, hikâye, sayfa numarasında hata vardır, 340’tan 349’a geçilmiştir.)

Ş(emsettin) Sami, Medeniyet-i Cedide’nin Ümem-i İslamiyeye Nakli, Güneş, No.4, s.179-185, (Tarih, Makale)

(Şemsettin) Sami, (لا اله الا الله) Hediyeleirim, Gülşen, No. 11, s. 42, (Tefekkür, sadakat ve sevda alt başlıkları bulunan mensur metin)

(Şemsettin) Sami, Saadet, Gülşen, No. 2, s. 6, (Sami Bey biraderimizindir açıklamasıyla, Voltaire’dan tercüme, 4’er mısralık 3 bentten oluşan şiir)

Şems’ül Maarif Mektebi Şakirdanından Mehmet Namık, Bk. Mehmet Namık (Şems’ül Maarif Mektebi Şakirdanından)

Şeyh Vasfi, Gazel, Şafak, No.1, s.7, (Edebiyat, “etmesin” redifli gazel, 5 beyit)

Şeyh Vasfi, Gazel, Güneş, No.11, s.482, (Edebiyat, 5 beyitten oluşmaktadır.)

Şeyh Vasfi, Gazel, Güneş, No.2, s.49-50, (Edebiyat, Şeyh Vasfi Efendi hazretleri şu eserleriyle Güneş'imizi tezyin buyurduklarından doları arz-ı teşekkürat eder ve eserlerini kemal-i memnuniyetle zîrde derc-i sahife-i iftihar eyleriz açıklamasıyla, 6 beyitten oluşmaktadır.)

Şeyh Vasfi, Mütalaa, Güneş, No.7, s.290-291, (Edebiyat, Russo'nun kıtasına dair)

Ş.(ش) Mazhar, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11, (Victor Hugo'dan çeviri)

Ş.(ش) Mazhar, Nida-yı Ruh, Gülşen, No. 19, s. 73, (Yazının sonu çıkarılmıştır.)

Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından Mahmut Mahir, Bk. Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından)

(TARHAN), Abdülhak Hamit, Zamane-i Ab, Güneş, No.3, s.102-104, (Edebiyat, şiir)

Tepedelenlizade H. Kamil, Bk. H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade)

Thomas, Arzularım, Şafak, No.3, s.60-61, (Edebiyat, Çev. A(yın) Tevfik (Selanikli)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Evlere Hakim, Şafak, No.1, s.12-15, No.2, s.34-37, No.3, s.61-65, No.4, s.89-95, No.5, s.117-121, (Fünûn, insan vücudu ile ilgili bilgiler verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Nişan Atmak ve Nişancılar, Şafak, No.1, s.17-19; No.2, 37-39, (Mütenevvia, Nişancılık ile ilgili bilgi verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Yağdan Bir Nehir, Şafak, No.1, s.21-22, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 3, Pensilvanya'da geçen bir vak'a anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kaliforniya'da Bağcılık, Şafak, No.1, s.22, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 4, Kaliforniya'da üzüm yetiştiriciliği ile ilgili bilgi verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Mikelanj, Şafak, No.1, s.23-24; No.2, s.47-48; No.3, s.70-72; No.4, s.99-102, (Terâcim-i Ahval, Michelangelo hakkında bilgi verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Paris'te Elektrik Sergisi, Şafak, No.2, s.46, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 6, Paris'te açılan bir elektrik sergisinden ve bu sergiye olan ilgiden bahsetmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Avrupa'da Bir Japon Şehri, Şafak, No.2, s.47, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 7, İngiltere'de Japon adetlerini yaşatan ve sergileyen bir şehir kurulması anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Su Geçirmez Esvap, Şafak, No.3, s.69, (Şuûnât, Fennîye ve Medeniye 9, Belçika hükümetinin askerler için su geçirmez elbise yaptırdığı anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Keül, Şafak, No.6, s.148-150; No.7, s.173-177; No.8, s.203-205, No.9, s.222-223, (Fünûn, Keül maddesinin kullanımının yaygınlaştırılması, kullanıldığı yerler ve etkileri anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Çiçek, Şafak, No.7, s.177-179, (Mütenevvîa, çiçeğin yapısı ve biyolojik özellikleri hakkında yazılmış bir makaledir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Piyano, Şafak, No.7, s.179-180, (Mütenevvîa, piyano hakkında bilgi verilmektedir, kelime anlamı vb.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kağıttan Çuval, Şafak, No.7, s.180, (Mütenevvîa, çimento taşımak için imal edilmiş, kağıt çuvaldan bahsedilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Gümüş, Şafak, No.10, s.245-248, (Fünûn, gümüş madeni ile ilgili bilgi verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Tütün, Gülşen, No:8, s.30-31; No. 9, s. 34-35. (Fennî, tütün bitkisi hakkında bilgi verilmektedir.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, (Bir karnavala dair metin), Gülşen, No. 10, s. 39-40, (Fennî, Matmazel Nina isimli bir kadının Viyana'daki karnavala katılması anlatılmaktadır.)

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, İlm-i Servet, Gülşen, No. 13, s. 51-52; No. 14, s. 55-56; No. 15, s. 59-60; No. 16, s. 63-64;

Topçu Mektebi Şakirdanından Ali Nusret Bey, Bk. Ali Nusret Bey (Topçu Mektebi Şakirdanından)

Vahyi, İtab-ı Âşıkane, Şafak, No.3, s.56-58, (Edebiyat, aa, bb, cc, ... şeklinde kafiyeleşmiş 42 mısradan oluşan şiir)

Vecihi Paşa Hafidi Vecihi, Bk. Vecihi (Vecihi Paşa Hafidi)

Vecihi (Vecihi Paşa Hafidi), Andelip, Gülşen, No. 9, s. 33-34,(Altışar mısralık yedi bentten oluşmaktadır.)

Voltaire, Saadet, Gülşen, No. 2, s. 6, (Çev. Sami Bey, , 4'er mısralık 3 bentten oluşan şiir)

Zevzek, (Nazire), Şafak, No.6, s.137, (Edebiyat, Bizim baba Ulvi'nin (Tercüman-ı Hakikat) ceride-i mu'teberesinde görülen gazel mizah-amizine söylediğim nazire-i letaif- engizdir açıklamasıyla)

Zevzek, Gazel-i Mizah-amiz, Şafak, No.7, s.168-169, (Edebiyat, Mizahi bir üslupla yazılmış, 5 beyitten oluşan gazel)

Zevzek, Nazire, Şafak, No.8, s.190-191, (Edebiyat, deli şairin hiçten bir gazeline açıklamasıyla)

Zühtü, Gazel, Gülşen, No. 11, s. 41, (Vatan redifli, 5 beyitten oluşan gazel)

Zühtü (Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden), (İmam-ı Azam'a dair), Gülşen, No. 24, s. 94-95, (Mevadd-ı Edebiye İmam-ı Azamla ilgili bir metin)

2.2. Sayılara Göre

2.2.1. Güneş Dergisi Sayılara Göre

Heyet-i Tahririye, Mukaddime, Güneş, No.1, s.1-3.

Muallim Naci, Ey Şehsuvar!.. Dur!, Güneş, No.1, s.3-4.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Zemzeme, Güneş, No.1, s.5-10.

Mustafa Azmi, Sa'y ve Amel, Güneş, No.1, s.10-13.

Mehmet Nadir, Güneş-i Hükümdar-ı Avalim, Güneş, No.1, s.13-22; No.2, s.52-66.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup,

No.4, s.15-159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491- 509 .

(AKALIN), Besim Ömer, Mevasimin Te'sirâtı, Güneş, No.1, s.32-40; No.3, s.130-136; No.4, s.147-151; No.10, s.457-462; No.11, s.514-520.

Hüseyin Avni, Bernardin de St. Pierre, Güneş, No.1, s.40-48; No.2, s.83-87; No.3, s.136-142; No.4, s.185-192.

Hüseyin Avni, Siyah Yağmur, Güneş, No.1, s.48.

Şeyh Vasfi, Gazel, Güneş, No.2, s.49-50.

Muallim Naci, İrşad, Güneş, No.2, s.50.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Levha, Güneş, No.2, s.51-52.

Mehmet Nadir, Güneş-i Hükümdar-ı Avâlim, Güneş, No.1, s.13-22; No.2, s.52-66.

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

(AKALIN), Besim Ömer, Göz Bir Fotoğraf mı imiş?, Güneş, No.2, s.72-75.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.15-159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491- 509 .

Hüseyin Avni, Bernardin de St. Pierre, Güneş, No.1, s.40-48; No.2, s.83-87; No.3, s.136-142; No.4, s.185-192.

Beşir Fuat, Sudan İlaç, Güneş, No.2, s.87-96.

Heyet-i Tahririye, Teşekkür ve İftihar, Güneş, No.3, s.97-98.

Recaizade Mahmut Ekrem, (Şiir), Güneş, No.3, s.98-102.

(TARHAN), Abdülhak Hamit, Zamane-i Ab, Güneş, No.3, s.102-104.

Muallim Naci, Esir-i Harb Lisanından, Güneş, No.3, s.104-105.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.3, s.105-108.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Tulu-ı Şems, Güneş, No.3, s.108-109.

Mehmet Nadir, İfade-i Mahsus, Güneş, No.3, s.109-110.

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.15-159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491- 509 .

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

(AKALIN), Besim Ömer, Mevasimin Te'sirâtı, Güneş, No.1, s.32-40; No.3, s.130-136; No.4, s.147-151; No.10, s.457-462; No.11, s.514-520.

Hüseyin Avni, Bernardin de St. Pierre, Güneş, No.1, s.40-48; No.2, s.83-87; No.3, s.136-142; No.4, s.185-192.

Mustafa Azmi, Alevler İçinde Bir Şimendifer Treni, Güneş, No.3, s.142-144.

Mahmut Celalettin Paşa, (Gazel), Güneş, No.4, s.144-145.

Muallim Naci, Serbâln-i Cananda, Güneş, No.4, s.146-147.

(AKALIN), Besim Ömer, Mevasimin Te'sirâtı, Güneş, No.1, s.32-40; No.3, s.130-136; No.4, s.147-151; No.10, s.457-462; No.11, s.514-520.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup,

No.4, s.151- 159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491-509.

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

Ş(emsettin) Sami, (Makale), Güneş, No.4, s.171-178.

Ş(emsettin) Sami, Medeniyet-i Cedide'nin Ümem-i İslamiyeye Nakli, Güneş, No.4, s.179-185.

Hüseyin Avni, Bernardin de St. Pierre, Güneş, No.1, s.40-48; No.2, s.83-87; No.3, s.136-142; No.4, s.185-192.

Mahmut Celalettin Paşa, (Gazel), Güneş, No.5, s.193-194.

Sezai Bey (Şamipaşazade), (Makale), Güneş, No.5, s.194-200.

Muallim Naci, Gazel, Güneş, No.5, s.200-201.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Hazin Temaşa, Güneş, No.5, s.201-203.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Çiçeğe, Güneş, No.5, s.203-204.

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.151- 159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491- 509 .

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

(AKALIN), Besim Ömer, Hazma Dair Kavaid-i Sıhhiye, Güneş, No.5, s.224-231; No.6, s.264-269.

Hüseyin Avni, Spinoza, Güneş, No.5, s.231-238; No.6, s.283-288; No.7, s.331-336; No.8, s.378-384; No.9, s.429-432.

Ahmet Rasim, Deniz Fenerleri, Güneş, No.5, s.238-239.

Ahmet Rasim, Tahte'l Bahr Gemi, Güneş, No.5, s.239-240.

Hüseyin Haşim, Güneş Heyet-i Aliye-i Tahririyesine, Güneş, No.6, s.241-242.

Hüseyin Haşim, İ'tila, Güneş, No.6, s.242-243.

Güneş, (Teşekkür), Güneş, No.6, s.243.

Fazlı Necip (Selanikli), Şiir-Musiki, Güneş, No.6, s.243-246.

Şefkat, İstid'a-yı Merhamet, Güneş, No.6, s.246-249.

Muallim Naci, Delilin Bir Manzumesi, Güneş, No.6, s.249-250.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Güzel Alem, Güneş, No.6, s.250-253.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Makale), Güneş, No.6, s.253-258.

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

(AKALIN), Besim Ömer, Hazma Dair Kavaid-i Sıhhiye, Güneş, No.5, s.224-231; No.6, s.264-269.

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.151- 159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-

283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491- 509 .

Hüseyin Avni, Spinoza, Güneş, No.5, s.231-238; No.6, s.283-288; No.7, s.331-336; No.8, s.378-384; No.9, s.429-432.

Muallim Naci, Kahraman-ı Hakiki Kimdir?, Güneş, No.7, s.289-290.

Şeyh Vasfi, Mütalaa, Güneş, No.7, s.290-291.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Sergüzeşt, Güneş, No.7, s.291-303; No.9, s.387-390; No.11, s.483-491.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.15-159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491- 509 .

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnuma-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557.

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

Hüseyin Avni, Spinoza, Güneş, No.5, s.231-238; No.6, s.283-288; No.7, s.331-336; No.8, s.378-384; No.9, s.429-432.

Ş(emsettin) Sami, Geç Nedamet, Güneş, No.8, s.337-349.

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnuma-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.15-159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491- 509 .

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

Hüseyin Avni, Spinoza, Güneş, No.5, s.231-238; No.6, s.283-288; No.7, s.331-336; No.8, s.378-384; No.9, s.429-432.

Goethe, Veda, Güneş, No.9, s.385-386.

Muallim Naci, Veda, Güneş, No.9, s.385-386.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), İtibar, Güneş, No.9, s.386.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Sergüzeşt, Güneş, No.7, s.291-303; No.9, s.387-390; No.11, s.483-491.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.151- 159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491-509.

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

(AKALIN), Besim Ömer, Damağın Nısf-i Kertini Vazifece Merbut mudur?, Güneş, No.9, s.402-404.

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnuma-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557.

Mehmet Tahir Efendi, Şehirlerde Mıknatıs, Güneş, No.9, s.423-429.

Hüseyin Avni, Spinoza, Güneş, No.5, s.231-238; No.6, s.283-288; No.7, s.331-336; No.8, s.378-384; No.9, s.429-432.

Namık Kemal, Kıta, Güneş, No.10, s.433.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.10, s.433-434.

Namık Kemal, (Şiir), Güneş, No.10, s.434.

Cornaille, Lalenin Güneşe Arzettiği Bir Niyaz, Güneş, No.10, s.434-435.

Muallim Naci, Lalenin Güneşe Arzettiği Bir Niyaz, Güneş, No.10, s.434-435.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Âlem-i Seher yahut Galeyan-ı Hissiyat, Güneş, No.10, s.435-436.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.15-159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491-509.

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

(AKALIN), Besim Ömer, Mevasimin Te'sirâtı, Güneş, No.1, s.32-40; No.3, s.130-136; No.4, s.147-151; No.10, s.457-462; No.11, s.514-520.

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnuma-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557.

Rıfat (Menemenlizade), Şarkı, Güneş, No.11, s.481.

Şeyh Vasfi, Gazel, Güneş, No.11, s.482.

Muallim Naci, Gazel, Güneş, No.11, s.482-483.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Sergüzeşt, Güneş, No.7, s.291-303; No.9, s.387-390; No.11, s.483-491.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.15-159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491-509.

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

(AKALIN), Besim Ömer, Mevasimin Te'sirâtı, Güneş, No.1, s.32-40; No.3, s.130-136; No.4, s.147-151; No.10, s.457-462; No.11, s.514-520.

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnuma-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557.

Abdülkerim Sabit, Tasvir Lisanından, Güneş, No.12, s.529-530.

Muallim Naci, Birkaç Kahkaha, Güneş, No.12, s.530-533.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.12, s.533-534.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Diğer Manzume, Güneş, No.12, s.534.

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnuma-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557.

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

(AKALIN), Besim Ömer, Bekrîlik, Güneş, No.12, s.569-572.

(AKALIN), Besim Ömer, Nasır İlacı, Güneş, No.12, s.572.

Birinci Cildin Fihristi, Güneş, No.12, s.573-576.

2.2.2. Şafak Dergisi Sayılara Göre

Hey'et-i Tahririye, Bir İki Söz, Şafak, No.1, s.3-4.

Mekkî, Medhiye, Şafak, No.1, s.5-6.

Mekkî, Naat, Şafak, No.1, s.6.

Şeyh Vasfi, Gazel, Şafak, No.1, s.7.

Ahmet Fevzi (Sürûş müstearıyla), Bahar, Şafak, No.1, s.7-8.

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.1, s.8.

Rahmi, (Şiir), Şafak, No.1, s.9.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

(TOKGÖZ) Ahmet İhsan, Evlere Hakim- İfadecik, Şafak, No.1, s.12-15, No.2, s.34-37, No.3, s.61-65, No.4, s.89-95, No.5, s.117-121.

Ahmet Rasim, Telefot Yani Eşkâlin Elektrik Vasıtasıyla Mesafat-ı Azamiyeye Nakil ve İrsali Meselesi, Şafak, No.1, s.15-17; No.39, 39-45.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Nişan Atmak ve Nişancılar, Şafak, No.1, s.17-19; No.2, 37-39, (Mütenevvia, Nişancılık ile ilgili bilgi verilmektedir.)

Ahmet Rasim, Elektrikli Olta, Şafak, No.1, s.20.

M(ustafa) Asım, Arabaların Elektrik İle Tenvîri, Şafak, No.1, s.21.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Yağdan Bir Nehir, Şafak, No.1, s.21-22.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kaliforniya’da Bağcılık, Şafak, No.1, s.22.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Mikelanj, Şafak, No.1, s.23-24; No.2, s.47-48; No.3, s.70-72; No.4, s.99-102.

Mekkî, Tahmis-i Gazel Şeyhulislam Merhum Mekkî , Şafak, No.2, s.25-26.

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.2, s.26-27.

Mehmet Celal, İki Sevdazede, Şafak, No.2, s.27-30.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

Alfred De Musset, Keder, Şafak, No.2, s.33.

Ahmet Rasim, Keder, Şafak, No.2, s.33.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Evlere Hakim- Sıhhat ve Hastalık, Şafak, No.1, s.12-15, No.2, s.34-37, No.3, s.61-65, No.4, s.89-95, No.5, s.117-121.

Ahmet Rasim, Telefot Yani Eşkâlin Elektrik Vasıtasıyla Mesafat-ı Azamiyeye Nakil ve İrsali Meselesi, Şafak, No.1, s.15-17; No.2, 37-39.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Nişan Atmak ve Nişancılar, Şafak, No.1, s.17-19; No.2, 39-45.

M(ustafa) Asım, Cemâhir-i Müteferrikada İpin Mâmulâtı, Şafak, No.2, s.45-46.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Paris’te Elektrik Sergisi, Şafak, No.2, s.46.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Avrupa’da Bir Japon Şehri, Şafak, No.2, s.47.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Mikelanj, Şafak, No.1, s.23-24; No.2, s.47-48; No.3, s.70-72; No.4, s.99-102.

Kazım Paşa, (şiiir), Şafak, No.3, s.49.

Muallim Naci, Şarkı, Şafak, No.3, s.50.

Hakkı, Gazel, Şafak, No.3, s.50-51.

Mekkî, Gazel, Şafak, No.3, s.51.

Ali Ferruh (İbnürreşad), Sevdım, Şafak, No.3, s.52-54.

Mehmet Celal, Nazire, Şafak, No.3, s.55.

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.3, s.55-56.

Recep Vahyi, İtab-ı Aşıkane, Şafak, No.3, s.56-58.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

A(yın) Tefvîk (Selanikli), Arzularım, Şafak, No.3, s.60-61.

Thomas, Arzularım, Şafak, No.3, s.60-61.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Evlere Hakim- İlaçlar ve Te'sirâtı, Şafak, No.1, s.12-15, No.2, s.34-37, No.3, s.61-65, No.4, s.89-95, No.5, s.117-121.

Ahmet Rasim, Yeme ve İçme 1, Şafak, No.3, s.66-68; No.4, s.96-99; No.5, s.121-123; No.8, s.205-206; No.10, s.249-252.

İmzasız, Ziftten Şehir, Şafak, No.3, s.68-69.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Su Geçirmez Esvap, Şafak, No.3, s.69.

Ahmet Rasim, Elektrik Hamamları, Şafak, No.3, s.69-70.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Mikelanj, Şafak, No.1, s.23-24; No.2, s.47-48; No.3, s.70-72; No.4, s.99-102.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.4, s.73-74.

Recaizade Mahmut Ekrem, Ferdâ-yı Vefat, Şafak, No.4, s.74-75.

Memduh Mehmet Paşa, (Gazel), Şafak, No.4, s.75.

Hayri (Harputlu), Gazel, Şafak, No.4, s.76.

Mekkî, Gazel, Şafak, No.4, s.76-77.

Münâcâtî, Bahar, Şafak, No.4, s.77-78.

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.4, s.78-79.

(Mehmet) Ali Ulvi, Nazire, Şafak, No.4, s.79.

Hamdi(Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.4, s.79-80.

(Mehmet) Celal, (Şiir), Şafak, No.4, s.80.

(Mehmet) Ali Ulvi, (Şiir), Şafak, No.4, s.80.

Mehmet Namık (Şems'ül Maarif Mektebi Şakirdanından), (Kıta), Şafak, No.4, s.81.

M(ustafa) Asım, İmam Şafi'nin Bir Kıtası, Şafak, No.4, s.81-82.

Halil Edip, Hey Gidi İkbal Hey, Şafak, No.4, s.82-84.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

(TOKGÖZ), **Ahmet İhsan**, Evlere Hakim- Hasta Muhafızlarına Mahsus Malumat, Şafak, No.1, s.12-15, No.2, s.34-37, No.3, s.61-65, No.4, s.89-95, No.5, s.117-121.

Ahmet Rasim, Yeme ve İçme 2, Şafak, No.3, s.66-68; No.4, s.96-99; No.5, s.121-123; No.8, s.205-206; No.10, s.249-252.

(TOKGÖZ), **Ahmet İhsan**, Mikelanj, Şafak, No.1, s.23-24; No.2, s.47-48; No.3, s.70-72; No.4, s.99-102.

(Mehmet) Ali Ulvi, Apanyol ile Füvet, Şafak, No.4, s.103-104; No.5, s.127-128; No.6, s.158-159.

KazımPaşa, Gazel, Şafak, No.5, s.105-106.

Mahmut Celaleddin Paşa, (Şiir), Şafak, No.5, s.106-107.

Sâfi, Nazire, Şafak, No.5, s.107.

Muallim Naci, (Mektup), Şafak, No.5, s.107-108.

Ahmet Fevzi (Sürûş müstearıyla), Gazel, Şafak, No.5, s.108-109.

Hayri (Harputlu), Gazel, Şafak, No.5, s.109-110.

Halil Edip, Gazel, Şafak, No.5, s.110.

(Mehmet) Ali Ulvi, (Nazire), Şafak, No.5, s.110-111.

Mehmet Celal, (Nazire), Şafak, No.5, s.111.

Rahmi, (Nazire), Şafak, No.5, s.111-112.

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden), (Gazel), Şafak, No.5, s.112.

M(ustafa) Asım, (Meal), Şafak, No.5, s.113-115.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Evlere Hakim- Bir Aile Validesinin Eczahanesi, Şafak, No.1, s.12-15; No.2, s.34-37, No.3; s.61-65, No.4, s.89-95, No.5, s.117-121.

Ahmet Rasim, Yeme ve İçme 3, Şafak, No.3, s.66-68; No.4, s.96-99; No.5, s.121-123; No.8, s.205-206; No.10, s.249-252.

Hüseyin İhsan (Doktor), Bir Garibe-i Tabiat, Şafak, No.5, s.124-125.

M.() C(ج), La Fontaine, Şafak, No.5, s.125-127; No.6, s.153-156; No.7, s.182-183.

(Mehmet) Ali Ulvi, Apanyol ile Füvet, Şafak, No.4, s.103-104; No.5, s.127-128; No.6, s.158-159.

Kazım Paşa, (Şiir), Şafak, No.6, s.129.

Kazım Paşa, (Gazel), Şafak, No.6, s.130.

Memduh Mehmet Paşa, (Gazel), Şafak, No.6, s.130-131.

(REY), Ahmet Reşit, (Gazel), Şafak, No.6, s.131.

Hayri (Harputlu), (Şiir), Şafak, No.6, s.132.

Hayri (Harputlu), Kıtı, Şafak, No.6, s.132.

İmzasız, (Şiir), Şafak, No.6, s.133.

(Mehmet) Ali Ulvi, (Nazire), Şafak, No.6, s.133-134.

Mehmet Remzi, (Gazel), Şafak, No.6, s.134.

Halil Edip, Gazel, Şafak, No.6, s.134-135.

Seher Hanım, Seher, Şafak, No.6, s.135.

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.6, s.136.

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaiddan Talebesinden),
Gazel, Şafak, No.6, s.136-137.

Zevzek, (Nazire), Şafak, No.6, s.137.

Mehmet Celal, İhtiyar Şair, Şafak, No.6, s.138-141.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

Ahmet Rasim, Kuvvetin Elektrik Vasıtasıyla İrsali, Şafak, No.6, s.145-148.

(TOKGÖZ), **Ahmet İhsan**, Keül, Şafak, No.6, s.148-150; No.7, s.173-177; No.8, s.203-205, No.9, s.222-223.

Ahmet Rasim, Hem Sağır ve Hem de Dilsiz Olanları Ta'lim İçin Yapılan Tedrisatın Terakki-i Cedidi, Şafak, No.6, s.150-153.

M.() C(), La Fontaine, Şafak, No.5, s.125-127; No.6, s.153-156; No.7, s.182-183.

Mehmet Rüştü, Amper, Şafak, No.6, s.156-158, No.9, s.230-232, No.10, s.254-256.

(Mehmet) Ali Ulvi, Apanyol ile Füvet, Şafak, No.4, s.103-104; No.5, s.127-128; No.6, s.158-159.

A(yın) Tefik (Selanikli), Tuhaf Bir Dua, Şafak, No.6, s.160; No.7, s.183-184.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.7, s.161-162.

Naci (Alaybeyizade), Figan-ı Şair, Şafak, No.7, s.162-163.

Hayri (Harputlu), Şarkı, Şafak, No.7, s.164.

Mehmet Celal, Kürsi-i İstiğrak Nazire, Şafak, No.7, s.165-167.

(Mehmet) Ali Ulvi, Şarkı, Şafak, No.7, s.167.

Seher Hanım, Gazel, Şafak, No.7, s.168.

Zevzek, Gazel-i Mizah-amiz, Şafak, No.7, s.168-169.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Keül, Şafak, No.6, s.148-150; No.7, s.173-177; No.8, s.203-205, No.9, s.222-223.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Çiçek, Şafak, No.7, s.177-179.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Piyano, Şafak, No.7, s.179-180.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kağıttan Çuval, Şafak, No.7, s.180.

M(ustafa) Asım, Nakşibend Hazretleri, Şafak, No.7, s.181-182, No.8, s.207-208.

M.(م) C(ج), La Fontaine, Şafak, No.5, s.125-127; No.6, s.153-156; No.7, s.182-183.

A(yım) Tevfik (Selanikli), Tuhaf Bir Dua, Şafak, No.6, s.160; No.7, s.183-184.

M(ustafa) Asım, Mülâhaza, Şafak, No.7, s.184.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.8, s.185-186.

Sâfi, Gazel, Şafak, No.8, s.186.

İmzasız, Gazel, Şafak, No.8, s.186-187.

Hayri (Harputlu), Şarkı, Şafak, No.8, s.187.

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.8, s.188.

(Mehmet) Ali Ulvi, Şarkı, Şafak, No.8, s.188-189.

Seher Hanım, Pervane, Şafak, No.8, s.189.

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.8, s.189-190.

Zevzek, Nazire, Şafak, No.8, s.190-191.

Halil Edip, Madam (منته نوبك) Biraderi Kont (او بنه يه) Serzeniş-i Muhabbetkârâneyi Şamil Bir Mektubu, Şafak, No.8, s.191-192.

Mehmet Celal, Güzel Bir Gece, Şafak, No.8, s.192-195.

Mehmet Celal, Kıta, Şafak, No.8, s.195.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Keül, Şafak, No.6, s.148-150; No.7, s.173-177; No.8, s.203-205, No.9, s.222-223.

Ahmet Rasim, Yeme ve İçme , Şafak, No.3, s.66-68; No.4, s.96-99; No.5, s.121-123; No.8, s.205-206; No.10, s.249-252.

M(ustafa) Asım, Nakşibend Hazretleri, Şafak, No.7, s.181-182, No.8, s.207-208.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.9, s.209-210.

Muallim Naci, Şafak İdare-i Şairanesine, Şafak, No.9, s.210-211.

Heyet-i Tahririye, Teşekkür, Şafak, No.9, s.212-214.

Hayri (Harputlu), Kıt'a, Şafak, No.9, s.214.

Naci(Alaybeyizade), Gazel, Şafak, No.9, s.214-215.

Abdülkerim Sabit, Gazel, Şafak, No.9, s.215.

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.9, s.216.

(Mehmet) Ali Ulvi, Niçin? Neden?, Şafak, No.9, s.216-218.

İbrahim Bedrettin, Gazel, Şafak, No.9, s.218.

Mehmet Celal, Gözyaşı, Şafak, No.9, s.219.

Ahmet Rasim, Kitabe-i Seng-i Mezar, Şafak, No.9, s.219-220.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Keül, Şafak, No.6, s.148-150; No.7, s.173-177; No.8, s.203-205, No.9, s.222-223.

E(lif) Nazmi, Kömürcü Saadet Arıyor, Şafak, No.9, s.224-226, No.10, s.252-253.

A(yın) Tevfik (Selanikli), Kırk Bir Sü Borç, Şafak, No.9, s.226-228.

Ahmet Rasim, Arılar ve Fırtına Muhabirleri, Şafak, No.9, s.229.

Mehmet Rüştü, Amper, Şafak, No.6, s.156-158, No.9, s.230-232, No.10, s.254-256.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.10, s.233-234.

Mekkî, Gazel, Şafak, No.10, s.234.

Heyet-i Tahririye, Kıta-i Latife-amiz, Şafak, No.10, s.234-236.

Mehmet Celal, İstifa, Şafak, No.10, s.236-237.

(Mehmet) Ali Ulvi, İstida-yı Merhamet, Şafak, No.10, s.238-239.

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.10, s.240.

Ali Kemal, Nazire, Şafak, No.10, s.240-241.

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaidan Talebesinden), Gazel, Şafak, No.10, s.241.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

(TOKGÖZ), **Ahmet İhsan**, Gümüş, Şafak, No.10, s.245-248.

M(ustafa) Asım, Mürüvvat, Şafak, No.10, s.248-249.

Ahmet Rasim, Yeme ve İçme, Şafak, No.3, s.66-68; No.4, s.96-99; No.5, s.121-123; No.8, s.205-206; No.10, s.249-252.

E(lif) Nazmi, Kömürcü Saadet Arıyor, Şafak, No.9, s.224-226, No.10, s.252-253.

Mehmet Rüştü, Amper, Şafak, No.6, s.156-158, No.9, s.230-232, No.10, s.254-256.

Ahmet Arifi, Gurjon Yahut Tiyatrocular Muaşakası, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 1, s. 1-26.

Arman La Poant, Karnaval Cinayeti, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 2, s. 1-40

2.2.3. Gülşen Dergisi Sayılara Göre

Hey'et-i Tahririyye (İbrahim Fehim), Mukaddime, Gülşen, No. 1, s. 1-2.

İbrahim Fehim, Mukaddime, Gülşen, No. 1, s. 1-2.

İmzasız, Tahayyür, Gülşen, No. 1, s. 2-3.

Mahmut Mahir Efendi, Gazel, Gülşen, No. 1, s. 3.

(REY), Ahmet Reşit, Nevha, Gülşen, No. 1, s. 3.

Ali Kemal, Sevdiklerim, Gülşen, No. 1, s. 4.

İbrahim Fehim, İşte Bu Vatanın Bir Parçasıdır, Gülşen, No. 1, s. 4.

Hey'et-i Tahririyye, Arz-ı Şükran, Gülşen, No. 2, s. 5.

Eşref Paşa, Gazel, Gülşen, No. 2, s. 5-6.

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Gülşen, No. 2, s. 6.

Şemsettin Sami, Saadet, Gülşen, No. 2, s. 6.

Voltaire, Saadet, Gülşen, No. 2, s. 6.

(REY), Ahmet Reşit, Seherde Yâri Görüş, Gülşen, No. 2, s. 6.

Ali Kemal, Seher, Gülşen, No. 2, s. 7.

Ali Kemal, Nesin?, Gülşen, No. 2, s. 7.

İbrahim Fehim, Vaktiyle Yazılmış Bir Tiyatrodan Parça, Gülşen, No. 2, s. 7-8.

Hüsametdin, Mektep, Gülşen, No. 2, s. 8; No. 3, s. 11-12.

İmzasız, (Kitap tanıtımı), Gülşen, No. 2, s. 8.

(REY), Ahmet Reşit, (Ekrem Bey'in gazelini tahmis), Gülşen, No. 3, s. 9.

Ali Kemal, Hatime-i Huban, Gülşen, No. 3, s. 9-10.

Mehmet İzzet, Mektep, Gülşen, No. 3, s. 10.

Ali Kemal, Nazire, Gülşen, No. 3, s. 10.

HUGO, Victor, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11.

Ş. (ش) Mazhar, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11.

İbrahim Fehim, Sema, Gülşen, No. 3, s.11.

İmzasız, İ'tizar, Gülşen, No. 3, s.12.

Halil Kadri, Şemsin Zevi'l Hayat Üzerine Tesiri, Gülşen, No. 3, s. 12.

Abdülkerim Sabit, Manzume, Gülşen, No. 4, s.13.

Mehmet Celal, Rüya, Gülşen, No. 4, s.13-14.

Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından), Manzume, Gülşen, No.4, s.14.

HUGO, Victor, İstiğrak, Gülşen, No.4, s.14.

Ahmet Rasim, İstiğrak, Gülşen, No.4, s.14.

Ali Kemal, Büyük Bir Cür'et Yahut Küçük Bir Dikkat, Gülşen, No.4, s.14-16.

Muallim Naci, Manzume, Gülşen, No.4, s.16.

Ali Ferruh (İbnurreşad), Manzume, Gülşen, No.5, s.17.

Mehmet Celal, Gül, Gülşen, No.5, s.17.

İmzasız, Gülşen, Gülşen, No.5, s.17.

Abdulhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Gazel, Gülşen, No.5, s.18.

Mustafa Rüştü Bey(Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından), Kıt'a, Gülşen, No.5, s.18.

Ali Kemal, Şeb-i Mehtab, Gülşen, No.5, s.18-19.

H(alil) Kamil, Başlık yok, Gülşen, No.5, s.19-20; No.6, s.23-24; No.9, s.35-36 .

H(alil) Kamil, Yeni Bir Lisan, Gülşen, No.5, s.20.

Münif Paşa, Gazel, Gülşen, No:6, s.21.

Mehmet Celal, Hasret, Gülşen, No.6, s.21.

Rahmi Bey, Gazel, Gülşen, No.6, s.22.

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Çemende Bir Melek, Gülşen, No.6, s.22.

Mehmet Celal, Kitabe-i Seng-i Mezar, Gülşen, No.6, s.22.

İsmet, Kıt'a, Gülşen, No.6, s.23.

Mehmet Ali (Ulvi), Manzume, Gülşen, No.6, s.23.

Mahfi, Gülşen, No.6, s.23.

İbrahim Ethem, (Bir örümcek çeşidine dair), Gülşen, No. 6, s. 24; No. 8, s. 31-32; No. 11, s. 44.

Mehmet Celal, Birden Bire Tecelli Yahut Mahzun Bir Dilber, Gülşen, No.7, s.25.

(REY), **Ahmet Reşit**, Nevbahar, Gülşen, No. 7, s.26.

E(lif) İsmet Bey, Bir Hakikat, Gülşen, No. 7, s.26.

Ali Kemal, Cevabu'l Cevap, Gülşen, No.7, s.27-28; No.8, s.29-30.

Mahfi, Nazire, Gülşen, No.7, s.28.

Ali Kemal, Senûhat, Gülşen, No.8, s.29.

Ali Kemal, Cevabu'l Cevap, Gülşen, No.7, s.27-28; No.8, s.29-30.

(TOKGÖZ), **Ahmet İhsan**, Tütün, Gülşen, No.8, s.30-31; No. 9, s. 34-35.

İmzasız, Ruy-ı Arzda En Büyük Saat, Gülşen, No:8, s.32.

İmzasız, Cemile, Gülşen, No. 8, s. 32.

İmzasız, İ'tizar, Gülşen, No. 8, s. 32.

Aziz Mahmut Bey, Gazel, Gülşen, No. 9, s. 33.

Vecihi (Vecihi Paşa Hafidi), Andelip, Gülşen, No. 9, s. 33-34.

İmzasız, (Bir gazele dair yazı), Gülşen, No. 9, s. 34.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Tütün, Gülşen, No:8, s.30-31; No. 9, s. 34-35.

Muhyiddin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından), Amerika’da Yelkenli Kızakla Seyahat, Gülşen, No. 9, s. 36.

Münif Paşa, (Gazel), Gülşen, No. 10, s. 37.

Mehmet Celal, Büyük Ada Yahut Cennet-i Dünyevi, Gülşen, No. 10, s. 37-38.

Ali Kemal, (Gazel), Gülşen, No. 10, s. 38.

M(ustafa) Asım, Acınmaz mı?, Gülşen, No. 10, s. 38-39.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, (Bir karnavala dair metin), Gülşen, No. 10, s. 39-40.

Zühtü, Gazel, Gülşen, No. 11, s. 41.

H(ç), H.(ç), Tarihin Bir Sahifesi, Gülşen, No. 11, s. 41-42.

Şemsettin Sami, Hediyelerim, Gülşen, No. 11, s. 42.

İmzasız, Bakır, Gülşen, No. 11, s. 42-43.

H(ç), H.(ç), (Çocuğun cinsiyetinin belirlenebilmesine dair), Gülşen, No. 11, s. 44.

İmzasız, Tashih, Gülşen, No. 11, s. 44.

Mehmet Celal, Adada Gezerken, Gülşen, No. 12, s. 45-46.

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Kimdir?, Gülşen, No. 12, s. 46.

Gülşen, (Teşekkür), Gülşen, No. 12, s. 46-47.

Baki-i Iraki, Gazel, Gülşen, No. 12, s. 47.

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), (Manzume), Gülşen, No. 12, s. 47.

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), Müfret, Gülşen, No. 12, s. 47.

Abdullah Enver, Lafontaine’dan, Gülşen, No. 12, s. 47.

Abdullah Enver, Ferit Namında Bir Zata, Gülşen, No. 12, s. 47.

Gülşen, (Açıklama), Gülşen, No. 12, s. 47.

Ahmet Rasim, Şafak, Gülşen, No. 12, s. 47-48.

M(ustafa) Asım, Kim Bedbahttır?, Gülşen, No. 12, s. 48.

Gülşen, (Eser Tanıtımı), Gülşen, No. 12, s. 48.

Gülşen, (Eser Tanıtımı), Gülşen, No. 12, s. 48.

Gülşen, (İkinci cildin yayınlamasına dair yazı), Gülşen, No. 13, s. 49.

HUGO, Victor, Tıfl-i Naim, Gülşen, No. 13, s. 49.

Pertev Paşa, Tıfl-i Naim, Gülşen, No. 13, s. 49.

Ali Kemal, Gazel, Gülşen, No. 13, s. 50-51.

Hayri (Harputlu), Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51.

Halil Edip, Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51.

Ali Kemal, Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51.

Gülşen, (Tefrikaya dair), Gülşen, No. 13, s. 51.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, İlm-i Servet, Gülşen, No. 13, s. 51-52; No. 14, s. 55-56; No. 15, s. 59-60; No. 16, s. 63-64.

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen, No. 14, s. 53.

Gülşen, (Teşekkür yazısı), Gülşen, No. 14, s. 53.

Ali Kemal, Bahar İçinde Bahar, Gülşen, No. 14, s. 53-54.

Mehmet Ziver, (Mukaddime), Gülşen, No. 14, s. 54; No. 15, s. 58-59.

Gülşen, (Kitap Tanıtımı), Gülşen, No. 14, s. 56.

Ali Ferruh(İbnurreşad), Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57.

Ali Kemal, Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57-58.

Abdülbaki Bey, Gazel, Gülşen, No. 15, s. 58.

Mehmet Rüştü, Terbi', Gülşen, No. 15, s. 58.

Gülşen, (Teşekkür), Gülşen, No. 15, s. 58.

Mehmet Ziver, (Mukaddime), Gülşen, No. 14, s. 54; No. 15, s. 58-59.

İmzasız, Anasır Sarf-ı Fransevi, Gülşen, No. 15, s. 60.

Cenap (Şahabettin), Fırak-ı Ebedi, Gülşen, No. 16, s. 61-62.

H(ç) Hıfzı, Hayal-i Aşıkane, Gülşen, No. 16, s. 62.

M(ustafa) Asım, Rüya, Gülşen, No. 16, s. 62-63.

İmzasız, (Bir icat), Gülşen, No. 16, s. 64.

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Bursa'dan Gelirken Yahut Türrehâtımdan Bir Parça, Gülşen, No. 17, s. 65-66.

(REY), Ahmet Reşit, Gazel, Gülşen, No. 17, s. 66.

Cenap (Şahabettin), Bir Kırılma, Gülşen, No. 17, s. 66-67.

Mahfi, Muhammes, Gülşen, No. 17, s. 67.

Ali Rıza, Gül, Gülşen, No. 17, s. 67.

E(lif) Nazmi (Selanikli), Çalı ile Gül, Gülşen, No. 17, s. 68.

Mehmet Emin(Mekteb-i İdadi Şakirdanından), Amerika'nın Çingiraklı Yılanları, Gülşen, No. 17, s. 68.

(REY), Ahmet Reşit, (Nazire), Gülşen, No. 18, s. 68-70.

Abdülhalim Memduh, Bir Hezeyan, Gülşen, No. 18, s. 70.

Ahmet Rasim, Kumru ile Yolcu, Gülşen, No. 18, s. 70.

Aziz Mahmut Bey, (Şiir), Gülşen, No. 18, s. 71.

Ali Nusret Bey (Topçu Mektebi Şakirdanından), Nazire, Gülşen, No. 18, s. 71.

Gülşen, (Bir şiire dair), Gülşen, No. 18, s. 71.

A(yın) K(ك), Jean Gutenberg, Gülşen, No. 18, s. 71-72.

Kirkor (Kitapçı), Asır Kütüphanesi, Gülşen, No. 18, s. 72.

Ş.(ش) Mazhar, Nida-yı Ruh, Gülşen, No. 19, s. 73.

Cenap (Şahabettin), Mahsul-i Matem, Gülşen, No. 19, s. 73-74.

Recep Vahyi, (Şiir), Gülşen, No. 19, s. 74.

Gülşen, (Vahyi Bey'in şiirine dair), Gülşen, No. 19, s. 74.

Ahmet Rasim, Dördüncü Mektup, Gülşen, No. 19, s. 74.

Ömer Ferit Bey, Güneş, Gülşen, No. 19, s. 75.

H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Bursa'ya Giderken Yahut Bir Numune-i Hezeyan, Gülşen, No. 19, s. 75.

Ali Kemal, Mâha Hitap, Gülşen, No. 19, s. 75-76.

İmzasız, Şair-i Meşhur Goethe, Gülşen, No. 19, s. 76;

İmzasız, (Nasihat), Gülşen, No. 19, s. 76.

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Teşekkür, Gülşen, No. 20, s. 77.

Ali Kemal, (Teşekkür yazısına karşılık), Gülşen, No. 20, s. 77.

Abdülhalim Memduh, Naziredir, Gülşen, No. 20, s. 77-78.

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen, No. 20, s.78.

Gülşen, (yorum ve eleştiri), Gülşen, No. 20, s. 78.

Selanikli A(yın) Tevfik, Zavallı Çiçek, Gülşen, No. 20, s. 78-79.

A(yın) K(ك), Jean Jack Roussesau, Gülşen, No. 20, s. 79-80.

İmzasız, (Kıta), Gülşen, No. 21, s. 81.

Mehmet Fuat (Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından), Hatıra-i İstikbal, Gülşen, No. 21, s. 81.

Gülşen, (Tebrik), Gülşen, No. 21, s. 81.

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Nazire, Gülşen, No. 21, s. 82-83.

A(yın) K(ك), Teselli-i Firkat, Gülşen, No. 21, s. 83.

A(yın) K(ك), Alaim-i Sima, Gülşen, No. 21, s. 83-84.

Gülşen, Mesele, Gülşen, No. 21, s. 84.

İmzasız, Latife-i Barid Ama Ne Yaparsın?, Gülşen, No. 21, s. 84.

Ali Kemal, Öyle de Yazılabilir Böyle de, Gülşen, No. 22, s. 85.

İbnü'l İsmail, Nerdesin Nerde Ey Vefa-yı Mu'tad, Gülşen, No. 22, s. 85-86.

BUFFON (Georges Louis Leclerc), Tabiat, Gülşen, No. 22, s. 86.

Ahmet Rasim, Tabiat, Gülşen, No. 22, s. 86.

Hüsnü (Hariciyeye Mensup), (سو سوئے), Gülşen, No. 22, s. 86.

Hüsnü (Hariciyeye Mensup), Kara (قره سینو), Gülşen, No. 22, s. 86.

Gülşen, (Duyuru), Gülşen, No. 22, s. 87.

Ali Kemal, (Baron de La Brède et de)Montesquieu, Gülşen, No. 22, s. 87.

Ali Kemal, Mükemmel Bir Heyet Saati, Gülşen, No. 22, s. 88.

Ahmet Rasim, Cümel-i Hikemiyye, Gülşen, No. 22, s. 88.

İmzasız, Hikmet-i Ahlak, Gülşen, No. 22, s. 88.

Kirkor (Kitapçı), Devr Etmez Evvaresiz Fırıldak, Gülşen, No. 23, s. 89.

Mehmet Celal, Gazel, Gülşen, No. 23, s. 89.

Cenap (Şahabettin), Cana, Gülşen, No. 23, s. 89.

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Nedir Ya Rab?, Gülşen, No. 23, s. 89-90.

Hüsnü Bey, (Gazel), Gülşen, No. 23, s. 90.

İmzasız, Bazı Mülahazat, Gülşen, No. 23, s. 90.

Gülşen, (açıklama), Gülşen, No. 23, s. 90.

Ali Kemal, (Şiir), Gülşen, No. 23, s. 90.

Ali Kemal, Deniz Hamamları, Gülşen, No. 23, s. 90-91.

Ali Kemal, Bacon'un Fenne Hizmeti, Gülşen, No. 23, s. 91-92.

İmzasız, Mesele, Gülşen, No. 23, s. 92.

Gülşen, (Duyuru), Gülşen, No. 23, s. 92.

(Gülşen), (açıklama), Gülşen, No. 23, s. 92.

İmzasız, Zehi Cür'et-i Küstahane, Gülşen, No. 23, s. 92.

İmzasız, Küçük Bir Makale, Gülşen, No. 24, s. 93.

Ali Kemal, Giryeler, Gülşen, No. 24, s. 93-94.

Mehmet Celal, Şimdi de Siyah Gözler, Gülşen, No. 24, s. 94.

Zühtü (Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden), (İmam-ı Azam'a dair), Gülşen, No. 24, s. 94-95.

(REY), **Ahmet Reşit**, Oliver Cromwell, Gülşen, No. 24, s. 95-96; No. 25, s. 100.

Ahmet Fevzi, İngiltere'de Gayetle Atik Bir Geminin Keşf Olunması, Gülşen, No. 24, s. 96; No. 26, s.104.

İmzasız, (Kafur Bitkisi), Gülşen, No. 24, s. 96.

Ali Kemal, Menfi, Gülşen, No. 25, s. 97-98.

Ali Kemal, Kıta, Gülşen, No. 25, s. 98.

Ahmet Rasim, (بورو الو شك) Sanayi-i Şi'riyesinden, Gülşen, No. 25, s. 98-99; No. 26, s. 101-102; No. 27, s. 105-106;

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Latife, Gülşen, No. 25, s. 99-100; No. 26, s.104;

Abdülhalim Memduh, Kavs-i Kuzah, Gülşen, No. 26, s. 102-103.

İmzasız, Fıkralar, Gülşen, No. 26, s. 103.

Ali Kemal, Nağme, Gülşen, No. 26, s. 103-104.

(Gülşen), (Ali Kemal'in görevden çekilmesi), Gülşen, No. 27, s. 105.

Aşk-ı-i Meleki, Nısfü'l Leyl, Gülşen, No. 27, s. 106-107.

(Gülşen), (Teşekkür), Gülşen, No. 27, s. 107.

Mehmet Celal, Eski Demler Geliyor Hatırıma, Gülşen, No. 27, s. 107.

Gülşen, (Eleştiri-yorum), Gülşen, No. 27, s. 107-108.

Mahmut Bey (Müstaiddan-ı Vatan'dan), İstirham, Gülşen, No. 27, s. 108.

Gülşen, (yorum), Gülşen, No. 27, s. 108.

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Tasvir-i Nigar, Gülşen, No. 27, s. 108.

2.3. Konu ve Türlerine Göre

2.3.1. Güneş Dergisi Konu ve Türlerine Göre

2.3.1.1. Biyografi

Hüseyin Avni, Bernardin de St. Pierre, Güneş, No.1, s.40-48; No.2, s.83-87; No.3, s.136-142; No.4, s.185-192.

Hüseyin Avni, Spinoza, Güneş, No.5, s.231-238; No.6, s.283-288; No.7, s.331-336; No.8, s.378-384; No.9, s.429-432.

2.3.1.2. Dergiye Dair Yazılar

Hüseyin Haşim, Güneş Heyet-i Aliye-i Tahririyesine, Güneş, No.6, s.241-242.

Mehmet Nadir, İfade-i Mahsus, Güneş, No.3, s.109-110.

2.3.1.3. Eleştiri

Şeyh Vasfi, Mütalaa, Güneş, No.7, s.290-291.

2.3.1.4. Fen

Mehmet Nadir, Mebahis-i Fenn-i Mihanikiye, Güneş, No.3, s.110-117; No.4, s.165-171; No.5, s.204-210; No.6, s.270-274; No.7, s.311-316; No.8, s.365-371; No.9, s.404-413; No.10, s.443-456; No.11, s.509-514; No.12, s.557-568.

Mehmet Tahir Efendi, Şehirlerde Mıknatıs, Güneş, No.9, s.423-429.

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.2, s.66-72; No.3, s.125-130; No.4, s.159-165; No.5, s.219-224; No.6, s.259-264; No.7, s.326-330; No.8, s.371-378; No.9, s.399-402.

2.3.1.5. Fihrist

Birinci Cildin Fihristi, Güneş, No.12, s.573-576.

2.3.1.6. Haber

Mustafa Azmi, Alevler İçinde Bir Şimendifer Treni, Güneş, No.3, s.142-144.

Hüseyin Avni, Siyah Yağmur, Güneş, No.1, s.48.

2.3.1.7. Hikâye

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Sergüzeşt, Güneş, No.7, s.291-303; No.9, s.387-390; No.11, s.483-491.

Ş(emsettin) Sami, Geç Nedamet, Güneş, No.8, s.337-349.

2.3.1.8. Makale

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Makale), Güneş, No.6, s.253-258.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Zemzeme, Güneş, No.1, s.5-10.

Mustafa Azmi, Sa'y ve Amel, Güneş, No.1, s.10-13.

Sezai Bey (Şamipaşazade), (Makale), Güneş, No.5, s.194-200.

Ş(emsettin) Sami, (Makale), Güneş, No.4, s.171-178.

Ş(emsettin) Sami, Medeniyet-i Cedide'nin Ümem-i İslamiyeye Nakli, Güneş, No.4, s.179- 185.

2.3.1.9. Mektup

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Makale), Güneş, No.6, s.253-258.

2.3.1.10. Mensur Şiir

Fazlı Necip (Selanikli), Şiir-Musiki, Güneş, No.6, s.243-246.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Tulu-ı Şems, Güneş, No.3, s.108-109.

Muallim Naci, Birkaç Kahkaha, Güneş, No.12, s.530-533.

Muallim Naci, Delilin Bir Manzumesi, Güneş, No.6, s.249-250.

Muallim Naci, Lalenin Güneşe Arz ettiği Bir Niyaz, Güneş, No.10, s.434-435.

Muallim Naci, Veda, Güneş, No.9, s.385-386.

2.3.1.11. Mukaddime

Heyet-i Tahririye, Mukaddime, Güneş, No.1, s.1-3.

2.3.1.12. Sağlık/Tıp

(AKALIN), Besim Ömer, Damağın Nısf-i Kertini Vazifece Merbut mudur?, Güneş, No.9, s.402-404.

(AKALIN), Besim Ömer, Göz Bir Fotoğraf mı imiş?, Güneş, No.2, s.72-75.

(AKALIN), Besim Ömer, Hazma Dair Kavaid-i Sıhhiye, Güneş, No.5, s.224-231; No.6, s.264-269.

(AKALIN), Besim Ömer, Bekrîlik, Güneş, No.12, s.569-572.

(AKALIN), Besim Ömer, Nasır İlacı, Güneş, No.12, s.572.

(AKALIN), Besim Ömer, Sıhhatnuma-yı Nevzad yahut Validelere Nasihat, Güneş, No.7, s.316-325; No.8, s.349-356; No.9, s.413-423; No.10, s.462-480; No.11, s.520-528; No.12, s.535-557.

Beşir Fuat, Sudan İlaç, Güneş, No.2, s.87-96.

Beşir Fuat, Bir Lokma Ekmeğin Tarihi- Birinci Mektup, Güneş, No.1, s.22-31; İkinci Mektup No.2, s.75-83; Üçüncü Mektup, No.3, s.117-124; Dördüncü Mektup, No.4, s.151- 159; Beşinci Mektup, No.5, s.210-218; Altıncı Mektup, No.6, s.274-283; Yedinci Mektup, No.7, s.303-311; Sekizinci Mektup, No.8, s.357-365; Dokuzuncu Mektup, No.9, s.391-398; Onuncu Mektup, No.10, s.436-443; On Birinci Mektup, No.11, s.491-509.

2.3.1.13. Şiir

Abdülkerim Sabit, Tasvir Lisanından, Güneş, No.12, s.529-530.

Hüseyin Haşim, İ'tıla, Güneş, No.6, s.242-243.

Mahmut Celalettin Paşa, (Gazel), Güneş, No.4, s.144-145.

Mahmut Celalettin Paşa, (Gazel), Güneş, No.5, s.193-194.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.10, s.433-434.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.12, s.533-534.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), (Şiir), Güneş, No.3, s.105-108.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Âlem-i Seher yahut Galeyan-ı Hissiyat, Güneş, No.10, s.435-436.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Çiçeğe, Güneş, No.5, s.203-204.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Güzel Alem, Güneş, No.6, s.250-253.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Hazin Temaşa, Güneş, No.5, s.201-203.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Bir Levha, Güneş, No.2, s.51-52.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Diğer Manzume, Güneş, No.12, s.534.

Mehmet Tahir (Menemenlizade), İtibar, Güneş, No.9, s.386.

Muallim Naci, Esir-i Harb Lisanından, Güneş, No.3, s.104-105.

Muallim Naci, Ey Şehsuvar!.. Dur!, Güneş, No.1, s.3-4.

Muallim Naci, Gazel, Güneş, No.11, s.482-483.

Muallim Naci, İrşad, Güneş, No.2, s.50.

Muallim Naci, Kahraman-ı Hakiki Kimdir?, Güneş, No.7, s.289-290.

Muallim Naci, Gazel, Güneş, No.5, s.200-201.

Muallim Naci, Serbâlfîn-i Cananda, Güneş, No.4, s.146-147.

Namık Kemal, (Şiir), Güneş, No.10, s.434.

Namık Kemal, Kıta, Güneş, No.10, s.433.

Recaizade Mahmut Ekrem, (Şiir), Güneş, No.3, s.98-102.

Rıfat (Menemenlizade), Şarkı, Güneş, No.11, s.481.

Şefkat, İstid'a-yı Merhamet, Güneş, No.6, s.246-249.

Şeyh Vasfi, Gazel, Güneş, No.11, s.482.

Şeyh Vasfi, Gazel, Güneş, No.2, s.49-50.

(TARHAN), Abdülhak Hamit, Zamane-i Ab, Güneş, No.3, s.102-104.

2.3.1.14. Tabiat

(AKALIN), Besim Ömer, Mevasimin Te'sirâtı, Güneş, No.1, s.32-40; No.3, s.130-136; No.4, s.147-151; No.10, s.457-462; No.11, s.514-520.

Mehmet Nadir, Güneş-i Hükümdar-ı Avalim, Güneş, No.1, s.13-22; No.2, s.52-66.

Hüseyin Avni, Siyah Yağmur, Güneş, No.1, s.48.

2.3.1.15. Teknoloji

Ahmet Rasim, Deniz Fenerleri, Güneş, No.5, s.238-239.

Ahmet Rasim, Tahte'l Bahr Gemi, Güneş, No.5, s.239-240.

2.3.1.16. Tercüme

Mehmet Tahir (Menemenlizade), Tulu-ı Şems, Güneş, No.3, s.108-109.

Muallim Naci, Birkaç Kahkaha, Güneş, No.12, s.530-533.

Muallim Naci, Lalenin Güneşe Arz ettiği Bir Niyaz, Güneş, No.10, s.434-435.

Muallim Naci, Veda, Güneş, No.9, s.385-386.

2.3.1.17. Teşekkür

Güneş, (Teşekkür), Güneş, No.6, s.243.

Heyet-i Tahririye, Teşekkür ve İftihar, Güneş, No.3, s.97-98.

2.3.2. Şafak Dergisi Konu ve Türlerine Göre

2.3.2.1. Biyografi

M.(م) C(ج), La Fontaine, Şafak, No.5, s.125-127; No.6, s.153-156; No.7, s.182-183.

Mehmet Rüştü, Amper, Şafak, No.6, s.156-158, No.9, s.230-232, No.10, s.254-256.

M(ustafa) Asım, Nakşibend Hazretleri, Şafak, No.7, s.181-182, No.8, s.207-208.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Mikelanj, Şafak, No.1, s.23-24; No.2, s.47-48; No.3, s.70-72; No.4, s.99-102.

2.3.2.2. Deneme

Halil Edip, Hey Gidi İkbâl Hey, Şafak, No.4, s.82-84.

M(ustafa) Asım, Mürüvvet, Şafak, No.10, s.248-249.

2.3.2.3. Eğitim

Ahmet Rasim, Hem Sağır ve Hem de Dilsiz Olanları Ta'lim İçin Yapılan Tedrisatın Terakki-i Cedidi, Şafak, No.6, s.150-153.

2.3.2.4. Eleştiri/Yorum

Muallim Naci, Şafak İdare-i Şairanesine, Şafak, No.9, s.210-211.

Muallim Naci, (Mektup), Şafak, No.5, s.107-108.

M(ustafa) Asım, Mülâhaza, Şafak, No.7, s.184.

2.3.2.5. Fen-Teknoloji

Ahmet Rasim, Yeme ve İçme, Şafak, No.3, s.66-68; No.4, s.96-99; No.5, s.121-123; No.8, s.205-206; No.10, s.249-252.

Ahmet Rasim, Arılar ve Fırtına Muhabirleri, Şafak, No.9, s.229.

Ahmet Rasim, Kuvvetin Elektrik Vasıtasıyla İrsali, Şafak, No.6, s.145-148.

Ahmet Rasim, Elektrik Hamamları, Şafak, No.3, s.69-70.

Ahmet Rasim, Elektrikli Olta, Şafak, No.1, s.20.

Ahmet Rasim, Telefot Yani Eşkâlin Elektrik Vasıtasıyla Mesafat-ı Azamiyeye Nakil ve İrsali Meselesi, Şafak, No.1, s.15-17; No.2, 39-45.

Hüseyin İhsan(Doktor), Bir Garibe-i Tabiat, Şafak, No.5, s.124-125.

İmzasız, Ziftten Şehir, Şafak, No.3, s.68-69.

M(ustafa) Asım, Arabaların Elektrik İle Tenvîri, Şafak, No.1, s.21.

M(ustafa) Asım, Cemâhir-i Müteferrikada İpin Mâmulâtı, Şafak, No.2, s.45-46.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Evlere Hakim, Şafak, No.1, s.12-15, No.2, s.34-37, No.3, s.61-65, No.4, s.89-95, No.5, s.117-121.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Nişan Atmak ve Nişancılar, Şafak, No.1, s.17-19; No.2, 37-39.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Yağdan Bir Nehir, Şafak, No.1, s.21-22.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kaliforniya’da Bağcılık, Şafak, No.1, s.22.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Paris’te Elektrik Sergisi, Şafak, No.2, s.46.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Avrupa’da Bir Japon Şehri, Şafak, No.2, s.47.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Su Geçirmez Esvap, Şafak, No.3, s.69.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Keül, Şafak, No.6, s.148-150; No.7, s.173-177; No.8, s.203-205, No.9, s.222-223.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Çiçek, Şafak, No.7, s.177-179.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Piyano, Şafak, No.7, s.179-180.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kağıttan Çuval, Şafak, No.7, s.180.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Gümüş, Şafak, No.10, s.245-248.

2.3.2.6.Hikâye/Roman

Ahmet Arifi, Gurjon Yahut Tiyatrocular Muaşakası, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 1, s. 1-26.

Ahmet Rasim, Keder, Şafak, No.2, s.33.

Alfred De Musset, Keder, Şafak, No.2, s.33.

Arman La Poant, Karnaval Cinayeti, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 2, s. 1-40.

A(yın) Tevfik (Selanikli), Tuhaf Bir Dua, Şafak, No.6, s.160; No.7, s.183-184.

A(yın) Tevfik (Selanikli), Kırk Bir Sü Borç, Şafak, No.9, s.226-228.

E(lif) Nazmi, Kömürcü Saadet Arıyor, Şafak, No.9, s.224-226, No.10, s.252-253.

Mehmet Celal, İki Sevdazede, Şafak, No.2, s.27-30.

Mehmet Celal, İhtiyar Şair, Şafak, No.6, s.138-141.

M(ustafa) Asım, Bir Defter-i Amal yahut Garip Tesadüf, Şafak, No.1, s.9-12, No.2, s.30-33, No.3, s.58-59, No.4, s.84-89, No.5, s.115-117, No.6, s.141-144, No.7, s.169-173, No.8, s.196-202, No.9, s.220-221, No.10, s.242-245.

2.3.2.7. Kültür

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Paris'te Elektrik Sergisi, Şafak, No.2, s.46.

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Avrupa'da Bir Japon Şehri, Şafak, No.2, s.47.

2.3.2.8. Mektup

Halil Edip, Madam (منتهى نو لك) Biraderi Kont (اوپنييه) Serzeniş-i Muhabbet kârâneyi Şamil Bir Mektubu, Şafak, No.8, s.191-192.

Muallim Naci, (Mektup), Şafak, No.5, s.107-108.

2.3.2.9. Mensur Şiir

Ahmet Rasim, Kitabe-i Seng-i Mezar, Şafak, No.9, s.219-220.

A(yın) Tevfik (Selanikli), Arzularım, Şafak, No.3, s.60-61.

Mehmet Celal, Güzel Bir Gece, Şafak, No.8, s.192-195.

Mehmet Celal, Gözyaşı, Şafak, No.9, s.219.

2.3.2.10. Mukaddime

Hey'et-i Tahririye, Bir İki Söz, Şafak, No.1, s.3-4.

2.3.2.11. Sağlık

Ahmet Rasim, Elektrik Hamamları, Şafak, No.3, s.69-70.

Hüseyin İhsan (Doktor), Bir Garibe-i Tabiat, Şafak, No.5, s.124-125.

2.3.2.12. Şerh

M(ustafa) Asım, İmam Şafi'nin Bir Kıtası, Şafak, No.4, s.81-82.

M(ustafa) Asım, (Meal), Şafak, No.5, s.113-115.

2.3.2.13. Şiir

Abdülkerim Sabit, Gazel, Şafak, No.9, s.215.

Ahmet Fevzi (Sürûş müstearıyla), Bahar, Şafak, No.1, s.7-8.

Ahmet Fevzi(Sürûş müstearıyla), Gazel, Şafak, No.5, s.108-109.

Ali Ferruh (İbnürreşad), Sevdim, Şafak, No.3, s.52-54.

Ali Kemal, Nazire, Şafak, No.10, s.240-241.

Hakkı, Gazel, Şafak, No.3, s.50-51.

Halil Edip, Gazel, Şafak, No.5, s.110.

Halil Edip, Gazel, Şafak, No.6, s.134-135.

Hamdi(Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.4, s.79-80.

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.8, s.189-190.

Hamdi(Jandarmaya mensup),Gazel, Şafak, No.6, s.136.

Hamdi (Jandarmaya Mensup), Gazel, Şafak, No.10, s.240.

Hayri (Harputlu), Gazel, Şafak, No.4, s.76.

Hayri (Harputlu), Gazel, Şafak, No.5, s.109-110.

Hayri (Harputlu), (Şiir), Şafak, No.6, s.132.

Hayri (Harputlu), Kıtı, Şafak, No.6, s.132.

Hayri (Harputlu), Şarkı, Şafak, No.7, s.164.

Hayri (Harputlu), Şarkı, Şafak, No.8, s.187.

Hayri (Harputlu), Kıt'a, Şafak, No.9, s.214.

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaidan Talebesinden),
(Gazel), Şafak, No.5, s.112.

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaidan Talebesinden),
Gazel, Şafak, No.6, s.136-137.

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaidan Talebesinden),
Gazel, Şafak, No.9, s.218.

İbrahim Bedrettin (Mekteb-i Mülkiye-i Şahane Müstaidan Talebesinden),
Gazel, Şafak, No.10, s.241.

İmzasız, (Şiir), Şafak, No.6, s.133.

İmzasız, Gazel, Şafak, No.8, s.186-187.

Kazım Paşa, (şiir), Şafak, No.3, s.49.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.4, s.73-74.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.5, s.105-106.

Kazım Paşa, (Şiir), Şafak, No.6, s.129.

Kazım Paşa, (Gazel), Şafak, No.6, s.130.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.7, s.161-162.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.8, s.185-186.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.9, s.209-210.

Kazım Paşa, Gazel, Şafak, No.10, s.233-234.

Mahmut Celaleddin Paşa, (Şiir), Şafak, No.5, s.106-107.

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.1, s.8.

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.2, s.26-27.

(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Şafak, No.3, s.55-56.

(Mehmet) Ali Ulvi, Nazire, Şafak, No.4, s.79.

(Mehmet) (Ali) Ulvi, (Şiir), Şafak, No.4, s.80.

(Mehmet) Ali Ulvi, (Nazire), Şafak, No.5, s.110-111.

(Mehmet) Ali Ulvi, (Nazire), Şafak, No.6, s.133-134.

(Mehmet) Ali Ulvi, Şarkı, Şafak, No.7, s.167.

(Mehmet) Ali Ulvi, Şarkı, Şafak, No.8, s.188-189.

(Mehmet) Ali Ulvi, Niçin? Neden?, Şafak, No.9, s.216-218.

(Mehmet) Ali Ulvi, İstida-yı Merhamet, Şafak, No.10, s.238-239.

Mehmet Celal, Nazire, Şafak, No.3, s.55.

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.4, s.78-79.

(Mehmet) Celal, (Şiir), Şafak, No.4, s.80.

Mehmet Celal, (Nazire), Şafak, No.5, s.111.

Mehmet Celal, İhtiyar Şair, Şafak, No.6, s.138-141.

Mehmet Celal, Kürsi-i İstiğrak Nazire, Şafak, No.7, s.165-167.

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.8, s.188.

Mehmet Celal, Kıta, Şafak, No.8, s.195.

Mehmet Celal, Gazel, Şafak, No.9, s.216.

Mehmet Celal, Gözyaşı, Şafak, No.9, s.219.

Mehmet Celal, İstifa, Şafak, No.10, s.236-237.

Mehmet Namık (Şems'ül Maarif Mektebi Şakirdanından), (Kıta), Şafak, No.4, s.81.

Mehmet Remzi, (Gazel), Şafak, No.6, s.134.

Mekkî, Medhiye, Şafak, No.1, s.5-6.

Mekkî, Naat, Şafak, No.1, s.6.

Mekkî, Tahmis-i Gazel Şeyhülislam Merhum Mekkî , Şafak, No.2, s.25-26.

Mekkî, Gazel, Şafak, No.3, s.51.

Mekkî, Gazel, Şafak, No.4, s.76-77.

Mekkî, Gazel, Şafak, No.10, s.234.

Memduh Mehmet Paşa, (gazel), Şafak, No.4, s.75.

Memduh Mehmet Paşa, (Gazel), Şafak, No.6, s.130-131.

Muallim Naci, Şarkı, Şafak, No.3, s.50.

Münâcâtî, Bahar, Şafak, No.4, s.77-78.

Naci (Alaybeyizade), Figan-ı Şair, Şafak, No.7, s.162-163.

Naci (Alaybeyizade), Gazel, Şafak, No.9, s.214-215.

Rahmi, (Şiir), Şafak, No.1, s.9.

Rahmi, (Nazire), Şafak, No.5, s.111-112.

Recaizade Mahmut Ekrem, Ferdâ-yı Vefat, Şafak, No.4, s.74-75.

Recep Vahyi, İtab-ı Aşıkane, Şafak, No.3, s.56-58.

(REY), **Ahmet Reşit**, (Gazel), Şafak, No.6, s.131.

Sâfî, Nazire, Şafak, No.5, s.107.

Sâfî, Gazel, Şafak, No.8, s.186.

Seher Hanım, Seher, Şafak, No.6, s.135.

Seher Hanım, Gazel, Şafak, No.7, s.168.

Seher Hanım, Pervane, Şafak, No.8, s.189.

Şeyh Vasfi, Gazel, Şafak, No.1, s.7.

Zevzek, (Nazire), Şafak, No.6, s.137.

Zevzek, Gazel-i Mizah-amiz, Şafak, No.7, s.168-169.

Zevzek, Nazire, Şafak, No.8, s.190-191.

2.3.2.14. Tefrika

Ahmet Arifi, Gurjon Yahut Tiyatrocular Muaşakası, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 1, s. 1-26.

Arman La Poant, Karnaval Cinayeti, Tefrika-i Şafak, hikâye Kısmı Adet 2, s. 1-40.

2.3.2.15. Teknoloji, Bk. Fen/Teknoloji

2.3.2.16. Teşekkür

Heyet-i Tahririye, Teşekkür, Şafak, No.9, s.212-214.

2.3.2.17. Tiyatro

(Mehmet) Ali Ulvi, Apanyol ile Füvet, Şafak, No.4, s.103-104; No.5, s.127-128; No.6, s.158- 159.

2.3.2.18. Yayın Politikası

Hey'et-i Tahririye, Bir İki Söz, Şafak, No.1, s.3-4.

Heyet-i Tahririye, Teşekkür, Şafak, No.9, s.212-214.

2.3.2.19. Yorum, Bk. Eleştiri/Yorum

2.3.2.20. Ziraat

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Kaliforniya’da Bağcılık, Şafak, No.1, s.22.

2.3.3. Gülşen Dergisi Konu ve Türlerine Göre

2.3.3.1. Açıklama-Duyuru-Teşekkür

Gülşen, (Tefrikaya dair), Gülşen, No. 13, s. 51

Gülşen, (Duyuru), Gülşen, No. 22, s. 87

Kirkor (Kitapçı), Devr Etmez Evvaresiz Fırıldak, Gülşen, No. 23, s. 89

Gülşen, (Açıklama), Gülşen, No. 23, s. 90

(Gülşen), (Ali Kemal’in görevden çekilmesi), Gülşen, No. 27, s. 105

(Gülşen), (Açıklama), Gülşen, No. 23, s. 92

Gülşen, (Duyuru), Gülşen, No. 23, s. 92

Gülşen, (İkinci cildin yayınlamasına dair yazı), Gülşen, No. 13, s. 49

(Gülşen), (Teşekkür), Gülşen, No. 27, s. 107

Gülşen, (Teşekkür), Gülşen, No. 12, s. 46-47

İsmet, Kıt’a, Gülşen, No.6, s.23

Hey’et-i Tahririyye, Arz-ı Şükran, Gülşen, No. 2, s. 5

Gülşen, (Teşekkür yazısı), Gülşen, No. 14, s. 53

Gülşen, (Teşekkür), Gülşen, No. 15, s. 58

Gülşen, (Tebrik), Gülşen, No. 21, s. 81

Ali Kemal, (Teşekkür yazısına karşılık), Gülşen, No. 20, s. 77

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Teşekkür, Gülşen, No. 20, s. 77

Gülşen, (açıklama), Gülşen, No. 12, s. 47.

2.3.3.2. Aşk

E(lif) Nazmi (Selanikli), Çalı ile Gül, Gülşen, No. 17, s. 68

H(ح) Hıfzı, Hayal-i Aşıkane, Gülşen, No. 16, s. 62

HUGO, Victor, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Latife, Gülşen, No. 25, s. 99-100; No. 26, s. 104;

M(ustafa) Asım, Rüya, Gülşen, No. 16, s. 62-63

Şemsettin Sami, (لا اله الا الله) Hediyelerim, Gülşen, No. 11, s. 42

Ş.(ش) Mazhar, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11

Ş.(ش) Mazhar, Nida-yı Ruh, Gülşen, No. 19, s. 73

2.3.3.3. Bilmece

Gülşen, Mesele, Gülşen, No. 21, s. 84

İmzasız, Mesele, Gülşen, No. 23, s. 92

2.3.3.4. Biyografi

Ahmet Rasim, Tabiat, Gülşen, No. 22, s. 86

A(yın) K(ك), Jean Gutenberg, Gülşen, No. 18, s. 71-72

A(yın) K(ك), Jean Jack Roussesau, Gülşen, No. 20, s. 79-80

Ali Kemal, (Baron de La Brède et de)Montesquieu, Gülşen, No. 22, s. 87

BUFFON (Georges Louis Leclerc), Tabiat, Gülşen, No. 22, s. 86

İmzasız, Şair-i Meşhur Goethe, Gülşen, No. 19, s. 76;

(REY), **Ahmet Reşit**, Oliver Cromwell, Gülşen, No. 24, s. 95-96; No. 25, s. 100

2.3.3.5. Deneme

Ahmet Rasim, Şafak, Gülşen, No. 12, s. 47-48,

Ahmet Rasim, (سوره الو نكه) Sanayi-i Şi'riyesinden, Gülşen, No. 25, s. 98

99; No. 26, s. 101-102; No. 27, s. 105-106;

Ali Kemal, Şeb-i Mehtab, Gülşen, No.5, s.18-19,

Ali Kemal, Deniz Hamamları, Gülşen, No. 23, s. 90-91

Ali Kemal, Menfi, Gülşen, No. 25, s. 97-98,

A(yın) Tevfik (Selanikli), Zavallı Çiçek, Gülşen, No. 20, s. 78-79

E(lif) Nazmi (Selanikli), Çalı ile Gül, Gülşen, No. 17, s. 68

H(ç),H.(ç), Tarih'in Bir Sahifesi, Gülşen, No. 11, s. 41-42,

H(ç) Hıfzı, Hayal-i Aşıkane, Gülşen, No. 16, s. 62

HUGO, Victor, İstigrak, Gülşen, No.4, s.14,

HUGO, Victor, Bir Genç Kıza, Gülşen, No. 3, s. 10-11

İbrahim Fehim, Sema, Gülşen, No. 3, s.11,

İbrahim Fehim, İşte Bu Vatanın Bir Parçasıdır, Gülşen, No. 1, s. 4,

İmzasız, Küçük Bir Makale, Gülşen, No. 24, s. 93

İmzasız, (Nasihat), Gülşen, No. 19, s. 76

Mehmet Fuat (Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından), Hatıra-i İstikbal,
Gülşen, No. 21, s. 81,

M(ustafa) Asım, Kim Bedbahttır?, Gülşen, No. 12, s. 48,

M(ustafa) Asım, Rüya, Gülşen, No. 16, s. 62-63

Şemsettin Sami, (لا واليه يرجعون) HediyeYerim, Gülşen, No. 11, s. 42

Ş.(ش) Mazhar, Nida-yı Ruh, Gülşen, No. 19, s. 73

Zühtü (Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden), (İmam-ı Azam'a dair),
Gülşen, No. 24, s. 94-95.

2.3.3.6. Diğerleri

İbrahim Ethem, (Bir örümcek çeşidine dair), Gülşen, No. 6, s. 24; No. 8, s. 31-32;
No. 11, s. 44.

İmzasız, (Kafur Bitkisi), Gülşen, No. 24, s. 96,

Ali Kemal, Mükemmel Bir Heyet Saati, Gülşen, No. 22, s. 88,

Ahmet Fevzi, İngiltere’de Gayetle Atik Bir Geminin Keşf Olunması, Gülşen, No. 24, s. 96;

H(ح) H.(ح), (Çocuğun cinsiyetinin belirlenebilmesine dair), Gülşen, No. 11, s. 44,

Muhyiddin (Mekteb-i İdadi Şakirdanından), Amerika’da Yelkenli Kızakla Seyahat, Gülşen, No. 9, s. 36.

İmzasız, Ruy-ı Arzda En Büyük Saat, Gülşen, No.8, s.32,

Mehmet Emin(Mekteb-i İdadi Şakirdanından), Amerika’nın Çingiraklı Yılanları, Gülşen, No. 17, s. 68.

2.3.3.7. Din

Zühtü (Mekteb-i Hukuk Birinci Sene Talebesinden), (İmam-ı Azam’a dair), Gülşen, No. 24, s. 94-95.

2.3.3.8. Dil-Edebiyat

H(alil) Kamil, Yeni Bir Lisan, Gülşen, No.5, s.20, (Mütenevvia, Dünyada en çok konuşulan diller üzerine yazılmıştır)

İmzasız, (Nasihat), Gülşen, No. 19, s. 76.

Mehmet Ziver, (Mukaddime), Gülşen, No. 14, s. 54; No. 15, s. 58-59.

2.3.3.9. Edebi Tartışma

İmzasız, Zehi Cür’et-i Küstahane, Gülşen, No. 23, s. 92.

2.3.3.10. Eğitim

Hüsamettin, Mektep, Gülşen, No. 2, s. 8; No. 3, s. 11-12.

2.3.3.11. Eleştiri-Yorum

Gülşen, (Eleştiri), Gülşen, No. 20, s. 78

Gülşen, (Eleştiri-yorum), Gülşen, No. 27, s. 107-108

Gülşen, (Yorum), Gülşen, No. 27, s. 108,

Gülşen, (Bir şiire dair), Gülşen, No. 18, s. 71

Gülşen, (Vahyi Bey'in şiirine dair), Gülşen, No. 19, s. 74

Ali Kemal, Büyük Bir Cür'et Yahut Küçük Bir Dikkat, Gülşen, No.4, s.14-16

Ali Kemal, Cevabu'l Cevap, Gülşen, No.7, s.27-28; No.8, s.29-30

İmzasız, (Bir gazele dair yazı), Gülşen, No. 9, s. 34.

2.3.3.12. Fennî

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, Tütün, Gülşen, No:8, s.30-31; No. 9, s. 34-35

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, İlm-i Servet, Gülşen, No. 13, s. 51-52; No. 14, s. 55-56;
No. 15, s. 59-60; No. 16, s. 63-64;

A(yın) K(ef), Alaim-i Sima, Gülşen, No. 21, s. 83-84

Ali Kemal, Bacon'un Fenne Hizmeti, Gülşen, No. 23, s. 91-92

İmzasız, Bazı Mülahazat, Gülşen, No. 23, s. 90

Halil Kadri, Şemsin Zevi'l Hayat Üzerine Tesiri, Gülşen, No. 3, s. 12;

H(alil) Kamil, (Fennî), Gülşen, No.5, s.19-20; No.6, s.23-24; No.9, s.35-36

İmzasız, (Bir icat), Gülşen, No. 16, s. 64

İmzasız, Bakır, Gülşen, No. 11, s. 42-43

Ali Kemal, Deniz Hamamları, Gülşen, No. 23, s. 90-91

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan,(Bir karnavala dair metin), Gülşen, No. 10, s. 39-40

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, İlm-i Servet, Gülşen, No. 13, s. 51-52; No. 14, s. 55-56;
No. 15, s. 59-60; No. 16, s. 63-64;

2.3.3.13. Fıkra-Şaka

İmzasız, Latife-i Barid Ama Ne Yaparsın?, Gülşen, No. 21, s. 84.

İmzasız, Fıkralar, Gülşen, No. 26, s. 103.

2.3.3.14. Kitap/Kitap Tanıtımı

İmzasız, Cemile, Gülşen, No. 8, s. 3

İmzasız, (Kitap tanıtımı), Gülşen, No. 2, s. 8,

İmzasız, Anasır Sarf-ı Fransevi, Gülşen, No. 15, s. 60,

İmzasız, Hikmet-i Ahlak, Gülşen, No. 22, s. 88,

Gülşen, (Kitap Tanıtımı), Gülşen, No. 14, s. 56

Gülşen, (Kitap Tanıtımı), Gülşen, No. 12, s. 48

Kirkor (Kitapçı), Asır Kütüphanesi, Gülşen, No. 18, s. 72,

(TOKGÖZ), Ahmet İhsan, İlm-i Servet, Gülşen, No. 13, s. 51-52; No. 14, s. 55-56; No. 15, s. 59-60; No. 16, s. 63-64.

2.3.3.15. Makale

Mehmet Ziver, (Mukaddime), Gülşen, No. 14, s. 54; No. 15, s. 58-59,

İmzasız, Bakır, Gülşen, No. 11, s. 42-43

İmzasız, (Bir icat), Gülşen, No. 16, s. 64.

2.3.3.16. Mektup

Ahmet Rasim, Dördüncü Mektup, Gülşen, No. 19, s. 74,

2.3.3.17. Mukaddime

İbrahim Fehim, Mukaddime, Gülşen, No. 1, s. 1-2,

2.3.3.18. Ölüm/Hayat

İmzasız, Küçük Bir Makale, Gülşen, No. 24, s. 93

A(yın) Tefik (Selanikli), Zavallı Çiçek, Gülşen, No. 20, s. 78-79

İbrahim Fehim, Vaktiyle Yazılmış Bir Tiyatrodan Parça, Gülşen, No. 2, s. 7-8

H(ç) H.(ç), Tarihin Bir Sahifesi, Gülşen, No. 11, s. 41-42

2.3.3.19. Özlü Söz

Ahmet Rasim, Cümel-i Hikemiyye, Gülşen, No. 22, s. 88,

2.3.3.20. Özur- Düzeltme

İmzasız, Tashih, Gülşen, No. 11, s. 44

İmzasız, İ'tizar, Gülşen, No. 8, s. 32

İmzasız, İ'tizar, Gülşen, No. 3, s.12

2.3.3.21. Şerh

M(ustafa) Asım, Acınmaz mı?, Gülşen, No. 10, s. 38-39,

2.3.3.22. Şiir

Abdullah Enver, Lafontaine'den, Gülşen, No. 12, s. 47,

Abdullah Enver, Ferit Namında Bir Zata, Gülşen, No. 12, s. 47

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen, No. 14, s. 53,

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen, No. 15, s. 58,

Abdülbaki Bey (Diyarbakır Evrak Kalemi Mukayyidanından), Gazel, Gülşen,

No. 20, s.78,

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Gazel,
Gülşen, No.5, s.18,

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Bir Hezeyan,
Gülşen, No. 18, s. 70,

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Naziredir,
Gülşen, No. 20, s. 77-78,

Abdülhalim Memduh (Lisan Mektebi Beşinci Sene Talebesinden), Kavs-i Kuzah,
Gülşen, No. 26, s. 102-103

Abdülkerim Sabit, Manzume, Gülşen, No. 4, s.13,

Ahmet Rasim, Kumru ile Yolcu, Gülşen, No. 18, s. 70,

Ali Ferruh (İbnurreşad), Manzume, Gülşen, No.5, s.17,

Ali Ferruh(İbnurreşad), Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen,
No. 15, s. 57,

A(yın) K(٤), Teselli-i Firkat, Gülşen, No. 21, s. 83,

Ali Kemal, Sevdiklerim, Gülşen, No. 1, s. 4

Ali Kemal, Seher, Gülşen, No. 2, s. 7

Ali Kemal, Nesin?, Gülşen, No. 2, s. 7

Ali Kemal, Hatime-i Huban, Gülşen, No. 3, s. 9-10,

Ali Kemal, Nazire, Gülşen, No. 3, s. 10,

Ali Kemal, Senuhat, Gülşen, No.8, s.29,

Ali Kemal, (Gazel), Gülşen, No. 10, s. 38,

Ali Kemal, Gazel, Gülşen, No. 13, s. 50-51,

Ali Kemal, Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51,

Ali Kemal, Bahar İçinde Bahar, Gülşen, No. 14, s. 53-54,

Ali Kemal, Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57
58,

Ali Kemal, Mâha Hitap, Gülşen, No. 19, s. 75-76,

Ali Kemal, Öyle de Yazılabilir Böyle de, Gülşen, No. 22, s. 85,

Ali Kemal, (Şiir), Gülşen, No. 23, s. 90,

Ali Kemal, Giryeler, Gülşen, No. 24, s. 93-94
Ali Kemal, Nağme, Gülşen, No. 26, s. 103-104
Ali Nusret Bey (Topçu Mektebi Şakirdanından), Nazire, Gülşen, No. 18, s. 71,
Ali Rıza, Gül, Gülşen, No. 17, s. 67,
Aşk-ı Meleki, Nısfü'l Leyl, Gülşen, No. 27, s. 106-107,
Aziz Mahmut Bey, Gazel, Gülşen, No. 8, s. 33,
Aziz Mahmut Bey, (Şiir), Gülşen, No. 18, s. 71,
Baki-i Iraki, Gazel, Gülşen, No. 12, s. 47,
Cenap (Şahabettin), Fırak-ı Ebedi, Gülşen, No. 16, s. 61-62,
Cenap (Şahabettin), Bir Kırılma, Gülşen, No. 17, s. 66-67,
Cenap (Şahabettin), Mahsul-i Matem, Gülşen, No. 19, s. 73-74,
Cenap (Şahabettin), Cana, Gülşen, No. 23, s. 89,
E(lif) İsmet Bey, Bir Hakikat, Gülşen, No. 7, s.26,
Eşref Paşa, Gazel, Gülşen, No. 2, s. 5-6,
Halil Edip, Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51
Hayri (Harputlu), Müşterek Kıt'a, Gülşen, No. 13, s. 51,
HUGO, Victor, Tıfl-ı Naim, Gülşen, No. 13, s. 49, Çev. Pertev Paşa,
H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Çemende Bir Melek, Gülşen, No.6, s.22,
H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Kimdir?, Gülşen, No. 12, s. 46,
H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Bursa'dan Gelirken Yahut Türrühâtımdan Bir
Parça, Gülşen, No. 17, s. 65-66,
H(üseyin) Kamil(Tepedelenlizade), Bursa'ya Giderken Yahut Bir Numune-i
Hezeyan, Gülşen, No. 19, s. 75
H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Nazire, Gülşen, No. 21, s. 82-83,
H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Nedir Ya Rab?, Gülşen, No. 23, s. 89-90,
H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Tasvir-i Nigar, Gülşen, No. 27, s. 108,
Hüsnü Bey, (Gazel), Gülşen, No. 23, s. 90,
İbnü'l İsmail, Nerdesin Nerde Ey Vefa-yı Mu'tad, Gülşen, No. 22, s. 85-86,

İmzasız, Tahayyür, Gülşen, No. 1, s. 2-3,
İmzasız, Gülşen, Gülşen, No.5, s.17,
İmzasız, (Kıta), Gülşen, No. 21, s. 81,
İsmet, Kıt'a, Gülşen, No.6, s.23
Mahfi, Gülşen, No.6, s.23,
Mahfi, Nazire, Gülşen, No.7, s.28
Mahfi, Muhammes, Gülşen, No. 17, s. 67,
Mahmut Bey (Müstaidan-ı Vatan'dan), İstirham, Gülşen, No. 27, s. 108,
Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından), Gazel, Gülşen, No. 1, s. 3
Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından), Manzume, Gülşen, No.4, s.14,
(Mehmet) Ali Ulvi, Gazel, Gülşen, No. 2, s. 6
Mehmet Ali(Ulvi), Manzume, Gülşen, No.6, s.23,
Mehmet Celal, Rüya, Gülşen, No. 4, s.13-14,
Mehmet Celal, Gül, Gülşen, No.5, s.17,
Mehmet Celal, Hasret, Gülşen, No.6, s.21,
Mehmet Celal, Kitabe-i Seng-i Mezar, Gülşen, No.6, s.22,
Mehmet Celal, Birdenbire Tecelli Yahut Mahzun Bir Dilber, Gülşen, No.7, s.25,
Mehmet Celal, Büyük Ada Yahut Cennet-i Dünyevi, Gülşen, No. 10, s. 37-38,
Mehmet Celal, Adada Gezerken, Gülşen, No. 12, s. 45-46,
Mehmet Celal, Gazel, Gülşen, No. 23, s. 89,
Mehmet Celal, Şimdi de Siyah Gözler, Gülşen, No. 24, s. 94,
Mehmet Celal, Eski Demler Geliyor Hatırıma, Gülşen, No. 27, s. 107,
Mehmet İzzet, Mektep, Gülşen, No. 3, s. 10,
Mehmet Rüştü, Terbi', Gülşen, No. 15, s. 58,

Muallim Naci, Manzume, Gülşen, No.4, s.16,

Mustafa Rüştü Bey (Mekteb-i Mülkiye Birinci Sene Şakirdanından), Kıt'a, Gülşen, No.5, s.18,

Münif Paşa, Gazel, Gülşen, No:6, s.21,

Münif Paşa, (Gazel), Gülşen, No. 10, s. 37,

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), (Manzume), Gülşen, No. 12, s. 47,

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), Müfret, Gülşen, No. 12, s. 47,

Ömer Ferit Bey, Güneş, Gülşen, No. 19, s. 75,

Pertev Paşa, Tıfl-i Naim, Gülşen, No. 13, s. 49, Victor Hugo'dan çeviri,

Rahmi Bey, Gazel, Gülşen, No.6, s.22,

Recep Vahyi, (Şiir), Gülşen, No. 19, s. 74, (eder redifli manzume)

(REY), Ahmet Reşit, Nevha, Gülşen, No. 1, s. 3,

(REY), Ahmet Reşit, Seherde Yâri Görüş, Gülşen, No. 2, s. 6,

(REY), Ahmet Reşit, (Ekrem Bey'in gazelini tahmis), Gülşen, No. 3, s. 9,

(REY), Ahmet Reşit, Nevbahar, Gülşen, No. 7, s.26,

(REY), Ahmet Reşit, Gazel, Gülşen, No. 17, s. 66,

(REY), Ahmet Reşit, (Nazire), Gülşen, No. 18, s. 68-70,

Sami Bey, Saadet, Gülşen, No. 2, s. 6,

Vecihi (Vecihi Paşa Hafidi), Andelip, Gülşen, No. 9, s. 33-34

Voltaire, Saadet, Gülşen, No. 2, s. 6,

Zühtü, Gazel, Gülşen, No. 11, s. 41,

2.3.3.23. Tabiat

Ali Kemal, Şeb-i Mehtab, Gülşen, No.5, s.18-19,

Ahmet Rasim, Şafak, Gülşen, No. 12, s. 47-48,

HUGO, Victor, İstiğrak, Gülşen, No.4, s.14,

İbrahim Fehim, Sema, Gülşen, No. 3, s.11,

İbrahim Fehim, İşte Bu Vatanın Bir Parçasıdır, Gülşen, No. 1, s. 4,

2.3.3.24. Tiyatro

İbrahim Fehim, Vaktiyle Yazılmış Bir Tiyatrodan Parça, Gülşen, No. 2, s. 7-8,

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Latife, Gülşen, No. 25, s. 99-100; No. 26, s.104;

2.3.3.25. Ütopya

Mehmet Fuat (Mekteb-i Harbiye Üçüncü Sene Şakirdanından), Hatıra-i İstikbal, Gülşen, No. 21, s. 81

2.4. Güneş, Şafak Ve Gülşen’de Sansüre Uğrayan Yazılar

Ali Ferruh (İbnurreşad), Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57, (Edebiyat, 5 dörtlükten oluşmuştur, bazı dörtlüklerin son mısraları çıkarılmıştır.)

Ali Kemal, Nesin?, Gülşen, No. 2, s. 7, (5 beyitten oluşan şiir , birinci beytin 2. mısrası kaldırılmıştır.)

Ali Kemal, Herkesin Bir Revişi Her Revişin Bir Kesi Vardır, Gülşen, No. 15, s. 57-58, (Edebiyat, İbnurreşad Ali Ferruh’un şiirine naziredir, bazı mısralar çıkarılmıştır.)

Baki-i Iraki, Gazel, Gülşen, No. 12, s. 47, (5 beyitten oluşmaktadır, dördüncü beytin ikinci mısrası kaldırılmıştır.)

Cenap (Şahabettin), Bir Kırılma, Gülşen, No. 17, s. 66-67, (Edebi, 40 mısradan oluşmaktadır, 22. mısrası kaldırılmıştır.)

H(üseyin) Kamil (Tepedelenlizade), Bursa’dan Gelirken Yahut Türühatımdan Bir Parça, Gülşen, No. 17, s. 65-66, (Edebi, 14 dörtlükten oluşmaktadır, 8. dörtlüğün 3. mısrası kaldırılmıştır.)

Mahfi, Muhammes, Gülşen, No. 17, s. 67, (Edebi, 5. bendin 1. ve 2. mısrası kaldırılmıştır.)

Mahmut Mahir (Talebe-i Ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede Üçüncü Sene Şakirdanından), Gazel, Gülşen, No. 1, s. 3, (Talebe-i ulumdan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahane üçüncü sene şakirdan Müstaiddanından Mahmut Mahir Efendi tarafından irsal buyrulmuştur açıklamasıyla, 2. beytin 2. mısrası kaldırılmış)

Muallim Naci, Birkaç Kahkaha, Güneş, No.12, s.530-533.

Mustafa Azmi, İlm-i Servet, Güneş, No.8, s.371-378.

Osman Cami Bey (Bahriyeye Mensup), (Manzume), Gülşen, No. 12, s. 47, (beş beyitten oluşan, bilmem redifli manzume, ikinci beyit çıkarılmıştır.)

Ömer Ferit Bey, Güneş, Gülşen, No. 19, s. 75, (9 beyitten oluşan şiir, 8. beyit kaldırılmıştır.)

Ş(emsettin) Sami, Medeniyet-i Cedide'nin Ümem-i İslamiyeye Nakli, Güneş, No.4, s.179-185.

Ş(ش) Mazhar, Nida-yı Ruh, Gülşen, No. 19, s. 73, (Yazının sonu çıkarılmıştır.)

2.5. Güneş, Şafak ve Gülşen'de Yer Alan Resim ve Fotoğraf

Küçük Resim 1, Mikelanj, Şafak, No.2, s. 47 (Michelangelo'nun hayatıyla ilgili olarak Ahmet İhsan Tokgöz'ün yazısıyla birlikte).

İKİNCİ BÖLÜM
SEÇİLMİŞ METİNLER

1. DİL-EDEBİYAT

Yeni Bir Lisan

Tahsili gayet suhûletli olmak ve her millet beyinde müşterek bulunmak üzere Fransa Mühendisîn Mülkiyesi'nden Mösyö (مؤسس) isminde bir zat bir lisan-ı cedîd teşebbüs etmiştir.

Me'vî ileyh bu sırada rûy-ı zeminde en ziyade konuşulan lisanların teftiş ve tahkik etmiş olduğundan neticesinden mâlumât-ı âtiye istihsâl edilmiştir.

1. Çin lisanı 400.000.000 adam tarafından Asya'da söylenmektedir.
2. Hind lisanı 200.000.000
3. İngiliz 100.000.000 nısfı Amerika'da olmak üzere
4. Rusya lisanı 100.000.000
5. Almanya lisanı 60.000.000, 56 milyonu Avrupa'da
6. İspanya lisanı 48.000.000, 30 milyonu Amerika'da
7. Fransız lisanı 46.000.000

Fransız lisanı dünyadaki lisanların yedinciliği ve Avrupa elsinisinin beşinciliği mertebesini hâizdir.

En ziyade saçılmış olan İngilizce olmakla beraber dünyanın hiçbir köşesi bu kadar ki orada Fransız lisanı konuşulmakta bulunmasın çünkü Fransızca memâlik-i mütemeddinede lisan-ı resmî gibi kabul edilmiş ve edebiyatça da birinciliği ihrâz etmiştir.

(Gülşen, No: 5, s. 20)

H(alil) Kamil

2. EĞİTİM

Mektep

Görülüyor ki, saadet kemâle tevakkuf ediyor! Kemâlsiz yaşamak âb-ı hayâta zehr-i mihnet katmak değil midir?! Çocuklar ravza-i vatanda yetişmiş fidanlardır ki her esen rüzgârdan kesb-i teessür ederler.

Vatanın ise tarâvet-i istikbâliyesi o fidanların mehâsin ve kemâline bakıyor!

O halde fidanlara limonluk gibi çocuklara da mektep kat'î'l lüzum değil midir?

Bilinmelidir ki mektepler, ibadethaneler kadar mukaddestir.

Çocukların heceleyerek okudukları şeyler vatanın emniyet-i istikbâliyesine birer belîğ âvâze-i tebşîr olarak telakkî olursa becâdır.

Zihnin en parlak, fikrin en vâsi' ve vicdanın ise en sâf bulunduğu zaman, âvân-ı şebâbettir.

İşte bu zaman mekteplerde hüsn-i isti'mâl olunur.

Mektep, bir terbiyehâne-i memlekettir ki dâhiye-i zunûn ve evhâm ile fikirlerde yerleşmiş i'tikâdât-ı bâtîlenin kabristan-ı fenâsıyla efkâr-ı âliyenin matla'-ı mukaddesini hâvî bulunur.

(Gülşen, No: 2, s. 8)

Hüsamettin

Mektep'ten Mabad

Genç fikirler o matla'-ı zerrîn-i mukaddese karşı ihrâz-ı güşâyîş ve firifte-zunûn olanlar ise- terakkiyât-ı beşeriyeye sed çeken bir dâhiye-i uzmâdan rehâ ile tahsil-i mesâr etmiş olurlar.

Mektep bir levha-i mücessem-i nûrânîdir ki onun manzara-i dilârası / (12) birçok siyah çehreli zebânilerin ale'd- devam bir nikâb-ı muzlime-i nisyân altına çekilmeleriyle diğer taraftan pek çok miktarda peri peykerân-ı kemâlin beraber latîf mihr altından sûret-i tulû'larını musavverdir.

Muhtecib-i nisyân olanların yüzüne bakılsa cehâlet müşahhas sayılır.

Kabâ-yı zîb âl-i terakkîye bürünmüş nâzende-i hırâmân-ı irfân olan periler ise birer musavver-i kemâl sûretinde görünür.

Bu sebeple mektepler fezâil için mehd olduğu kadar zemâim için de lahddir.

İnsaniyetin henüz intizâra başladığı saadet-i umûmiye mektebin terakkiyât-ı âtiyesinden bekleniliyor.

Mektep, kavmiyet, milliyet gibi avâırz-ı beşeriyenin vücûda getirdiği haller için vesile-i imha olacaktır.

Çünkü saadet-i umûmiyenin dâvâ-yı ⁵ ile değil iddiâ-yı insaniyetle vücûd bulacağı oralarda öğrenilir.

Çalışalım, çalışalım! İnsanları insaniyet nev'î tahtında vatan-ı umûmî tanıtacağımız dünyada tereffühe çalışalım.

Selâmet ve saadet denilen seher bakışlı, sabah-ı bahar letâfetinde yaratılmış bir peri-i müekkil bu nokta üzerinde birer sütun-ı nûrânî teşkil eden kollarını bize karşı açmış, insaniyet için ilelebet bâlîn-iistirâhat olacak olan sadr-ı semîyânı arz ediyor!

Tevakkuf zamanı mıdır ki o vücûd-ı nûrânî hâl-i intizârdadır.

(Gülşen, No:3, s. 11-12)

Hüsamettin

⁵ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

3. ELEŞTİRİ-YORUM

Şafak İdâre-i Şâirânesine

Şafakıyyûn!

Dilfirîbâne yazılmış bir tezkirenizi aldım. Felâ ugsem bi’ş- Şafak iltifatnâme ıtlâkına ilhak buldum.

İfadenize nazaran mecmua-i latîfenize ara sıra benim de yazı yazmaklığım lazım imiş. Mademki bu lüzum vardır, arz-ı hizmetten geri durmayacağım âşikârdır.

Şafak Âfâk’a gıpta-bahş oldu. O yedi cüzde kalmış idi. Bunun adet icrâsı sekize bâliğ olmuş. Şevkiniz dâim oldukça Şafak’ın da devam edeceğinden eminim.

Mündericâtı daha ziyade şâyân-ı mütalaa bir hale getirmeye el birliğiyle himmet etmelisiniz.

(Ehl-i irfânı bırakmaz bu felek idbârsız)

gibi fikirler sizin mecmuanıza yakışmaz zannederim./(211)

Vâkıa:

Bana hep cevri-i mârifet etti

Al elimden Hudâ bu irfânı

diye feryat edenler olmuş ama iki yüz elli sene evvel! Biz onlarla niçin hem-âvâz olalım? Asrımız asr-ı ikbal hünerverândır idbâr kim oluyor?

Söyleyince söylemeli! Bir o iki yüz elli yıl evvel edilen şikâyete, bir de bugün der-meyân olunan şu rivayete bakınız, ifâde-i şâirânece beyinler ne kadar açık!

(O büt-i nevresin ebrû-yı siyehtâbına bak)

mısra’ıyla başlayan parçaya (kıta) unvanı verilmiş. (Nazım) denilmeliydi. Kıtada matla olmaz. Galip Bey merhumun:

Tecellî berk urur yürür sevâd-ı dağ-ı cânımdan

Cihanda tûr-ı aşkım nur akar her gülistânımdan

Matla’ını hâvî olan nazm-ı meşhûrundaki:

(Bu kıtam taze bir güldür gülistân beyânımdan) mısraında (nazmım) yerine (kıtam) denilmiş olması erbâb-ı dikkat tarafından müsâmahaya haml olunur.

Böyle büyük adamların hatası müsâmaha tabiriyle gösterilir. Siz henüz Gâlip olmadığınız cihetle bunda müsamaha etmiş sayılmayacağınız tabiidir.

(Şafak, No: 9, s. 210-211)

Muallim Naci

Mülâhaza

Bâlâda muharrer Selanikli Tevfik Efendi biraderimizin řu latifesinden ne anlaşılır?

Elbette her kıssadan bir hisse alınabilir bundan alınacak hisse ise:

Meřhûr-ı meseldir: (Evdeki pazar çarşıya uymaz) derler. İşte onun için insan daima ihtiyât, ve revîş-i hale göre bilmediğı bahse karışmayarak beceremeyeceğı işi der- uhde etmeyerek, yapamayacağı şeyi yaparım iddiasında bulunmayarak böyle sağır gibi kaş yapayım derken göz çıkarmamalıdır.

(Şafak, No:7, s. 184)

M(ustafa) Asım

Büyük Bir Cür'et Yahut Küçük Bir Dikkat

(Gayret) risale-i edebiyesinin bu defa neşrolunan nüshasında Menemenlizade Tahir Beyefendi'nin (Tevhid-i Mütefekkirane) unvanlı manzume-i âlileri görülmüştür ki bazı nukatı –fıkr-i acizaneme göre- mâsun-ı hata bulunmadığından muâheze için değil mahzan istifhâm-ı hakikat maksadıyla bervech-i âti arzına cesaret eyliyorum. /(15)

Tahir Beyefendi zikrolunan tevhidlerine (Ey hâlık zir ü ber hudavend) mısraıyla bed' etmişler ve: (Ey âlemi muzlim eden envâr) mısraına kadar pek güzel ifade-i fikr eylemişlerken bu mısrada (eden) lafzının imalesine kâil olmuşlardır ki zann-ı âcizaneme kalırsa bu imale-i bârideyi zat u âlileri dahi pek hoş görmezler.

Âsar-ı kudemâda ez-cümle: (İhtiyac-ı arz eylemek gibi kesi i'dasına mısraındaki imale gibi imalata kesretle tesadüf olunur ise de zamanımızda böyle hatîata müsaade edilmeli midir?!

Bu sual Tahir Bey'e dahi arz olursa vereceği cevabın (hayır!) dan ibaret olacağına bendeniz kaviyyen hükmederim!.

Bu imaleye imale-i nazar-ı dikkat olunmasa bile: (Ey âlemi muzlim eden envâr) ve tabir-i ahirle: (Ey yolumuzu karanlık eden dört mumlu muşamba fener) sözüne havale-i fikr-i hakikat edilmesi la-bed görünür. Bilmem bu söz de emsali gibi (nakayıs-ı ulviye)den midir?

Mısra-ı mezkûru müteakiben gelen:

(Her zerrede ey ayân ve pinhan)

(Ey kudretine cihan hayran)

beytinde birkaç hüccete tesadüf olunmaktadır. Evvel-emirde (zerre)nin (٣) ile yazılmış olmasındaki hatayı zat-ı âlilerine değil müretteplere vermek istedimse de müteakiben gelen şu:

Her zerreye sen denilse layık,

Bir zerreye eylesin ki dikkat,

Onlarca da zerre var mıdır ya?

Ol zerrede de hayat âyâ?

Sözlerde de bu hale tesadüf edildiğinden Tahir Bey'in zerreyi (زرّی) yazmakta olduğunda zerre kadar şüphem kalmadı. Bir de (ey) lerin tekessürü şive-i lisanı tahribe kadar varmış olması şöyle dursun bu beyit adeta Mösyö (Verne) nin

Ey vefa benden sana hayfa cefa senden bana

Ey safa-yı dil senindir ey benim kurban sana

Sözüne söylenmiş nazirelerin bihakkın en güzellerindendir diyeceğim geliyor.

(Her zerreye sen denilse layık)

Fıkr-i âlini izhar edecek mertebede hâiz-i iktidar bir edib-i nev remidenin böyle fesahatsız letafetsiz husulü sözü ancak hal-i istiğrakta söylediklerine hükmeyledik.

(Saçmış o gevherleri semaya)

mısrına gelince Ziya Paşa'nın:

(Saçtın bir avuç güher semaya)

(Oldu bu kürât-ı bi-nihaye)

beyti meydan-ı belâgatte şâşâzâ olurken intihal olmadığına hükmetmek elimizden gelmiyor!

(mecmûa bir nizam vermiş)

mısrının ise Tahir Bey'in lisanından bu şekilde sudûr ettiğine imkan vermediğimizden sehvi-i müretteb ile düçâr-ı tezebzüb ve iğtişâş edilmiş olduğunu zanneyliyoruz!...

(Milyonlar ile kürât-ı devvâr)

(Hem her birisinde küreler var)

buyuruyorlar: Vakıa milyonlarla kürât var ise de her birisinde (küre)ler değil belki (kere) ler vardır. Hem Tahir Beyefendi'nin bu ifadeleri nâkıs olduğu mertebe yanlışdır. Çünkü (milyonlarca küreler deniyor hem her birisinde küreler var) sözüyle evvel-emirde onların küre olduğunu beyan ederek sonra her birinde küreler bulunduğunu söylüyorlar. Halbuki (hepsinde âlemler var) demek istedikleri meydandadır. (Bunlar hepsi araba hem hepsinde de araba var denir mi ya?) hepsinde

de âdem var denir. Şunu da ilave edeyim ki sema, kürât, şümûs, ulviyet sözlerini duya duya kulaklarımız dolmuştur. Tahir Bey'e temin ederim ki söyledikleri sözlerin âlâlarını söylemişlerdir kendilerinin (sefiliyât) diye tahkir ettikleri yerlerde fikr-i âlilerinin istiab eyleyemeyeceği ulviyetler gizlidir. Onları taharrî ve keşif buyursunlar, yoksa gökte encüm vardır, tutar dururlar. Şems en büyükleridir ve geceyi gündüz yapar, aman ne kudret) yolunda mâlumu i'lama kalkışlırlarsa işte böyle gülünç olur. Kudretullah bir küçük ot parçasında bile güneş gibi âşikardır. / (16)

Mütalaa-i tevhid temdid olunduğu halde:

Lazım mı idi vücûd-ı azdâd

Azdâdı nedendir etmek icad

Azdâd değil cihan ne lazım

Ecran ile asuman ne lazım

Adem diyoruz nedir bu mevcud

Olmaz mı idi olaydı mefkûd

Es'ile-i gayr-i mütefekkirânesi göze çarpar ki kârîîn için ne derece sebep tahayyür olduğu bedîdardır.

Şu buna lazım bilmem ki Tahir Beyefendi'nin (tevhid-i mütefekkirâne) unvan-ı âlîsi altında bu lüzümsuz şeyler yine neden lüzum görülmüştür?!

(Bir nur yanar –görür- uzakta)

(İnsan çalışır durup ırakta)

beytinde (ırak) ile (uzak)ın hem kafiye götürülmesi kafiye kahtın düşüp de (Hacivatı) yad etmek kabilinden değilse de ondan da aşağı kalmaz!...

(Vardır arada hezâr-ı zulümât)

mısraındaki (zulümât)a ilişkinler çok bulunacağı zulümât ile mestûr bulunmayan dâdelere âyândır.

(Bin kere bulur zaman nihayet)

Sözündeki tevârüd-i fikrîyi af edelim mi?!

(Mütehayyir mi bu zulmet-i taharrî)

Mısrası gayr-i mevzûnundan maksat ne olduğu henüz anlaşılamamıştır!...

(Milyonlar ile vecirde me'vî)

mısrasında vâki (me'vî)nin (me'vâ) suretinde yazılması lazım geleceği erbâb-ı kudretin eserlerine istinaden mingayrihaddibâne cüret eylerim.

(Bu kadar o büyüklüğe de gayet)

mısrasının yazılışındaki garâbet nazar-ı dikkate alınmasa bile (büyüklüğe) lafzındaki imale büyüklüğü bir kat daha büyütme için olduğu için şâyân-ı af görülür.

(Allah ki mûcid-i cihândır)

Mısra-ı bercestesinin kaviyyesi zannolunan ve binaaneleyh erbâb-ı mütâlanın bir semere-i sirkat olduğuna hükmedeceği bedîhi bulunan:

(Allah ki hâlık-ı cihândır)

mısrasını Tahir Beyefendi'nin (benimdir!) diye alem-i matbuata va'z etmesi doğrusu bizi düşer tahayyür edecek cesaretlerdendir!.. Vakıa mir nâzım-ı tanzîm (tevhid-i mütefekkirâne)ye koyulduğu zaman hâlet-i istiğrak ile söylediği mısranın tevârüd olup olmadığını nazar-ı dikkate almazsa da bu müsâmahası herkes nezdinde karîn-i af olabilir mi?

Bu sırada Tahir Bey:

(Tarifi için de derler Allah)

(Tarif-i diğer bulunmuyor ah)

Mısralarını söylüyorlar ki yine muallimin:

(Tarifine gitmektir evveli)

(Tarife gelir mi hiç müvellî) ve

(Allah nedir deyince gâfil)

(Allah deyip hamûş olur dil)

sözlerini der-hâtır buyurup buyurmadıklarını sual ile hatm-i kelâm ve zât-ı âlîlerine Ziya Paşa merhumun bir düstûr-ı hikmet-i ıtlâkına sezâ olan şu beytini ihtâr ile arz-ı ihtirâm eylerim:

(İdrak-ı meâli bu küçük akla görükmez)

(Zira bu terazi o kadar sıkleti çekmez)

(Gülşen, No: 4, s. 14-16)

Ali Kemal

Cevabü'l Cevap

Geçenlerde Menemenlizade Tahir Beyefendi'nin Gayret'te şâşaa-paş olan tevhidine âcizane itirazda bulunmuş idim. Mir mûmâ ileyh ile bu defa Âsârda itirâzâtıma cevâben birçok şeyler yazmışsa da ecvibe-i mezkûra kanaat-bahş efkar-ı kâsıranem olmadığından tekrâran bazı istihâzâta cüret ediyorum. Bu hareketim de evvelki gibi mazhar-ı af olursa kendimi bahtiyar addeylerim.

Tahir Beyefendi

(Ey âlemi muzlim eden envâr)

Mısraının manasını bizim gibi ehl-i aczin derk edemeyeceklerini mütefahhirane beyan ettikten sonra (eden) imalesi hakkındaki fikr-i âlîlerini anlamak murat olunduğu takdirde Ekrem Beyefendi Hazretleri'nin (Takdir-i Elhan) ına müracaatı iş'âr buyuruyorlar. Bendeniz Takdir-i Elhan'ı birkaç defalar mütalaa ettimse de Tahir Beyefendi'nin fikrine hizmet eder cihetini bulamadığımı mateessüf arzederim. Vakıa (Takdir-i Elhan) da kendilerinin:

(Yazar eş'ârı kafiye aramaz

Zihnini sarf ü nahv ile yormaz

Doğru söylerse şiirini âlâ

Bakamaz olsa da sözünde hata)

gibi ifade-i mütehakkimânelerine mukâbeleten Ekrem Beyefendi Hazretleri şiirde en evvel dikkat olunacak şey belâgat ise de fesâhati de nazar-ı ehemmiyetten dūr tutmamak elzem olduğunu şu kadar ki fesâhate mutaassıbâne itina ile belâgat cihetince birçok fevâidi zâyi etmek iyi bir şey olmadığını beyan buyuruyorlarsa da bu sözler Tahir Bey'in fikrini zerre kadar okşamaz. Çünkü mısra-ı muzlimde ne edeben ne belagaten ziyâ-yı mûcib-i esef esef bir fâide-i uzmâ yoktur. Gerçi beyefendimiz bizim gibi mâi güzeli nigârı fevvâre-i rebiiye benzetilenlerin orasını anlamayacaklarını beyan buyurmak gibi tefevvühâtta bulunuyorlarsa da bu sözleri

(Lazım mı idi?!... es'ilesi gibi gayr-i mâkul bir alay (söz) den ibaret olduğuna erbâb-ı insâf hükmeder sanırım tuhaf değil midir?!

Sanma ki fevvâre-i rebiidir

Tab'ıma hoş gelir tabiidir.

Mai yüzlü nigârı pek severim neşîdesindeki teşbîhi hoş görmeyen beyefendi Gayret'in bilemem kaçınıcı nüshasında şöyle:

(Kökünden bir dırahtını nehr-i sâfi olmada cârı)

(Sanırsın hâmesinden şairin akmakta eş'ârı)

bir teşbîh-i belîğde bulunuyorlar. Fevvâre teşbîhini muvâfık-ı belâgat bulmayan şair-i bernâ yine Gayret'in bilemem kaçınıcı cüzünde

(Saçları güya ki envâr)

gibi köhnemsi bir teşbîhe irad ediyorlar. Sonra da Ekrem Beyefendi Hazretleri'nin âbâ-i şuarâ Hamit Beyefendi'nin âsâr-ı ceyyidesi hakkında söyledikleri (nakâyıs-ı ulviye) sözünü -biz de herşeyin suistimale çarpıtılması kabîlinden olarak- kendi şiirlerine de şâmil olacağını muhayyel ile teberrüye kalkışıyorlar. Hâlbuki Hamit Beyefendi hazretleri ile kendi eserlerinde edeben, belâgaten, fesâhaten, Bâbîali Caddesi'ndeki Aleksan Kütüphanesi ile Londra beynindeki mesafeden fersahlarca ziyade bir bâd olduğunu bir kerecik olsun düşünmüyorlar. Hele Şeyh Galip gibi Ziya Paşa gibi dehâtın âsârıyla kendi eserlerini hem-mertebe addeylemeleri daha gülünç, daha safdilâne değil midir?

Tahir Beyefendi ki müzeyyifâne - kendileri de ikrar buyuruyorlar- cevap yazmak emelinde olsa idik Gayret'te enmûzec-menmûzec hatası aramaya kalkışır ve dokuzuncu nüshada epeyce bulurduk. Lakin maksadımız taharrî-i hakâyık olduğundan öyle esassız şeylerle uğraşmayı münasip görmeyiz.

(Ey âlemi muzlim eden envâr)

yahud ifade etmek istedikleri vechile ey gözleri kamaştıran envâr:

(Her zerrede ey ayân ve pinhân)

(Ey kudretine cihan hayran)

mısralarındaki (ey!) lerin soğuk kaçmadığını ispat zımnında Galip Dede'nin Ziya Paşa'nın birer manzumelerinde yekdiğerini müteakiben gelen (ey)leri ima buyuruyorlar. Hâlbuki gerek Tahir Beyefendi'nin ve gerek bendenizin rehber-i / (28)

feyizimiz olan Ekrem Beyefendi Hazretleri bu kelimelerin tekrarı mecmûunu Talim-i Edebiyatlarında tavsih buyururlar da derler ki:

(Kesret-i tekrar bir lafzın bir ibare veya fıkrada müsamaha ve adem-i dikkat eseri olarak defaat ile tekrar olunmasıdır.)

Tekrir ise (bir ibare veya fıkrada bir kelime veya bir tabiri birkaç defa tekrar etmektir ki maksat bu suretle ifadeye daha ziyade vuzuh daha ziyade şiddet daha ziyade tesir bahşetmektir.) yoksa neşide-i âlileri gibi insana daha ziyade sıkıntı, okuyana daha ziyade melal, dinleyene daha ziyade usanç bahşetmek değildir. Böyle şiirlerin hatimesi

(okuyanı, dinleyeni, yazanı)

(Rahmetinle yargıl kıl ya ganî)

duasıyla teselliyeden başka bir şey olmaması lazım gelir. İşte Tahir Beyefendi'nin mısraları makduh olan kesret-i tekrar nakîsasını hâvî ve Galip Dede'nin ve Paşa'nın sözleri de memduh olan tekrir sanatını muhtevidirler. Tekrime daha başka misal görmek isterlerse şu

(Mihnet-i hicran ile payana yetti can henüz)

(Mihnet-i hicranının bilmek niçin payanı yok)

ve şu:

(Muvâfık hem zebân yok, yâr yok, gam-hâr yok, Naci)

(Gönül bilmem bu vahşetâ-yı mihnette neden gülsün?)

beyitleri irâye ederim Tahir beyefendi gibi (müzeyyifâne) cevap yazmak maksadında bulunsa idik bu kadar izahata lüzum görmeyip kendilerini dühât ile hem-mertebe addeylemez buna mukâbeleten:

Kimdir...

Her bir sözü türühattandır

deyip geçivermek insafsızlığında bulunurduk lakin yine biz bu hareketi beycâ görmeyiz.

(Saçmış o güherleri semaya)

mısrasındaki teşbîh hasis olduğundan bunu sirkate tenezzül buyurmayacaklarını beyan ediyorlar.

Teşbîhin hasis olmamasından sarf-ı nazar velev ki öyle olsun ifade bir, mana bir, elfâz bir olduktan sonra kendilerinininkine ne lüzum görülmüştü de hükm-nisârlarından sudûr eylemiş!?

Vakıa (şimdiye kadar söylenmemiş fikir ender bulunacağından âsâr-ı kudemâdan iktibas memduhtur) kavli sahih ise de o iktibas Ekrem Beyefendi Hazretleri'nin beyan buyurdıkları vechile:

(Her gören aybetti ab-ı dîde-i giryânımı)

(Eyledim tahkik görmüş kimse yok cânânımı)

sözünden muktebes olan

(ızdırabım anlayan olmaz ki aşk u işvede)

(Gönlümün hem-payesi ⁶ cananımın akranı yok)

beyti gibi gerek üslupça gerek ifade-i fikirce evvelkinden daha metin, daha dilnişîn bulunmak iktizâ eder yoksa.

(Saçtık bir avuç güher semaya)(Saçmış bir avuç güher semaya)

denildikten sonra:

demek (Ali Hoca) yerine (Hoca Ali) demek kabilinden bir maarifetperdâzlık olur. Tahir Beyefendi gibi kendilerince makbul olan (müzeyyifâne) makale yazmaya tenezzül etse idik

(.....⁷ ama gönül)

(Başka bir lezzet alır va'z-ı itâbından senin)

beyti meydanda iken kendilerinin söyledikleri

(Başka bir lezzet bulur tarz-ı itâbından gönül)

ve (Gönlüm gibi kainat yekser)

(Karşımda hazin hazin gülümser)

sözü dururken zat-ı alilerinin keşîde-i sirk-i nazm buyurdıkları:

(Gönlüm gibi kâinat haram)

mısralarını ve daha birçok emsalini irâe ederdik ama...

(Gülşen, No: 7, s. 27-28)

Ali Kemal

⁶ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

⁷ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

Cevabü'l Cevap

Muvâfık adl ü insaf bir harekette bulunmuş olmazdık. Çünkü vazifemizden hariçtir. Bilmem yalnız mülkümüzde câri olan âdetlerden midir?

Yoksa her yerde böyle midir? Birisi hatalarımızı iş'âra kalkışacak olsa bir gazap ve hiddet kesilerek mukâbele-i bi'l misl cezasına duçar etmeye çabalıyoruz. Hatalarımızın hata olduğunu anlıyoruz da yine kabul etmek istemiyoruz. Türlü teviller türlü patırtılar ile tahlis-i giribân eylemeyi arzu ediyoruz!

(Allah ki hâlık-ı cihandır)

mısrası hakkındaki mütâlaam

(Saçmış o güherleri semaya)

sözü için beyan ettiğim fikirlerin aynı olduğundan tekrarı matlub ve mültezem değildir. /(30)

(Tarifi için de derler Allah)

mısrasının

(Allah nedir deyince gâfil)

(Allah deyip hamûş olur dil)

beytinden muktebes olduğunu söylüyorsunuz ne için hiddet buyuruyorsunuz?

Af edersiniz öyle zannettik hususiyle bu zannımıza birkaç kişinin daha iştirak ettiğini işittik. Ale'l husus cevâb-ı âlîleri dahi mülâhazakarâne olmadığından zannımız büsbütün takvîyet buldu.

(Tarif -i diğer bulunmuyor ah)

sözünü

(Tarife gelir mi hiç Mevla)

mısrasından değil (ma...)⁸ hadis-i şeriften iktibas ettiğinizi beyan buyuruyorsanız bir kere muktebes olan şeyi tekrâren iktibas caiz midir? Caiz olsa bile evvelkisi meydanda durup dururken ikincisi hiçbir ehemmiyeti haiz midir? Hususiyle (ma...)⁹

⁸ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

hadisinin mealinin kârînin ancak yüzde onu vâkîf olabileceğinden ekseriyet sözün muallimden iktibas ettiğimize hükmeylemez mi?

(Vardır arada hezâr-ı zulûmât) ve

(Hem her birisinde kûrreler var)

Mısralarında (zulûmât)ın hezâr ile tavsîf ve yanlış telaffuz edilmesi ve (kûrre)nin şedde ile isti'mâl olunması hakkındaki fikrimi (eden) imalesi için mufasssilen beyan ettiğimden tekrarından sarf-ı nazar ederim.

(Hem her yerinde kûrreler var)

Sözünden maksatları ne olduğunu söylüyorlar. Bilmem ki o fikirleri şüphe götürmeyecek derecede metin midir? Bilmem ki beyan ettikleri mananın mezkûr mısradan istihracı herkes için kâbil midir? Bilmem ki hurdebîn ile müşâhede olunan kûrrâta (bu kûrre içindedir) mi derler? Bilmem ki bu kadar sektelele tesadûf ettiğim halde meâl-i mısraa mu'terîz olayım mı? Olmayayım mı?

Demek isterim ki Tahir Beyefendi kabul etmeseler bile gösterdiğim hatîfetin çok kimseler tarafından şâyân-ı tasdik olacağında asla ve kat'a şüphem yoktur. Varakalarını müstehziyâne diye tavsîf buyurmaları hüsn-i zann-ı edibânelerinden münbais-i eltâfdandır. Müstehzi (Ali Kemal ?! Beyefendi Hazretleri) diye şahsiyâta târiz edenler olduğu cümle indinde müsellemdir. Biz mezkûr tevhide Tahir Beyefendi'nin bulunduğu için itiraz ettik. Başkasının olaydı değil tahtıye, hakkında söz söylemeye bile tenezzül etmezdik.

Lakin teessûf olunur ki Tahir Beyefendi buralarını kesb-i ıtla' edemeyip bizi erbâb-ı haset ve garaz mesâbesinde addeyleyerek gösterdiğimiz hataları kabul etmemekle ve müzeyyifâne cevap yazmaya tenezzül eylediler. Biz erbâb-ı garazdan bulunsa idik böyle lisan-ı nevâzişkerâne isti'mâl etmeye hiç lüzum görmezdik.

Biz ehl-i haset olaydık, Tahir Beyefendi'nin iktidarını teslim etmeye ve ekser asarını takdir ve hatta bazılarını tanzir eylemeye mecbur bulunmazdık. İnsan lâ-yahti değildir. Binaenaleyh eserlerinde nakısa bulunması şân-ı edebiyânelerine zerre kadar

⁹ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

halel iras etmez. Kaderleriyle mütênâsip olmayan bir şey varsa o da âcizlerine yazdıkları müzeyyifâne cevaplardır.

(Mahiyeti ispat eden âsâr-ı ameldir)

(Miktarına nispetle kişi hayr u şer eyler)

(Gülşen, No: 8, s. 29-30)

Ali Kemal

4. MAKALE

(Makale)

Mektup yolunda birisine hitâben yazılmış bir makaledir birader!

Mektubun ve merfuf şiirlerin geldi, ikisini de mütalaa ettim. Yüz- yüz elli sene evvel gelerek bu şiiri söylemiş olsaydın şairlikte hakikaten isbat-ı iktidar etmiş olurdun, bugün ise o gazel ile ismine şair dedirtemezsin. / (254)

Sözlerime gücenme! Darılmazsın diye bu kadar serbest söylüyorum. Bilirsin ya? Beraber bulunduğumuz zaman birbirimize her şeyi söyledik, sözlerimiz vicdanlarımızı diğerimizin fikrine tersîm etmek için ziyâ-yı şems kuvvetinde idi, aramıza bir iki günlük yol girmekle beynimizdeki o râbıta neden bozulsun? Ama sen buraları düşünmezmişsin de sözlerime gücenirmişsin, orasını da hiç düşünmem.

Şairliğe büyük bir istidâdın var... Bir kere Victor Hugo'nun (La Miserable) ismindeki eserini mütalaa et, şiirin ne demek olduğunu o zaman anlarsın, öğrenirsin ki: şiir, zannettiğin gibi, mukaffâ, mevzûn iki söz söyleyebilmekten ibaret değilmiş, belki bir söze şiir denebilmek için vezinden, kafiyesinden ziyade mânâsının bir melek gibi hafif hafif tebessümlerle ruhu okşayacak, nesîm-i seherin ağaç yapraklarına verdiği ihtizâzlar gibi vicdanda latîf latîf te'sirler hâsıl edecek sûrette olmasına bakılmış.

Tasavvur et ki: Cihan sükût içinde kaldığı bir gece yarısında Bayezid Kulesi'nde bir elektrik ziyâsı neşredilsin, mezar içinde açılmış cennet penceresi gibi, ulvî, semâvî bir nümâyîş olur, ki baktıkça nazarlar bir hayret-i sarfe içine dolar. İşte (La Miserable) okunduğu zaman, o koca şairin zihni göz önünde o ziyâ kadar ulvî bir manzara ile tecellî ediyor.

E'âzımın bazı türbeleri vardır ki içine girildiği zaman, bilâ ihtiyar gönülde hürmete bir mecburiyet hiss olunur, manzarası o kadar / (255) ulvî görülür ki semâ o türbeye tavan olmuş zannedilir, nazarlar yukarıya bakmaya cesaret edemiyormuş gibi kendi kendine zemine in'itâf eder, sem'a ulvî ulvî birtakım hitaplar gelir, zihin kendi âleminden çıkarak hava yerine ervâh içinde tayrâna başlar, düşündükçe hayret ziyadelenir hayret ziyadelenidikçe insan düşünür. İşte Sefiller okunduğu zaman vicdan kendini böyle bir yerde zanneder, ayn-ı his ile müteessir olur bir çocuğun

halini tasvîr eden insan: dünyada sevilecek, hürmet edilecek bir şey varsa çocuklardır, demekten başka dilinde, zihninde bir şey bulamaz.

Bir ihtiyarın halini tarif eder, okudukça vicdan ölümün kapısı olan, ihtiyarlığa bir an evvel takarrüb etmeyi arzudan başka bir şey düşünmez.

Tarif ettiği, tasvir ettiği sabahları, mehtapları insanın zihninde zuhûr ve tulû' ettirir.

Karanlık gecede bir ormanın halini söyler, vücudları lerzeler istila eder.

Bir sahife okunurken güle güle bayılma derecelerine gelenlerin bir sahife sonra ağlamaktan gözleri şişer.

Kuvve-i şâirânesi tabiat kadar muktedirdir, her istediği şeyi tasvir eder, her tasvir ettiği şey nazarlarda bir timsâl-i i'câz teşkil eder.

İşte şair bu yolda adamlara, şiir o yolda sözlere denilir. /(256)

Kemal'in Cezmi'sini oku, Zavallı Çocuk'unu oku, ebediyetin Kemal'in zihnine uğrayarak, dünyaya aksetmiş şâirâne ziyâlarını temâşâ et, şiir ne olduğu anlarsın.

Şiir söyleyeceksen, Kemal'in Vaveyla'sı, Hamid'in Selimiye'si, Sahra'sı, Ekrem'in Zemzeme'si, Naci'nin Usul-i Cedide'deki şiirleri yolunda söylemeye çalış. Feryad edeceksen:

Bulsam bu sözüne etse ebkâ

Dünyada bulunduğum zamanı

İhlâf-ı güzîn ederdi îfâ

Dembestesi olduğum figânı

Yolunda feryad et ki işitenlerin yürekleri uyansın. Senin gazelin, bir yerde daha söylediğim gibi, güzel bir resim levhasının parçalarına benziyor, bir şey anlaşılmıyor ki istifade edilsin.

Gönülde mihnet-i hicran mekîn olup kaldı

Gözümde eşk-i belâlar emîn olup kaldı

Eder yakında bütün cismimi benim sûzân

Derûn-ı dildeki gam âteşin olup kaldı
Lüzumu yok bana bir başka hem-nişnin hiç
Benimle mihnet ve gam hem-nişin olup kaldı
Hayale döndü bütün geçti zevk-i mâzîler
Gözümde handelerim hep enîn olup kaldı /(257)
.....¹⁰ yok sana artık rehâ bu mihnetten
Gönülde mihnet-i hicran mekîn olup kaldı

şimdi bu gazelden maksadın neydi? Mihnet-i hicranı tasvir etmek mi istedin?

(Aksinin mihridir tenevvür eder
Âb-ı çeşmimde ka’r-ı cânımda
Dağlara akseden figânımda
-seni sevdim- sözü tekrar eder
Zikir ve fikrim hemen ona râci’
Harekâtım onun için vâkı’)

yolunda üç beyit söyleyeydik, elbette, seninkinden bin kat daha müessir olarak, hicranı tasvir etmiş olurduk

(Eşk-i Belalar) tabirinin sekâmetinden kat’an nazar:

Gözümde eşk-i belâlar emin olup kaldı

mısrası güzel bir hayali hâvîdir, usûl-i sahîha ile söylenmiş olsa idi, elbette birkaç kat daha güzel olurdu.

Gözümde handelerim hep enîn olup kaldı

Mısrası, hakkıyla bir mânâ çıkaramadımsa da, güzel bir şey olacak!.. Hasılı, kardeşim, sana şurasını anlatmak isterim:

Güzel şair olacaksan, güzel şiir söyleyeceksen, tabiatındaki bu istidâdı, mezarlar üzerine dökülen gözyaşı gibi, hebâ etme. /(258)

¹⁰ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

Bir şiir söylemek istediğin zaman – şimdilik- yalnız bir yere çekil, içinde bulunduğun mahal gibi, zihnini de her türlü iştigâlâttan tahliye et, yalnız yazacağın şiirin esasını düşün, gözünün önüne getir, her tarafını güzelce temâşâ et, onu, bir âlem-i hakîkî farzederek kendini o âlem içinde kıyas eyle, gönlünde birtakım hissiyatın temevvüc ettiğini duymaya başlarsan, onu kendi haline terk et, sen yalnız temâşâ ile meşgul ol, nihayet bir zaman gelir ki bilâ-ihhtiyar kalemi eline alırsın, yazmaya başlarsın, o zaman kalemi sen tahrîk etmezsın. Gönlündeki hissiyatın temevvücü tahrîk eder.

Bazı kere hissiyatın temevvüc etmez, uyur, durgun denizler gibi uyur, onun üzerine nûr-ı hayalât in'itâf eder, ser ü sîmînler görünür hissiyatın nur içinde kalır, gittikçe nur bir derece tezâyüd eder ki o bahr ummana sığmaz, mizab-ı kalemden kağıt üzerine dökülmeye başlar. İşte bu halde şiirin hakiki şiir olur, bu halde şair olursun. Ben böyle yapmak istiyorum tabiatım müsait olmadığı için, yapamıyorum. Fakat senin tabiatın müsaittir, muvaffak olursun. Yine konuşuruz. Bâkî...

(Güneş, No: 6, s. 253-258)

Mehmet Tahir (Menemenlizade)

Zemzeme

Üstad muhteremim saadetli Ekrem beyefendi hazretlerinin âsâr-ı bedîa perverânelerinden olan Zemzeme'nin ikinci kısmı da geçenlerde pirâyeye-bahş âlem-i matbûât oldu; okudum. Bendenizin meydanda olan acz-i iktidarım ile beraber âlem-i edebiyatımızın bu gibi âsâr-ı nâdiyesi hakkında beyân-ı mütalaaya girişmek pek büyük bir hadd-i nâşinaslık olursa da gerek üstad-ı müşârun ileyh ve gerek sâir e'âzım-ı üdebâmızın aflatırını istirham ederek söylerim ki Zemzeme'nin bu kısmını yalnız kısım-ı evveline değıl müşârun ileyh hazretlerinin âsâr-ı sâiresine de müreccah buldum hatta şunu da diyebilirim ki bu kısımda bulunan Makber gibi Teevvüh gibi Nağme gibi Mağruka gibi Tevhid gibi Hülyada Bir Temaşa gibi bedâyi-i âsâr-ı edebiyat-ı cedidemiz içinde bir iki nazîri ancak bulunabilen ve sahibinin i'lâ-yı kader-i edebîsi için başka âsâr taharrîsine ihtiyaç bırakmayan nevâdir-i edeb ve marifettendir. Ekrem beyefendi hazretleri şimdiye kadar hiçbir şey söylemeseler de yalnız (Makber)i veyahut (Teevvüh)den şu

(Fikrini kimdir eyleyen meşgul

Ne yapar şimdi sevdiğim acaba

Şöyle meşhûd olur hayali bana

Ki edip câme hâb-ı nâza duhûl

Yatmış ama ki uykusu kaçmış

Dâvet-i nevm için kitap açmış) /(6)

Kıt'a-i musavverânesini söylemiş olsalar idi yine âlem-i edebiyatımızı bir bahar-ı terakki ile handan eden eâzım-ı üdebâmızın en büyüklerinden olduklarını hakikat-şinas-ı edeb olan herkese teslim ettirirlerdi.

Zamanımız gibi edebiyatımızın en karışık ve binaenaleyh tarîk-i terakkisinde en ziyade düçar-ı müşkülât olduğu ve bu haliyle gönülleri dâğdâr-ı teessüf ettiği bir zamanda böyle cidden âlî hakîkaten fevkalade eserlerin zuhûrunu görmek kutuplarda bulunup da ara sıra hurşid-i cihan-tâbın tulûunu seyretmek kadar bahtıyârı bahş-i vicdan olur.

Hakikat-i edebiyeden behredâr-ı mâlumat olan ashab-ı irfan Zemzeme gibi âsâr-ı âliyelerini gördükçe elbette o üstâd-ı muhtereme karşı arz-ı ta'zîmât ve teşekkürât etmekten kendilerini alamazlar.

Nasıl alabilsinler ki her hüsn-i tabiatı teslim-i letafetinde muzdarip bırakan âsâr-ı belîgâneleriyle hazine-i edeb ve irfanımızı bihakkın sermâyedâr-ı fahr ve mübâhat ettiler.

Nasıl alabilsinler ki her biri ulv-i hissiyatın bir menba'-ı pür-feyzi olan eş'ar-ı i'caz perverâneleri efkâr-ı edebiyenin âlem-i hakikate i'tilâsı için şimdi içinde bulunduğumuz şu zalâm-ı tahayyür arasında meş'al-keş-i delâlet olmaktadır.

Hele Makber ser-levhasıyla bir mezar taşına yazılmak üzere kaleme aldıkları manzume okunduğu zaman rikkat-i kalp ne olduğundan azıcık haberdar olanları bilâ-ihhtiyar eşkriz-i teessür etmemek kabil değildir. /(7)

Bir vakit yine Ekrem beyefendi hazretlerinin kalem-i edîbâneleriyle tercüme olunarak (Bahar) mecmuasında neşrolunan (Bir Âmâ Çocuğun Tahassürü) unvanlı makaleyi gördüğüm zaman sahibinin kudret-i edîbânesine hayran olmuştum bu manzume ise o hayretimi kâmilten Ekrem beyefendi hazretlerinin iktidar-ı tab-ı şâirânelerine hasretti.

Gayet tabii gayet selîs bir eda-yı şairane ile mezarın hüzn-i latîfi tarif olunup dururken

Hepsinden onun güzeldi eyvah

Altında yatan zavallı duhter

beytiyle birdenbire içinde yatan kızcağızın haline intikaldeki letâfet-i edebiye bir âlem-i latîfin temâşâsıyla mütelezziz olurken gözünü açtığı zaman karşısında hazin hazin nazarlarıyla kendisine bakmakta olan sevdiğini görmek kadar vicdana lezzet veriyor.

Bedayi-i seheri seyre dalmış bir kalbin birdenbire hazin bir nây sedasıyla daldığı hâb-ı teessürden bî-dâr olması kadar kalbe rikkat veriyor.

Hülyada Bir Temaşa ser-levhasıyla görülen manzume içinde şu beyitler şafak bulutları arasında doğmuş parlak parlak yıldızları andırıyor:

(Âriydi ebr-i gamdan rûy-ı semâ-yı envâr

Bir nev'-aruz hüsnün vech-i münîri âsâ /(8)

Ol veche bâ safâda dürdane-i sirişke

Benzerdi asumanda bazen nücûm-ı Zehra)

Makber

Ey zâir-i i'tibâr-perver,

Seyr et ne güzel durur şu makber!

Yalnızlığı hoş-nümâ değil mi

Yâ sadeliği değil mi dil-ber?

Gayetle hazîn iken o toprak

Üstünde yakışmamış mı mermer?

Nâfında biten nihâl-i gül-bîz

Bak bak ne kadar lâtîf-manzar!

Olmaz mı nazar-rübâ-yı vicdan,

Nezinde o mevc uran çemenler?

Vermiş ana başka bir letafet

Pîşindekî serv ü sâye-güster.

Düşse bu kadar düşer muvafık

Bir zülle ziyâ-yı mihr-i enver.

Seyr et bunu görmedinse şâyed

Mahzunluk içinde şâd bir yer.

Söyle hele pek güzel değil mi

Şu serv ü nihâl ü kabr yek-ser?

Hepsinden anın güzeldi eyvah

Altında yatan zavallı duhter!

(Güneş, No: 1, s. 5-10)

Mehmet Tahir (Menemenlizade)

5. MEKTUP

(Mektup)

Üdebâ ve şuarâ-yı asrın serbülendi Muallim Naci Beyefendi hazretlerinin lutfen ihdâ buyurdıkları bir mektûb-ı belâgat-i üsluplarıdır ki Sakız'da bulundukları sırada inşâd eyledikleri (Kuzu) ser-levhalı manzume için yazmışlardır:

Nerede olursa olsun fikrini eğlendirmek için vesâil aramakla /(108) mecbûl olan insan sevdiği şeyleri bulamadığı halde onların hayaliyle eğlenmeye zarûrî kanaat eder.

Arabistan'ın susuz çöllerinde ter içinde harareten yanarken buz gibi Çamlıca suyu içmek, Rumeli'nin en soğuk cihetlerinde sakal bıyık yehbeste karlı derelerden geçerken sıcacık bir oda içinde bulunuvermek gibi hayallerle sahibini eğlendirecek kadar değil, az vakit içinde hiç yoktan âlemler teşkil eyleyecek derecede vüs'at ve iktidarı hâiz bulunan (muhayyile) için ise vücûd-ı hâricîsini görmüş olduğu şeylerden istediğinin hayalini ihzâr etmek en kolay bâzîçelerden addolunur.

Binâenalyh şair zemherirde bir rabiiyye, baharda bir şitâiyye, bir çemenzâra karşı hüznü, bir hüzn-âbâd içinde sürûru muntazaman iş'âr icadına muhayyilesinde iktidar göreceği gibi tabiatında da gâhi meyelân bulabilir.

İşte şu (Kuzu) ser-levhalı eser öyle bir meyelân-ı tabiatın mahsulüdür. O kadar değeri olmadığını bildiğim halde nev-bâve olduğu için takdimine cür'et ediyorum.

(Şafak, No: 5, s. 107-108)

Muallim Naci

6. MUKADDİMELER

Mukaddime

Malumdur ki, dünyada her şey anbean teceddüd ve bu teceddüd ile suver-i müteaddideye tehavvül ve tekallüb hasiyetinde olup güya ki arz denilen inkılâb-gâh-ı kürrevî bir nehr-i seriu's seyr-i mevcudiyet üzerine atılmış baziçe-i emvac imiş de güzeran-ı avan ile, teslim-i vücud-ı ihtiyar ettiği o seyl-i tufan-numun tuğyan üzerinde ahval-i mütehalife-i kesire ile rûnuma-yı tecelli oluyor!

Emvac-ı ızdırabatın muhacemat-ı ttakatfersasına hedef olan ümid-var bir kalbin, kemal-i tehalik le geçirdiği avan-ı tereddüt arasında gâh me'yusen melekül mevtin vurudiyetine Müterakkip ve gah tuğyan-ı ümid ile bir dest-i naci-i ikramın zühuruna müterassıd olması gibi dünya dahi –geçirmesine mahkum olduğu- nice girdab-ı mesaib ile mersa-yı meserret üstünde bazen intiha-yı tedenni ve bazen dahi kemal-i terakki gibi iki hal-i muhtemele karşı dest- güşâyı intizar olmuştur.

Bununla beraber bu garip âlem insan denilen bir mahluk-ı acib için tavtingâh olmuştur ki onun her dakikada her hali televünnuma olduğundan dünyaya hey'et-i mecmuasıyla –ekser-hükemâ- tehavvülün mekan-ı mütehavvili diyebilmişlerdir.

Tarih-i beşer ta'mikan mütala kılınır ise tehalüf-i tabayiın değil televvün-i tab'ın emsal-i acibesi manzur nazar-ı iktinâh oluyor ki bunların esbab-ı mucibesinin değil, suret-i zuhurunun tamami-ı teferrusu verâ-yı ufk-ı iktidarda kalıyor.

İşte bu hal-i tabinin icabat-ı zaruriyesindendir ki insan, bugün hayran-ı tamaşası olduğu bir şeye yarın atf-ı nazarın âdem-i cevâzından ve bu gün vacibü'r reâya gördüğü bir zata yarın hakaretin lüzumundan bahseyliyor! Buna binaendir ki şiddetle mecbur olduğumuz terakkiyîlî lisâniye ve edebiyemiz birtakım münakaşat-ı beyhude ile rehîn-i ta'til olmakta ise de yine hadim-i terakki olan erbab-ı gayret için vesile-i te'yis olamıyor.

Biz Gülşenimizi bir zamanda neşrediyoruz ki hakikaten eazım-ı üdebamızdan birkaçı yekdiğeri aleyhinde hâmerân ve taraftarân ise birer ciheti iltizam ile fark-ı mütezadde teşkilinde sârif-i mâhâsal-ı iz'andırlar.

Her ne halde olur ise olsun terakkî-hâhan/ (2) zaman nazarında nehc-i müstakim bi-tarafiden inhiraf-ı caiz olmadığından esas maksadımız olan hizmet-i mümkünenin ifasından başka bir cihete ihale-i nazar-ı gayret edemeyeceğimiz tabidir.

Fakat dünyada her şeyde bir mebde-i mensur olduğu gibi mübtedilik dahi zaruridir.

Biz o mübtedilerdeniz ki indimizde matbuat bir mekteb-i âli olup onun müdeddet-i tahsil ve devamı hayat-ı beşer ve binaenaleyh, etlub-u'l ilm minen mehd ilel lahd ferman-ı celil-i nebîsine infazgah-ı mükemmeldir. Bir katre suda dehan açan etfal gibi girdiğimiz bir âlem-i nüzhetrâ-yı diğerde her türlü muâvenet ve himayete arz-ı ihtiyacımız tabii olduğundan terakki pervaran-ı üdebanın himemât-ı âlicenâbânâsı nuhbe-i emelimizdir.

Şurası dahi tabidir ki mesleğimize muvâfık asar maa'l memnuniye derc olunur.

Allah cümleyi teşebbüsât-ı hayriyesinde muvaffak buyursun. Amin.

(Gülşen, No:1, s. 1-2)

Heyet-i Tahririye

Mukaddime

Münâkaşât-ı edebiyemize dair bazı mütâlaâtı hâvî (Hakikat-i Kelâm) nâmıyla neşrolunacak mecmuaya mukaddime ittihâz olunmuştur.

Erbâb-ı dikkat bilir ki vaktiyle Hint'te olsun Çin'de olsun birçok mezâhip zuhûr etmiştir. Bunların gittikçe çoğalmasından o beldelerin devr-i endîşeleri mütehayyir kalmış ve hele avâmı hangi mezhebe sâlik olacaklarında câbecâ eylemişlerdi.

Tahkîk büyük bir fazilettir. O nev-zuhûr mezâhibin mahiyeti tahkîk olunarak hakikat-i hâl anlaşılınca mezâhib-i bâtile-i mezkûrenin râyet-i mutaassıbâne ve putperestâne illetine tecemmû' eden bi'l cümle hamkâ da intibah bularak dağılmışlardır.

Bu hâl-i garâbet-nümûn, fezâ-yı bî-girâmda bazen lâmi' ve bazen muzlim olarak şarktan garba devirlerini icra eden ecrâm-ı semâviyeyi müşâbihdir.

bu ikincisinde garâib daha ziyâdedir, fakat hiç de câlib-i ehemmiyet değildir. Nitekim yine garâib-i semâviyeden olarak kuyruklu yıldızlar zuhûr etmez mi? Yani kıyamet kopacak diye ezhânda garip ve acayip ve müthiş hatıralar, heyecanlar uyandırmaz mı? Buna benzer garâib daha çoktur. Hepsi ta'dâd edilecek olsa (sadedden hariç mütâlaatta bulunur) gibi bir itâba uğramaktan doğrusu korkarım. Yalnız şunu söylemek isterim ki bu türlü zuhûrât-ı garîbe yani bugün edebiyatımızdaki inkılâbât-ı edebiyeyi zaman on seneden beri görmektedir. Ne fâidesi var ki o sözlerin mahiyetleri efkâr-ı edeb nezdinde muayyendir. Ne kadar garâbet kesb etmiş olsa onlara bir had tayin edebilecek bulunur, yani hakâik sırasına geçer de hiçbir kimsenin ne olup olabileceğine şüphesi kalmaz, haydi sadede gelelim:

Bugün sahne-i mutbûatta dönüp dolaşan âsâr-ı matbûa vakıa tekessür etmiş ise de bu kadar neşriyat ile envâr-ı maarifin mülkümüzde gereği gibi taammüm ettiğine kânî olunamaz. Çünkü edebiyat-ı osmaniye'nin îkâr-ı meânîsindeki naz ve letâfet eski ise de intizâmına ahenk veren Şinasiler, Kemaller, Ekremeler, Hâmitler asr-ı hâzır-ı nevâdirden ma'dûd bulunuyorlar. Şinasi'nin vesâirlerinin merhum olmalarıyla diğerlerinin de âlem-i sükûta çekilmeleri matbûâtı hayli تنها bırakmıştır.

Geçenlerde belâgatten, kavâid-i lisâniyeden birçok mübâhasât cereyan etmiştir. Bu bâbda tatvîl-i makâle hâcet olmayıp mübâhasât-ı mezkûrenin kimler tarafından icra edildiği de zannederim ki erbâb-ı mütâlaa ve dikkate meçhul kalmamıştır.

Zira biz öyle müdedkikler biliriz ki eâle-i üdebânın cümlesinden ziyade hizmet-i edebiyyesi sebkât etmiş olan Ekrem beyefendi'yi (kâle alınmaz) sözleriyle tezyîfe çalışan mütasallif-i edebin kudret-i edebiyyelerini de anlamışlardır. Evet enzâr-ı dikkate mestûr kalabilecek hiçbir hakikat yoktur. Ne ipte oynarsan oyna, eldeki mizan-ı mahâretten hadd-i hareketi tayin eden bulunur, fakat müdekkik. nâmını ihrâz edenler daima kâmilâne ve hakîmâne hareket ederler.: Her feryadı işitirler müteessir olmazlar... Her lisanı anlarlar ancak o lisana âşinâ olduklarını tecâhülde bulunurlar. erbâb-ı dikkat ki cemiyetin en mümtaz bir sınıf-ı halkıdır dakik diye her maddeyi insaf eyleyiş nazar-ı edîbânelerinde teşrih ederler, ağza gelen her sözü söylemezler... düşünürler... Dûr u dırâa muhâkemelerden mülâhazalardan sonra reylerini izhâr ederler.

Bir yerde daha söylediğim vechile tenkid olsun, münazara olsun her ikisi istifâde-i külliyei mucipdir.

Bir münazaraya kâmilâne, edîbâne, hakîmâne devam olunursa kemâlât-ı insaniye il'â edilerek nevakıs-ı edebiye ikmâl edilebilir.

Tenkid harp demektir, tenkid rekabet demektir. Bir gencin asker olması ameliyât-ı harbiyeye mütevakkıftır, kezâ sanayi ve ticaretin terakkisi de rekabete menuddur.

(Gülşen, No:14, s. 54)

Mehmet Ziver

(Mukaddime)

Usul-i tenkide bizden gayrileri pek ziyade dikkat ve riayet eder. Öyle ya! Meram ve maksadı tayin etmeksizin muhatabı tulumbacıvâri sövüp saymamalıdır, zira o vakit meram anlaşılmaz... Anlaşılmayınca nûr-ı hakikat de görülemez. Fi'l hakîka şimdiye değin matbûâtımızda birçok mübâhaseler olmuştur. Lakin hiçbirinin edîbâne hitâm bulamaması.../(59)

Edebe, namusa, insaniyete riâyet olunmayarak yazıldığından neş'et etmiştir. Müsbet ve mâlumdur ki insan lisanıyla yaşar. Nitekim

11

Beyt-i hakikat-i iştîmâlînde olduğu gibi lisanını hezeliyâtta muhteriz bulunduran selamet bulur. Yok hadd-i zâtında yavegû, herze vekil olduğunu bilip de daha ileri gidecek olan lisanıyla kendince ağır ağır belâları davet etmiş olur. Vakıa nefret-i umûmiyeyi kazanıp da mesleğinde muzırr olacakları kimse men edemez.... Zaten lisan-ı matbûât öteden beri hürriyetle, müsâvât ile kâim bulunmuş olduğundan her fert efkârını arzu eylediği vechile meydana vaz' edebilecektir.

Edeb vadisinde saçmak istedikleri türühata bir taraftan mukabele göremeyince kendilerine tavus gibi ehemmiyet vermeye kalkışırlar.

Kemâlât-ı ilmiyesi sayesinde birçok marifetler keşfeden isti'dâd-ı beşeriye hatadan sâlim olamamaktadır. Bu husus zaten her ehl-i kemâl nezdinde itiraf olunmaktadır. Fakat her şeyin bir haddi var...¹² Bazı hatalar af ve saflı edilemez....¹³ Bazı kimseler..¹⁴ hataları affolunamaz. Lakin bazı kimseler..¹⁵ edebiyât-ı şarkıyyeye hayli vukufumuz var. Bizi dinlerseniz biz hikmet de söyleyebiliyoruz gibi vehimlerde bulunarak her hatıra geleni söylemekten ihtirâz değil ar bile etmezler.

Biri çıkıp da yahu! Efendi, vakıa ulûm-ı âliyyeye vukûfunuz varmış(!), ancak ahenk-i zamana kulak vermelisiniz) diyecek olsa zannedirim ki bîçareyi tahkîr etmiş

¹¹ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

¹² Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

¹³ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

¹⁴ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

¹⁵ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

olur. Hakikaten hal ü zamana muvâfık bulunmalıdır. Yoksa her teşebbüs bînetice kalır.

Matbûâtımızda cereyan etmiş mübâhaselerden birkaçını hatırlamaktayım, lakin hiçbirini hoş göremem..¹⁶ çünkü o mübâhisler, mu'terizler o mütesallifler bir (galat-ı ulvî) söyledikleri sırada bir de hakikat söylemeyi unutmadılar değil söyleyemediler.

İşte bu mecmuayı yazmaktan muradım vatanıma olan (.....)¹⁷ ubûdiyet ve muhabbetin bir cüz'ünü bu vechile îfâ eylemekten ibarettir.

(Gülşen, No:15, s. 58-59)

Mehmet Ziver

¹⁶ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

¹⁷ Metnin orijinalinde boş bırakılmıştır. H. B.

Mukaddime

Şimdiye kadar (Hâver) ismini almış olan mecmuamıza bu kere (Güneş) namını verdik.

Bu tebdil-i unvan, gördüğümüz lüzuma mebnidir. Yoksa Hâver'den Güneş çıkarış şairane olacağı, ser-levhamız daha parlak görüneceği için değildir.

Alt tarafındaki satırlar aralarından renk-i sema güç seçilebilir. Ufku bulutlar gibi zulumat-ı müteselsile teşkil etmekten başka bir şeye yaramadıktan sonra ser-levhanın sathı parlaklığından ne çıkar?

Bununla beraber tahvil-i ünvanda (Hâver)i mesela (Bahter) yapmak gibi bir münasebetsizlik etmediğimiz cihetle Güneşimizin Hâveri mazhar-ı nazar-ı itibar eden erbab-ı mütalaya çirkin görünmeyeceğinden eminiz.

Nasıl ümitvar olmayalım? Kâriinimizi tanımaz mıyız? Muhib-i nur olduklarını bilmez miyiz?/(2)

Hükmederiz ki güneşi sevmeyecek bir sahib-i nazar yoktur. Çünkü güneşi sevmemek yarasa hilkatli olmaya mütevakkıftır.

Mesleğimiz yine evvelki mesleğimizdir ki esasen efradından bulunmakla müftehir olduğumuz Osmanlı gençlerinin fevaid-i Fünûn-ı hâzıradan haber olmalarına hizmet eder.

(Hiç iktidarımız olmadığı halde mücerret vatana bir hizmet-i naçizanede bulunmak için şöyle bir risale neşretmeye heveslendik) tarzında manasız söz söylemeye lüzum görecektik kadar iktidarsız değiliz. İktidarımız mahdud olmakla beraber nevresidegânımızı müstefid edebilecek derecededir. Allahın verdiği iktidarı inkâr etmeyi niçin zarafet saymalıdır?

Biz hem müstefid, hem müfidiz. Bizden çok bilenlerden öğreniriz. Bizden az bilenlere öğretiriz.

(Söz söylemek gibi yazı yazmaktan da maksad-ı asli mana anlatmaktır.) İtikadında bulunduğumuz cihetle şive-i ifadece sadeliği tercih eyeriz. Bu mübteamıza şu mukaddime bir burhandır.

Tumturaklı, müseccî yazmak lazım gelirse ona da girişmekten çekinecek bir halde değil isek de lüzum tahakkuk etmedikçe kalemimizi yolundan çevirmeyiz. Zira biz, bir zamanın muharrirlerinden bulunuyoruz ki terakkiyat-ı mânâ-yı perestânesi Nergisîleri bihakkın gözden düşürmüştür.

Bizim gibi erbab-ı mütala dahi, har olduklarından Güneşimizin bazı mündericatına itiraz etmek hakkını muhafaza buyurlarsa gücenmeyiz. Bilakis cereyan edecek mübahese sayesinde itiraz /(3) olunan maddenin zuhur-ı hakikatine hizmet etmiş olacakları cihetle memnun oluruz. Fakat bu itirazlarda hak gözetilmek, kata sadetten harice çıkılmamak şarttır. Böyle yapılmayacak olursa bizce her itiraz hiç hükmünde kalır doğru söz isteriz. Safsataya gelemeyiz.

Şu ifademiz pek müstegiyane görülmesin biz erbab-ı malûmattan itirazdan ziyade muavenet bekleriz. Mesleğimizde devamımız için hakkıyla teyit ve teşvik olunur isek mecmuamıza hakikaten(âlem-i matbuatın güneşi) dedireceğimizden ümitvar olabiliriz.

(Güneş, No:1, s. 1-3)

Heyet-i Tahririye

Bir İki Söz

(Şafak) nâmiyla şu mecmuanın neşrine başlamakta gösterdiğimiz cür'et birçok şübbân-ı memleket gibi hâiz olduğumuz hevesin nâ-kâbil-i mukâvemet bulunmasındandır.

Her türlü terakkiyâtın esası heves olduğunu bilecek kadar fikir sahibi olanların velev âcizâne olsun böyle bir teşebbüste bulunuşumuzu nazar-ı takdîr ile göreceklerinde şüphe yoktur.

Avrupa'da böyle mevkût mecmualar neşriyle uğraşanların erbâb-ı kalemin en âdilerinden addolunmakta bulundukları bizde bazı ezhân-ı hâliyei işgal etmeye başlayalı mecmuacılığa heves eden gençlerimize karşı bir vâdi-i ta'riz-i dehâ açılmış ve bu yolda bir hayli bârid sözler işitilmekte bulunmuş ise de bunların azm-ı ciddî ashâbına göre hiçbir te'siri olamaması tabii bulunduğu mebnî bizce de öyle mülâhazât-ı beyhudenin hükümsüz kalmakta bulunduğu şu eserimizin meydân-ı intişâra çıkmasıyla dahî tebeyyün etmektedir./(4)

Maksadımız neşr-i maarif için bir vasıta daha peyda ederek bu sayede kendimiz dahi terakkiyât-ı fikriyece istifâde eylemek olduğuna göre erbâb-ı maarifin hüsn-i teveccühâtını celb ile nâil-i maksûd; ve mesleğimizde devam ettikçe muvaffak ve mes'ûd olacağımızı kaviyyen ümid eyleriz.

(Şafak, No:1, s. 3-4)

Heyet-i Tahririye

7. ŞİİR

Ey Şehsuvar!.. Dur

Pek dizgin etme halk ediyor inkisar, dur!
Kâküllerin emân oluyor pür-gubâr, dur!
Âşıktan öyle hiç edilir mi firar, dur!
Üftâde bir piyâdeyim, ey şehsuvar!.. dur!
Pâ-mâl-i heybet eyleme ümîd-vârını
Çekmek kolay mıdır elem-i intizârını?/(4)
Döndür bu semte rahş-ı burak iftihârını!
Yolsuz mu yoksa bekleyişim reh-güzârını?
Üftâde bir piyâdeyim, ey şehsuvar!.. dur!
Düştüm sükût-ı berk-i hazân yollu râhına,
Bir kere bak şu muntazır-ı nazar-hâhına!
Değmez miyim bu hâlim ile bir nigâhına?
Bakmak günah mı rûy-ı melâhat-penâhına?
Üftâde bir piyâdetim, ey şehsuvar!.. dur!
Bilmez misin ki câlib-i ta'zim olur kerem?
Ef'âl-i zâlimâneyi tâkîb eder nedem?
Rahşınla şimdilik olamazsam da hem-kadem
Bir gün gelir süvâr olurum, evvel zaman demem:
Üftâde bir piyâdetim, ey şehsuvar!.. dur!

(Güneş, No: 1, s. 3-4)

Muallim Naci

8. TEŞEKKÜR

Teşekkür ve İftihar

Güneş'imizin birinci ve ikinci cüzlerinin intişârı üzerine gazeteler tarafından hakkımızda ibraz buyrulan âsâr-ı hüsn-i teveccühe karşı arz-ı şükran eder ve böyle menba'-ı maarif olan yerlerden mazhar-ı teşvik oldukça gayretimiz o nisbette tezâyüd ederek risalenin intizam ve tertib-i mündericâtına bir kat daha ihtimam edeceğimizi va'd eyleriz.

Bunlardan başka birtakım tebriknâmeler daha alıyoruz ki onlara karşı da medyûn olduğumuz vecîbe-i teşekkürü îfâ ederiz.

Âlem-i matbûâtta gördüğümüz rağbet bu yolda devam ettikçe ve bâ-husus bu cüzde eserlerini neşretmekle müftehir olduğumuz Ekrem ve Hamit beyefendiler hazerâtı gibi her biri âlem-i edebiyatımızın yegâne medâr-ı iftihar olan zevât tarafından risalemize eser ihdâsına tenezzül buyrulacak kadar rağbet edildikçe devamımızı başka yolda te'mine ihtiyaç görmeyiz; yalnız kârîlerimize karşı: (Bu kadar / (98) lutfâ mazhar olan bir risale devam etmez mi?) sözünü îrâd ile iktifâ ederiz.

(Güneş, No: 3, s. 97-98)

Heyet-i Tahririye

Teşekkür

Üstad-ı âli kadr Muallim Naci Efendi hazretleri tarafından vârid olan şu iltifatnâme-i işte aynen derc-i sahife-i iftihar eyledik.

İdârehânemizi (şâirâne!) vasfıyla tavsîf buyuruşları hemen şafak kadar parlak bir hüsn-i teveccühten ileri geliyor. (Şafakıyyûn!) hitâb-ı cedîdi ise, Muallî-i müşârun ileyhî envâr-ı âsârının perestişkârı olan ashâb-ı kemâl nezdinde seher yıldızı kadar parlak, güneş kadar ziyâ âverdir.

Şafak'ımızı âsâr-ı münevvereleriyle tezyîn buyurmaları ricasını hâvî takdim eylediğimiz istirhamnâme tercüman-ı hissiyâtımız olmaktan başka bir şey değil iken hazreti Naci'nin bu istirhamnâme (dîlîrîbâne yazılmış!) deyişi hele bunu bir iltifatnâme addedişi bizce câlib-i iftihar ve mûcib-i şükrândır.

Eser irsâline dair olan va'd-i kerîmâneleri heyet-i tahririyemizi garik-i sürur eyledi. İftihar etmez miyiz?

Estağfirullah! Şafak âfâka hiçbir vakitte gıpta-bahş olamaz. Muallim Naci Efendi hazretleri de tasdik buyururlar ki, Şafak'ın ara sıra göstermek istediği şu'le-i marifet, erbâb-ı mütalaanın hâlâ uyûnunu tenvîr eden âfâkın müsteniri olmasıyla hâsıl oluyor. Haddimizi biliriz. Şafak gibi teveccühât-ı Naci'ye nailiyetle şûle efşâi kemâl olacak bir mecmuayı âfâk gibi bir matla'ül envâra gıpta-bahş sanmak, muzlim bir geceyi şâşâlî bir bahar sabahına teşbîh eylemek kadar bir haksızlıktır!

Muallim gibi üdebânın mazhar-ı iltifâtı oldukça Şafak'ı neşirde devam edeceğimiz şüphesizdir.

Hakikat! /(213)

(Ehl-i irfânı bırakmaz bu felek idbârsız!)

Gibi fikirler şâyân-ı tahsîn değildir. Üstâdımızın buyurdıkları gibi (asrımız asr-ı ikbâl-i hüner-verândır. Edbâr kim oluyor?)

Muallimimizin ihtârı üzerine bundan böyle bu gibi mugâyir-i hakikat sözleri mecmuamıza derc etmekte mazuruz.

(Kıta) unvanıyla mecmuaya derc olunan nazım için beyan buyurdıkları mütalaa heyet-i tahririyemizi, o heyetten bulunup, nazımın nâzımı olan Mehmet Celal

Bey’i müstefid eyledi. Bu bâbda fikrinin beyânını Celal Bey’den rica eylediğimiz sırada genç şair teşekkür-âmiz bir tebessüm ederek dedi ki: (Nasıl teşekkür etmem? İki üç sene içinde Muallim’in ettiği ihtârât sayesinde bir iki vezinli söz söylemeye, üç satır nesir yazmaya muktedir oluyorum. İşte bu da bir ihtardır ki beni ne kadar sevindirdiğini gönlümdeki hiss-i meserret, yüzümdeki alâmet-i sürûr meydana kor. Var olsun Muallim!)

Şair-i müstefidin fikrini hepimiz takdir ettik. Bir aralık şairimiz düşünmeye başladı. Bir çeyrek kadar düşündü. Sebebini sorduk. Kendini mülâhazadan alıp şâirâne bir tavır ahzettikten sonra (bir kıta hâtırına geldi.) dedi. (Oku!) diye ısrar ettik. Şu kıtayı okudu:

İhtâr-ı edîbânenize nâil olunca

Oldu Şafak envâr-ı fazîlet ile meşhûn

Âsârınızı şevk ile neşr eyleyecekler

Fahr eylemeye başlasa çok mu şafakûn?

/(214) bir hiss-i şükrâniyetle söylenmiş olan şu kıtayı hepimiz takdir ettik de derecesini tayini kâbil olmayan teşekkürümüzün hâtimesi addeyledik.

(Şafak, No: 9, s. 212-214)

Heyet-i Tahririye

SONUÇ

Osmanlı tarihinde; II. Abdülhamid tarafından 1876 yılında anayasal yönetimin ilan edildiği dönem Birinci Meşrutiyet olarak adlandırılmaktadır. Birinci Meşrutiyet'in ilanı, toplumu birçok yönden etkilemiş ve edebiyat alanı da bu etkilerden nasibini almıştır. 1876-1908 arasını kapsayan bu yıllar edebiyat tarihlerinde Birinci Meşrutiyet Dönemi, II. Abdülhamit Dönemi, İstibdat Dönemi olarak geçmektedir. Türk Edebiyatı açısından önemli faaliyetlere sahne olan bu dönem kendi içerisinde alt başlıklara ayrılarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmaya konu *Güneş*, *Gülşen* ve *Şafak* dergileri de 1884-1886 yılları arasında yayımlanmıştır. Bu yıllar basın tarihimizde sansürün ağırlıklı olarak uygulanmasına şahit olmuştur. Söz konusu dergiler de bu sansürden nasibini almıştır. İncelenen dergilerden *Güneş* ve *Şafak*'ın klişelerinde, siyaset dışındaki konulara yer verileceğinin belirtilmesi ve dergilerin yayın hayatı boyunca bu çizgide ilerlemesi böyle bir kaygının sonucudur.

Çalışma; "Giriş", "İnceleme" ve "Seçilmiş Metinler" olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde; devrin edebi hayatı ve I.Meşrutiyet Dönemi basın hayatı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. İnceleme bölümünde; öncelikle dergilerin şekil ve muhteva özellikleri üzerinde durulmuş, dergilerin yazar kadroları tanıtılmıştır. Daha sonra dergilerdeki yazılar; yazar adına, sayılara, konu ve türlerine göre tek tek fişlenerek tasnif edilmiştir. Ayrıca bu bölümde sansüre uğrayan yazılar da belirtilmiştir.

Dergilerde yer alan bazı yazılar "Seçilmiş Metinler" başlığı altında Latin harflerine aktarılmıştır. Metinler seçilirken dönemin edebi anlayışını yansıtmalarına özen gösterilmiştir.

Güneş'in çıkarılış amacı "fenni bir dergi ortaya koymak" olsa da dergide edebi yazılar da bulunmaktadır. Bu durum Beşir Fuat'ın edebiyata uzak olmayışı ve onun pozitivist ve natüralist olmasıyla açıklanabilir.

"*Mesail-i siyasiyeden mâ'dâ her şeyden bahseder*" ibaresiyle yayın politikasını belirleyen *Güneş* dergisinde daha çok fennî konulara ağırlık verilmekle birlikte pek çok konu ve türde yazı bulunmaktadır. Bu yazılar dergide "Edebiyat", "Fünûn", "Mütenevvia", " Terâcim-i Ahvâl" ve "Tarih" sütun başlıkları altında

verilmiştir. "Edebiyat" sütununda Fazlı Necip, Menemenlizade Mehmet Tahir ve Muallim Naci'nin mensur şiir; Şemsettin Sami, Menemenlizade Mehmet Tahir, Samipaşazade Sezai ve Mustafa Azmi'nin hikâye ve makale türündeki eserleri de yer almaktadır. "Fünûn" sütununda çoğu mabatlî olan fen ve sağlığa dair yazılar; "Mütenevvîa" sütununda çeşitli konulardaki yazılar ve yabancı kaynaklardan alınan haber yazıları; "Terâcim-i Ahvâl"de Bernardin de St. Pierre ve Spinoza'nın biyografileri; "Tarih" sütununda ise Şemsettin Sami'nin yazıları bulunmaktadır.

Güneş dergisinde 114 yazı bulunmaktadır. Çoğunluğu fen ve sağlığa dair bu yazıların 10 tanesi mabatlîdir. Bu durum derginin istikrarlı olduğunu göstermektedir. Yazıların mabatlî olması aynı zamanda alanında önemli yazıların dergide yer aldığının işaretidir. Dergide bulunan 29 adet şiire bazen eski edebiyattaki gazel, kıta, gibi tür adları verilirken bazen de yeni şiirin şekli göstergesi olarak gösterebileceğimiz konularına göre isimler verilmiştir. Bu durum o yıllarda eski ile yeninin birlikte yürüdüğünü göstermektedir.

Güneş, *Haver*'in kapanmasının ardından çıkarılan bir dergidir. Çalışmada *Güneş* dergisi değerlendirilirken *Haver* de göz önünde bulundurulmuştur.

Güneş dergisi edebiyatımızda pozitivizm ve natüralizmin öncüsü kabul edilen Beşir Fuat'ın görüşlerini yansıtmaya bakmından önemlidir.

Şafak'taki yazılar *Güneş*'in aksine bir mesaj kaygısı taşımamaktadır. Bu tavır o dönemde basına uygulanan sansürle açıklanabilir. *Şafak* dergisinde çeşitli konularda yazılmış 171 adet yazı bulunmaktadır. Bunlardan 83 tanesi şiirdir. Bu şiirlerin isimleri bazen eski edebiyattaki gazel, nazire gibi tür adlarıyla belirlenmiş bazılarına da konularına göre isimler verilmiştir. Dergideki yazıların yarısından fazlasının şiir olması ve bu şiirlerin de genelde aşk temasını işlemesi dergiyi çıkaranların siyasetten uzak durmak istediklerini gösterir. Yine bu şiirlerin *Güneş*'te olduğu gibi hem eski şiirdeki tür adlarıyla hem de konulara göre adlandırılması o yıllarda eski ile yeninin birlikte bulunduğunu gösterir. Dergide çoğunluğu edebi nitelikte olan yazıların 13 tanesi mabatlîdir; iki tane de tefrika yer almaktadır.

Şafak dergisinde "Edebiyat", "Fünûn", "Mütenevvîa", "Şuûnat", "Terâcim-i Ahval" ve "Letâif" sütunları bulunmaktadır. Dergideki en kapsamlı sütun olan "Edebiyat" sütununda çoğunluğu oluşturan şiirlerden başka deneme, hikâye, eleştiri

türünde yazılar vardır. “Fünûn” ve “Mütenevvia” sütununda Ahmet İhsan ve Ahmet Rasim’in yazılarına; “Şuûnat” sütununda teknoloji, kültür, sağlık gibi pek çok konudaki yazıya ; “Terâcim-i Ahval”de La Fontaine, Michalengelo, Andre Marie Ampere gibi isimlerin biyografilerine; “Letâif” sütununda ise tiyatro ve hikâye türünde eserlere yer verilmiştir.

Gülşen, Ali Kemal’in Mülkiye’deki arkadaşlarıyla çıkardığı bir dergidir. Ali Kemal *Ömrüm*’de, yazı yazma konusunda acemi olduklarını ve bu yüzden de şiire ağırlık verdiklerini söyler. *Gülşen* edebiyat tarihimizde çok önemli bir yer tutmaz fakat Birinci Meşrutiyet yılları gençlerinin sansür altında bile yayıncılığa olan ilgisini göstermek açısından önemlidir.

Gülşen dergisinde çoğunluğunu edebi yazıların oluşturduğu 202 adet yazı vardır. Bunlardan 96 tanesi şiidir. *Gülşen*’de de şiirler isimlendirilirken diğer dergilerdeki tutum sergilenmiştir. Bu durum incelediğimiz üç dergide de edebi açıdan yenileşme çabalarının olduğunu ancak gelenekten de kopulamadığını göstermektedir.

Gülşen’de “Edebiyat - Edebî - Mevadd-ı Edebiye”, “Fennî- Malumat-ı Fenniye”, “Mütenevvia- Mevadd-ı Sair”, “Terâcim-i Ahvâl” ve “Şerh” sütunları yer almıştır. Dergide sütunlar adlandırılırken tutarlı bir yol sergilenmemiştir. Edebi yazılar ve şiirler bazı sayılarda Edebiyat, bazı sayılarda Edebî, bazılarında ise Mevadd-ı Edebiye sütununda yer almıştır.

Gülşen dergisi edebiyatı ön plana çıkarmasına rağmen çalışılan diğer iki dergiye göre daha fazla sansüre uğramıştır. Bu durum Ali Kemal ve arkadaşlarının muhalif kişiliğini göstermesi bakımından önemlidir.

Gazete ve dergilerin siyasetten bahsetmelerinin çeşitli yollarla engellendiği bu dönemde *Güneş*, *Gülşen* ve *Şafak* dergileri de dönemin şartlarına uymuş; siyasi konulardan uzak durup daha çok edebi, fenni ve sosyal konulara yönelmişlerdir. Fakat sansüre uğramaktan da kurtulamamışlardır.

Güneş, *Gülşen* ve *Şafak* dergileri Ara Nesil sanatçılarının edebi faaliyetlerini yansıtmaları açısından önemli birer süreli yayındır.

KAYNAKÇA

- Ali Kemal (2004). *Ömrüm*, Haz. M. Kayahan Özgül, Ankara: Hece Yay.
- AKYÜZ, Kenan (1985). *Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- AKYÜZ, Kenan (2013). *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1860-1923*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- ANDI, M. Fatih (1995). *Ara Nesil Şairi Mehmet Celâl Hayatı Görüşleri Şiirleri*. İstanbul: Alfa Yay.
- AYATA, Yunus (2009). *Dergi Semasında Bir Yıldız Utarit*. Sivas: Asitan Yay.
- AYATA, Yunus, *Servet-i Fünûn Dergisi (256-305. Sayılar) (İnceleme ve Seçilmiş Metinler)*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas-1996.
- AYGÜN, Özcan (2003). “Memduh, Abdülhalim”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*-29. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 85-86.
- BABACAN, Mahmut (2003). “Ara Nesilde Eleştiri”, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, Yıl 7, Sayı 77 / 78 / 79 / Mayıs/ Haziran/ Temmuz – Eleştiri Özel Sayısı: 6, Ankara: Desen Matbaası. 74-85.
- BİRİNCİ, Ali (2013). “Alaybeyizâde Naci Efendi”, *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, S. 10, s. 9-22.
- BİRİNCİ, Necat (2007). “ Ara Nesil”, *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 3, İstanbul: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- ÇANKAYA, Mücellidoğlu Ali (1968-1969). *Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler*-3. Ankara: Mars Matbaası
- DEMİRCİ Neşe, *Tercüman-ı Hakikat Gazetesi (1-1500. Sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas-2012.
- DİLBER, Kadir Can, *Edebiyatımızda Pozitivist Düşüncenin Gelişmesi ve Güneş Mecmuası*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun-2009.
- ENGİNÜN, İnci (1999).” Mehmet Nadir’in Shakespeare Tercümeleri”, *Mukayeseli Edebiyat*. İstanbul: Dergâh Yay. 29-31.
- ENGİNÜN, İnci (2013). *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat’tan Cumhuriyet’e (1839-1923)*. İstanbul: Dergâh Yay.

ERCİLASUN, Bilge (1992). “Servet-i Fünûn Edebiyatı”, *Türk Dünyası El Kitabı*. C. III, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay.

ERCİLASUN, Bilge (1996). *Ahmet İhsan Tokgöz*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.

FAZLIOĞLU, İhsan (2003). “Mehmet Nadir”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*-28. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 499-500.

GARİPER, Cafer (2004), “Geçiş Dönemi Nesli: Ara Nesil”, *Yeni Türk Edebiyatı (1839-2000) El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yay. s.99-112

GERÇEK, Selim Nüzhet. *Türk Matbuatı*. Ankara: Gezgin Kitabevi.

İmzasız (1977). “Celaledin Paşa, Mahmud”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*. İstanbul: Dergâh Yay. 28.

İmzasız (1981). “Halil Edib”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*. İstanbul: Dergâh Yay. 46.

İmzasız (1981). “Hayri, Mehmed Hayrullah Efendi”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*. İstanbul: Dergâh Yay. 183.

İmzasız (1981). “Tahir, Menemenlizade”. *Türk Ansiklopedisi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.337.

İmzasız (1982). “Kazım Musa Paşa”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*. İstanbul: Dergâh Yay. 259.

İmzasız (1986). “Memduh Mehmet Paşa”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*. İstanbul: Dergâh Yay. 245-246.

İmzasız (1986). “Naci Hasan Efendi”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*. İstanbul: Dergâh Yay. 495.

İmzasız (1986). “Sâfi Mustafa Bey”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*. İstanbul: Dergâh Yay. 413-414.

İmzasız (1998). “Tevfik, Selanikli”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*. İstanbul: Dergâh Yay. 500.

İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal (1988). *Son Asır Türk Şairleri-1*. İstanbul: Dergâh Yay.

İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal (1988). *Son Asır Türk Şairleri-2*. İstanbul: Dergâh Yay.

İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal (1988). *Son Asır Türk Şairleri-3*. İstanbul: Dergâh Yay.

İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal (1988). *Son Asır Türk Şairleri-4*. İstanbul: Dergâh Yay.

İSKİT, Servet R. (2000). *Türkiye’de Neşriyat Hareketleri Tarihine Bir Bakış*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

İNÜĞUR, M. Nuri (2002). *Basın ve Yayın Tarihi*, İstanbul: DER Yay.

KAPLAN, Mehmet (1971). *Tevfik Fikret Devir- Şahsiyet- Eser*. İstanbul: Dergâh Yay.

Mehmet Rauf (2002). *Siyah İnciler*. Haz. Hülya Argunşah, İstanbul: Çağrı Yay.

OKAY, M. Orhan. *İlk Türk Pozitivist ve Natüralisti Beşir Fuat*. İstanbul: Dergâh Yay.

OKAY, Orhan (1992). “ Beşir Fuat”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi-6*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 5-6.

OKAY, Orhan (2005). *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı*. İstanbul: Dergâh Yay.

OKAY, M. Orhan (2007). “ Tanzimatçılar: Yenileşmenin Öncüleri (1860-1896)”, *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 3, İstanbul: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.

ŞAHİN, İbrahim (2004). *Selanikli Fazlı Necib’in Hayatı ve Eserleri*. Ankara: Bilge Yay.

ŞAPOLYO, Enver Behnan (1969). *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*. Ankara: Güven Matbaası.

TURHAN, Mümtaz (1969). *Kültür Değişmeleri (Sosyal Kültür Bakımından Bir Tetkik)*. İstanbul: MEB Yay.

UZUN, Mustafa (1989). “Ali Kemal”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi-2*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 405-408.

YÜKSEL, Süheyla (2009). “Türk Edebiyatında Taşraya Çıkış: Ali Kemal’in Romanları”, *Türkoloji Araştırmaları*. V. 4/1-11.

YÜKSEL, Süheyla (2014). “Nüktedan Bir Ara Nesil Şairi: Ali Ulvi”, *Türk Edebiyatına Açılan Pencere* (Editör: Hülya Argunşah). Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, s. 541-566.

A

- Abdullah Enver: 36, 71, 76, 86, 94, 138, 162
- Abdurrahman Nafiz Efendi: 41
- Abdülaziz: 9, 48
- Abdübâkî Bey: 32
- Abdülhak Hamit, Bk. TARHAN, Abdülhak Hamit
- Abdülhak Hamit Tarhan, Bk. TARHAN, Abdülhak Hamit
- Abdülhalim Memduh: 3, 4, 9, 36, 38, 71, 76, 86, 87, 94, 140, 142, 163
- II. Abdülhamit: 1, 3, 4, 11, 12, 13, 31, 209
- Abdülhamid ve Genç Türk Bir Harem Ağası: 37
- Abdülkerim Sabit: 20, 37, 53, 59, 71, 87, 126, 134, 136, 145, 151, 163
- Adana: 40, 47
- Adnan Adıvar: 12
- Agâh Efendi: 1
- Ahali: 13
- Ah, Anne!: 41
- Ahmet Arifi: 37, 59, 87, 135, 149, 155
- Ahmet Fevzi: 36, 37, 59, 69, 71, 87, 115, 127, 130, 142, 151, 159
- Ahmet İhsan Tokgöz, Bk. TOKGÖZ, Ahmet İhsan
- Ahmet İhsan ve Şürekası: 52
- Ahmet Mithat: 9, 12, 38
- Ahmet Muhtar: 13
- Ahmet Raif Bey: 44
- Ahmet Rasim: 8, 12, 13, 21, 25, 26, 37, 42, 46, 53, 59, 60, 72, 75, 78, 82, 87, 88, 89, 93, 98, 106, 122, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 138, 140, 141, 142, 147, 148, 149, 150, 151, 157, 161, 162, 163, 166, 211
- Ahmet Reşit, Bk. REY, Ahmet Reşit
- AKALIN, Besim Ömer: 39
- Akif: 53
- Akif Paşa: 68, 114,
- Aksaray: 43
- AKYÜZ, Kenan: 4, 6, 51, 212
- Alaim-i Cevviye: 76, 95
- Alaybeyizade Hacı Osman Efendi: 49
- Ali Ferruh (İbnurreşad): 37, 72, 89, 137, 163, 167
- Ali Kemal: 38, 39, 42, 60, 72, 73, 74, 77, 79, 89, 90, 91, 95, 96, 97, 100, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 151, 156, 157, 158, 159, 160, 163, 164, 166, 167, 180, 184, 186, 187, 211
- Ali Nusret: 39, 74, 76, 85, 91, 94, 117, 140, 164
- Ali Rifat: 13
- Ali Rıza: 39
- Ali Ulvi, Bk. (Mehmet) Ali Ulvi
- Almanca Muallimi : 40
- Andre Marie Ampere: 26, 66, 107, 211
- Ankara: 39, 45
- Anna: 6
- Antakya: 46
- Ara Nesil: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 36, 211, 212, 213, 214
- Arnavutluk: 13
- Âsâr : 32

Asır Kütüphanesi: 29, 30, 35, 44, 81, 103, 140, 161

Aşk-ı Meleki: 39, 74, 77, 92, 95, 142, 164

ATAY, Falih Rıfkı: 12

A.Tevfik (Selanikli): 40, 61, 69, 74, 85, 92, 115, 116, 132, 133, 134, 150, 158, 162

Attarzade Abdülkadir Efendi: 46

Avnî : 43

Avrupa: 7, 12, 13, 36, 52, 70, 117, 128, 149, 150, 170, 204

Avrupa'da Ne Gördüm?: 52

Aziz, Bk. Aziz Mahmut Bey

Aziz Mahmut Bey. 40, 75, 92, 140, 164

Azmî: 46

B

Bâbîali: 44. 45. 182

Bahçe: 12

Baki-i Iraki: 40, 75, 92, 138, 164, 167,

Barbaros Hayrüddin Paşa: 43

Barika: 52

Basın Kanunu: 10

Basın Tüzüğü: 10

Basiretü'l Şark: 13

Beberuhi: 13

Bedayi: 51

Bedayi-i Asar: 48

Bedreka-i Lisan-ı Fransevi: 40

Bedriye: 9, 37

Belçika Anayasası: 10

Benefşe: 39

Berat: 45

Berk: 6, 49, 66, 107,

Berk-i Sebz: 48

Bernardin de St. Pierre: 21, 55, 98, 119, 120, 121, 143, 210

Besim Ömer, Bk. AKALIN, Besim Ömer

Beşir Fuat: 3, 8, 17, 18, 20, 21, 40, 47, 54, 92, 93, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 145, 209, 210

Beyânü'l Hak: 41

Beylerbeyi: 49

Bilge Ercilasun, Bk. ERCİLASUN, Bilge

Binbaşı Osman Şehabüddin Efendi: 39

Binbaşısı Davet: 40

Bir Gençliğin Güzarı: 41

Bir Hâtıra

Bir Kadın: 7

Bir Kadının Hayatı : 6

Birinci Kat

Bir Lokma Ekmeğin Tarihi: 20, 21, 40, 41, 54, 92, 93, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 145

Bir Müteverrimenin Hissiyatı: 43

Bir Safha-i Tarih: 39

Bir Serseri: 52

Bu da Bulunsun : 46

Bulunsun : 46

Burhan: 37, 76, 94

Burhan-ı Kudret: 9

Bursa: 41, 47, 50, 78, 98, 99, 139, 140, 164, 167

Büyücü Karı yahut Teehhül-i Cebrî: 9

Büyük Çocuklar: 46

C

Cani mi Masum mu?: 41

Cemile: 6

Ceride-i Havadis: 40, 46, 63, 102

Cevabımız: 39

Cezabat: 51

Cidâl-i Sâdi ba müddei: 51

Cinayetin Tesiri: 40

Curcuna: 13

Cümel-i Hikemiye-i Ecnebiye: 42

Cüneyne: 14

Cüret: 13

C

Çanta: 40

Çoban Kızı: 53

Çölde Bir Sergüzeşt: 38

D

Dâmenâlûde: 6

Darüşşafaka: 41, 44

Daul La Foudre. 14

Defteri Esamii Rical

Defter-i Eş'ar: 50

Defter-i Tefarık: 50

Defter-i Tesvidat: 50

Dehşetler İçinde: 41

Dekadanlar. 9

Demdeme: 47

Devlet. 79, 100

Dilaver. 41

Dini, Felsefî Musahabeler. 50

Divan. 44

Divançe. 51

Divan-ı Eş'ar : 37, 48

Diyorlar ki: 39

Doğru Söz: 13

Doktor Hüseyin İhsan, Bk. Hüseyin İhsan(Doktor)

Dolap: 13

Dört Mevsim: 41

Drağman: 51

E

Eddâ'i: 43

Edebiyat-ı Cedide: 1, 2, 13

Edebiyatımızda Pozitivist Düşüncenin Gelişmesi ve Güneş Mecmuası: 20

E(lif) İsmet Bey: 41, 75, 93, 137, 164

Elazığ: 42

Elhan: 47

El-Hilafe: 14

Elvâh-ı Sevda: 6

Emeid: 50

Emel: 13

Emile Zola: 8

E(lif) Nazmi (Selanikli): 41, 75, 85, 93, 115, 140, 156, 158

Encümen-i Teftiş ve Muayene: 33

Enini: 13

Envâr-ı Zeka: 5, 40, 41

ERCİLASUN, Bilge: 52

Erzurum: 52

Eser-i Memduh: 48

Eskici Hacı Ali: 50

Es-Sadaka: 14

Esvât-ı Sudûr: 48

Eş'arı Vahyi: 50

Eşref Paşa: 41, 75, 94, 136, 164

Evâil-i Beyzavî Haşiyesi,

Evkaf Nezareti Mektubi Kalemi: 42

Ezan: 14

F

Fahreddin Reşad: 38

Faik, Bk. Memduh Mehmet Paşa

Faik Memduh, Bk. Memduh Mehmet Paşa

Falih Rıfkı, Bk. ATAY, Falih Rıfkı

Fatih Rüşdiyesi: 40

Fatma Aliye Hanım: 3, 6, 7,

Fazlı Necip: 3, 17, 18, 20, 41, 54, 58, 94, 115, 122, 144, 210

Fehim, Bk. İbrahim Fehim

Feryat: 14

Fevâid: 41

Feveran-ı Ezman: 48

Feyzâbad: 52

Fransa: 38, 170

Füyuzatı İlahiye: 50

G

Galata Postahanesi: 44

Gayret: 12, 17, 31, 41, 73, 90, 176, 181, 182

Gelişigüzel: 46

Gel Keyfim Gel: 46

Gencine-i Hayal: 14

George Ohnet: 7

Girit: 14

Gonce-i Edeb: 41

GÖVSA, İ. A.: 37

Gülhane Askeri Rüşdiyesi: 38

Gülşen: 11, 16, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 180, 184, 187, 196, 197, 199, 201, 209, 211

Güneş: 11, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 35, 36, 37, 40, 41, 43, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 87, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 103, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 140, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 167, 168, 191, 194, 202, 203, 205, 206, 209, 210, 211

GÜRPINAR, Hüseyin Rahmi: 12

H

Hacı Halil Ağazade Ali Melekî Efendi: 41

Hacı Mahmut Efendi: 42

Hafız Tayyip Efendi: 53

Hak: 14

Hakikat: 12

Hakikat-i Kelam: 48, 83, 109

Hakkı: 41, 61, 95, 151

Hakkı Paşa: 46

Hâlâ Güzel: 6

Halep. 38, 51

Halep Cizvit Mektebi: 40

Halide Edip: 12, 13

Halil Kadri: 35, 42, 77, 96, 136, 160

Halil Kamil: 35

Halime: 53

Hal'ler- İclaslar: 48

Hamiyet: 41

Harabe: 53

Harbiye Levazımat-ı Umumiye Dairesi Teftiş
Komisyonu: 40

Harput: 42

Harputlu Hayri, Bk. Hayri (Harputlu)

Hasan Asaf: 9, 13

Haspa: 6

Hasta: 53

Haşim Habip Bey: 47

Hatıra-i Ahd-i Şebab: 42

Havatir: 14

Hâver: 17, 18, 19, 40, 52, 57, 108, 202

Hayal: 14

Hayri (Harputlu): 24, 25, 42, 46, 61, 62, 65,
73, 77, 90, 96, 97, 104, 129, 131, 132, 133,
134, 139, 152, 164

Hâzine-i Mekâtib yahut Mükemmel Münşeât:
8

Hesab-ı Nazarî: 47

H(ح). H.(ح): 77, 97

H(ح). Hıfzı: 42, 78, 98

Hikâye: 8

Hilal: 14

Hissiyatı Vicdan: 50

Hizmet: 36

H.Nazım: 51

Hoşenk : 38

Hurrem Bey: 53

Hurşit Paşa: 40

Huşenk: 9, 76, 94

Hürriyet: 14

Hüsametdin: 29, 30, 43, 78, 98, 136, 159, 171,
172

Hüseyin Avni: 21, 43, 55, 98, 119, 120, 121,
122, 123, 124, 125, 143, 144, 147

Hüseyin Cahit Yalçın, Bk. YALÇIN, Hüseyin
Cahit

Hüseyin Haşim

Hüseyin Hüsnü Bey: 44

Hüseyin İhsan(Doktor): 26, 61, 93

Hüseyin Kamil (Tepedelenlizade): 43, 74, 75, 77, 78, 85, 90, 95, 98, 99, 116, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 156, 157, 164, 167

Hüseyin Mevcî: 43

Hüseyin Rahmi Gürpınar, Bk. GÜRPINAR, Hüseyin Rahmi

Hüsnî: 43

Hüsn ü Aşk: 17

Hüsnü Bey: 43, 77, 78, 79, 99, 141, 164

Hyppolite Taine: 8

I

Islah: 14

Islahat: 14

Islahat-ı Osmaniye Tarihi: 40

Isparta Rüşdiyesi: 41

İ

İ.A.Gövsâ, Bk. GÖVSA, İ. A.

İbnü'l İsmail: 43, 79, 99, 141, 164

İbnürreşad Ali Ferruh, Bk. Ali Ferruh (İbnurreşad)

İbrahim Bedrettin: 43, 62, 63, 67, 99, 109, 131, 132, 135, 152

İbrahim Ethem: 43, 79, 100, 137, 158

İbrahim Fehim: 27, 29, 30, 32, 44, 77, 79, 97, 100, 135, 136, 158, 161, 162, 166, 167

İçtihat: 14

İhtisasat: 50

İkdam: 12, 38, 53

İki Bebek: 40

İki Hemşire: 38

İki Refika Yahut Bir Numune-i İzdivaç: 42

İlk Türk Pozitivist ve Natüralisti Beşir Fuad: 18

İlhamatı Vicdan: 50

İlm-i Servet: 19, 32, 34, 58, 76, 85, 94, 112, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 139, 143, 160, 161, 168

İmam-ı Azam: 53, 86, 118, 142, 158, 159

İmdâdü'l-midâd: 49

İncili Çavuş: 14

İngilizce Muallimi: 40

İnşâ Muallimi: 8

İntibah: 14

İntikad: 8

İntikam: 14

İslam-ı Hazreti Ömer : 51

İsmail Hakkı Paşa: 46

İsmail Rahmi Paşa

İsmail Safa: 13

İsmet: 44, 60, 63, 81, 89, 102, 137, 156, 165

İstanbul: 10, 13, 30, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 212, 213, 214

İstikbal: 14

İstirdat-ı Zaman: 14

İsyân: 6

İşkodra: 52

İttihat: 13

İttihat-i Osmani: 13

İttihat ve Terakki Partisi: 12

İzmirli Übeydullah Efendi: 17

İzmit: 38, 52

J

Jean Gutenberg: 35, 72, 89, 140, 157

Jean Jack Roussesau: 35, 72, 88, 89, 140, 157

Jean Masse: 20, 21, 41, 54, 93

Jön Türkler: 13, 38

Jules Lemaitre: 8

Jules Verne: 52

K

Kalb: 40

Kamus : 37

Kandiye: 50

Kanun-i Esasi: 13

Kanunu Esasi: 10

KAPLAN, Mehmet : 2, 3

Kaptanpaşa Rüşdiyesi: 38

Karabibik: 6

Kara Fehim, Bk. İbrahim Fehim

Karagöz: 12

KARAOSMANOĞLU, Yakup Kadri: 12

Kavâid-i Farisiyye: 51

KAYSERYAN, Kirkor (Faik): 44

Kazım Paşa: 24, 25, 44, 61, 63, 64, 102, 103, 129, 131, 132, 133, 134, 135, 152, 153

Kefevi tekkesi: 51

Kenan Akyüz, Bk. AKYÜZ, Kenan

Kerbela: 38

Keşşaf: 43

Kıbrıs: 13

Kirkor Efendi, Bk. KAYSERYAN, Kirkor (Faik)

Kirkor(Faik)Kayseryan,Bk. KAYSERYAN, Kirkor (Faik)

Kitapçı Kasbar : 44

Kitapçı Kirkor, Bk. KAYSERYAN, Kirkor (Faik)

Koniçe: 44

Kuşdilinde: 6

Kuvvet-i İkbâl- Alamet-i Zeval: 48

Küçük Bir Facia-i Vatanperverane: 39

Küçük Gelin: 6

Küçük Hanım: 41

Külhani Edipler: 41

Külliyatı İslamiye: 52

Kürdistan: 13

L

La Fontaine: 26, 64, 104, 131, 132, 133, 148, 211

La Turquie Libre: 14

Le Constitutionnel: 14

Le Courier des Balkans: 14

Le Liberal: 14

Leman: 4, 6

Lemennais: 33

Le Moniteur Ottoman: 14

Le Turquie Contemporaine: 14

Levami: 51

Le Yıldız: 14

Lisan-ı Kitabet: 49

M

- Maarif Nezareti: 23, 29
- Mabadettabia: 50
- Mahfi: 44, 81, 103, 137, 139, 165, 168
- Mahmut Ata: 12
- Mahmut Celalettin Paşa: 103, 104
- Mahmut Hamit: 17
- Mahmut Mahir: 45, 81, 85, 104, 116, 136, 165, 168
- Mahrec-i Aklâm: 40
- Makalat-ı Tarihiye ve Edebiye: 39
- Makbule Leman: 4
- Malûmat: 9, 12, 13
- Manastır: 41, 45
- Manzara: 41
- Maraş: 40
- Maratül Müluk: 53
- Margrit: 6
- M. Asım, Bk. Mustafa Asım
- Maşuka yahut Muhafazai Aşk: 43
- Matbuat Hatıralarım: 52
- Mazlum: 13
- Mazlum Fehmi Paşa: 48
- Mebadii Felsefeden İlmi Ahlak: 50
- Mebadi-i Hikmet-i Ahlak: 38
- Mebahis-i Askeriyye: 40
- Meb'usan Meclisi: 10, 11
- Mechveret: 14
- Meclis-i Ayan: 10
- Meclis-i Mebusan: 10
- Mecmua-i Ebuzziya: 12
- Mecmuai Lisan : 44
- Mecmua-i Zühdi: 53
- Mehcure: 53
- (Mehmet) Ali Ulvi: 6, 24, 25, 26, 45, 46, 60, 64, 65, 74, 82, 91, 92, 104, 105, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 153, 155, 165
- Mehmet Aziz Efendi: 45
- Mehmet Celal. 3, 4, 5, 6, 8, 13, 24, 25, 32, 46, 64, 65, 66, 77, 79, 82, 95, 100, 104, 105, 106, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 141, 142, 150, 151, 153, 165
- Mehmet Emin: 46, 51,
- Mehmet Fuat : 46, 82, 83, 95, 107, 109, 141, 158, 167
- Mehmet İzzet: 46
- Mehmet Kaplan, Bk. KAPLAN, Mehmet
- Mehmet Nadir: 17, 19, 21, 46, 47, 55, 56, 107, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 143, 147, 212
- Mehmet Namık: 47, 66, 69, 107, 115, 130, 154
- Mehmet Refet: 8
- Mehmet Remzi: 47, 66, 79, 100, 107, 132, 154
- Mehmet Rüştü: 26, 47, 66, 76, 83, 94, 107, 109, 132, 135, 139, 148, 165
- Mehmed Said Efendi: 45
- Mehmet Tahir Bey: 13
- Mehmet Tahir Efendi: 47, 56, 107, 125, 143
- Mehmet Tahir (Menemenlizade): 3, 4, 5, 7, 8, 17, 20, 31, 47, 48, 56, 58, 73, 90, 110, 113, 176, 181, 191, 210

Mehmet Ziver: 3, 8, 48, 83, 109, 139, 159, 161, 199, 201

Mekalid-i Aşk: 44

Mekke

Mekkî: 24, 25, 48, 66, 109, 127, 128, 129, 130, 135, 154

Mekkî Mehmet Efendi : 48

Mekkîzade Asım Efendi: 48

Mekteb: 51

Mekteb-i Sultani: 41

Mektep: 12

Melek: 53

Memduh Mehmet Paşa: 48, 61, 67, 94, 110

Menemenlizade Tahir, Bk. Mehmet Tahir (Menemenlizade)

Menemenlizade Mehmet Tahir , Bk. Memhmet Tahir (Menemenlizade)

Menemenlizade Rıfât: 56, 58, 110, 114

Menfa: 41

Menfî: 33

Menzumatı Vahyi: 50

Meram: 7

Mercan İdadisi: 41

Mesele-i Şarkıyye- Medhal : 39

Mesire-i Etfal: 42

Mesude: 53

Meşrutiyet: 1, 2, 9, 11, 12, 13, 39, 41, 48, 209, 211

Meşveret: 12, 13

Metali: 51

Michalengelo: 24, 26, 70, 116, 128, 129, 130, 148, 168, 211

Miftah-ı Bedreka-i Lisan-ı Fransevi : 40

Miftah-ı Usul-i Talim : 40

Miftah-ı Yemen: 48

Mihran Efendi: 12

Mihran Matbaası: 16, 18, 22, 23

Mihr-i Dil: 53

Mikelanj, Bk. Michalengelo

Mir'at-ı Âlem: 41

Mir'at-ı Hakikat: 45

Mir'atı Hissiyat: 50

Mir'at-ı Şuûnât: 48

Mir'at-ı Vukuat-ı Harbiye: 40

Mirgun Mektebi Rüşdisi: 37

Misbah'üs-Salah-Veladet-i Peygamberi: 38

Mithat Paşa: 10

Mizan: 12, 14

Monitör Ottoman: 14

Muallim Möstel: 39

Muallim Naci: 3, 4, 8, 17, 19, 20, 23, 25, 36, 41, 46, 47, 49, 51, 54, 55, 57, 58, 62, 64, 65, 67, 83, 93, 94, 97, 104, 105, 110, 111, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 129, 130, 134, 137, 144, 146, 147, 148, 150, 154, 166, 168, 174, 195, 205, 207, 210

Muhacir: 41

Muhâdârat: 7

Muharebelerimiz: 43

Muharrerat-ı Şeyh Vasfî: 51

Muhbir: 13

Muhit: 12, 36

Muhyiddin: 49, 83, 109, 111, 138, 159

Muktebes: 9, 36, 75, 93, 184, 185

Muktebesat: 50

Muktetafat: 50

V. Murat: 9, 10

Musavver Devr-i Cedid: 41

Musavver Hindistan Seyahatnamesi: 40

Musavver Muhit: 12

Musavver Terakki: 12, 44

Mustafa Asım: 22, 23, 26, 35, 49, 67, 68, 83, 111, 112, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 138, 139, 148, 149, 150, 157, 158, 162, 175

Mustafa Azmi: 17, 19, 20, 21, 49, 58, 112, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 143, 144, 168, 210

Mustafa Nuri: 9

Mahmut Raşid Efendi: 51

Mustafa Reşit: 4, 6, 40,

Mustafa Rüştü Bey: 49, 83, 84, 110, 112, 137, 166

Muvakkaten: 14

Muvazene: 14

Mühendishane-i Berri: 39, 50, 53

Müjgan: 53

Münâcâtî: 49, 68, 112, 130, 154

Münif Paşa: 49, 84, 112, 137, 138, 166

Münşeâtı Şeyh Vasfi: 51

Müntehabat-ı Farisiye: 37

Müntehabatı Vahyi: 50

Mürşidü'l Varisîn,

Mürüvvat: 48, 51

Müstecabizade İsmet: 3

Mütâlaa: 38

Müzeyyen: 6

N

Naci Hasan Efendi (Alaybeyizade) : 49, 60, 89

Nahvi Osmani: 52

Nâlân: 9, 37

Namık Kemal: 1, 3, 5, 20, 36, 49, 55, 58, 103, 113, 125, 146

Nasihat: 14

Nazarriyyat-ı Edebiyye: 50

Nazmüssiyeri Zühdi: 53

Nedamet: 53

Nesr-i Muhayyel: 5

Neşide: 49

Nevbave: 53

Nevrekoplu Mahmut Hamit Hoca: 17

Nevsal-i Askerî: 40

Nigar Hanım: 3, 4, 12

Nikoilaidis: 52

Numune-i Şecaat: 43

Nureddin Paşa: 38

O

Ohanes Ferit: 44

OKAY, Orhan: 1, 17, 18

Oliver Cromwell: 51, 85, 114, 142, 157

Orhan Okay, Bk. OKAY, Orhan

Osman Cami Bey: 49, 75, 84, 92, 113, 138, 166, 168

Osmanlı: 11

Osmanlı Coğrafyası: 47

Osmanlı Edebiyatı: 8, 47

Osmanlı Edebiyatı Nümûneleri: 8

Ottoman: 14

Ö

Ömer Ferit Bey: 49, 50, 84, 113, 140, 166, 168

Ömrüm: 31, 32, 39, 79, 97, 100, 211, 212

Öteberi: 50

P

Papadopulos: 12

Paris: 38

Paris Musahabeleri: 39

Paul Burge: 8

Pertev Paşa: 50, 78, 84, 98, 113, 139, 164, 166

Pervin: 41

Peyam: 12

Peyam-ı Sabah: 12

Pinti: 14

Prusya'da Askerlik Alemi: 40

R

Racine: 50

Rahmi: 50, 68, 84, 113, 127, 131, 137, 154, 166

Rasin Külliyyatı: 50

Raşid Müverrih mi Şair mi?: 39

Ravzatü'l Kamilin: 45

Recaizade Mahmut Ekrem: 2, 5, 8, 9, 20, 36, 46, 47, 50, 54, 58, 61, 68, 93, 113, 119, 129, 146, 154

Recep Vahyî: 3

Rehber-i Muallimin: 40

Resimli Gazete: 12

Reşat Paşa: 37

REY, Ahmet Reşit: 50, 60, 68, 72, 84, 85, 114, 131, 136, 137, 139, 140, 142, 157, 166

Rıza Tefvîk: 13

Rical-i İhtilal: 39

Riyahin: 52

Robert Kolej: 37

Rubaiyat-ı Hayyam: 37

Rumeli: 14, 195

Rusya-Japonya Muharebesi-Menzum: 50

S

Saadet: 6, 40, 51

Sabah: 9, 11, 12

Sadakat: 14

Sada-yı Millet: 14

Sâfî, Bk. Sâfî Mustafa Bey

Sâfî Mustafa Bey: 51, 69, 104, 114, 130, 133, 154

Sail: 53

Saint-Beuve: 8

Sakız: 46, 67, 110, 195

Sami Bey: 51, 85, 86, 115, 118, 166

Samipaşazade Sezai: 2, 20, 210

Sancak: 14

Saraylarda Mecnunlar: 41

Sa'y: 41

Seher Hanım: 51, 69, 115, 132, 133, 154, 155

Selamet: 14

Selanik: 40, 41

Selanikli A. Tevfik, Bk. A. Tevfik (Selanikli)

Serâir-i Siyasiye ve Tahavvûlat-ı Esasiye: 48

Sergüzeşti Hunin: 39

Servet: 52

Servet-i Fünûn: 1, 2, 3, 12, 13, 36, 39, 50, 51, 52

Sevati: 51

Sevda-yı Masumane: 53

Sevda-yı Medfun: 41

Seyf-i Hakikat: 14

Seyyie-i Tesâmüh: 6

Sezai Bey (Samipaşazade), Bk. Samipaşazade
Sezai

Shakespeare: 47

Sırat-ı Müstakim: 42

Sofya: 37

Sorbon Darülfünunu'nda Edebiyyat-ı
Hakikiyye Dersleri: 39

Spinoza: 21, 55, 98, 122, 123, 124, 125, 143, 210

Sultan Abdülaziz: 9

Suriye: 40

Süzü Gûdas: 37

Süleyman Nazif: 37

Süleymaniye: 38

Süleyman Sudi Efendi: 52

Sürûş: 36, 37, 59, 68, 69, 87, 112, 115, 127, 130, 151

Ş

Şafak: 6, 16, 23, 24, 25, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 83, 87, 88, 89, 91, 92, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 138, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 167, 168, 173, 174, 175, 195, 204, 207, 208, 209, 210, 211

Şahap: 39

Şam: 52

Şark: 11, 13, 14, 23

Şark ve Garp: 14

Şayan: 38

Şefkat: 36, 51, 59, 115, 122, 146

Şemsettin Sami: 19, 20, 21, 36, 85, 136, 138, 157, 158, 210

Şerif Abdülkadir Efendi: 43

Şeyh Galip: 17, 182

Şeyh Musa Efendi: 45

Şeyh Vasfi: 13, 20, 51, 59, 69, 115, 116, 119, 123, 126, 127, 143, 146, 147, 155

Şık: 41

Şinasi: 1, 198

Şi'r-i Sâfi, 51

Şirket-i Mürettibiye: 27, 29, 30

Ş(ش) Mazhar: 52, 168

Şöyle Böyle: 51

Şura-yı Devlet Mazbata Odası Hulefalığı: 41

Şura-yı Osmani: 14

Şura-yı Ümmet: 14, 39

T

Tagazzülden Geçemem: 5

Takdir-i Elhan: 47, 181

Taklib-i Elfaz yahut Mebadi-i İştikak: 38

Tanzimat Dairesi Kalemi: 43

Tanzimat Fermanı: 1

TARHAN, Abdülhak Hamit: 2, 3, 4, 5, 20, 36, 37, 46, 52, 53, 59, 65, 82, 86, 105, 106, 116, 120, 147

Tarih-i Edebiyyat-ı Osmaniye: 37

Tasvir-i Ahval- Tenvir-i İstikbal: 48

Tasvîr-i Hissiyât: 37

Tasvîr-i Vicdan: 37

Tebriz: 37

Teessüf: 5, 14

Tefrika-i Hâver: 17

Tefrika-i Şafak: 24, 59, 60, 87, 91, 135, 149, 150, 155

Temkin: 53

Tepedelenli Ali Paşa: 43

Terakki: 14

Tercii Bend: 50

Tercüman-ı Ahval: 1

Tercüman-ı Hakikat: 6, 7, 12, 18, 37, 40, 41, 42, 43, 46, 51, 70, 77, 97, 118

Tercüman-ı Şark: 11

Tercüme-i Hikâye-i Jöneviev: 48

Tercümelerim: 6, 46

Terennüm: 45

Terkib-i Bend: 42, 50

Tesalya: 43

Teşhir-i Ebatil: 38

Teveessül

Tevfik Fikret: 2, 13

Tirol Cephesinde Seyahat: 52

Tisalya Harbi Tarihi: 53

TOKGÖZ, Ahmet İhsan: 25, 26, 32, 34, 35, 60, 91, 168,

Tokmak: 14

Tosyalı Reşidefendizade Mehmet Emin: 51

Trabzon: 49, 53

Tuna: 14

Tuna'da Bir Hafta: 52

Türk: 1, 3, 4, 5, 6, 8, 14,

Türk Eş'ar-ı Garâm'ı: 37

Türk Kızı: 41

Türrühat: 50

U

Ulûm: 14

Umran: 52

Usul-i Farisi: 37

Usul-i Talim: 40

Utarit: 37

Uyanış: 13

Ü

Ülfet: 52

Ümit: 14

Ümitsiz Mülâkat yahut İstifade-i İbret: 9

Üsküdarlı Sâfi: 51

Üssü'l Esas: 38

Y

Vahdeti Vücut: 50

Validem: 43

Vasıta-i Servet: 12

Vatan: 14

Vatan Hediyesi: 53

Vaveyla: 37, 189

Vecdî: 43

Vecihi: 53, 86, 118, 138, 166

Venüs: 5, 6

Victor Hugo: 40, 50, 72, 82, 84, 85, 88, 106,
113, 116, 166, 188

Virjil: 50

Viyana: 32, 40, 85, 117

Voltaire: 40, 72, 85, 86, 88, 115, 118, 136,
166

Y

Yâd-ı Mâzî: 47

Yadigârlarım: 6

Yakup Kadri, Bk. KARAOSMANOĞLU,
Yakup Kadri

YALÇIN, Hüseyin Cahit: 12

Yanya: 51

Yazdıklarım: 43

Yemen Islahatı ve Bazı Mütalaat: 48

Yeni Fikir: 14

Yıldırım: 14

Yıldız: 14

Yine Ne Hoştu: 5

Yine Orada: 41

Yusuf Kamil Paşa Medresesi: 42

Yüzellilik Liste: 45

Z

Zagik: 44

Zavallı Kız: 6

Zehra: 6

Zemzeme: 51, 56, 57, 58, 65, 105, 108, 115,
118, 144, 189, 192, 193

Zevzek: 36, 53, 70, 71, 118, 132, 133, 155

Ziraat: 12, 156

Zuhuri: 14

Zühtü: 53, 83, 86, 109, 118, 138, 142, 158,
159, 166

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : **Hafize BAKAY**
Uyruğu : **Türkiye Cumhuriyeti**
Doğum Tarihi ve Yeri : **17/07/1981 - Sarıgöl**
e-posta : **hafize.bakay@hotmail.com**

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Dumlupınar Üniversitesi	2003
Yüksek Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi	2005

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
05/09/2005	Milli Eğitim Bakanlığı	Öğretmen(Devam etmektedir.)

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı	KPDS ()	ÜDS ()	TOEFL ()	EILTS ()
-------------------	----------	---------	-----------	-----------